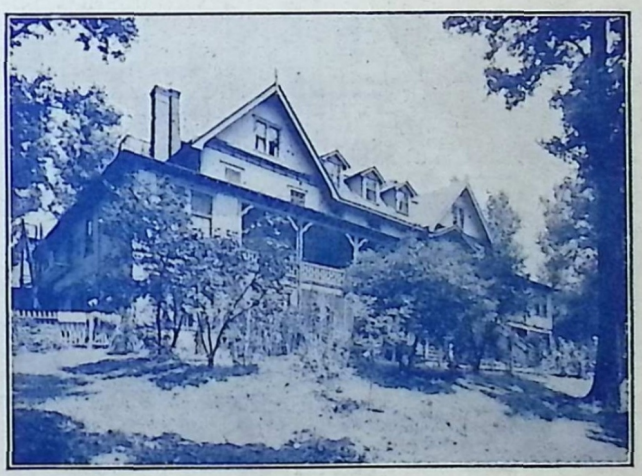
A LIGONIERI BETHLEN OTTHON

NAPTÁRA

1938

ALMANAC

OF THE

BETHLEN HOME OF LIGONIER, PENNA.

SZERKESZTETTE—EDITED BY:

REV. LOUIS NÁNÁSSY

ÁRVAATYA—SUPERINTENDENT

ÁRA-PRICE: 50 CENTS

COMPLIMENTS OF

First National Bank

LIGONIER, PA.

BETEVŐINK IRÁNT ÉVEK HOSSZU SORÁN ÁT TANUSITOTT HÜSÉGÜNK, AMELY TELJES BIZALMAT KELTETT NÁLUK: A LEGEGYSZERÜBB MÓDJA ANNAK, AMIT SZOLGÁLATUNKRÓL MONDHATUNK.

A MELLON BANK GROUP TAGJA

A FEDERAL DEPOSIT INSURANCE TAGJA

A FEDERAL RESERVE SYSTEM TAGJA

A LIGONIERI BETHLEN OTTHON

NAPTÁRA

1938

Szerkesztette:

NÁNÁSSY LAJOS.

árvaatya.

ÁRA: 50 CENT

A NAPTÁR TISZTA JÖVEDELME A LIGONIERI BETHLEN OTTHON ÁRVÁIT ÉS ÖREGEIT ILLETI

TÁJÉKOZTATÁS AZ 1938-IK ÉVRE.

AZ 1938-IK ESZTENDŐ AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK MEGALAPITÁSÁNAK 162-IK BEVÉGZŐ ÉS 163-IK KEZDŐ ESZTENDEJE.

Az 1938-ik esztendő a zsidók időszámitása szerint az 5699-ik esztendő. A japán időszámitás szerint a 2598-ik, a mohamedánok számitása szerint az 1357-ik esztendő.

A Krisztus születése óta	1938	esztendő telt el
A római birodalom bukása óta	1461	„ „
A puskapor feltalálása óta	638	„ „
A nyomda feltalálása óta	498	„ „
Amerika felfedezése óta	446	„ „
A reformáció óta	421	„ „
A dohánynak Európába való szállitása óta	378	„ „
A gőzhajó feltalálása óta	233	„ „
A Washington György születése óta	206	„ „
Az Egyesült Államok megalapitása óta	162	„ „
A telegráf feltalálása óta	101	esztendő telt el
A fényképezés feltalálása óta	100	„ „
A telefon feltalálása óta	62	„ „
Az Amerikai Magyar Ref. Egyesület megalapitása óta	42	„ „

VÁLTOZÓ ÜNNEPEK.

Hetvened vasárnap	február 13.
Hamvazó szerda	március 9.
Virágvasárnap	április 10.
Nagypéntek	április 15.
Husvét	április 17.
Áldozó csütörtök	május 26.
Pünkösd	junius 5.
Szentháromság vasárnap	junius 12.
Advent első vasárnapja	november 27.

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

VEZÉRTESTÜLETE:

I. IGAZGATÓSÁG:

Dr. UJLAKI FERENC elnök, Toledo, O.; FIÓK ALBERT alelnök, Pittsburgh, Pa.; KÖTELES ISTVÁN, Bridgeport, Conn.; Dr. TÓTH SÁNDOR, Washington, D. C.; SEBESTYÉN ENDRE, Duquesne, Pa. — igazgatók.

II. KÖZPONTI TISZTVISELŐK:

MOLNÁR ISTVÁN titkár, KIRÁLY IMRE pénztárnok, VASVÁRY ÖDÖN számvevő, BORSY KEREKES GYÖRGY szervező titkár — Washington, D. C.

III. FEGYELMI BIZOTTSÁG:

LUDMAN SÁNDOR, Bridgeport, Conn.; Dr. TAKARÓ GÉZA, New York, N. Y.; TÉGLÁSSY PÁL, Pittsburgh, Pa.

BIZTOSITTASSA BE MAGÁT ÉS KÉRJEN FELVILÁGOSITÁST

MOLNÁR ISTVÁN

TITKÁRTÓL

CHANDLER BUILDING WASHINGTON. D. C.

Minden nagyobb helyen van a Református Egyesületnek osztálya.

Az Egyesületnek a központi szervező-titkár irányitása mellett 6 ker. szervező dolgozik.

MAGYAR REFORMÁTUS EMBERNEK ELSŐ SORBAN EBBEN AZ EGYESÜLETBEN VAN A HELYE! — Másvallásu honfitársainkat is szivesen látjuk.

Január
31 nap.
*
Régente:
Vizöntőhava

Télhó.
*
Boldog-asszony-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Szomb. **Ujév**	Zwingli *1484, Schaff F. *1819.	I. Pét. 2:12-19.
1. VASÁRNAP.	**Ujév utáni Vasárnap.** A pásztorok a gyermek Jézusnál. Luk. 2:33-40. Kegyelem alatt vagyunk. Róm. 6:12-18.		
2	**Vasárnap**	Ábel, Béla, Seth	Luk. 7.
3	Hétfő	Énok, Benjámin	Fil. 2:1-11.
4	Kedd	Titus, Leona	I. Pét. 4:12-19.
5	Szerda	Noé. Simon	Ján. 5.
6	Csütörtök	**Vizkereszt**	Máté 2:1-12.
7	Péntek	Attila. Metuzsálem	Ján. 6:26-71.
8	Szombat	Mercel	Ján. 7.
2. VASÁRNAP.	**Vizkereszt utáni I. Vasárnap.** A tizenkétéves Jézus. Luk. 2:41-52. Élő áldozatunk. Róm. 12:1-5.		
9	**Vasárnap**	Szörény, Sem.	Ján. 8:1-20.
10	Hétfő	Melánia	Ján. 8:21-50.
11	Kedd	Ágota	Ján. 9.
12	Szerda	Poitiersi Hilár †367.	Ján. 10:1-21.
13	Csütörtök	Vidor	Márk 3:20-35.
14	Péntek	Bódog, Révész I. *1826.	Ján. 10:22-42.
15	Szombat	Loránt, Lasco †1560.	Márk 1:1-20.
3. VASÁRNAP.	**Vizkereszt utáni II. Vasárnap.** A Kánai menyegző. Ján. 2:1-11 Ker. Kötelességek. Róm. 12:6-16.		
16	**Vasárnap**	Gusztáv, Révész B. *1816.	Márk 1.21-45.
17	Hétfő	Antal †356.	Márk 2.
18	Kedd	Piroska, Ebrárd *1818.	Márk 3:1-19.
19	Szerda	Sára. Heidelbergi Káté	Márk 4.
20	Csütörtök	Hans Lacks 1576.	Márk 5, 6:1-6.
21	Péntek	Ágnes, Kun Bert. *1817.	Márk 6:30-56.
22	Szombat	Artur, Fejes I. *1838.	Márk 7:1-23.
4. VASÁRNAP.	**Vizkereszt utáni III. Vasárnap.** A Kapernaumi százados. Máté 8:1-13. A Ker. bosszu. Róm. 12:16-21.		
23	**Vasárnap**	Ézsaiás, Zelma	Márk 7:24-37.
24	Hétfő	Taddeus	Márk 9.
25	Kedd	Saul Megtérése, Pál	Márk 10:1-3-.
26	Szerda	Polykarpus †155, Báthory	Luk. 3.
27	Csütörtök	Tertullián †220.	Luk. 4.
28	Péntek	Károly	Luk. 5.
29	Szombat	Eusébius *340.	Luk. 6:1-19.
5. VASÁRNAP.	**Vizkereszt utáni IV. Vasárnap.** Jézus lecsendesiti a vihart. Máté 8:23-27. Ker. engedelmesség. Róm. 13:1-7.		
30	**Vasárnap**	Márton, Lactantius	Luk. 7.
31	Hétfő	Fábján, Virgilia	Luk. 9:1-36.

A Bethlen Otthon Ligonierban évről-évre fokozottabb mértékben visel gondot a magyar árvákról és öregekről. Vegye ki részét a fejlesztés munkájából!

KEZDJE UJ ÉVÉT OKOS TAKARÉKOSSÁGGAL!
VEGYEN ÉLETBIZTOSITÁST!
A legjobb feltételeket adja
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
CHANDLER BUILDING
WASHINGTON, D. C.

ALAPITTATOTT 1907-BEN TELEPHONE: P. A. 4-0801

CSIPŐ LAJOS

PÉNZKÜLDŐ, HAJÓJEGY, KÖZJEGYZŐ IRODÁJA

pontos, méltányos és megbizhatóságáról hires.

Hajójegyeket a nagy társaságok eredeti árain ad el, utasai számára beszerzi az utlevelet, vizumot, ki- és bevándorlási engedélyeket és nagyszerü összeköttetései révén a legjobb kabinokat biztositja.

Minden általa bármilyen összegben vagy pénznemben küldendő összeg elveszhetés ellen be van biztositva.

Mindenféle közjegyzői okiratokat szabályszerüen elkészit és az illetékes konzulokkal hitelesittet.

Különösen uj bevándorlók behozatalával nagyszerü sikereket ért el és irodáját a távol államokban lekók is nagyon sokszor igénybe veszik, s ezen ügyeket posta utján szép eredménnyel végzi.

Cime: 310 MAPLE STREET, PERTH AMBOY, N. J.

Minden jó fa jó gyümölcsöt terem, a romlott fa pedig rossz gyümölcsöt. Nem teremhet jó fa rossz gyümölcsöt, romlott fa sem teremhet jó gyümölcsöt. Minden fa, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágattatik és a tüzre vettetik. Azért az ő gyümölcseikről ismeritek meg őket.

KÁLLAY TESTVÉREK

Konyhakerti, gazdasági és virágmagvak kereskedése

A BETHLEN OTTHON SZÁLLITÓJA!

PAINESVILLE, OHIO

Szeretetintézeteink a jó szivek áldozatkészségének az áldott gyümölcsei!

Február 28 nap.

Régente: Halakhava.

Téluto. Böjtelő-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Kedd	Ignác	Luk. 6:20-49.
2	Szerda	Jézus bem. a templomban, Karolina	Luk. 2:21-40.
3	Csütörtök	Balázs	Luk. 8.
4	Péntek	Veronika, Rákóczi Zs. †1652.	Luk. 9:1-36.
5	Szombat	Ágota	Luk. 9:37-62.
6. VASÁRNAP.		**Vizkereszt utáni V. Vasárnap.** A buza és konkoly. Máté 13:24-30. Intelmek a Krisztus követésére. Kol. 3:12-17.	
6	Vasárnap	Dorottya, Jób	Luk. 10.
7	Hétfő	Tódor	Luk. 11:1-36.
8	Kedd	Salamon, Aranka	Luk. 12:1-12.
9	Szerda	Appolónia	Luk. 12:13-59.
10	Csütörtök	Árpád	Luk. 13:1-21.
11	Péntek	Dezső	Luk. 14.
12	Szombat	Lincoln, Balogh P. *1792.	Luk. 13:22-35.
7. VASÁRNAP.		**Hetvened Vasárnap.** A szőlőmunkások. Máté 20:1-16. Versenyfutás. I. Kor. 9:24-10:5.	
13	Vasárnap	Ella	Luk. 15.
14	Hétfő	Bálint	Luk. 16
15	Kedd	Zoltán	Luk. 17:20-37.
16	Szerda	Juliánna, Melanchton *1498.	Luk. 18:1-30.
17	Csütörtök	Konstantin	Ján. 12:20-37.
18	Péntek	Simon, Luther †1546.	Luk. 19:1-28.
19	Szombat	Zsuzsánna	Luk. 19:29-20:8.
8. VASÁRANP.		**Hatvanad Vasárnap.** Példázat a magvetőről. Luk. 8:4-15. Pál dicsősége a munkában és szenvedésben. II. Kor. 11:9-12:9.	
20	Vasárnap	Aladár	Luk. 20:9-21:4.
21	Hétfő	Eleanóra	Luk. 21:5-37.
22	Kedd	Washington, Bod. P. *1712.	Luk. 22:1-30.
23	Szerda	Alfréd	Márk 15:16-47.
24	Csütörtök	Mátyás ap. Debreceni zsinat 1567.	Máté 20:17-33.
25	Péntek	Géza	Máté 21.
26	Szombat	Ákos, Bucér †1551.	Máté 22.
9. VASÁRNAP.		**Ötvened Vasárnap.** A vak meggyógyitása. Luk. 18:31-43. A szeretet dicsősége. I. Kor. 13:1-13.	
27	Vasárnap	Zakariás	Máté 23.
28	Hétfő	Elemér, Döllinger *1799.	Máté 24:1-31.

TÖBB MAGYAR árva és öreg gondozása Ligonierban

A BETHLEN OTTHONBAN

több kiadást s igy pártfogóink részéről fokozottabb áldozatkészséget jelent. Számithatunk a kedves olvasóra is?

FARSANGBAN SE FELEDKEZZÉK MEG MAGÁRÓL...
BIZTOSITSA ÉLETÉT CSALÁDJA JAVÁRA
szivesen szolgál felvilágositással
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
CHANDLER BUILDING
WASHINGTON, D. C.

Alapittatott 1885-ben Hazelwood Office Phone: Hazel 2452

H. O. HORNBERGER

REAL ESTATE COMPANY

Betáblázásra pénzt kölcsönöz 5000 dollárig
egyenes, vagy Building Loan kölcsön

BIZTOSITÁS - - KÖZJEGYZŐ

4737 SECOND AVENUE PITTSBURGH, PENNA.
(HAZELWOOD STATION)

L. W. DARR & COMPANY

ÉPITKEZÉSI VÁLLALKOZÓ

Lumber Yard
Phone: 3763

Office Phone:
3761

Mindenféle épület anyag a legnagyobb választékban
minden időben kapható

A BETHLEN OTTHON SZÁLLITÓI

LIGONIER, PENNSYLVANIA

Márczius 31 nap.

*

Régente: Koshava.

Tavaszelő.

*

Bőjtmás-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Kedd	Albin	Luk. 22:31-71.
2	Szerda	Hamvazó szerda, Lujza	Máté 6:1-18.
3	Csütörtök	Kornélia, Bod P. †1769.	Luk. 23.
4	Péntek	Flórián	Márk. 10:32-52.
5	Szombat	Perpetua	Márk 11.
10. VASÁRNAP.		**Bőjtben I. Vasárnap.** Jézus megkisértése. Máté 4:1-11. Krisztus szolgái. II. Kor. 6:1-10.	
6	Vasárnap	Jenő, Ursinus †1538.	Márk 12.
7	Hétfő	Tamás	Márk 13.
8	Kedd	Zoltán, Method és Cyril	Márk 14.
9	Szerda	Franciska	Márk 15.
10	Csütörtök	Olimpia	Máté 24:32-51.
11	Péntek	Aladár	Máté 25.
12	Szombat	Gergely	Máté 26:1-16.
11. VASÁRNAP.		**Bőjtben II. Vasárnap.** A kanaánita asszony. Máté 15:21-28. Buzditás szent életre. II. Thesz. 4:1-7.	
13	Vasárnap	Rudolf	Máté 26:17-35.
14	Hétfő	Matild	Máté 26:36-56.
15	Kedd	Kristóf, Olevianus †1587.	Máté 26: 27:2.
16	Szerda	Henriette	Máté 27:32-50.
17	Csütörtök	Gertrud	Máté 27:51-66.
18	Péntek	Sándor	Ján. 11.
19	Szombat	József	Ján. 12.
12. VASÁRNAP.		**Bőjtben III. Vasárnap.** Jézus ördögöt üz ki. Luk. 11:14-28. Az Isten követői. Ef. 5:1-9.	
20	Vasárnap	Benedek	Ján. 13:1-30.
21	Hétfő	Hubart, Szikszai Gy. *1738.	Ján. 13:31-14.
22	Kedd	Katalin	Ján. 15.
23	Szerda	Bartimeus, Farkas J. *1833.	Ján. 16.
24	Csütörtök	Dániel, Ruyter *1607.	Ján. 17.
25	Péntek	Manó	Jel. 1.
26	Szombat	Hermás pászt., II. Hely. Hitv. 1536	Jel. 2.
13. VASÁRNAP.		**Bőjtben IV. Vasárnap.** Jézus ötezer embert vendégel meg. Ján. 6:1-15. Az igéret gyermekei. Gal. 4:21-31.	
27	Vasárnap	Hajnalka	Jel. 3.
28	Hétfő	Gedeon, Comenius *1592.	Jel. 4, 5, 6.
29	Kedd	Jeremiás	Jel. 7, 8.
30	Szerda	Mária és Mártha	Jel. 9, 10.
31	Csütörtök	Timótheus ap., Cartesius †1596.	Jel. 11, 12.

AZ IGAZI BŐJT ebben áll:

Segiteni az éhezőket és elhagyatottakat!

Segitse a BETHLEN OTTHON lakóit!

A BŐJTI IDŐSZAK MEGGONDOLÁSRA KÉSZTET...

GONDOSKODOTT MÁR HITVESÉRŐL?

a legnagyobb változatát nyujtja az életbiztositásoknak

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

WASHINGTON, D. C.

CHANDLER BUILDING

J. H. F. FIFE

TEMETKEZÉSI INTÉZETE

NÉPSZERÜ EAST CHICAGOBAN ÉS VIDÉKÉN
A MAGYAROK KÖZÖTT

706 W. Chicago Avenue
EAST CHICAGO, IND.

Tel. East Chicago 2.

Házi telefon: East Chicago 44.

BURNSIDE COAL CO.

JÓZSA BÁLINT ÉS JÓZSA GÉZA
tulajdonosok

mindig arra törekednek, hogy a vásárló közönség igényeit mindenben kielégitsék.

Rendelje hát szenét a BURNSIDE COAL COMPANY-nál!

Office: 9256 Cottage Grove Avenue

PHONE: STEWART 8500

Yard: 94th Street and Belt Railway

PHONE: REGENT 5030

CHICAGO - ILLINOIS

Kitünő anyagról s pontos mértékről mindig biztos lehet!

Április
30 nap.
*
Régente:
Bikahava.

Tavaszhó.
*
Szent-György-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Péntek	Hugó, Erdélyi János *1814.	Jel. 13.
2	Szombat	Áron	Jel. 14:1-13
14. VASÁRNAP.		Bőjtben V. Vasárnap. Jézust meg akarják kövezni. Ján. 8:46-59. A mi főpapunk. Zsid. 9:11-15.	
3	Vasárnap	Ambrus †397.	Jel. 14:14-20.
4	Hétfő	Izidor, Viret †1595.	Jel. 15.
5	Kedd	Vince, Kármán †1795.	Jel. 16:1-8.
6	Szerda	Celestin	Jel. 16:9-21.
7	Ssütörtök	Herman	Jel. 17.
8	Péntek	Lidia	Jel. 18.
9	Szombat	Erkhárt, Nagyenyedi zsin. 1564.	Jel. 19:1-10.
15. VASÁRNAP.		Virágvasárnap. Krisztus bevonulása Jeruzsálembe. Máté 21:1-9. Krisztus megaláztatása és felmagasztalása. Fil. 2:5-11.	
10	Vasárnap	Zoltán, Apaffy M. *1690.	Jer. Sir. 1.
11	Hétfő	Leó	Zsid. 8.
12	Kedd	Gyula	Zsid. 9.
13	Szerda	Justin vért. Nantesi ed. 1598.	Zsid. 10.
14	Csütörtök	Tibor, Dobos J. *1804.	Ján. 6.
15	Péntek	Atala	Luk. 23:32-49.
16	Szombat	Lambert	Zsid. 4.
16. VASÁRNAP.		Husvétvasárnap. A Krisztus feltámadása. Márk 6:1-18. Krisztus a mi husvéti bárányunk. I. Kor. 5:6-8.	
17	Vasárnap	Luther Wormsban, Lórántffy Zs.	Máté 28.
18	Hétfő	Melanchton †1560.	Luk. 24:1-12.
19	Kedd	Anselm †1109.	Ap. Csel. 2:22-27.
20	Szerda	Bugenhagen †1558.	I. Kor. 15.
21	Csütörtök	Origines †254.	Róm. 6.
22	Péntek	Szotér, Nagy Péter pk. *1819.	Róm. 8.
23	Szombat	Béla	I. Ko. 3.
17. VASÁRNAP.		Husvét után való I. Vasárnap. Jézus megjelen a tanitványoknak. Ján. 20:19-31. A diadalmas hit. I. Ján. 5:4-12.	
24	Vasárnap	György	Jel. 19:11-21.
25	Hétfő	Márk ev., Őri Fülöp *1739.	Jel. 20.
26	Kedd	Áron	Jel. 21:1-8.
27	Szerda	Rebeka	Jel. 21:9-27.
28	Csütörtök	Valéria	Jel. 22.
29	Péntek	Jákób. Albertina	I. Ján. 1.
30	Szombat	Katalin, Meletius †381.	I. Ján. 2.

A FELTÁMADÁS ÜNNEPÉN

az uj életre támadt emberek jót tesznek

A BETHLEN OTTHON

árváival és öregeivel!

A VÁLTOZÓ IDŐJÁRÁS BETEGGÉ TEHET!
BIZTOSITSON MAGÁNAK BETEGSEGÉLYT!
heti $5.00 vagy $10.00 betegsegélyt fizet
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
CHANDLER BUILDING WASHINGTON, D. C.

Tel.: Ligonier 545

LIGONIER MILL

F. B. MUSIK,
tulajdonos

MINDENFÉLE ÁLLATELEDEL
TEHÉNNEK, TYUKNAK

GABONAFÉLÉK

A Bethlen Otthon egyik szállitója

LIGONIER . . . . PENNA.

Az Árvaházban előforduló temetéseket
végzi

VIRGIL V. GASKIN
TEMETÉSRENDEZŐ

ELSŐRENDÜ AMBULANCE
SZOLGÁLAT

Phone 4111

138 EAST MAIN STREET
LIGONIER, PA.

THE

LIGONIER PHARMACY

JOHN LLOYD MOONLY, Ph. G.
tulajdonos

Tel.: 581

A BETHLEN OTTHON PATIKÁJA

LIGONIER . . . . PENNA.

HENRY W. RHODY
INGATLAN ÜGYNÖKSÉG
ÉS
MINDENFÉLE
BIZTOSITÁS

Telephone 3731

INGATLAN KERESKEDÉS.
A
NATIONAL ASSOCIATION
OF REAL ESTATE BOARD
tagja

LIGONIER, PENNA.

Május 31 nap.

Régente: Ikrekhava.

Tavaszutó. Pünkösdhava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
18. VASÁRNAP.		**Husvét után való II. Vasárnap.** A jó pásztor. Ján. 10:11-16. Krisztus példaadása. I. Pét. 2:21-25.	
1	Vasárnap	Fülöp és Jakab ap.	I. Ján. 3.
2	Hétfő	Athanás. *323, Szegedi Kiss †1572	I. Ján. 4.
3	Kedd	Irma, Pósaházi *1686.	I. Ján. 5.
4	Szerda	Flórián. Wicklif elitél. 1415.	Ján. ev. 1.
5	Csütörtök	Bölcs Frigyes 1525.	Ján. ev. 2.
6	Péntek	Dam. János	Ján. ev. 3.
7	Szombat	Silász, Budai É. *1766.	Ján. ev. 4.
19. VASÁRNAP.		**Husvét után való III. Vasárnap.** Krisztus vigasztalja tanitványait. Ján. 16:16-23. Ker. feladatok. I. Pét. 2:11-20.	
8	Vasárnap	Naz. Gergely †389.	Ján. ev. 7.
9	Hétfő	Zinzendorf †1760.	Ján. 8:1-30.
10	Kedd	Antal, Pápai Páriz *1649.	Ján. 8:31-59.
11	Szerda	Arndt János †1621.	Ján. 9.
12	Csütörtök	Illés prof., Pongrác	Ján. 10.
13	Péntek	Szervác	Ján. 11.
14	Szombat	Bonifác	Ján.. 12.
20. VASÁRNAP.		**Husvét után való IV. Vasárnap.** Krisztus Vigasztalót igér. Ján. 16:5-15. Ajándékok és kötelességek. I. Pét. 2:11-20.	
15	Vasárnap	Mózes, Gerezsdi egyes. 1933.	Ján. 13.
16	Hétfő	Florisi Joakhim *1202, Vitringa	Ján. 14.
17	Kedd	Paszkál	Ján. 15.
18	Szerda	Erik, Keserüi Dayka *1633.	Ján. 16.
19	Csütörtök	Ivó	Ján. 17.
20	Péntek	Bernát	Ján. 18.
21	Szombat	Timótheus	Ján. 19.
21. VASÁRNAP.		**Husvét után való V. Vasárnap.** Buzditás imádkozásra. Ján. 16:23-20. Az Ige hallgatói és megtartói. Jak. 1:22-27.	
22	Vasárnap	Nagy Konstantin †337.	Zsid. 1.
23	Hétfő	Dezső, Savanarola †1498.	Zsid. 2.
24	Kedd	Eszter	Zsid. 3.
25	Szerda	Orbán, Szász Dom. *1838.	Zsid. 5.
26	Áldozó Csüt.	Aladár, Beda †735.	Ef. 1.
27	Péntek	Kálvin †1567.	Ef. 4:1-16.
28	Szombat	Emil	II. Kir. 2:1-14.
22. VASÁRNAP.		**Áldozócsütörtök után való Vasárnap.** A Vigasztaló bizonyságtétele. Ján. 15:26-16:1. Isten kegyelm. sáfárai. I. Pét. 4:7-11.	
29	Vasárnap	Prágai Jeromos †1416.	51. Zsolt.
30	Hétfő	Memorial Day, Fáy A. *1786.	Dán. 9:1-12.
31	Kedd	Peronella, Bres Gidó *1567.	130. Zs. Ján. 20.

"Nem hagylak titeket árvákul:" mondta a bucsuzó Idvezitő. Az árvák nem érzik árvaságukat, ha a jószivü adakozók segitik a **Bethlen Otthon** árváit!

HA SZÉP IS AZ ÉLET: EGYSZER VÉGE LESZ!
BIZTOSITSA CSALÁDJÁT HALÁLA ESETÉRE
azonnal felel tudakozódó levelére
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
CHANDLER BUILDING WASHINGTON, D. C.

THOMPSON & ZIMMERMAN

TEMETÉSRENDEZŐK

ÉS BALZSAMOZÓK

A GYÁSZOLÓ MAGYAROK RÉGI FIGYELMES
ÉS PONTOS KISZOLGÁLÓJA

Telephone: Triangle 1221

9108-10 Cottage Grove Avenue

CHICAGO, ILLINOIS

A NÉHAI BENKŐ FERENC ALKOTÁSA!

STEVENSON - BENKŐ CO.

FÜSZER-NAGYKERESKEDÉS

ELSŐRENDŰ ÁRUK GAZDAG VÁLASZTÉK

SUMMIT, BELMORE, ANVIL VÉDJEGYES

TISZTA ÉLELMISZEREK

TELEPHONES:

South Chicago 0675, 0676, 0677

9130-9140 BALTIMORE AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS

Junius

30 nap.

*

Régente:

Rákhava.

Nyárelő.

*

Szent-Iván hava

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Szerda	Jusztin	6. Zsolt. Ján. 21.
2	Csütörtök	Anna	Ezek. 37:1-14.
3	Péntek	Klotild	32. Zsolt.
4	Szombat	Kerény	Jóel 3.
23. VASÁRNAP.		**Pünkösdvasárnap.** A Vigasztaló. Ján. 14:23-31. A Szentlélek kitöltetése. Ap. Csel. 2:1-13.	
5	**Pünkösd Vas.**	Norbert †1134.	II. Móz. 19, Gal. 3.
6	**Pünkösd Hétfő**	Gottschalk †868.	Gal. 5, I. Kor. 12.
7	Kedd	Róbert	Róm. 12.
8	Szerda	Medárd, I. Rákóczi Gy. *1593.	I. Kor. 14.
9	Csütörtök	Felix	Róm. 6:19-7. r.
10	Péntek	Margit, Apácai Cseri *1625.	Róm. 8.
11	Szombat	Barnabás	II. Kor. 5.
24. VASÁRNAP.		**Szentháromságvasárnap.** Krisztus beszélgetése Nikodémussal. Ján. 3:1-15. A Szentháromság titka. Róm. 11:33-36.	
12	**Vasárnap**	Klaudius	Ap. Csel. 1, 2.
13	Hétfő	Tóbiás	Ap. Csel. 3.
14	Kedd	Vazul, Flag-day	Ap. Csel. 4.
15	Szerda	Vid, Szász K. *1829.	Ap. Csel. 5.
16	Csütörtök	Jusztin	Ap. Csel. 6.
17	Péntek	Laura	Ap. Csel. 1.
18	Szombat	Arnold	Ap. Csel. 8.
25. VASÁRNAP.		**Szentháromságvasárnap utáni I. Vasárnap.** A gazdag és Lázár. Luk. 16:19-31. Isteni szeretet. I. Ján. 4:16-21.	
19	**Vasárnap**	Gyárfás	Ap. Csel. 9.
20	Hétfő	Rafael	Ap. Csel. 10.
21	Kedd	Alajos, Baur F. *1792.	Ap. Csel. 11.
22	Szerda	Paulina	Ap. Csel. 12.
23	Csütörtök	Zoltán	I. Pét. 2:11-3:18.
24	Péntek	Iván, Béza *1519.	I. Pét. 3:18-4-1.
25	Szombat	Vilmos	Ézs. 6.
26. VASÁRNAP.		**Szentháromságvasárnap utáni II. Vasárnap.** A nagy vacsora. Luk. 14:16-24. Buzditás felebaráti szeretetre. I. Ján. 3:13-18.	
26	**Vasárnap**	János	I. Pét. 5.
27	Hétfő	László	Zsid. 6.
28	Kedd	Leó	Zsid. 7.
29	Szerda	Péter és Pál ap.	Zsid. 11.
30	Csütörtök	Pál emléke	Zsid. 12.

"Jövel Szentlélek Ur Isten... Árváknak kegyelmes Atyja:"

énekeljük pünköstkor. A Szentlélek buzditja fel a sziveket, hogy

A BETHLEN OTTHON

árváiról megemlékezzenek és őket segitsék.

JUNIUS A HÁZASSÁGOK HÓNAPJA...

LEGSZEBB NÁSZAJÁNDÉK EGY JÓ ÉLETBIZTOSITÁS

uj házasoknak kitünő okmányokat kinál

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

CHANDLER BUILDING

WASHINGTON, D. C.

A LEGNAGYOBB VEGYES-
KERESKEDÉS LIGONIERBAN

....A....

L. A. WEAVER ÉS FIA
KERESKEDÉSE

A Bethlen Otthon egyik szállitója

Telephone: 2481

LIGONIER . . . . PENNA.

KLINE'S DEPARTMENT STORE

MINDENFÉLE RUHANEMÜ
férfiaknak, nőknek és gyermekeknek

Jó cipő mindenki részére!

KLINE BLOCK ON THE DIAMOND
LIGONIER, PENNA.

TOMA TABLETS

Ha gyomorgörcsben szenved, vásároljon TOMA TABLET-et gyógyszertárában és tapasztalni fogja, hogy mennyire jobban érez gyomrában

Telephone: 2671

THE DOBBS COMPANY
LIGONIER, PENNA.

Phone: Ligonier 2121

PETE PICADIO

TAXICAB

és

BEER DISTRIBUTOR
SÖR NAGYKERESKEDÉS

Shell Gazolin, Olaj, Gummik,
Tubok és más Gépkellékek

WEST MAIN STREET
LIGONIER, PENNA.

FORT LIGONIER HOTEL

A magyar ref. Árvaház látogatóinak felajánljuk szállodánkat, ahol s z i v e s e n látjuk őket.

! LIGONIER LEGJOBB HOTELJA !

LIGONIER, PENNA.

H. E. VANCE BAKERY

A BETHLEN OTTHON SZÁLLITÓJA!

Telephone: 2761

NORTH MARKET STREET
LIGONIER, PENNA.

Julius
31 nap.
*
Régente:
Oroszlánhó.

Nyárhó.
*
Szent
Jakab-
hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Péntek	Tibold	Zsid. 13.
2	Szombat	Ráday P. †1677.	121. Zsolt.
27. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni III. Vasárnap.** Az elveszett juh. Luk. 15:1-10. Ker. vigyázat. I. Pét. 5:6-11.	
3	Vasárnap	**Ref. Egyes. és Bethlen Otthon nap**	96. Zsolt.
4	Hétfő	Függetlenségi nap	98. Zsolt.
5	Kedd	Kornélius	24. Zsolt.
6	Szerda	Ézsiás, Huss †1415.	25. Zsolt.
7	Ssütörtök	Eszter	28. Zsolt.
8	Péntek	Teréz	30. Zsolt.
9	Szombat	Lukrécia	33. Zsolt.
28. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni IV. Vas.** A szálka és gerenda. Luk. 6:26-42. Várakozás az örökbe fogadásra. Róm. 8:18-23.	
10	Vasárnap	Nass. Vilmos, Kálvin *1536.	42. Zsolt.
11	Hétfő	Izabella	43. Zsolt.
12	Kedd	Zoltán, Erásmus †1536.	45. Zsolt.
13	Szerda	Jenő	50. Zsolt.
14	Csütörtök	Karolina	61. Zsolt.
15	Péntek	Ruth	65. Zsolt.
16	Szombat	Elek	66. Zsolt.
29. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni V. Vas.** A csodálatos halfogás. Luk. 5:1-11. Az egység és szeretet kötelessége. I. Pét. 3:8-15.	
17	Vasárnap	Frigyes, Bullinger *1054.	77. Zsolt.
18	Hétfő	Emilia	80. Zsolt.
19	Kedd	Illés, Lomb. Péter †1160.	84. Zsolt.
20	Szerda	Henrik Bonaventura 1274.	89. Zsolt.
21	Csütörtök	Dániel	II. Pét. 1.
22	Péntek	Mária Magdolna	Jak. 2.
23	Szombat	Lenke	Jak. 3.
30. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni VI. Vas.** A farizeusok igazsága. Máté 5:20-26. A Krisztusban való élet. Róm. 6:3-11.	
24	Vasárnap	Krisztina	Jak. 4.
25	Hétfő	Id. Jakab ap.	Jak. 5.
26	Kedd	Anna, Kempisi T.	Judás.
27	Szerda	Olga	Ap. Csel. 13.
28	Csütörtök	Ince, Bach †1750.	Ap. Csel. 14.
29	Péntek	Mártha	Ap. Csel. 15.
30	Szombat	Judit	Ap. Csel. 16.
31. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni VII. Vas.** Jézus jóltartja a sokaságot. Márk 8:1-9. A bün zsoldja és Isten ajándéka. Róm. 6:19-23.	
31	Vasárnap	Ignác	Ap. Csel. 17:1-14.

"Aki bőven vet, bőven is arat." Az aratás havában emlékezzünk meg a **Bethlen Otthon** árváiról és öregeiről! Aki bőven vet a jótékonyság mezején, bőven fog aratni a földön és a mennyben!

VESZÉLY FENYEGETI A TURISTÁKAT!
OKOS DOLOG BALESETBIZTOSITÁSRÓL GONDOSKODNI
az első magyar intézmény, ahol ilyen biztositást vehet
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
CHANDLER BUILDING
WASHINGTON, D. C.

SINKO TOOL & MFG. CO.

Fémezés, szerszámok, vágó gépek és felszerelések tervezője és gyártója

ÉRCBEVÉSÉS, KISÉRLETI ÉS GYÁRI MUNKA

MAGYAR GYÁR-VÁLLALAT!

Phones: Kezdie 5882, 5883

351-359 N. Crawford Ave.
CHICAGO, ILLINOIS

BENKŐ AMBRUS

RÉGI ÉS MEGBIZHATÓ ÜZLETÉBEN MINDENFÉLE

HUS ÉS FÜSZER

NAGYVÁLASZTÉKBAN KAPHATÓ

Az árvaház és a magyar közügyek hüséges támogatója

Phone: So. Chicago 0586

8532 MACKINAW AVE.
CHICAGO, ILLINOIS

Phones: Triangle 0280, 0281

CHESTERFIELD FLORIST

a magyarság régi kedvelt virágárusa

ÉLŐ PLÁNTÁK ÉS VÁGOTT VIRÁGOK LEGNAGYOBB VÁLASZTÉKBAN

MEGRENDELÉSEKET HÁZHOZ ÉS TEMETÉSRE SZÁLLITUNK

Sürgönyi rendelést pontosan teljesit!

E. C. DALLOZ

9105-9107 Cottage Grove av.
CHICAGO, ILLINOIS

BERKI SÁNDOR

MAGYAR ÜZLETE

FINOM BOROK, LIKŐRÖK ÉS SÖR

Pénteken halvacsora
Szombaton és vasárnap csirkepaprikás

Phone: Triangle 1-0428

9353 COTTAGE GROVE AVENUE
CHICAGO, ILL.

FELSEN TRADING COMPANY

ELSŐRANGU FÜSZER ÉS HUSKERESKEDÉSE

Phone: Radcliffe 3300

9136 COTTAGE GROVE AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS

Augusztus 31 nap.

Régente: Szűzhava.

Nyárutó.

Kis-asszony-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Hétfő	Vasas Péter	Ap. Csel. 17:15-34.
2	Kedd	Gusztáv	I. Thesz. 1.
3	Szerda	Ágoston	I. Thesz. 2:1-16.
4	Csütörtök	Domonkos	I. Thesz. 2:17-3. r.
5	Péntek	Oszvald	I. Thesz. 4.
6	Szombat	Berta, Bécsi béke 1606.	I. Thesz. 5.
32. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni VIII. Vas.** Óvás a hamis prófétáktól. Máté 7:15-23. Fiak és örökösök. Róm. 8:12-17.	
7	Vasárnap	Ibolya	II. Thesz 1.
8	Hétfő	László	II. Thesz. 2.
9	Kedd	Emőd, Cocceius *1603.	II. Thesz. 3.
10	Szerda	Lőrinc †258, Olevianus *1636.	Ap. Csel. 18:1-11.
11	Csütörtök	Zsuzsánna	Ap. Csel. 18:12-28.
12	Péntek	Klára	Gal. 1.
13	Szombat	Ipoly	Gal. 2.
33. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni IX. Vas.** Az igazságtalan sáfár. Luk. 16:1-9. Intelem a keresztyénekhez. I. Kor. 10:6-13.	
14	Vasárnap	Özseb	Gal. 3.
15	Hétfő	Szüz Mária felm., Kohlbrügge *1803	Gal. 4.
16	Kedd	Ábrahám, Hercegszőlősi zsin. 1575	Gal. 5.
17	Szerda	Anasztáz	I. Kor. 1.
18	Csütörtök	Ilona	I. Kor. 2.
19	Péntek	Huba	I. Kor. 3.
20	Szombat	István kir. Clair. Bernát †1153.	I. Kor. 4:1-10.
34. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni X. Vas.** Jézus sir Jeruzsálem felett. Luk. 19:41-48. Lelki ajándékok. I. Kor. 12:1-11.	
21	Vasárnap	Sámuel	I. Kor. 5:11-21.
22	Hétfő	Menyhért, Váraid vita 1568.	I. Kor. 7.
23	Kedd	Farkas	I. Kor. 8, 9.
24	Szerda	Bertalan	I. Kor. 10.
25	Csütörtök	Lajos, Herder *1744.	I. Kor. 11.
26	Péntek	Izsó	I. Kor. 12:1-30.
27	Szombat	Gebhárdt	I. Kor. 12:31-től.
35. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XI. Vas.** A farizeus és publikánus. Luk. 18:9-14. Az Isten kegyelme. I. Kor. 15:1-10.	
29	Vasárnap	Ágoston †430	I. Kor. 14.
29	Hétfő	Ker. János lefejezése	I. Kor. 15:1-34.
30	Kedd	Róza, Szenci Molnár *1574.	I. Kor. 15:35-től.
31	Szerda	Bunyanx, Oberlin *1740.	Ap. Csel. 19:11-40.

Az árvák és öregek

KENYERET ÉS HALAT

kérnek tőletek.

Ki volna olyan szivtelen, aki követ és kigyót adna nekik?

VÉGE AZ ARATÁSNAK A MEZŐN,
DE A HALÁL MINDIG ARAT
biztositásai az "itt maradtak" életét könnyitik meg
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
CHANDLER BUILDING WASHINGTON, D. C.

LACHMAN ANTAL

JÓL ISMERT MULATÓ HELYE

Tel. Mansfield 10068

A westsidei magyarok kedvenc találkozója

4343 WEST CARROLL AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS

Phone: Kezdie 4557

SEBESTYÉN JÓZSEF

MÉSZÁRSZÉKE ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

Régi megbizható magyar üzlet

4201 WEST CARROLL AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS

PROKOP GYULA

JÓNEVÜ ÉTTERME ÉS SZÓRAKOZÓ HELYE

Phone: Pullman 3476

924 WEST 119th STREET

CHICAGO, ILLINOIS

Phone: Columbus 5683

CSÁKAY BÁLINT ÉS FIA

FÜSZERÜZLETE ÉS HUSMÉRÉSE

Megérdemli a magyarok támogatását!

4301 WEST LAKE STREET
CHICAGO, ILLINOIS

JUHÁSZ PÉTER

ELSŐRANGU FÜSZER ÉS HUSKERESKEDÉSE

Phone. Pullman 0329

916 WEST 119th STREET
CHICAGO, ILLINOIS

MILLER & BIGG CO.

BUTORKERESKEDÉS

Phone: Latrobe 542

910 LIGONIER STREET
LATROBE PENNA.

CHESTERFIELD PHARMACY

INCORPORATED

S. A. ROZYNEK, Reg. Pharm.

Orvosi rendelések szakszerü elkészitése

Phone: Vincennes 0366

Testvéreink szives figyelmébe ajánljuk ezt a patikát

9248 COTTAGE GROVE AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS

FISHER & OWEN

TEMETÉSRENDEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ

Telefon a hivatalban: Hazel 1165
Lakása: Ugyanabban az épületben

126 HAZELWOOD AVE.
PITTSBURGH, PA.

Szeptember 30 nap.

Régente: Mérleghava

Őszelő. Szent-Mihály-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Csütörtök	Egyed	II. Kor. 1.
2	Péntek	Rebeka	II. Kor. 3, 4.
3	Szombat	Albert	II. Kor. 5.
36. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XII. Vas.** A siketnéma meggyógyitása. Márk 7:31-37. Törvény és evangélium. II. Kor. 3:4-11.	
4	Vasárnap	Rozália	II. Kor. 6.
5	Hétfő	Viktor, a munka ünnepe	II. Kor. 7.
6	Kedd	Zakariás	II. Kor. 8.
7	Szerda	Regina	II. Kor. 9.
8	Csütörtök	Mária	II. Kor. 10.
9	Péntek	Ádám	II. Kor. 11.
10	Szombat	Erik	II. Kor. 12:1-18.
37. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XIII. Vas.** Az irgalmas szamaritánus. Luk. 10:23-37. A hit igéretei. Gal. 3:15-22.	
11	Vasárnap	Theodora	II. Kor. 12:19-től.
12	Hétfő	Gidó	Ap. Csel. 20:1-15.
13	Kedd	Loránt, Fárel †1565.	Róm. 1:1-17.
14	Szerda	Szerénke, Chrysostomus †407.	Róm. 1:17-31.
15	Csütörtök	Nikodémus	Róm. 2.
16	Péntek	Edit	Róm. 3.
17	Szombat	Ottó, Bullinger †1575.	Róm. 4.
38. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XIV. Vas.** A tiz bélpoklos. Luk. 17:11-19. A test és lélek gyümölcsei. Gal. 5:16-24.	
18	Vasárnap	Tamás	Róm. 5.
19	Hétfő	Vilmos, Ámós próf.	Róm. 7:1-13.
20	Kedd	Frederika	Róm. 7:14-25.
21	Szerda	Máté ap.	Róm. 9:1-13.
22	Csütörtök	Móric	Róm. 9:14-33.
23	Péntek	Tekla	Róm. 10.
24	Szombat	Gellért	Róm. 11:1-21.
39. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XV. Vas.** Isten és mammon. Máté 6:24-34. Vetés és aratás. Gal. 5:25-6:10.	
25	Vasárnap	Farkas	Róm. 11:22-36.
26	Hétfő	Jusztina	Róm. 12.
27	Kedd	Adalbert	Róm. 13.
28	Szerda	Vencel	Róm. 14.
29	Csütörtök	Mihály és angyalok	Róm. 15:1-13.
30	Péntek	Jeromos †420, Kaftán *1858.	Róm. 15:14-33.

SZÁMTALAN ÖREG KÉRI az élet őszén felvételét

A LIGONIERI **BETHLEN OTTHONBA.**

Segitse a **Bethlen Otthon** 100,000 dolláros épitkezési alapját! Az ajánlatok havi részletekben törleszthetők.

MENNEK A GYEREKEK A TUDOMÁNY CSARNOKÁBA

VAN-E ELÉG PÉNZE ISKOLÁZTATÁSRA?

kitünő iskoláztatási biztositást is ajánl

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

CHANDLER BUILDING

WASHINGTON, D. C.

JOSEPH SYNOWIECKI

TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ

525 State Street, Perth Amboy, N. J.
Phone: 4-1790

42 Hudson Street, Carteret, N. J.
Phone: 8-1318

Ingyen tanácsért irjon a magyarok közkedvelt patikájába, ahol rendeléseit a legpontosabban és lelkiismeretesen eszközöljük.

EGYEDÜLI KÉSZITŐJE A BE-WELL NŐI KAPSZULÁKNAK

CITY PHARMACY, INC.

THE HOME DRUG STORE

SMITH & OAK STREETS
PERTH AMBOY, N. J.

CHARLEY BROTHERS

ÉLELMI CIKKEK
NAGYBANI ELADÁSA

AZ

ECONOMY FOOD STORES

és

A BETHLEN OTTHON

SZÁLLITÓJA

GREENSBURG, PENNA.

Telephone 4-1712

MITRUSKA S. JÁNOS

MAGYAR TEMETÉSRENDEZŐ
ÉS BALZSAMOZÓ

681 CORTLAND STREET
PERTH AMBOY, N. J.

PERTH AMBOY ORNAMENTAL IRON WORKS

VELIKÁN DEMETER, tulajdonos

Minden gép-, kovácsmunka, autójavitás

Nappali telefon: P. A. 4-1546
Este: New Brunswick 2410-R

51—53 FAYETTE STREET
PERTH AMBOY, N. J.

SOUTH SECOND STREET COAL COMPANY

BACSKAY JÓZSEF
tulajdonos

EGYEDÜLI MAGYAR

SZÉNKERESKEDŐ

PERTH AMBOYBAN

Irodai telefon: P. A. 4-1193
Lakás telefon: P. A. 4-0781

SZÉN ÉS FÜTŐ OLAJ

SECOND ÉS PATERSON STREET
PERTH AMBOY, N. J.

Október
31 nap.
•
Régente:
Bökölyhava

Őszhó.
•
Mindszent-
hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Szombat	Aladár	Róm. 16.
40. VASÁRNAP.		Szentháromságvasárnap utáni XVI. Vasárnap. A naini özvegy fia. Luk. 7:11-17. Pál ap. imádsága a hivőkért. Ef. 3:13-21.	
2	Vasárnap	Lucián	36. Zsolt.
3	Hétfő	Tairus	91. Zsolt.
4	Kedd	Assisi Ferenc †1226.	Ap. Csel. 20:16-38.
5	Szerda	Aurél	Ap. Csel. 21.
6	Csütörtök	Elfrida, Komáromi Csipkés *1678.	Ap. Csel. 22.
7	Péntek	Amádia	Ap. Csel. 23.
8	Szombat	Etelka	Ap. Csel. 24.
41. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni XVII. Vasárnap. A gutaütött meggyógyitása. Luk. 14:1-11. Egységre való figy. Ef. 4:1-16.	
9	Vasárnap	Dénes	Ap. Csel. 25.
10	Hétfő	Gedeon	Ap. Csel. 26.
11	Kedd	Kálmán, Zwingli †1531.	Ap. Csel. 27.
12	Szerda	Miksa, Columbus-day	Ap. Csel. 28.
13	Csütörtök	Ede	Ef. 2:1-10.
14	Péntek	Helen, Béza †1605.	Ef. 2:10-3. r.
15	Szombat	Teréz	Ef. 4:17-32.
42. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni XVIII. Vasárnap. A nagy parancsolat. Máté 23:34-46. Testvéri közösség. I. Kor. 1:4-9.	
16	Vasárnap	Latimer és Ridley	Ef. 5.
17	Hétfő	Hedvig	Ef. 6.
18	Kedd	Lukács ev.	98. Zsolt.
19	Szerda	Nándor	Kol. I.
20	Csütörtök	Irén	Kol. II.
21	Péntek	Orsolya, Hilárius †370.	Kol. III.
22	Szombat	Előd	Kol. IV.
43. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni XIX. Vasárnap. A gutaütött meggyógy. Máté 9:1-8. Az uj ember felöltözése. Ef. 4:22-28.	
23	Vasárnap	Kap. János	Filemon
24	Hétfő	Salamon	Fil. 1.
25	Kedd	Vilma	Fil. 2.
26	Szerda	Demeter	Fil. 3.
27	Csütörtök	Sabina	Fil. 5.
28	Péntek	Simon és Judás ap.	I. Tim. 1
29	Szombat	N. Alfréd, 901, Kuyper *1837.	I Tim. 2.
44. VASÁRNAP.		Szentháromságvas. utáni XX. Vasárnap. A királyi menyegző. Máté 22:1-14. Megteljesedés a lélekkel. Ef. 5:15-21.	
30	Vasárnap	Kolos	I. Tim. 3.
31	Hétfő	Reformációi nap, 1517.	46. és 47. Zsolt.

Ha minden amerikai magyar egy-egy dollárt adna évenkint a **Bethlen Otthonra,** milyen hatalmas jótékonysági munkát végezhetnénk az árvák és öregek gondozása terén!

"HULLANAK A FÁKRÓL AZ ŐSZI LEVELEK..."
AZ ÉLETFÁJÁRÓL EGYSZER MINDNYÁJAN LEHULLUNK
az özvegyek életét könnyiti biztositásaival
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
CHANDLER BUILDING
WASHINGTON, D. C.

"Ki-ki, amint eltökélte szivében, ugy adakozzék, mert a jókedvü adakozót szereti az Isten."

Istennek gazdag áldását kéri a Magyar Ref. Árvaházra és Aggmenházra

LÉVAY BÉLA ÉS CSALÁDJA

11 ELY AVENUE

SOUTH NORWALK, CONN.

Legyen az 1938-ik esztendő is Árvaházunknak és Aggmenházunknak az életében Isten kegyelmének ujabb tanubizonysága!

NOVÁK LAJOS ÉS CSALÁDJA

262 EAST AVENUE

EAST NORWALK, CONN.

Phone: 4-9421

ELLSWORTH MEAT MARKET

BAY ISTVÁN, tulajdonos

Az Árvaháznak családjával együtt régi, lelkes támagotója Isten áldását kéri az Árvaháznak és Aggmenháznak minden munkájára

730 ELLSWORTH AVENUE

BRIDGEPORT, CONN.

FRANK POLKE & SON

UNDERTAKERS

Residence: 409 HANCOCK AVENUE

Phone: 3-1971

Office: 733 STATE STREET

Phone 4-3812

BRIDGEPORT, CONNECTICUT

WILFRED KOVACH

FINOM FÜSZEREK OLCSÓ ÁRON

123 ELY AVE., SO. NORWALK, CONN.

Magyar József és családja

áldást kérnek a Bethlen Otthonra

139 ELY AVE., SO. NORWALK, CONN.

MAYER GYULA

FÜSZERKERESKEDŐ

Mérsékelt árak, pontos kiszolgálás

37 LEXINGTON Av., S. NORWLAK, Conn.

CZAKÓ ISTVÁN

FÜSZER- ÉS HUSKERESKEDÉSE

Elsőrangu cikkek mérsékelt áron

68½ LEXINGTON av., S. NORWALK, Conn.

FEINSOD'S DEPT. STORE

MINDENFÉLE RUHA ÉS CIPŐ

Telephone 1502

23 ELY AVE., SO. NORWALK, CONN.

STANDARD MEAT MARKET

HUS, FÜSZER, FRISS HAL

Phone: 5280

9 ELY AVENUE, SO. NORWALK, CONN.

Shuman Economy Store, Inc.

Gyümölcs, zöldség és füszer kereskedés

Olcsó és pontos kiszolgálás — Phone 4333

3 ELY AVENUE, SO. NORWALK, CONN.

WILLIAM SOLANCH

FÉRFI, NŐI ÉS GYERMEKRUHÁK

1 ELY AVENUE, SO. NORWALK, CONN.

November 30 nap. • Régente: Nyilashava.

Őszutó. • Szent-András-hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Kedd	Minden szentek, Mariánna	I. Tim. 4.
2	Szerda	Halottak napja, Győző	I. Tim. 5.
3	Csütörtök	Hubert	I. Tim. 6.
4	Péntek	Károly	Tit. I.
5	Szombat	Imre	Tit. II.
45. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XXI. Vas.** A királyi főember fia meggyógyul. Ján. 4:46-54. A Ker. ember fegyv. Ef. 6:10-17.	
6	Vasárnap	Gusztáv A. †1632.	Tit. 3.
7	Hétfő	Rezső	II. Tim. 1.
8	Kedd	Gottfried	II. Tim. 2.
9	Szerda	Tivadar	II. Tim. 3.
10	Csütörtök	Jer. Simon, Luther *1483.	II. Tim. 4.
11	Péntek	Márton, Békekötési nap	103. Zsolt.
12	Szombat	Jónás	104. Zsolt.
46. VASÁRNAP.		**Szentháromságvas. utáni XXII. Vas.** A könyörtelen szolga Máté 18:23-35. Az igazságosság gyümölcsei. Fil. 1:3-11.	
13	Vasárnap	Ágoston *353.	II. János.
14	Hétfő	Kelemen	III. János.
15	Kedd	Lipót, Bethlen G. †1629.	Máté 9.
16	Szerda	Ödön	Máté 10.
17	Csütörtök	Hugó	Máté 11.
18	Péntek	Ottó	Máté 12.
19	Szombat	Árpádházi Erzsébet †1231.	Máté 13.
47. VASÁRNAP.		**Advent előtti vasárnap.** A tiz szüz. Máté 25:1-13. Várjuk készen az Urat. II. Pét. 3:3-14.	
20	Vasárnap	Jolán, Kiss Áron *1815.	Ézs. 1.
21	Hétfő	Ilona, Hatvani *1718.	Ézs. 2.
22	Kedd	Róm. Kelemen 101, Alvinci †1634.	Ézs. 3.
23	Szerda	Oekolompadius †1531.	Ézs. 4.
24	Csütörtök	Knox 1572.	Ézs. 5.
25	Péntek	Katalin, Bethlen Kata *1700.	Ézs. 7.
26	Szombat	Gergely	Ézs. 8.
48. VASÁRNAP.		**Advent I. Vasárnapja.** Krisztus bevonulása. Máté 21:1-9. A kegyelem utja. Róm. 12:11-14.	
27	Vasárnap	Elemér	Ézs. 9.
28	Hétfő	Piroska	Ézs. 10, 11.
29	Kedd	Nóé	I Móz. 2:4-25.
30	Szerda	András ap.	Ézs. 12, 14.

NOVEMBERBEN, az ősz havában

gondoljon a BETHLEN OTTHON lakóira!

Az árvák és öregek részére téli ruhát kell beszerezni!

AZ ÉLET ŐSZÉN JÓ A MELEG OTTHON!
MI LESZ, HA ÖREGSÉGÉRE MAGÁRA MARAD?
az egyetlen magyar intézmény, mely öreg tagjairól gondoskodik
AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET
CHANDLER BUILDING
WASHINGTON, D. C.

GREENSBURG PRODUCE CO.
Telephone 97
Gyümölcs és főzelékfélék
Az árvaház szállitója.
220 DEPOT STREET, GREENSBURG, PA.

MAYFAIR DAIRY
ELSŐRENDŰ FŰSZER, TEJTERMÉKEK
89A French Street — Phone: 5935
NEW BRUNSWICK, N. J.

MODERN MEAT MARKET
Czakó Tamás és Mayer Béla, tulajdonosok
Magyaros hurka, kolbász mindig kapható
ELY AVENUE, SO. NORWALK, CONN.

ESTHRE'S Beauty Parlor
Permanent Wave és szépség specialisták
144 Paterson St., near French St. — Ph. 2782
NEW BRUNSWICK, N. J.

VARGA ALBERT
Mészárszékében mindig saját vágásu husféle
kapható — Pontos, előzékeny kiszolgálás!
15 ELY AVENUE, S. NORWALK, CONN.

PINTÉR JÁNOS
MAGYAR BUTORSZÁLLITÓ
328 Suydam Street — Phone: 5247-R
NEW BRUNSWICK, N. J.

SPRINGWOOD FLORIST
Vágott virágok, esküvői csokrok
és temetési diszitések
23 ELY AVENUE, S. NORWALK, CONN.

J. REIDER
BÁDOGOS MESTER
Házaknál csatornajavitás. Bádogos munkák.
19 Dix Street — Phone: 2995
NEW BRUNSWICK, N. J.

Dr. IMRE KEMÉNY
Cor. Central & Persing Ave. — Phone: 8-0909
CARTERET, N. J.

KOCSIS JÓZSEF
A SOMERSET TAVERN TULAJDONOSA
Külföldi és belföldi italok. Barátságos hely.
Cor. Plum & Somerset, New Brunswick, N. J.

EDGAR F. MILLER
TEMETKEZŐ
Cor. Somerset and Prospect. — Phone: 703
NEW BRUNSWICK, N. J.

KOVÁCS ISVÁN
259 Neilson St., New Brunswick, N. J.
Isten áldását kéri a Bethlen Otthon árváira
és az aggokra.

ÜDVÖZLET
egy jó baráttól

Peleskei Lichtmann Anti
a new brunswicki magyarság
jó italárusitója
NEW BRUNSWICK, N. J.

THE HUB TAVERN
SZAB FERENC, tulajdonos
Italárusitás nagyban és kicsiben.
114 French Street — Phone: 7933
NEW BRUNSWICK, N. J.

JOHN L. LABASH
TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ
Phone: Passaic 2-1489
40 MONROE STREET PASSAIC, N. J.

Deczember

31 nap.

Régente:

Bakhava.

Télelő.

Karácsony-

hava.

	A hét napjai	Naptár	Bibliai lecke
1	Csütörtök	Natália	I. Móz. 3.
2	Péntek	Aranka	I. Móz. 8.
3	Szombat	Olivia	I. Móz. 9.
49. VASÁRNAP.		**Advent II. Vasárnapja.** A Krisztus második eljövete. Luk. 21:25-36. A reménység igéi. Róm. 15:4-13.	
4	Vasárnap	Borbála	I. Móz. 15.
5	Hétfő	Vilma	V. Móz. 5.
6	Kedd	Miklós †326.	II. Móz. 12.
7	Szerda	Ambrus	V. Móz. 16.
8	Csütörtök	Mária fogantatása	II. Sám. 7.
9	Péntek	Joakim	Jer. 23.
10	Szombat	Judit	Jer. 31.
50. VASÁRNAP.		**Advent III. Vasárnapja.** Ker. János a börtönben. Máté 11:2-10. Isten titkainak sáfárai. I. Kor. 4:1-5.	
11	Vasárnap	Lehel	Ézs. 25.
12	Hétfő	Gabriella	Ézs. 26.
13	Kedd	Luca	Ézs. 32.
14	Szerda	Benő	Ézs. 35.
15	Csütörtök	Linci béke 1645, Méliusz †1572.	Ézs. 38.
16	Péntek	Etelka	Ézs. 39.
17	Szombat	Lázár	Ézs. 40.
51. VASÁRNAP.		**Advent IV. Vasárnapja.** Ker. János tanubizonysága. Ján. 1:19-29. Öröm és béke. Fil. 4:4-9.	
18	Vasárnap	Auguszta	Ézs. 41.
19	Hétfő	Viola, Gusztáv A. *1611.	Ézs. 42.
20	Kedd	Ignác †115, Teofil	Ézs. 43.
21	Szerda	Tamás ap.	Ézs. 44.
22	Csütörötk	Zénó	Ézs. 45.
23	Péntek	Viktória	Ézs. 52.
24	Szombat	Ádám és Éva	Ézs. 54.
52. VASÁRNAP.		**Karácsony ünnepe.** A Jézus születése. Luk. 2:1-15. Isten megjelent kegyelme. Titus 2:11-3:7.	
25	Vas. Karács.	A Jézus születése	Ézs. 49.
26	Hét. Kar. 2 n.	István vértanu	Ézs. 55.
27	Kedd	János ap.	Ézs. 68.
28	Szerda	Bethlehemi kisdedek	II. Pét. 3.
29	Csütörtök	Dávid, Bacskay †1606.	102. Zsolt.
30	Péntek	Zoárd, Párcus *1534.	Ézs. 60.
31	Szombat	Szilveszter	90. Zsolt.

A SZERETET ÜNNEPÉN küldje be adományát

A LIGONIERI **BETHLEN OTTHON**

árvái és öregei javára!

KARÁCSONY JÖTTÉN GONDOLJUNK AZ ÁRVÁKRA!

AZ ÖN GYERMEKE IS ÁRVASÁGRA JUTHAT

az egyetlen magyar intézmény, mely a tagok árváinak gondját felveszi

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

CHANDLER BUILDING

WASHINGTON, D. C.

ECKERT JÁNOS

SIRKŐGYÁRTÓ

Müvészies sirkövet készit gránitból
és márványból véséssel és betükkel

Cor. French & Oxford St. — Phone: 3303

NEW BRUNSWICK, N. J.

PETER BIRO, Inc.

INGATLANÜZLET

Általános biztositás, hajójegy iroda
és pénzküldés külföldre

NYILVÁNOS KÖZJEGYZŐ.— Phone: 1209

108 Lrench St., New Brunswick, N. J.

RICZU ANDRÁS

MAGYAR VIRÁGÜZLETE

Lakodalmi csokrok. Vágott virágok.
Gyászalkalomra koszoruk.

36 Dover Ave., New Brunswick, N. J.

Phone: 2385

JOSEPH RAGÁNY, M. D.

MAGYAR ORVOS

Phone: 2-5940

966 SO. BROAD ST.
TRENTON, N. J.

Gyümölcs József

MAGYAR SZÉNKERESKEDŐ

A legjobb minőségü Lehigh Coal raktáron.

Lincoln Highway Route No. 5

Voorhees Sta., New Brunswick, N. J.

Phone: Bus. 310 Phone: Res. 1207

STEPHEN VÁCZI, M. D.

983 SO. BROAD ST.

TRENTON, N. J.

M. SZABÓ ÉS FIAI

FÜSZER — HUSKERESKEDÉS

— Rendeljen tőlünk telefonon —

PHONE: N. B. 2781

142 French St., New Brunswick, N. J.

S. J. KONDOR, M. D.

Phone: 4868

978 SO. BROAD ST.
TRENTON, N. J.

DEBRECEN UJ PÜSPÖKE
DEBRECENI UJ TEMPLOMOK
DEBRECENI UJ LELKIPÁSZTOROK

Nagy események forgatagában élünk idehaza az óhazában. Igen gyakran, ugy rohanunk keresztül fejünk felett a dolgok, hogy számot se tudnánk hamarosan adni felőle... Vannak azonban események, amelyek a rohanó idők forgatagán felülemelkednek s örök értékeket jelentenek.

Ez utóbbiakról szeretnék beszámolni most az "Amerikai Magyar Református Árvaházi és Aggmenházi Naptár" kedves olvasó közönsége előtt, — hogy ezzel is ápoljam azt az aranykapcsot, mely a magyar szíveket az Oceánon innen és tul, hatalmas erővel összeköti.

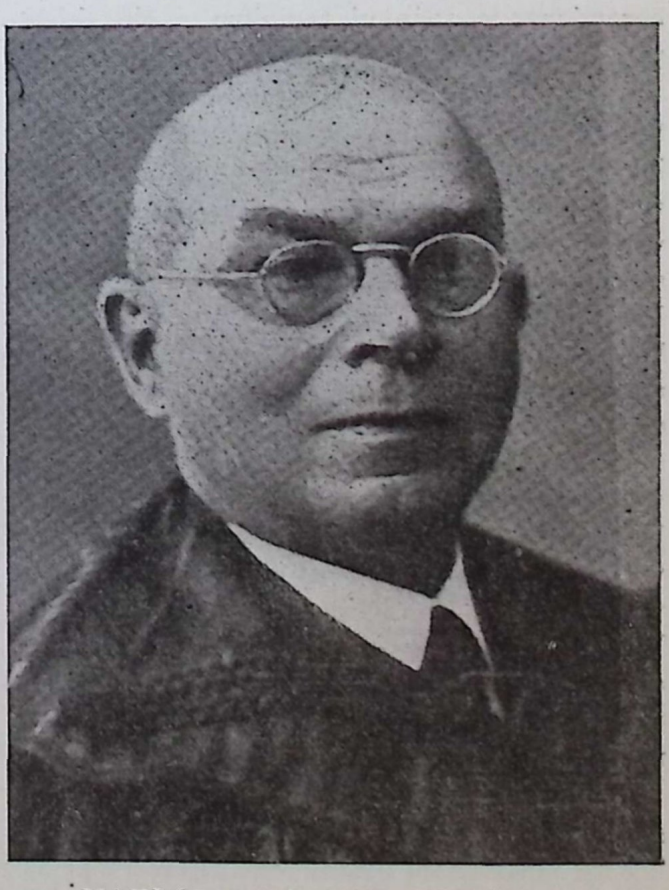
Korlátokat kell szabnom mondanivalóim számára. Ez a korlát: református közéleti és pedig debreceni vonatkozásu dolgokról irok.

Debrecen ősi fellegvára a magyar Kálvinizmusnak. Ez a legmagyarabb város és itt zajlanak le az egyházi élet legfontosabb életjelenségei. Igy van ez most is. Ne vegye tehát tőlem egyoldaluságnak a kedves olvasó, ha az itt következő sorokban Debrecenről lesz szó.

A debreceni nagy események rendjén, első helyen a dr. D. Baltazár Dezső püspök örökének betöltéséről hadd adjak számot. 1936. évi november hó 10-én bontotta fel báró Vay László főgondnok elnöklete alatt müködő bizottság, az uj püspök megválasztása érdekében beérkezett lepecsételt szavazatokat, 788 ilyen szavazat érkezett be, melynek nagy többségét **Makláry Károly** debreceni lelkész, egyházkerületi főjegyző nyerte el, — kinek ünnepélyes felszentleése az ősi Nagytemplomban, 1936. dec. 16-án meg is történt, impozáns keretek között. A szentelést dr. Ravasz László püspök végezte.

Az uj püspök Borsodban, Hejöpapi községben született 1876-ban, hol atyja lelkész volt. Miskolcon, Sárospatakon és Budapesten tanul. 1901-ben lett rendes lelkész Nyékládházán (itt utóda volt Farkas István jelenlegi miskolci püspök; ez a kis falu tehát két püspököt adott az egyetemes magyar református egyháznak!) 1904-től 1934-ig Makláry Károly Kunhegyesen szolgált; onnan hivta mega debreceni árpádtéri gyülekezet lelkészéül s most a tiszántuli egyházkerület közbizalma a püspöki méltóságra emelte.

Egyik életrajzirója igy jellemzi az uj püspököt: "Érdemes multja igazolja, hogy ő a rendtartó békesség embere. Mint szónokot is, valami nyugodt biztosság jellemzi. Olyan mint a medrében áldott békével haladó folyó. Kitünő hivatalnok. Kiforrott lelkipásztori és emberi jellem. A józan számitás, a tiszta belátás embere. Jóleső melegség árad lelkéből a baráti körben. Kijelentéseiben, tetteiben komoly, tartózkodó, megfontolt..."

MAKLÁRY KÁROLY PÜSPÖK.
BISHOP CHARLES MAKLARY.

A másik megörökitésre méltó esemény a debreceni református egyház életéből az, hogy ez ősi szent egyház Isten segedelmével folytatja azt a templomépitési programmot, amit 1935-ben megkezdett. Ugyanezen Naptár 1936-os évfolyamában "Debrecen három uj temploma" cimen beszámoltam arról, hogyan épült fel Dbrecenben egy év alatt három uj külsőségi templom. Ezen cikk végén jeleztem, hogy a negyedik templom terve kész a Csapókert számára, hol hatezer református testvérünk él; — és jeleztem azt is, hogy a hatalmas Mester-utcai egyházrész is várván — várja a maga templomát. Az erre vonatkozó közlésemet ezekkel a szavakkal végeztem: **"Nem adok sok időt neki, hogy ez a két ujabb templom is meg fog épülni..."**

Isten elhozta ezt az időt is! Mikor e sorokat irom: immár tető alatt áll a csapókerti templom (éppen tegnap, jul. 25-én jártam ott s megtekintettem az épitkezést.) A derék vállalkozó cég: Tóth Lajos és fiai, azt igérik, hogy okt. 1-re teljesen kész lesz, berendezve a szép uj templom s okt. közepén fel lehet szentelni.

A Mester-utcai templom alapkövét pár hét mulva, aug. elején tesszük le. Egy derék iparosunk: Tóth Lajos kályhásmester, hatvanezer koronát adott e célra. A terv kész van, csak a munkábaadás (versenytárgyalás) a hijja — s ez a szentséges munka is indul Isten dicsőségére!... Itt hadd mondjam el, hogy amerikai utamon nyert tapasztalataim alapján, én az épittető bizottságban azt inditványoztam, hogy amerikai tipusu "basement"-es templomot épitsünk, a templom alatti teremmel s szobákkal; bár kemény harc folyt az életrevaló eszméért: a konzervativ felfogással szemben, kisebbségben maradtunk... No de vigasztal az a gondolat, hogy a Mester-utcai testvéreknek igy is szép templomuk lesz s a lelkészlak mellé majd megépitik a szükséges gyülekezeti termet is.

— És itt ujra hadd vessem tekintetemet a jövendő felé. Debrecennek ma 130 ezer lakosa van; ebből csaknem 80 ezer református. A földmüves lakosság nem él a városban; a statisztika szerint legalább is 25 ezer református lélek, a Tiszáig elterjedő hatalmas területeken szétszórva él, (csak a hortobágyi puszta maga 40 ezer négyzetkilométernyi terület egy darabban!) Ennek a sok-sok jó református léleknek méltán van igénye templomokra az egyes tanyaközpontokon. A debreceni egyház legközelebbi templomépitő programmja tehát: tanyai templomok épitése- És ez nem is hiábavaló reménység, mert debreceni ref. egyházunk 1936 őszén tiz állástalan segédlelkészt alkalmazott arra, hogy járják a tanyavilágot, az ott levő külsőségi állami elemi iskolákban végezzék rendszeresen a hitoktatást s ugyancsak az iskolatermekben tartsanak a felnőtteknek (s külön a leventeifjaknak) Istentiszteleteket... Ime a templomépitéshez vezető ut! Adja Isten, hogy egy következő Naptárban, legalább is egy pár év alatt, beszámolhassak amerikai testvéreimnek: a debreceni tanyai templomok épitéséről!

Még csak azt jegyzem meg, hogy 1935-ig Debrecennek öt régi református temploma volt; igy tehát 1938-ig, három év alatt az ötös szám éppen megkétszereződik. Istené legyen érette a dicsőség!

*

A harmadik debreceni esemény, amelyről óhajtok megemlékezni s amely méltán nevezhető országos jelentőségünek az, hogy ez év tavaszán az uj templomok számára uj lelkipásztori állásokat szervezett a debreceni református egyház s ezeket Isten Lelke által vezérelt egy akarattal: ünnepélyes meghivás keretében töltötte be. Beiktatásuk fényes és lelkes ünnepségek keretében 1937 julius hó 25-én vasárnap folyt le.

A négy uj debreceni lelkész a következő:

1. dr. Farkas Pál, 30 éves dunántuli ifju, atyja is lelkész; tanult Pápán, Debrecenben és Aberdeen-ben, ez utóbbi helyen szerzett theologiai doktorátust. Beosztása a Nagytemplomhoz van, a Péterfia-utcai egyházrészhez, mint püspöki másodlelkész.

2. dr. Dancsházy Sándor 42 éves, Bihar-megye Told-ról; minden iskoláját Debrecenben végezte, itt nyert theologiai doktorátust. Három izben járt külföldön tanulmányutra: Baselben, Berlinben és Londonban. Csapókerti lelkész.

3. Kovács József, 40 éves. Kerek 15 évig falusi ref. tanitó volt Fegyverneken, majd vasakarattal előbb jogot, majd theologiát végzett kitünő eredménnyel. Debrecenben szolgál már 7 év óta, mint s.-lelkész és hitoktató. Beosztása: a homokkerti egyházrész templomához szól.

4. Mezey Béla, Nagybányán és Debrecenben tanult, 19 éves korában be kellett vonulnia s mint tényleges zászlós, majd mint hadnagy szolgált a világháboru legsulyosabb hacterén: Szerbiában és Albániában, honnan veszedelmes malária betegséggel tért vissza, mely több mint 10 évig gyötörte. Beosztása a Nyilastelepi egyházrész templomához szól.

Ime ujabb ok a hálaadásra! Debrecennek eddig hét rendes lelkésze volt, most már van tizenegy. (Ezenkivül 10 hitoktató lelkész, 17 segédlelkész és egy belmissziói (diakonissza) lelkészünk van s 96 református tanitónk.)

*

— Merem remélni, hogy ha hosszura terjedt is ez a beszámoló: amerikai magyar testvéreink velünk együtt örvendező lélekkel olvassák.

Nagy dolgokról irtam, de **nagy munka, sok küzdelem, áldozat és imádság eredménye ez,** — mindenki elképzelheti.

Kérjük hordozzák imádságaikban a debreceni református egyházat, sőt az egész óhazát... amint hogy mi is szeretettel emlékezünk imádságainkban amerikai magyar testvéreinkről.

Uray Sándor
debreceni ref. lelkész.

AZ ÉN TEMPLOMOM

Irta: BAJA MIHÁLY

Ott áll a dombon, kertje illatos,
Sugár kis tornya gombos-csillagos,
Bármerre járjak is a földtekén:
Mindig fehéren integet felém.

Gyermekkoromba visz a képzelet:
Első nagy utam ő hozzá vezet.
Egy angyal tárta szárnyait fölém,
Hogy szivdobogva álltam küszöbén.

Csodára vártam, s várok még ma is,
Ha titkos vágy a tornácba visz:
Ma is gyermekként hangzik énekem,
S az Ég kárpitja megnyilik nekem.

Árnyas diófák rejtik lábait,
Bástyának rakta hajdanán a Hit,
Sok század óta sok szelet kiállt,
S a Fundamentum áll s ma is szilárd.

Belül festetlen, régi fapadok,
Kinyilt szemü mosolygó ablakok.
És fönt a szószék milyen egyszerü,
Fölötte fénylik bölcsesség, derü.

Magánosan az Ur asztala áll,
Besütő napfény épp oda talál,
Abroszát szőtték már porló kezek,
Nevét virrasztja hü emlékezet.

Harangja csengő-bongó, vigszavu,
Csak néha, temetéskor szomoru,
De biztatóan, hivőn hivogat,
He feljön az ünneplő, drága nap.

Ilyenkor lábra kél a völgy, a domb,
— A kis harang, lám, nem hiába kong —
Jön ünneplőbe nagyja, apraja,
Ki-kitárul a templom ajtaja.

Mint kér kar, amely ölelésre vár,
S öleli mind, ki Istent félve jár,
Öleli mind, ki küszöbére lép,
Mint jó szülő öleli gyermekét.

Zsoltárba kezd legott a szent sereg,
Már érez és már könnye is pereg
S könnyes szemével föl az égre néz...
Csak egy ócska dallam az egész.

Zeng-zug a szent zsolozsma szerteszét,
Hallják a mennyben feltörő neszét,
Kinyilnak menybe néző ablakok,
Isten szemén is drága gyöngy ragyog.

Ott áll a pap, a szószéken, felül,
Vállán Illés palástja nehezül,
Szelid, szerény, mint az apostolok,
És feje fölött kettős láng lobog.

Imádkozik, lágyan csendül szava,
Mint hogyha égi harmat hullana,
És népe, mig fohásza szállva száll:
Mint ért kalászok sokasága áll.

Most érces hangon olvas bibliát
És prédikálja Isten szent Fiát,
Ki nem tudott minket csak áldani
S bünös lelkünket jött megváltani.

S bünös lelkünkért Megváltó Atyánk
Tulajdon vérét harmatozta ránk
És büneinknek szennyét — nem csoda —
Igy mosta el a drága Golgota!

Mint szomju szarvas hüs forrás tövén
Pihen a nyáj a béke szent ölén,
Hordoz magában már kikelt magot,
Uj sziv redőin uj indulatot.

S hogy ujból zeng az ének, a csodás,
Én bennem is felzug a vallomás:
Ez az én népem, nemzetem, fajom!
S kitárom ölelésre a karom.

Ez az én népem, könnyes és borus,
Gyermekhitü, vigsággal koszorus,
Ki annyit sirt és szenvedett nagyon,
Testvérem, vérem csöppje, nem hagyom!

S kondul a szivem bus harang-szava:
Isten, ki lettél életünk sava,
Ne hagyd el azt a népet, népedet,
Szeresd, ki Téged fél, imád, szeret.

Kis templom ott fent, a hegyoldalon,
Mi lelkünknek Te légy az oltalom,
Mert kárhozatra addig sose jut,
Mig zengő szájjal imádkozni tud.

BAJA MIHÁLY

AZ INTÉZŐ BIZOTTSÁG JELENTÉSE

A Bethlen Otthon 1936. évi müködéséről

— Fokozatos fejlődés a Bethlen Otthonban —

Mélyen Tisztelt Igazgatóság!

Alapszabályaink rendelkezése értelmében a következőkben van szerencsénk számot adni a Bethlen Otthon 1936. évi müködéséről:

Örömmel jelentjük, hogy az elmult év fokozatos fejlődést jelentett az intézet életében. Anyagiak tekintetében a bevétel emelkedett és a Bethlen Otthon összes kiadásait képes volt fedezni, ezen kivül több gazdasági és háztartási gép beszerzése által növekedett az intézet vagyonértéke és épitési alap cimen több, mint $2000.00 maradvány áll rendelkezésünkre.

I. AZ ÁRVAHÁZI MUNKA.

1935 december 31-én 32 gyermek volt az intézetben. 1936-ban meghalt Balogh Ernő. Eltávozott 4, név szerint Damkó András anyjához Toledoba, Novák Vilma anyjához Kearnyba (N. J.), Tóth Irén tesvéréhez Pittsburghba, Tóth Sári testvéréhez Detroitba (Mich.) és Egri Ilona a Plymoutban (Wis.) levő Mission House Collegeba. 1936-ban bejött 13 uj gyermek: Szabó Amália, Szabó Béla, Szabó Katalin, Allen Robert, Bartha Lajos, Bartha István New Yorkból, Szabó Edna, Szabó Gábor, Szabó Gyula, Szabó Margit Chicagoból, Linzmayer János Bethlehemből, Zólyomi Ede és Elemér Tonawandáról. A létszám tehát 1936 december 31-én 39.

A 39 gyermek között van 26 fiu és 13 leány. Vallásra nézve 34 református, 2 baptista és 3 római katholikus. Iskolaköteles 36, ezek közül az elemi iskolába jár 30, a high schoolba 6.

A gyermekek névsora a következő:

1. Allen Róbert, 6 éves, nem árva, ref., anyja érte havi $15.00 tartásdijat fizet.
2. Balogh Irén, 17 éves, félárva, ref., atyja érte havi $6.25 tartásdijat fizet.
3. Balogh József, 11 éves, félárva, ref., atyja érte havi $6.25 tartásdijat fizet.
4. Balogh Margit, 14 éves, félárva, ref., atyja érte havi $6.25 tartásdijat fizet.
5. Balogh Piroska, 12 éves, félárva, ref., atyja érte havi $6.25 tartásdijat fizet.
6. Bartha István, 7 éves, félárva, bapt., anyja érte nem fizethet.
7. Bartha István, 7 éves, félárva, bapt., anyja érte nem fizethet.
8. Csomay József, 12 éves, egész árva, róm. kath. Tartásdijat nem fizet.
9. Csuri Bertalan, 16 éves, egész árva, ref., Tartásdijat nem fizet.
10. Csuri Ilona, 12 éves, egész árva, ref. Tartásdijat nem fizet.
11. Gáll András, 16 éves, egész árva, ref. Tartásdijat nem fizet.

12. Gulyás István, 15 éves, nem árva, róm. kath. Atyja havi $15.00 tartásdijat fizet.
13. Horváth Elemér, 12 éves, egész árva, ref. Tartásdijat nem fizet.
14. Horváth József, 17 éves, egész árva, ref. Tartásdijat nem fizet.
15. Linzmayer János, 6 éves, félárva, róm. kath. Anyja havi $5.00-t fizet.
16. Mándi András, 16 éves, félárva, ref. Tartásdijat nem fizet.
17. Mándi Margit, 17 éves, félárva, ref., Tartásdijat nem fizet.
18. Mándi Mihály, 12 éves, félárva, ref. Tartásdijat nem fizet.
19. Mándi Zsuzsánna, 10 éves, félárva, ref. Tartásdijat nem fizet.
20. Molnár Géza, 16 éves, félárva, ref. Tartásdijat nem fizet.
21. Molnár Gyula, 12 éves, félárva, ref. Tartásdijat nem fizet.
22. Molnár Ilona, 15 éves, félárva, ref. Tartásdijat nem fizet.
23. Németh Gábor, 16 éves, egész árva, ref. Tartásdijat nem fizet.
24. Szabad Gizella, 6 éves, nem árva, ref. Atyja havi $12.50 tartásdijat fizet.
25. Szabad Ilona, 7 éves, nem árva, ref. Atyja havi $12.50 tartásdijat fizet.
26. Szabad Robert, 5 éves ,nem árva, ref. Atyja havi $12.50 tartásdijat fizet.
27. Szabó Amália, 14 éves, félárva, ref. Tartásdijat nem fizet.
28. Szabó Béla, 16 éves, félárva, ref. Tartásdijat nem fizet.
29. Szabó Edna, 5 éves, egész árva, ref. Tartásdijat nem fizet.
30. Szabó Gábor, 8 éves, egész árva, ref. Tartásdijat nem fizet.
31. Szabó Gyula, 13 éves, egész árva, ref. Tartásdijat nem fizet.
32. Szabó Katalin, 11 éves, félárva, ref. Tartásdijat nem fizet.
33. Szabó Margit, 12 éves, egész árva, ref. Tartásdijat nem fizet.
34. Takács Lajos, 13 éves, félárva, ref. Atyja $15.00 tartásdijat fizet.
35. Tóth Ferenc, 13 éves, félárva, ref. Tartásdijat nem fizet.
37. Tóth Rudolf, 14 éves, félárva, ref. Tartásdijat nem fizet.
37. Tóth Rudolf, 14 éves, félárva, ref. Tartásdijat nem fizet.
38. Zólyomi Ede, 9 éves, félárva, ref. Atyja havi $12.50 tartásdijat fizet.
39. Zólyomi Elemér, 5 éves, félárva, ref. Atyja havi $12.50 tartásdijat fizet.

Van tehát összesen 11 egész, 23 félárva és 5 nem árva, akik nevelés végett vannak bent. 13 nem-árváért és félárváért fizetnek összesen havi $137.50 szerény tartásdijat; 26 gyermek teljesen ingyenes.

Az árvaház kötelékébe tartozik még Egry Ilona, aki a Mission House College növendéke. Érte a tandijat, ruházatot, utiköltséget és egyébb kiadásokat az intézet fizeti. Viszontszolgálatul Egry Ilona a nyári magyar iskolában dijtalanul tanit. Az intézet hatáskörébe tartozik még Molnár Boriska, aki Lindenben, N. J. az Orosz János és neje házában talált meleg otthont és high schoolba jár.

II. AZ AGGMENHÁZ.

Az aggmenház a Bethlen Otthon egyik része lévén, legfőbb fokon az árvaatya vezetése és felelőssége alatt áll, közvetlen felügyeletével azonban az Egyesület konvenciója Kalassay Sándor aggmenházi felügyelőt bizta meg, aki munkájáról az árvaatyának hónapról-hónapra jelentést tesz. 1935 december 31-én az aggmenháznak 18 rendes és 1 rendkivüli lakója volt. 1936-ban elhunytak: Pakusza Pál, Szarka András és Zeher Mihályné. 1936-ban vétettek fel: Szabó Dániel és neje Chicagoból, Doszpoly Jánosné So. Norwalkról, Pollák Istvánné Wallingfordról. Rendkivüli lakók gyanánt 1936-ban bejöttek: Ács György Perth Amboyból 10 hónapra, Lippay János McKees Rocksról havi $30.00 fizetés mellett és Bobich Mitár N. Braddockról szintén havi $30.00 fizetés mellett. Volt tehát 1936 december 31-én 19 rendes és 4 rendkivüli, összesen 23 aggmenházi lakó.

Az Aggmenház lakóiról a következő kimutatást adjuk:

a) RENDES AGGMENHÁZI LAKÓK:

	Biztositása	Kölcsön	Fizetünk utána
1. Botos Ferenc, 65 ref.			
Bridgeporti Szöv.	1,000.00	140.00	65.40
Csoportbiztositás	500.00		23.04
2. Botos Ferencné, 57 ref.			
Bridgeporti Szöve.	900.00		21.24
3. Csáji Mihály, 75 ref.			
Csoportbiztositás	500.00		13.52
Ref. Egyesület	1,000.00	293.40	40.80
4. Doszpoly Jánosné 77 ref.			
Ref. Egyesület	1,000.00		40.80
5. Gonda Lajos 74 ref.			
Ref. Egyesület	1,000.00	39.00	43.14
Csoportbiztositás	500.00		13.52
6. Gonda Lajosné 59 ref.			
Bridgeporti Szöv.	1,000.00		37.80
Csoportbiztositás	500.00		15.72
7. Halász Imre 84 ref.			
Csoportbiztositás	500.00		103.74
8. Imre József 70 ref.			
Wdm. of the World	1,000.00	210.00	65.44
9. Kozora Andrásné 65 r.k.			
Bridgeporti	1,000.00		57.00
Prot. Circle	2,400.00	187.00	164.71
Chic. I. M. T. B. E.	500.00		17.05
10. Kun István 66 ref.			
Csoportbiztositás	1,000.00		13.62

11. Molnár István 69 ref.			
Ref. Egyesület	1,000.00		52.80
Prudential	1,000.00		10.40
Csoportbiztositás	500.00		33.72
12. Molnár Béla 36 ref.			
Banki betét	417.48		
13. Nagy Miklós 59 ref.			
Ref. Egyesület	1,000.00		37.56
Csoportbiztositás	1,000.00		31.44
14. Olajos Károly 60 ref.			
Verhovay	1,000.00	77.00	50.04
Csoportbiztositás	1,000.00		36.60
15. Pollák Istvánné 52 ref.			
Ref. Egyesület	1,000.00		44.64
Woodmen Circ.	1,500.00		28.56
Csoportbiztositás	500.00		20.74
16. Szabó Dániel 64 ref.			
Ház, Harvey, Ill.	1,000.00		58.60
Csoportbiztositás	500.00		21.24
Woodm. of W.	1,000.00		45.36
17. Szabó Dánielné 66 r.k.			
Csoportbiztositás	500.00		24.84
18. Szabó Mária 68 ref.			
Csoportbiztositás	500.00		31.32
Bankban zárlat alatt	461.78		
19. Szopó József 66 ref.			
Csoportbiztositás	1,000.00		53.52

b) RENDKIVÜLI LAKÓK:

1. Ignác Mihály 58 ref.			
Prudential	1,000.00	250.	60.90
Csoportbiztositás	500.00		14.64
2. Ács Györiy 64 ref.	—.—	—.—	—.—
3. Lippay János 64 r. k.	—.—	—.—	—.—
4. Bobich Mitár 34 g. kel.	—.—	—.—	—.—

Az aggmenházi lakók között református 19, róm. kath. 3, gör. keleti 1. A Ref. Egyesületbe 6 aggmenházi lakó tartozik.

A Bethlen Otthon a fent elsorolt bentlevő öregeken kivül a következő eltávozottak után fizeti a havi dijakat:

1. Mészáros Sándor			
Ref. Egyesület	1,000.00		40.80
2. Dudik József			
Ref. Egyesület	800.00		40.80
3. Lengyel János			
Ref. Egyesület	1,000.00	28.00	40.00
4. Mezei József			
Ref. Egyesület	1,000.00	87.98	46.08
Összesen	33,424.26	1,312.38	1,558.34

III. HIVATALNOKOK ÉS ALKALMAZOTTAK

1936 december 31-én a Bethlen Otthon hivatalnokai és alkalmazottai a következők voltak:

1. Az árvaházi épületben Dr Nánássy Lajos árvaatya és a szeptember 11-én eltávozott Szakács Józsefné helyébe ideiglenes minőségben szakácsnő Janiga Józsefné, aki az általok bérelt házban lakik.

2. Az aggmenházi épületben Kalassay Sándor aggmenházi felügyelő és Szalay Erzsébet, férjezett Baltic Mihályné szakácsnő. Továbbá Baltic Mihály farmi előmunkás, aki a truckot is hajtja és szenet, továbbá élelmi cikkeket szállit eladásra. Van tehát két hivatalnok, 2 női és 1 férfi fizetett munkás.

Nyári sürgős munkaidőben a mezőgazdasági munkában Janiga József segit napi $1.50 napszám és étkezés ellenében. Télen pedig ugy ő, mint Baltic György szenet bányásznak és union fizetés jár nekik, ami egy car szénért (15 bushel szén) 45 cent.

A nyári iskolában Egry Ilonán kivül Horváth Béla, majd Bodó János tanitottak.

Dr. Nánássy Lajosné és Kalassay Sándorné munkájukért nem kapnak fizetést, illetve ők is tartoznak dolgozni a férjeiknek járó fizetésért. Mindketten hasznos és nélkülözhetetlen munkakört töltenek be. Az előbbi, mint az egész intézet számára szükséges élelmi és háztartási cikkek rendelője és szétosztója a három épület lakói részére, az árvaházi épület háztartásának vezetője és a leányok kézimunka oktatója, az intézet és a vásárló közönség szükségletére előforduló sertésölések alkalmával a munka irányitója, az utóbbi pedig, mint az aggmenházi épület háztartásának vezetője. Az irányitáson kivül mindketten mindenféle házi és kerti munkát végeznek.

A hivatalnokok, feleségeik és fizetett munkások után az intézet saját pénztárából a csoportbiztositásba a következő összegeket fizeti:

Nánássy Lajosért 1,000 dollár után	23.64
Kalassay Sándorért 1,000 dollár után	57.84
Nánássy Lajosnéért 1,000 dollár után	11.40
Kalassay Sándornéért 1,000 dollár után	39.36
Baltic Mihályért 1,000 dollár után	8.40
Szalay Erzsébetért 1,000 dollár után	9.00
Dr. Ujlaki Ferencért 1,000 dollár után	13.56
Király Imréért 1,000 dollár után	20.64

Ezen kivül Pennsylvania törvénye értelmében évi balesetbiztositás cimén a hivatalnokok, fizetett és rendes munkát végző aggmenházi lakók után fizetünk évi 72.90 összeget, a bányában dolgozó munkások után évi 150.00-t. Vagyis hivatalnokok, fizetett munkások és dolgozó aggmenházi lakók után évenként kifizetett biztositási járulék külön $406.74.

IV. AZ INTÉZET NÉPESSÉGE

A Bethlen Otthonban 1936 december 31-én volt 39 árvaházi gyermek, 23 aggmenházi lakó, 3 fizetett munkás, 2 hivatalnok, 3 családtag a hivatalnokok családjában. Janiga Józsefék 2, összesen 72. Az árvaházi épületből étkezik 50, az aggmenházból 20, a Menoher farmon 2.

Az eltávozott és felvett gyermekek és aggok számarányát tekintve az intézetnek 1936-ban 69 állandó lakója volt. Az Intéző Bizottság gyülései 48, az Igazgatóság gyülései 12 napi, a nyaraló gyermekek és felnőttek 1227, a látogatók egész éven át 997 napi étkezést jelentenek, ami azt teszi, hogy egész éven át 6 egyénnel több részesült ellátásban. Tehát 1936-ban átlag 75 egyén nyert ellátást.

V. ÉPÜLETEK

Intézetünkben lakás céljaira a következő épületek szolgálnak:

1. Az árvaházi főépület. Ez az egész intézet központja, ahol az árvaatya, 2 családtagja, 4 aggmenházi lakó és 36 gyermek, tehát összesen 43 egyén lakik. Itt van a gyülésterem, iroda, nyomda, raktárak, stb.

2. Az aggmenházi főépület. Itt lakik az aggmenházi felügyelő és neje, 1 női alkalmazott és 5 aggmenházi lakó, összesen 8.

3. Kórházépület. 4 aggmenházi lakó lakik benne.

8. A cselédház. Az aggmenházi épület szomszédságában. A farmi munkás és 2 nagyobb árvaházi növendék lakik benne.

9. A fütőház, az aggmenházi ebédlő mellett. 2 aggmenházi lakó és 1 nagyobb árvaházi fiu lakik benne.

10. A Menoherfarm épület. 2 aggmenházi lakó lakik benne.

Tüz ellen az összes épületek biztositva vannak. A biztositás összege $57,250. A tüzbiztositásért 3 évre $1,475.75 premiumot kell fizetni.

Adóba a mult évben a következő összegeket fizettük: utadóba $93,18, községi és állami adóba $188.81, iskolai adóba $363.78, vizadóba $69.30. Összesen $715.07 összeget.

VI. MEZŐGAZDASÁGUNK.

Az intézet tulajdonát a következő földbirtokok képezik:

1. A Mitchell-féle régi birtok 6 acre.
2. A Melville-féle régi birtok 93 acre.
3. A főépület körül 93 házhely 2 acre.
4. A Menoher birtok 77 acre (belőle 6 acre erdő.)
5. A Kastner birtok 5 acre.

Összesen 183 acre.

Ezen kivül a Richards farmot is béreltük évi 200 dollárért, ahol a földbirtok körülbelül 90 acre. Igy gazdálkodásunkat körülbelül 273 acre földön folytattuk egy állandó rendes és szükség esetén rendkivül kisegitő munkásokkal. A munkában az aggmenház egészséges lakói és a nagyobb fiuk is szivesen segédkeztek.

a) Farmi hozadék.

A takarmányfélék összes értéke	3,890.20
A főzelékfélék és gyümölcs értéke	1,435.05
A tej és husfélék értéke összesen	5,838.65
Állatszaporulatból összes érték	1,803.00
Eladott farmi terményekből	1,581.15
A gazdálkodás jövedelmének összértéke	$14,548.05

b) Farmi kiadások

Fizetett munkások bére, fizetett és fizetetlen munkások élelme	2,530.10
Bérelt legelő	200.00
Vetőmag és palánta	133.80
Szijjártó munka	12.00
Kovács munka	129.35
Tejvizsgáló egyesületbe	47.00
Állatorvos	37.00
Csirke és tehéneledel	454.75
Mütrágya	110.00
Állatvásárlás	407.25
Munkások biztositása	32.00
Vizadó	17.45
Állatok eledele, terményünkből	1,525.00
Truck, tractor és géprészek	1,203.36
Szerszámokért	23.95
Javitás	95.06
Gasolin, petroleum, olaj	446.84
Silótöltés	28.60
Cséplés	63.33
Orvosság	18.50
Tüzbiztositás	185.00
Kölcsönre törlesztés és kamat	1,520.00
Villany	125.00
Szén	75.00
Gépeknek garage és sertésól átalakitás és javitás	693.98
Összes kiadások értéke	$10,114.72

(Tehát a gazdálkodás $4,433.33 haszonnal járt. Ez azt jelenti, hogy ha farmi terményeinket nem az intézet lakói és állatállományunk emésztették volna fel, ennyiért tudtuk volna eladni terményeinket. Más szóval, ha nem folytatnánk gazdálkodást, az összes husnemüt és főzelékfélét készpénzért kellene vásárolnunk, ami kiadási tételeinket ezrekkel emelné. Fenti kimutatás igazolja, hogy gazdálkodásunk nagy előnyt jelent intézetünknek.

A Richards farmért évenként $200.00 bérletet fizetünk. Ennek ellenében ennek a bérelt farmnak mult évi tiszta hozadéka $1,484.00 volt.)

VII. SZÉNBÁNYÁSZATUNK

1936-ban kibányásztunk 15,165 bushel szenet. Eladtunk 9,481 bushelt, a magunk használatára forditottunk 5,640 bushelt, raktáron van 44 bushel. A kibányászott szén értéke $1,516.50. Kiadások a bánya után: bányászok fizetése $454.95, bányajavitásért 17.50, bányászok biztositása $150.00, truck szolgálat $245.00, bányába anyag és berendezés $31.50. Összes kiadás $898.95. Tiszta haszon a bányászaton $617.55.

VIII. PÉNZTÁRI SZÁMADÁS:

1936-ban bevételeink a következő forrásokból gyültek össze: Adományokból $6,280.91. Tartás és ellátási dijból 2,860.27. A Ref. Egyesülettől havi tiz centekből 9,408.01. Farmi terményeink eladásából 1,581.15. Naptár hirdetésből 876.00. Naptárpéldányokból 886.54. Életbiztositásból 5,661.33. Szén eladásból 775.71. Sorsolási jegyekből 356.31. Vegyes bevételekből 989.22. Összes bevétel 1936-ban $29,675.45. Áthozat 1935-ről $358.07. Áthozat és bevétel 1936-ban $30,034.52.

Kiadások. Fizetésekbe 1,712.45. Élelmezésre 2,320.10. Ruhafélékre 843.39. Gázra és villanyra 866.59. Orvoslásra 398.23. Befektetésért 2,062.59.

Javitásra 1,452.69. Épitkezésért 582.31. Háztartási cikkekért 370.89. Életbiztositásra 2,257.92. Tüzbiztositásba 1,024.40. Törlesztésbe 4,384.56. Adóba 1,134.09. Naptárért 985.70. Irodai és nyomdai kellékekre 94.39. Postai és szállitási költségekre 279.66. Telefonért 170.73. Árvaatya utiköltsége 443.67. Gyermekek és öregek utiköltsége 208.16. Gyülés költségre 345.00. Temetési költségekre 1,260.89. Farmi kiadásokra 3,217.73. Vegyes kiadásokra 1,7772.91. Összes kiadás $28,011.11. Áthozat 1937-re $2,023.41.

(1935-ben tiszta bevételünk $21,920.73 volt, áthozattal $22,862.23. Igy bevételünk 1936-ban lényeges emelkedést mutat.)

Kiadás volt 1935-ben 22,503.16. 1936-ban a kiadások összege azért volt magasabb, mert kifizettük a tractort, truckot, a tractorhoz különböző géprészeket, őrlőgépet, az aggmenházba refrigeratort és uj mosógépet, uj egyes ágyakat a gyermekek részére, ezenkivül garage-ot épitettünk a gazdasági gépek részére, uj bádogtetőt az istállóra és a sertésólat átalakitottuk. A Menoher-farmon a lakóházat rendbe hoztuk, a baby home-t kivülről kifestettük, a bányát jobban felszereltük. Végül ugy az árvaházi, mint az aggmenházi épületben festést, illetőleg papirozást végeztünk.

IX. VAGYONMÉRLEG.

Vagyon:

A főépület és környéke értékelése	71,016.29
Az aggmenházi és farmi épületek értéke	19,100.00
A földbirtok értéke	16,000.00
A farmi felszerelések értéke	3,704.00
Az állatok értéke	3,952.00
A raktáron levő terményeknek értéke ..	3,472.35
A bánya értéke a szénnel	5,000.00
Összes értékelés	$122,244.64

Teher:

Betáblázott kölcsön a Ref. Egyesületnél 1937 január 1-én	69,862.89

Mérleg:

1936 dec. 31-én tiszta vagyon értékelése	122,244.64
Teher	69,862.89
Tiszta vagyon	$52,381.75

X. MUZEUMUNK.

Muzeumunk részére 1936-ban is kaptunk könyveket, zászlórudakat és egyébb emléktárgyakat. Legértékesebb adományt Csiszár József küldött Roselle Parkból (N. J.), ki a Jókai Mór egyik regényének kéziratát adta át és több hasonló mükincsnek ajándékozását igérte. A konvenció által elfogadott muzeumi és levéltári épület felépitését az uj aggmenházi épülettel együtt, mint annak egyik részét szeretnénk megvalósitani.

INDITVÁNYOK.

Tisztelettel terjesztjük elfogadás végett a mélyen tisztelt Igazgatóság elé a következő inditványokat:

1. Állittassék fel egy tanitói hivatal. Ennek indokolására legyen szabad megemliteni azt, hogy az árvaatya az esztendő felét távol tölti az intézettől és amikor itthon van, annyira tul van terhelve munkával, hogy a gyermekekkel kellőképen nem foglalkozhatik. Az intézetben nincsen jelenleg olyan egyén, aki a templomi és ebédlői áhitatok alkalmával az orgonázást, illetve zongorázást végezhetné. Tisztelettel inditványozzuk, hogy az Igazgatóság engedélyezze a tanitói állás betöltését. A nyári iskolai oktatással kapcsolatban az Intéző Bizottság a mult évben kisérletezett egy ideiglenes tanitói állás létesitésével és a tapasztalat arra tanitott bennünket, hogy az intézetbe középidejü, nős tanitó alkalmas, akinek neje a sokoldalu házi munkában segédkeznék. Fizetése a Bethlen Otthon pénztárából folyósittatnék.

2. Az aggmenházi uj épületre vonatkozólag már a mult évben körlevélben kerestük meg az Igazgatóság tagjait, de érdemleges választ nem kaptunk. Most még két sürgős ok indokolja az aggmenház épitését: 1. Uj aggmenházi lakók befogadására nincsen helyiségünk, vagy ha külön épületbe helyeznénk el a nőket, extra fizetéssel matront kellene beállitani, hogy reájok felvigyázzon, betegség alkalmával orvost hivjon és őket gondozza és külön háztartást kellene vezetni számokra. 2. Nem tudunk eleget tenni az állami Welfare Department ama kivánalmának, hogy az árvaházi épületből a felnőtt lakók eltávolitandók és mivel az aggmenházi lakók az árvaházi épületben több szobát lefoglalnak: több fiugyermek befogadására sincsen helyünk. Az Intéző Bizottság mérnököt alkalmazott, aki most dolgozik az uj aggmenházi épület tervén, amit gondosan előkészitünk és az Igazgatóság gyülésén be fogjuk mutatni a tervrajzot és költségvetést az Igazgatóság tagjai részére szives tanulmányozás és jóakaratu támogatás végett. Az annyira szükséges muzeumi és levéltári épület az uj aggmenházi épületnek volna egyik alkotó része.

Isten iránti mély hálával bocsátjuk utjára évi jelentésünket. Intézetünk a mult évben is fejlődött, erősödött, nagyobbodott és a jövő még szebb kilátásokkal biztat. Jelentésünk elfogadását és inditványaink felett a döntést kérve, maradunk mély tisztelettel a mélyen tisztelt Igazgatósághoz:

Fiók Albert elnök.

Kovács Andor, Urbán József, Varga Lajos
intéző bizottsági tagok.

Nánássy Lajos árvaatya.

Kalassay Sándor aggmenházi felügyelő.

M. DAMOFF
FÉNYKÉPÉSZ
Családi és lakodalmi fényképfelvételek
37 MONROE STREET PASSAIC, N. J.
Phone: Passaic 2-7428

A Toledoi Ref. Egyház egyházi munkásai. — Churchworkers in the Hungarian Reformed Church of Toledo, O.

A TOLEDOI KÁLVIN EGYLET 40 ÉVES JUBILEUMA

Amerikai magyar református életünkben igen áldásos munkakör jutott a betegsegélyző egyleteknek. Mint Nt. Kalassay Sándor könyvéből is olvashatjuk, legtöbb helyen előbb alakult meg a testsvérsegités közössége, azután — sokszor ezek segitségével — szervezték meg egyházainkat Igy volt ez Toledoban is. Itt öt évvel hamarább volt Kálvin egylet, mint egyház.

Ma sokan lekicsinylik, nem értékelik eléggé, az egyházi egyletek munkáát. Nem ismerik a történelmet azok, akik igy gondolkoznak, mert a mult azt igazolja, hogy pótolhatatlan és áldásos munkát végeztek egyleteink. Ezt igazolja a toledoi Kálvin egylet története is.

Szinte megbecsülhetetlen az a segitség, amit a Kálvin egylet lelki és anyagi téren nyujtott. Amellett, hogy még az egyház meg alakulása előtt, magyar református testvéri közösséget teremtett, a 40 év alatt ötvennégyezer dollárt fizetett ki a betegeknek, özvegyeknek, árváknak. Mily sok betegnek, segitség nélküli, egyedülálló özvegynek, árvának adott gyógyulást, kenyeret, vigasztalást ez a hatalmas összeg.

Sőt többet tett, mint azt, hogy saját tagjai iránti kötelességét hüséggel teljesitette, mert nem volt olyan magyar ügy, melynek pártolásából ki ne vette volna a részét. A Kálvin egylet adománya eljutott Pittsburgh, Cleveland, New York, Homestead, Detroit, Dayton, Ashtabula, Windber, Johnston, Passaic, South Norwalk és még sok más város református, sőt gör. kath. egyházához, egyletéhez. Az ország területén szerencsétlenség ér valakit és kérőlevelet ir, az egylet mindig ad néhány dollárt. Magyar kórház, Kossuth szobor, más mozgalmak, adományokat kapnak az egylettől.

Toledoban pedig nagyon sokat tett. A templomépitéshez $200, csillagra $200, harangra $270, iskolaépitésre $500 s ezenkivül esztendőről esztendőre 50 vagy több dollár ajándékot adott az egyháznak.

Mint a toledoi Kálvin egylet, ugy többi egyházi egyletünk is beirta nevét nemcsak az amerikai magyarság történetének könyvébe, hanem az Élet Könyvébe is.

A toledoi Kálvin egylet 1897-ben alakult. Alapitó tagjai közül életben vannak még A. Nagy János, Molnár István, Takács János, Matyók Pál, Doszpoly István, Bacsó Pál, Bistay János, Árvay Imre. Övék az áldásos gyümölcsöt termő fa elültetésének érdeme.

A szép mult után Kálvin egyletünk 40 éves jubileumi ünnepet ült 1937 szept. 5-én. A szépen sikerült jubileumi ünnepség alkalmával uj amerikai zászlót avattunk fel az istentiszteleten, amelynek prédikátora Nt. Tóth Mihály detroiti lelkész volt.

A jubiláló egylet mostani tisztikara: Dr. Ujlaki Ferenc diszelnök, Bacsó Pál elnök, ki 15 éven át töltötte be az elnöki tisztet, Buday Sándor alelnök, Mészáros János jegyző, Nagy József titkár, Mező József pénztárnok, Barta Lajos, Árvay Imre, Petők Sándor szám vizsgálók, Visi Sebestyén, Doszpoly István, Bartha Gábor ellenőrök, Kosztyu Ferenc zászlótartó, Virág József és Máthé Mihály ajtóőrök.

Az Ifjusági osztály vezetője Novák István.

Dr. Ujlaki Ferenc

AZ A. M. R. E. 21-IK OSZTÁLYÁTÓL
Bacsó Pál elnök. Varga József jegyző.

EGYESÜLETÜNK 40 ÉVES JUBILEUMA TOLEDOBAN

A Református Egyesület születési helyén, Trenton, N. J.-ben kezdtük 40 éves jubileumi ünnepségeinket és Toledo, O.-ban, abban a városban végeztük be, ahol 30 éven át volt az Egyesület központi irodája, ahol legtöbb tagja van az Egyesületnek.

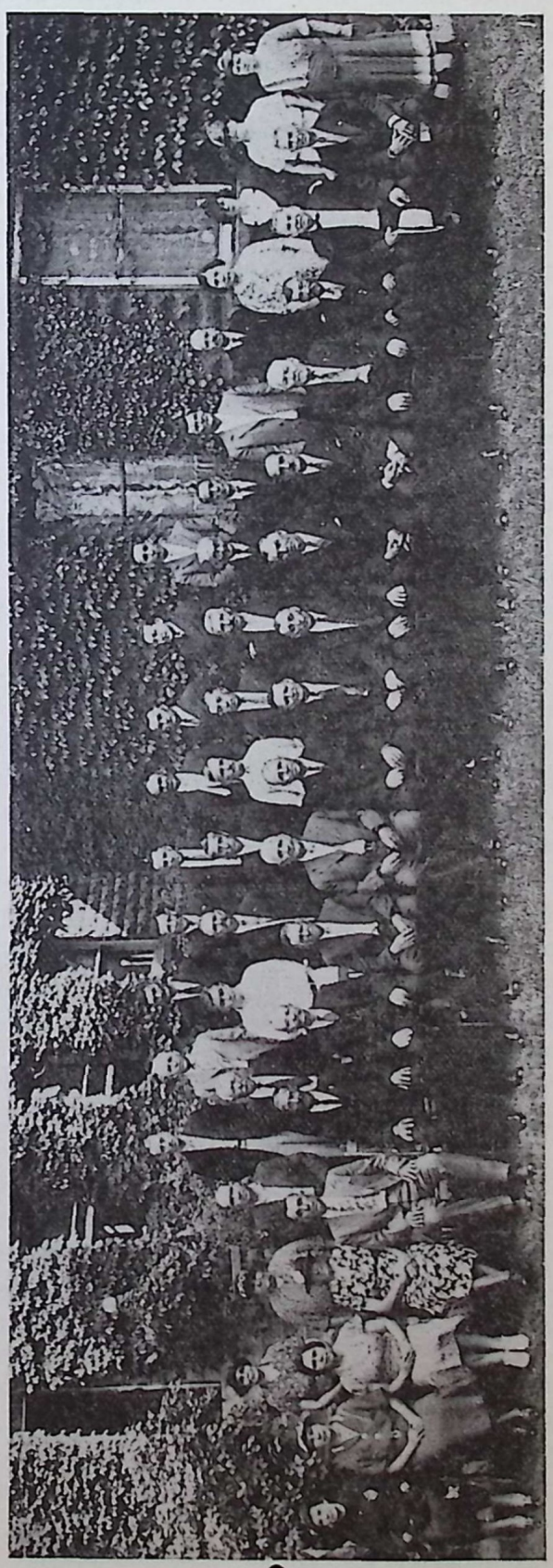
A toledoi egyesületi ünnepnapról a következő riportot közöljük:

(B) Gyönyörü idő kedvezett a toledoi jubileumnak. Ragyogó napsütésben gyülekezett fel a szent sereg az "atyai házba," a toledoiak mindig megtelő templomába. Megtelt természetesen most is s a mi számunkra felejthetetlenül lenyügöző látvány volt a 62, Amerikában született ifjuból, nagyobbára lányokból álló állandó "magyar énekkar" bevonulása. Nemcsak látvány volt azonban, hanem élmény is. Preciz énektudásuk, pontos szövegkiejtésük, egyenesen meglepő. Büszkesége lehet ez a csoport az egyháznak, de büszkeségünk nekünk is, mert aligha van közöttük egy pár is, aki tagja ne volna Egyesületünknek is. Szólistájuk, Nt. Dr. Ujlaki Ferencné, elnökünk hitvese, most is nagyszerüen illeszkedve segitett emelni az Isten háza áhitatosságát. Szép és gyönyörködtető volt a kép, amit a tökéletes fegyelemben viselkedő gyülekezet mutatott. Toledo igyekezett megmutatni, hogy méltó jó hiréhez és segitett nekünk abban, hogy jubileumi ünnepélyünk sorában egy ujabb nagy sikert könyvelhessünk el. Illessen köszönet mindenkit a nyujtott segitségért, kit-kit munkája mértéke szerint.

A lapok megfelelően beszámoltak az ünnep lefolyásáról, de a jövő számára hadd álljon itt is legalább az a szerény tudósitás, ami a toledoi gyülekezet lapjában jelent meg beszámolóképen:

"AMILYENT NEM IGEN LÁTOTT MÉG TOLEDO."

Szeretettel, nagy munkával készitettük elő a Református Egyesület negyvenéves jubileumi ünnepét. Az előkészitő munkán megnyugodott Isten áldása és igy meg lett az eredmény: a magyar testvérsziveknek olyan egymásratalálása volt a jubileum, a milyet nem igen látott még Toledo magyar-

A Toledoi Kálvin Egylet jubileumi csoportképe. — Calvin Society, Toledo, O.

sága. Együtt ünnepelt a református, római és görög szertartásu katholikus magyar. Örömmel láttuk, mily szép a magyar atyafiaknak békességes együttmunkálkodásuk!

Mindenekelőtt Istenünknek tettünk tisztességet a hálaadó istentiszteleten, hol Ft. Sebestyén Endre hirdette az Igét, mig a többi szolgálatot Nt. Borsy Kerekes és Nt. Dr. Ujlaki végezte. A két énekkar pompás éneke és Nt. Ujlaki Ferencné gyönyörü szólója nagyban emelte az áhitatot. Az istentiszteleten tisztességet tettünk az alapitóknak és a 10, vagy több éve szolgáló tisztviselőknek. Ezek: Id. Nagy János és neje, Takács János, id. Demeter Istvánné, Matyók Pál, Bacsó Pál, Perczel Imre, Molnár József, Legeza János (Port Clinton), özv. Kiss Miklósné, aki férje kitüntetését vette át.

A szolgálatukért megtiszteltekhez Dr. Ujlaki Ferenc elnök és Molnár István titkár szólott, mig a kitüntetettek nevében Bacsó Pál és Perczel Imre válaszoltak.

Istentisztelet után a Szent István terembe ünnepi diszebédre gyülekezett a közönség. Körülbelül 500-an voltak jelen, felekezeti külömbség nélkül. Öröm volt ott látni Ft. Orosz Bálint lelkész urat, a görög szertartásu katholikus hitközség képviseletében és boldogság volt hallani szivből fakadó, tartalmas, szónoki erővel telt beszédét. A város képviselője, több előkelő amerikai vendégen kivül a detroiti egyesületi osztály, a Szent István, Szent Mihály, Szent Erzsébet, Szent Imre, Verhovay (Toledo és Rossford), Nemzetközi Munkás Bs., Ifjusági Bs., Kálvin, Lorántffy, Református Nőegylet képviselőit és sok sok ünneplő magyar testvért láttunk ott. Az ünnepi beszédet Molnár István titkár tartotta, az üdvözleteket a megbizottak adták át. Molnár István szép, nagy igazságokkal, kedves visszaemlékezésekkel átszőtt beszédéből, mint a többi beszédekből a magyar református lélek alkotó ereje, gyümölcse iránti tisztességtétel csendült ki. A beszédek közben a Református Énekkar, Kardos Erzsike, a Linville müvészi iskola és a Page Dairy müvésznője szórakoztatták a közönséget.

A nagyon jó, izletes, bőséges ebédet a Református Nőegylet tagjai készitették és az Énekkar tagjai szolgáltatták fel ügyesen.

Az áldomásmesteri tisztet talpraesetten töltötte be magyar orvosunk, Dr. Márkus Lajos.

Este jól sikerült táncmulatság volt.

Az ünnepély hatalmasan emelte fel a Református Egyesület zászlaját, 161 uj taggal szaporitotta a zászló alatti sereget, testvéri találkozót adott Toledo magyarságának és $148.08-t ajándékozott a Bethlen Otthonnak. Ebben az összegben $85.00 ajándék a következőktől: Nemzetközi Munkás Bs. $5.00, Szent Imre $10.00, Szent Mihály $10.00, Szent István $10.00, Szent Erzsébet $10.00, Verhovay Rossford $10.00, Kálvin $10.00, Lórántffy $10.00, Ref. Nőegylet $10.00, Református Egyház perselypénze $20.25, és tiszta maradvány a bankettből és mulatságból $42.83. Összesen $148.08. Hálás köszönet érte!

Szivünk teljes melegével mondunk köszönetet a Ref. Nőegyletnek a kitünő ebédért, a felszolgálóknak, szereplőknek, megjelenteknek, egyleteknek, rendező bizottságnak, áldomásmseternek, a gör. kath. egyháznak a kölcsönzött felszerelésért.

Dicsőség Istennek!

Megörökitésül pedig hadd álljon itt a nagy munkát igénylett jubileum rendező bizottságának a névsora:

A. M. R. E. 73. OSZTÁLYÁTÓL.
Nagy József elnök. Perczel Imre jegyző.

A jubileumot rendező bizottság tagjai Dr. Ujlaki elnök, Bacsó Pál és Nagy József társelnökök, Perczel Imre pénztárnok, Varga József ellenőr, Árvay Imre, Aszalos Károly, Barta Lajos, Budai Sándor, Doszpoly István, Mészáros János, Molnár József, A. Nagy József, Petők Sándor, B. Tóth István, Visi Sebestyén bizottsági tagok. Hálás köszönet fáradhatatlan munkájukért.

Elismeréssel adózunk a helyi magyar lap, a "Toledo" szerkesztőjének, Dr. Farkas Gézának, aki a tartalmas ünnepi számmal példát adott a magyar ujságszerkesztőknek arra, hogy kell jubileumi ujságszámot szerkeszteni.

AZ ÁRVAATYA JELENTÉSE

A BETHLEN OTTHON 1936-IK ÉVI MÜKÖDÉSÉRŐL

Mélyen Tisztelt Igazgatóság!

A Bethlen Otthon 1936-ik évi munkájáról a következő jelentést van szerencsém előterjeszteni:

I. ANYAGIAK.

Az 1936-ik esztendőben a jó szivek ismét megörvendeztettek bennünket. Az intézet iránti érdeklődés fokozódott, szeretetadományok szépen érkeztek. Összes kiadásainkat képesek voltunk fedezni, sőt az uj aggmenház épitési alapjára is félretehettünk valamit.

a) EGYHÁZAKTÓL, EGYHÁZI EGYLETEKTŐL, MAGÁNOSOKTÓL.

$100.00 felüli összeget adományoztak testvéreink városok szerint: Cleveland, O. $527.85. New York, N. Y. $437.56. Chicago, Ill. $339.84. Bridgeport, Conn. $315.50. Detroit, Mich. $310.86. Pittsburgh, Pa. $303.49. Perth Amboy, N. J. $242.78. McKeesport, Pa. $238.15. Toledo, O. $218.97. New Brunswick, N. J. $135.50. Ligonier, Pa. $134.80. Trenton, N. J. $120.20. East Chicago, Ind. $119.00. Brownsville, Pa. $113.82. Buffalo, N. Y. $108.59.

$100.00 és $75.00 között: Duquesne, Pa., Bethlehem, Pa., Phoenixville, Pa., Passaic, N. J., Logan, W. Va. és környéke, Youngstown, O.

$75.00 és $50.00 között: Lorain, O., So. Norwalk, Conn., Flint, Mich., Alpha, N. J., Dayton, O., Carteret, N. J., Homestead, Pa., Newark, N. J.

$50.00 és $25.00 között: Stamford, Conn., Fairport Harbor, O., Washington, D. C., Columbus, O., Whiting, Ind., Elyria, O., Gary, Ind., Philadelphia, Pa., Springdale, Pa., Zelienople, Pa., Akron, O., Lackawanna, N. Y., Tonnawanda, N. Y., Crescent-Martinsferry, O., Coraopolis, Pa., Rankin, Pa., Indiana Harbor, Ind., Elizabeth, N. J., Richmond, Ind., Pricedale, Pa., Riversville, W. Va.

$25.00 és $15.00 között: Windsor, Ont., Middletown, O., Scranton, Pa., Fleming Park, Pa., Barberton, O., Fairfield, Conn., Los Angeles, Cal., Cliffside, N. J., Pocahontas, Va., Massena, N. Y., Basking Ridge, N. J.

$15.00 és $10.00 között: Stowe, Pa., Williamson, W. Va., Windber, Pa., Anmore, W. Va., Kreicherville, N. Y., Johnstown, Pa., Donora, Pa. Depew, N. Y., Franklin, N. J., Nettleton, Pa.

$10.00 és $5.00 között: Farrell, Pa., Caldwell, N. J., Beaver Falls, Pa., Uniontown, Pa., Canonsburg, Pa., Taberg, N. Y., Ellwood City, Pa., Burton, O., Daisytown, Pa., Ashtabula, O., Alliance, O., Leechburg, Pa., Niagara Falls, N. Y., Canton, O., Kalamazoo, Mich., Latrobe, Pa., Manville, N. J., McKees Rocks, Pa., Muskegon Heights, Mich., St. Louis, Mo., So. River, N. J., Hammond, Ind., United, Pa., Barnesboro, Pa., Broughton, Pa., Carnegie, Pa., Easton, Pa., Granite City, Ill., Himlerville, Ky., Ithaca, N. Y., Jersey City, N. J., Lancaster, Pa., New Canaan, Conn., Peekskill, N. Y., Ulysses, Pa.

$5.00-nál kisebb összeget 55 városból kaptunk.

Vannak egyes egyházak, ahonnan a mult évben egy cent adományt sem kaptunk, noha felkértem a lelkészeket, hogy karácsony táján külön perselyt tegyenek ki árváink és öregeink segélyezésére. Ezeknek az egyházaknak a neveit, sajnos az 1933. évi Igazgatósági gyülés rendelkezése alapján nyilvánosságra kell hoznom jelentésemben. Nem adakoztak semmit a következő egyházak: A Reformed and Evangelical Church fenthatósága alatt a rossvillei, mount carmeli, astoriai, new havenkörzeti, peekskilli, perth amboyi, Kálvin, trentoni Kálvin, wallingfordi, barnesboroi, garyi (W. V).), johnstowni, portagei, tamsi, vintondalei, windberi, conneauti, eriei, medinai, jolieti, kearsargi, milwaukeei, racinei és oaklandi. A Presbyterian Church in the U. S. A. fenthatósága alatt az elgini, bayonne cityi, franklini, newarki, so. riveri, whartoni, minevillei, yonkersi, cantoni, nilesi, butleri, kingstoni, scrantoni, throopi, sharpsvillei és yatesboroi. A független egyház fenthatósága alatt a flemingtoni, poughkeepsiei, scrantoni, donorai, leechburgi, windberi. A So. Presbyterian Church fenthatósága alatt a hammondi (La.) Az Independens egyházak közül a detroiti, peekskilli és st. louisi.

b) EGYLETEK, TESTÜLETEK ADOMÁNYA.

Az 1936. évre csak a new yorki Segélyegylet adott 100 és a Rákóczi Egylet 30 dollárt. Segitséget kaptunk a Református Egyesület, Verhovay, Bridgeporti Szövetség, Rákóczi és Munkás Betegsegélyző Szövetség néhány osztályától, továbbá más magyar egyletektől. Az Amerikai Magyar Református Egyesület negyvenéves jubileuma alkalmából az ünnepségek jövedelmét a Bethlen Otthon kapta.

II. SZELLEMI, LELKI ÉS TESTNEVELÉSI MUNKA AZ ÁRVAHÁZBAN

Árvaházunk 39 növendéke közül egy már tul van az iskolaköteles koron, három még nem jár iskolába. Igy az iskolát 35 gyermek látogatja, akik közül 6 ligonieri high school, 29 pedig a Myers school növendéke.

A gyermekek szellemi képességéhez képest iskolai jegyök különböző. High schoolba csak a kiváló tanulókat küldjük és ezek megállják helyüket. Az elemi iskolába járó növendékek általános osztályzata B. és C. között váltakozik. Van olyan, aki kitünő tanuló és egy pár D.-vel zárta be az iskolai évet. Elégtelen osztályzatot egy sem kapott.

A gyermekekhez állandóan magyarul beszélünk és több olyan gyermek, aki amerikai árvaházból jött be hozzánk, sajátitotta el a magyar nyelvet. A gyermekek nyáron két és fél hónapon át, a rendes iskolai év folyamán hetenként háromszor részesültek magyar oktatásban. A vallásos lelkület ápolását 1936-ban is a minden reggel és este tartott áhitatok, a vasárnapi, ünnepi és bünbánati rendes istentiszteletek és a C. E. munkája szolgálták.

A gyermekek egészségére és testi fejlődésére is nagy sulyt helyeztünk. A tápláló eledelen, nyitott ablakok mellett való alváson kivül a gyermekeknek bőséges alkalmuk volt a szabadban való játszásra és sportolásra.

A gyermekek korukhoz és nemükhöz képest elvégzik a számukra kijelölt munkát. Öt nagyobb fiu a mezőgazdaságban, kettő az irodai munkában segédkezett, kettő a nyomdában dolgozott, kettő pedig a famunkában gyakorolta magát és javitásokat végzett. A leányok a kézimunkában képezték magukat és a háztartási munka minden ágában segédkeztek, a nagyobb leányok a főzésben és sütésben is hasznos ismeretekre tettek szert.

Magaviselet tekintetében különös panaszra nem volt ok. Néhány alkalommal pár gyermek gyümölcsöt és cukorkát lopott, amit inkább torkoskodásnak lehet betudni és a tettesek pár hétig a mozi látogatásától voltak eltiltva. Egy gyermeket, aki már 16 éves, jónak láttunk hazaküldeni édes anyjához.

Intézetünk Pennsylvania állam Welfare Departmentjének felügyelete alatt állván az állami vizsgáló jelentésében dicsérőleg emlékezett meg az intézetben uralkodó családi szellemről, a gyermekek természetes viselkedéséről és közvetlen társalkodásáról és arról az előnyről, hogy az intézet a jobb tanulóknak alkalmat ad a high schoolba és collegeba való járáshoz. Annak a követelménynek, hogy a gyermekek egyes ágyakban aludjanak, már részben eleget tettünk és minden hónapban két-két uj egyes ágyat vásároltunk. A másik követelményt, hogy a gyermekek befogadására szolgáló épületben az aggmenház kötelékébe tartozó öregek ne lakjanak, csak akkor tudjuk teljesiteni, amikor az uj aggmenház felépül.

A gyermekek egészséges eledelt kapnak. Reggelre valamilyen cerealt, kakaót, kenyeret és vajat. Az iskolába járó gyermekek ebédjüket magukkal viszik, ami sandwichből, süteményből, kenyérből és tejből áll. Délután négy órakor uzsonára tejet vagy lekváros kenyeret kapnak. Este a vacsora két tál meleg ételből áll. Vasárnap az ebéd három fogás.

III. AGGMENHÁZUNK ÉLETE

Az aggmenház a Kalassay Sándor felügyelő vezetése és közvetlen ellenőrzése alatt áll, aki árvaatyának munkájáról havonként jelentést tesz. Nagyon megneheziti munkáját az, hogy az aggmenház lakói négy különböző épületbe vannak szétszórva, amelyek egymástól elég távol vannak. Az aggmenházi felügyelő munkájában neje is osztozik. Az aggmenháznak munkabiró néhány tagja a háztartás és gazdálkodás terén hasznos munkát teljesitett.

Az aggmenházunkban is egészséges és bőséges eledelt kapnak. Reggelre cerealt, kávét, vajat, kenyeret, néha tojást, szalonnát vagy tepertőt. Délelőtt 10 órakor kávét és kenyeret. Délben két tál meleg ételt, délután uzsonnára kávét és kenyeret, este vacsorára két tál meleg ételt.

Aggmenházunkban jelenleg több öreg befogadására nincsen hely. Egy üresen álló épületet kellene berendezni, fizetett matronnal ellátni és külön háztartást vezetni, ami költséges volna és problémáinkat végképen még sem oldaná meg, mert a mostani épületekben elhelyezett öregeink kényelméről nem tudunk kellőképen gondoskodni. Ezért az aggmenházi uj épület felemelése az egyedüli kivezető ut.

IV. BESZÁMOLÁS A MUNKÁRÓL

Az 1936. évben 43 egyházban tartottam árvaházi vasárnapot, aggmenházi felügyelő 11 egyházban. Ezenkivül 18 egyházban jelentünk meg részint helyettesités, részint az intézet propagálása végett. Mikor itthon voltam, végeztem az istentiszteleteket a Bethlen Otthon templomában és tanitottam a gyermekeket. Távollétemben aggmenházi felügyelő helyettesitett.

A mult évben 12,384 levél ment ki és 547 csomagban 2,945 naptár. A gyermekek törzs- és anyakönyvét, a bevételi és kiadási naplót vezettem a bevett rend szerint és az egész intézet ügyeit irányitottam beleszámitva a gazdálkodást is.

Az Intéző Bizottság minden hónapban gyülést tartott és ellenőrizte a munkát, ugyanakkor hasznos tanácsokkal látott el. A Bethlen Otthon csa-

ládi körében elismeréssel kell megemlékeznem aggmenházi felügyelő tiszttársamról, a világról lemondó hüséges férfi és női munkásokról, a szivesen dolgozó egészséges öregekről, a minden jó iránt fogékony gyermekekről és a betegség keresztjét hordozó öregekről. Köszönet illeti meg az Intéző Bizottság tagjait a komoly munkáért és az Igazgatóságot a jóakaratért és ellenőrzésért. Az amerikai magyar lapok önzetlenül adtak nyilvánosságot a Bethlen Otthon munkájának, a detroiti Szt. Erzsébet árvaház vezetősége a mult évben is szivesen kooperált velünk és a Független Amerikai Magyar Református Egyház ajándékba küldött vasárnapi iskolai képekkel látott el bennünket.

Isten gazdag áldását kérve az Igazgatóságra és intézetünkre, jelentésem szives tudomásul vételét kérve, maradok őszinte tisztelettel, szolgálatra készen,

Nánássy Lajos, árvaatya.

BÉKEVÁR!

37 évvel ezelőtt ez a vidék puszta volt: halom, völgy, itt ott egy-egy bokor és tócsák váltakozva állottak a szemlélő előtt. Emberi kéz nyoma sehol, talán egy pár begyepesedett kocsinyom tévedezett a dombok között, s azok a kitaposott bölény csapások, amelyeket egymás után ballagva vertek ezen állat ősei évezredeken keresztül.

Szabó János, Szakács József, Szakács Áron első bevándorlók jöttek ide fel, élelemmel megrakott szekerükön, Whitewoodról 1900-nak az őszén. Szabó János Whitewood táján családjával már ebben az időben két évet töltött el pénzen vásárolt földön, de ugy gondolkozott, hogy Canadába először is a homestead: a 160 hold ingyenes föld hozta ki szeretett hazájából és mivel megfelelő ingyenes föld nem volt már Whitewood táján, azok az ügynökök, akik kapva kapnak az uj bevándorlón pláne, ha egy kis pénzt éreznek nála, mivel nem ismerte az országot, természetesen pénzes földre ment és azon is lakott két évig, s mikor már a földek: Range, Sectionok állását kiismerte, a Land Title Officeból térképet hozatott le és annak a nyomán jött a mai Békevárra, hogy ne csak magának, hanem legalább is egy 40-50 család számára otthont keressen, mivel az óhazai rokonság érdeklődéséből látta a tömeges kivándorlás lehetőségét. Megállottak tehát

Trusteek és presbiterek: Daku B., Szakács V., Tarr J., Fónagy F., Doka K., Szakács B. trusteek. Alól a presbiterek.

ezen a területen hosszas keresés után és 1900-901 telén már fából épült négy kis házacskából szállott a kezdő magyarok reménykedő szivéből az ima az ég felé, a kezdés nehézségei közepette is, bizakodó leküllettel.

A kis telepből idővel nagy telep lett, ugy hogy mikor 25 évvel később a telep 25 éves jubileumát ünnepeltük, már az akkori összeszámitás után több min 18 mértföld körzetben minden irányban laktak magyarok, körülbelül 2 millió dollár értékü fekvő vagyon birtokában az akkori értékelés szerint.

De a telep számbeli és vagyoni növekedése mellett nem maradt hátra a lelkiek terén sem. Mindjárt az első években közénk érkezett Kovácsy Kálmán misszionárius, kit a Presbiteriánus egyház hozatott ki hozzánk Magyarországból. Poéta-lelkü, testestől,lelkestől pap volt Kovácsy Kálmán, aki velünk együtt a kezdet nehézségeivel küzdve, szerény fizetéssel, istentiszteleteinket a telepesek házainál sorba végezte, s majd mikor a Kossuth iskola felépült, abban tartottuk istentiszteleteinket.

Kovácsy Kálmán 1910-ben el lett he-

lyezve az otthoni gyülekezethez, s igy helyét az otthoni lelkész Kovács János, fiatal hévvel, ambicióval foglalta el. Kanadában nincs olyan ember, aki Kovács János lelkész nevét ne ismerné. Az a nagy munka, melyet hosszabb időn át már akkor is végzett a kanadai telepesek között, bizonyára kihatással van az egész kanadai magyarságra. Itt Béke váron lelkes hiveivel 1911-ben megkezdte és 1912-ben befejezte a hatalmas templom épitését, mely két tornyával szeliden hirdeti a békevári református magyarok áldozatkészségét, mert a templom tisztán a hivek áldozatkészségéből, minden külső adósság vagy segitség nélkül állott elő, körülbelül 8000 dollár értékben. Kettős tornya figyelmeztet az égre nézni, kis és nagy harangjai hivogatják vasárnapról-vasárnapra a hiveket a mindnyájunkat vezérlő jó atyánkhoz.

Kovács János tiszteletes urat nehéz munkája megviselte és felgyógyulásáig dr. Molnár Jenő lelkészt hivta meg ugyancsak az óhazából az egyházmegye, akit itt Békeváron hivei még mindig szeretnek és jó szivvel gondolnak rá. Később Kovács János tiszteletes ujból elfoglalhatta az egyháznál régi katedráját, dr. Molnár Jenő pedig Windsorra ment át. Kovács János tiszteletes ur és az egyházi vezetőség között nézeteltérés állott elő és Hamiltonból Kovács Ferenc a magyarság szent ügyéért harcoló lelkész lett Békevárra kiküldve egy évre, hogy a fennálló ellentéteket elsimitsa, amely azonban nem sikerült és igy, mikor egyházához Hamiltonba két év mulva visszatért, a békevári egyház lelkészének a Bloomfield-i theológián végzett Árvai András tiszteletes urat hivta meg a lelkészi teendők további végzésére.

Presbiterium Békevár: Daku Elek, Doka Dániel, Árvay András lelkész, Gáll István, Daku Sándor, Szakács Gábor.

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA BÉKEVÁR (1937)

Árvai tiszteletes ur 1935 tavaszán érkezett közénk és azóta áldásos munkát végez hivei között, tapasztalatokban és gyakorlatilag minden nap erősödik és Isten és ember előtt kedvesen végzi Istentől elvállalt munkáját.

Békevár az Egyesült Államok North Dakota határától 70 mértföldnyire fekszik. 1930 óta mi reánk is reánk szakadt a szárazság, a depresszió, a farmereknek s igy nekünk is nehéz életet kell élni, de azért a hivek áldozatkészsége az egyházmegye segitségével szépen megnyilvánult a mult évben is.

Szakács Gábor, titkár.

ÁRVAY ANDRÁS

Egyik fiatal lelkészünk, akit még idáig nem ismertettünk, Árvay András, aki a Békevári református egyháznak lelkésze.

Árvay András 1906 február 14-én született Throop, Pennsylvaninában, amely helyre kedves szülei az óhazából költöztek.

Elemi iskoláit Throopon végezte. A Bloomfield College és Seminary-ban végezte a tehologiát és college-t, ahol a B. A., B. D. fokozatokat nyerte.

Mint theologus a caldwelli egyházat szolgálta egy ideig az Ürmössy Sándor tiszt. ur eltávozása után.

1934 április 16-án a Bloomfield First Presbyterian Churchben lelkészszé szentelte a Newark (New Jersey) Presbytery. A newarki Presbytery nevében Dr. Purdy, egyházmegyei moderátor, Dr. Hunter titkár s a Bloomfield College and Seminarynak elnöke végezték a szertartást.

1935-nek májusában lett meghiva a békevári ref. egyház lelkészévé. A throopi ref. egyház vasárnapi iskolájának volt szuperintendense a bloomfieldi iskolába való felvétele előtt. Békeváron, a kandai Debrecenben, szép munka folyik a lelkész vezetése alatt.

Árvay András lelkész Békevár, Kanada.

ÁRVAHÁZI BEVÉTELEK

1936 November 1-től December 31-ig.

I. ADOMÁNYOK

Adena, O. Verhovay 63. fiók $1.00.

Akron, O. Sala Ernő $1.00. Az I. Egyházból a Batiz Lajos gyüjtése: Egyház $1.40, Batiz Lajos és n., Kerti János, Bajocky András, Kocsis János, Finta István, Koré Lajos, Bernáth Árpád lelkész, Nagy József $1.00—$1.00, Csizmadia Sándor, Csizmadia Sándorné, Antalovics József, Balogh István, Farkas Lajos 50—50c. Kisebb adományok $3.10.

Barberton, O. N. N. $5.00.

Barnesboro, Pa. Istenben Bizó Betegsegélyző Egylet $5.00.

Basking Ridge, N. J. Slezák Pál és n. $10.00.

Beaver Falls, Pa. A Verhovay 39. fiókja $1.00, Ref. Egyház perselye $6.00, Árvaházi persely $1.00.

Bessemer, Pa. Gergő Péterné $1.00.

Bethlehem, Pa. I. M. Társ. és Tem. B. S. E. Női Osztálya $3.50.

Bridgeport, Conn. Az Első Ref. Egyházból: Persely a Ref. Egyesület jubileumakor $23.10. Persely $6.65, Ludman Sándor lelkész, Novákovics Józsefné $5.00—$5.00, Andorka János, Fórizs Sándor, Gerstmeir Ödönné $2.00—2.00, Kedves Jánosné, Kardos Mariska, Sztanay János, Máté Ferenc, Crozser Jánosné, Bányászky András, Szücs Andrásné, Birczky Mihályné, Körtessy Sándorné, Szabó Ferencné, Szőke Istvánné, id. Köteles Istvánné, Szarka Gáborné, Varga Jánosné, Gönczi Bálint, özv. Csorba Bálint, Petrohay Józsefné, Nagy Pál, Link Jánosné, Pradlik Pál, Bodges József Vilmos $1.00—$1.00, N. N. 75c.

Brownsville, Pa. A Ref. Egyesület jubileumakor $100.82.

Burton, O. Szilágyi Bertalan $2.00.

Caldwell, N. J. Ifjak adománya a Ref. Egyházból $9.60.

Canonsburg, Pa. Tóth Ferenc és cs., Rózsás Sándorné, Szopó István, Bodnár Sándorné, Oláh András, Tóth Sándor, Csapó András $1.00—$1.00, Csapó István, Cziczó János, Csapó Ilona, Szopó Mihály 50—50c, N. N. 10c.

Carteret, N. J. A Független Egyházból: Persely $10.51, Daróczy Sándor lelkészné, Szitár Istvánné $2.00—$2.00, Sohajda Lajosné, id. Pirigyi Ferenc, Koi Ferenc, Özv. Sipos Andrásné, Kocsi Gáborné, Nagy Józsefné, Kalas Lajos, Sebők Sándor, Dancs László, Sohajda Albert, Id. Tami Jánosné, Malom Ádám, Szesztai Károly, Petrik Mihály, id. Csáky Károly $1.00—1.00, Filep János, Lukács Istvánné, Nagy Andrásné 50-50c, N. N. 25c, Ref. Nőegylet $10.00, Zakor András, Bányai János $1.00-$1.00, Magyar Nők Polgári Köre $5.00, New Jersey Magyar Egyletek Egyesülete 3-ik o. $5.00t

Chicago, Ill. Benkő Ambrus és cs. $10.00, So. Side Ref. Nőegylet $5.00, Tarjányi Károly és cs. $5.00, Julia Deare $10.00, Bridgeporti 221-ik osz. tály $5.00.

Cleveland, O. Presbyteriánus Egyház Ifjusági Csoportja $9.00, Árvaházat Segélyző Női Bizottság $150.03, Presbyteriánus Egyházból: Büky Ig-

nácné $5.00, Özv. Papp Mihályné $2.00, Ibos István $1.00, névtelen adományok $13.75, Geszti Imre és n. $2.00, Verhovay 45-ik fiók $2.00, Jene Miklós és n. $2.00, Kováchy M. Mariska $5.00.

Cliffside, N. J. Takács Mihályné és cs., Abaházi János és cs., Koszta Ferenc és cs., Dudás János és cs. $2.00—$2.00, Mrs. M. Gönczi, Kendi Ferencné, Térmeg Gáborné, Jaczkó Istvánné, Ésik András, Czinke Lajos $1.00—$1.00, Mrs. G. Sári 50c, templomi persely $2.46, árvaházi persely $2.04.

Clinton, Ind. Bodnár Péter és cs. $1.00.

Conneaut, O. A Verhovay 220. fiókja $3.00.

Coraopolis, Pa. Id. Szilágyi Sándorné, Konc Ferencné, László Imréné, Mihályi József és cs., Mrs. Mary Mihályi, Vágási Józsefné, Simon Józsefné $1.00–1.00, Egley Sándorné, Mrs. Lajos May, Fekete Ferencné, Ferenczy Józsefné, Sanders Istvánné, Mrs. Mary Mihályi, Mrs. W. Kádár, Baksa János, Youngwirth Mary, Chisell Mary, Mrs. Farkas Jánosné, Paskonca Sándor, Farkas Lajos, Mihály Albert, Buzogány József, Bujáki Dezsőné 50-50c, persely $3.40, kisebb adományok $5.35.

Daisytown, Pa. I. M. Betegsegélyző Egylet $3.00.

Dante, Va. Szabó István $2.00, Papp Lajos 1.00.

Davison, Mich. Fordos J. $1.00.

Dayton, O. Azary János lelkész $1.00, Nánássy Kálmánné $1.00.

Detroit, Mich. Első Ev. Luth. Betegsegélyző Egylet $5.00, Hungária Club $60.11, Az Am. M. Ref. Egyesület Jubileumakor $33.00, Balogh Ferenc $2.50, Pálfy István $1.00.

Dillonvale, O. A Verhovay 86. fiókja $2.00.

Donora, Pa. A Csatlakozott Egyházból: Nagy István, Nagy Elek, Pikor Gyula, Jablonkai István, Lucskay András $1.00—$1.00, Pikor Béla, persely 50-50c.

Drakes, O. Özv. Urbán Józsefné $1.00.

Duquesne, Pa. Magyar Anyák Köre $5.00, Sebestyén Endre lelkész $2.50.

East Chicago, Ind. Derján Mihály 50c.

East Millsboro, Pa. Andó Pál $2.00.

Easton, Pa. Kóji István $5.00.

Elizabeth, N. J. Ref. Egyház, Ref. Nőegylet $5.00-$5.00, Vasárnapi Iskola $3.14, Ifj. Oláh József, Putnoki Dezső, Perczel Kálmán, Ifj. Varga János, Biró Pál, Jakab Pálné, Özv. Jakab Jánosné, Győrfi Lajos, Id. Oláh Józsefné, Franko Gyula, Id. Jakab Mihály $1.00—1.00, Samberger Betty 62c, Ifj. Jakab Mihály 50c, kisebb adományok $1.24.

Ellwood City, Pa. Pozsogi István $2.00, Nagy András lelkész, Ifj. Molnár József, Mózes Dénes, Bakti István $1.00—$1.00, persely $2.69.

Fairfield, Conn. Söveg Család, Hadar Vincéné, Kiss Géza, Háda László, P. Varga János, özv. Varga Jánosné, Nagy Lajos és cs., Nagy Sándor és cs. $1.00—$1.00, Dicső Gusztávné, Balogh Ferenc, K. Tóth Mihály, Szajkó Jánosné, Jaskó Anna, Tripoli Sándorné, Szabó Ferenc, Baraté Jánosné, Tuba József és cs., Baraté Emma, Demján János, Vincze Jánosné, E. R. 50—50c, kisebb adományok és persely $5.50.

Fairport O. Kanócz János $2.00, a Verhovay 20-ik fiókja $1.00.

Federal, Pa. Bado Sándor $1.00.

Fleming Park, Pa. Nyizsik Andrásné $5.00, Fábján István, Kuruc Vendelné, Nagy Károly és n., N. N., Vas Sándor, Cserojnyák Györgyné, Mrs. Kitchen $1.00—$1.00, Lőczi Viktor és n. $1.50, persely 70c, Fazekas Ferenc, Szlovik Mária, John Litterinai 50—50c, kisebb adományok 60c.

Flint, Mich. Szalay Emil $15.00.

Franklin, N. J. Az Am. M. Ref. Egyesület 113. osztálya $10.00.

Gary, Ind. Fiatal Asszonyok Társasköre $5.00.

Grand Rapid, Mich. A Verhovay 136. fiókja $2.00.

Grand Valley, Col. Miller Dániel $2.00.

Granite City, Ill. A Rákóczi 54. oszt. $5.00.

Hammond, Ind. Bikszey Lászlóné $4.50.

Helen, W. Va. Nagy Ferenc $1.00, Puskás László, Bodó Endre, Biró József 50-50c.

Homestead, Pa. M. Ref. Betegsegélyző és Egyházi Egylet $25.00.

Houston, Tex. Aranyos Tamás 50c.

Ithaca, N. Y. A Verhovay 221. fiókja $2.00, Petró Istvánné 50c.

Jersey City, N. J. A Rákóczi Egylet 20. osztálya $5.00.

Kreischerville, S. I., N. Y. A Független Egyházból: Papp Sándorné, Béres Károly, Dr. Panyik Andor lelkész, Kozma Lajos, Angyal Ferenc $1.00-$1.00, Gerék István, Czapp István, Herczegh Lajos, Szücs János, özv. Biró Jánosné, Dócs József 50-50c, templomi persely $2.03, árvaházi persely $2.93.

Lackawanna, N. Y. Fazekas Béla $1.00.

Ligonier, Pa. Nánássy Lajosné $4.00, Ifj. Nánássy Lajos $2.00, Janiga József és n. $5.00, W. H. Rhody $5.00, Kalassay Sándorné $2.00, Kalassay Károly $1.00, Nánássy Marian $1.00.

Lindora, Pa. Erdős Ferenc, Leskó Ferenc 50-50c, kisebb adományok $2.00.

Logan, W. Va. Gyöngyösi János $5.00, a Bridgeporti Szövetség 373-ik osztálya $2.00.

Lorain, O. Ref. Nőegylet $5.00.

Los Angeles, Calif. Mrs. E. Szabó $1.00.

McKeesport, Pa. Urbán József lelkész $4.00, Özv. Szabó Károlyné $1.00, Egyházak és Egyletek Nagybizottsága $2.50, a Verhovay 216. fiók $2.00, John G. Halas $1.00, Prosvita $15.00. Western Penn. Róm. és Görög Kath. Árvaházi Szövetség $35.00, Hadar Benjámin és cs. $1.00.

McKee City, Pa. Molnár Ádám $1.00.

McKees Rocks, Pa. A Verhovay 163. fiók $5.00,

Manville, N. J. Ref. Templomsegélyző Női Egylet $5.00.

Martinsferry, O. Verhovay 40. fiókja $5.00.

Massena, N. Y. A Balázs Menyhért és Hály Mihály gyüjtése; Balázs Menyhért, Őri Sándor, Tokmájer Dezső, Mrs. Császár, Szabó Lajos, Szajbel József, Gábri Mihály, Lio Albert, Francia

Kaszonyi Mihály Beaver Falls, Pa.

András, Francia Mihály 50—50c, kisebb adományok $11.05.

Monaville, W. Va. Verhovay 248. fiókja $2.00.

Monongahela, Pa. Árvaházi persely $6.34, Ref. Egyház $5.00, Biró Menyhért és cs., Bodnár József és cs., Molnár József és n. $2.00—$2.00, ifj. Muntyán Sándor, N. N. $1.00—$1.00, persely $1.78, id. Muntyán Sándorné 50c.

Muskegon Heights, Mich. A Verhovay 215. fiókja $2.00.

Nettleton, Pa. Szunyogh Ferenc és Szunyogh Ferencné $2.00—$2.00.

Newark, N. J. Ifjusági Társaskör $50.00.

New Brunswick, N. J. A Somerset Streeti Egyházból: Persely $16.29, Templomsegélyző Nőegylet $10.00, Vasárnapi Iskola $5.21, Id. Varga Sándor és cs. $2.00, Mónus György és cs., Szabó Károly és cs., Szőllősi Margit, Kozu Józsefné, Varga M. Sándor és cs., Elek Sándor és n., Deák Károly és n., Szabó József és cs., Vass Zsigmond és cs., Géczi Pál és cs., Iván Jánosné $1.00—$1.00, Kocsis Istvánné 50c, Kossuth Egylet $5.00.

New Salem, Pa. Mészár Sándor és gyermekei $1.30.

New York, N. Y. Ref. Egyesület jubileumakor persely $11.10, Mrs. Esther Bartha $5.00, a 116. utcai Egyházból: Szülők Egyesülete $10.00, Vasárnapi Iskola $5.00, Nehéz József, Mrs. F. Csury $2.00—$2.00, Özv. Ternayné, Berky István, Nagy János és cs., Olcsváry Mihály, Mrs. Riczu, Lévay Sándorné, Kovács Kálmán, Szántay Zoltán, Finster János, Shin Ferencné, Kinsel Ferencné, Gecse T., Mrs. J. Makláry, Özv. Juhász Ferencné, Mrs. Csabina, Mrs. Smith $1.00—$1.00, Szaniszló Józsefné, Apkó Jánosné, Ifj. Nagy Ferenc, Kish József 50—50c, kisebb adományok és névtelen persely $4.57.

A Független Egyházból: Független Egyház $10.00, Polcer Imre és cs. $5.00.

A Magyar Baptista Egyházból: Baptista Egyház $20.00, Vasárnapi Iskola $10.00, Mrs. Esther Bartha $5.00, Borók István $1.00.

Bronxi Magyar Nők Egyesülete $25.00, Lutherán János és n. $2.00, a Rákóczi Egylet 23-ik oszt. $5.00.

Niagara Falls, N. Y. Szabad József és n. $2.00, Mrs. Helen Szabad $1.00.

North Braddock, Pa. Szarvák Ferenc $2.00.

Perth Amboy, N. J. Szabó Antal lelkész $2.50, Magyar Zsidó Nőegylet $5.00, Woodmen of the World Liberty Camp $5.00, Kucsma Béla $1.00, N. J. M. Egyletek Egyesülete 9. oszt. $5.00, gyüjtés tagoktól $5.80, Tobiás Ferenc $2.00, Szentmiklósy Józsefné $2.00, Modern Woodmen of the World Camp 10210 $2.50.

Phoenixville, Pa. A Ref. Egyházból: Rácz Győző lelkész, Demeter László, Vircsik P. Mihály, Kocsi Albert $1.00—$1.00, persely $4.15.

Philadelphia, Pa. Rákóczi Egylet $5.00, Raffay Pál és n., Mrs. Wilmer Federölf $2.00—$2.00, Kállay József, Futó József, Korpa András, Mrs. Ebele, N. N. Szabó József és n., Laky Zsigmond, Molnár József, N. N., Knopf András $1.00—$1.00, Csatlós Andrásné, Sánta Balázs 50--50c, kisebb adományok 80c, sorsolásból Mrs. Federolf $5.00, a Fenessy János és n. ezüstlakodalmán $10.00, Karavia Julianna $2.00.

Pittsburgh, Pa. Fiók Albert elnök 4.00, Fiók Albertné $1.00, Varga Lajos lelkész $3.00, Révész Kálmánné $1.00, Arthur I. Zeigler $1.00, Vasárnapi Iskola $1.00, gyermekek gyüjtése $3.24, Ref. Egyesület jubileumakor perselypénz $11.60, Öreg Amerikás Magyarok Családja $10.00, a Verhovay 262. fiók $2.00, Várady György $5.00, Hibó Jánosné, Özv. Demény Dezsőné $2.00—$2.00, Kmetz Jánosné $1.00, Verhovay 277. fiók $2.50, Pittsburghi Magyar Társaskör $10.00, a Verhovay 34-ik oszt. $2.50, Nemes Pál és n. Fullajtár Ferdinand és n. $5.00—$5.00, Rákóczi 74-ik fiók $2.00.

Pocahontas, Va. Verhovay 23. fiók $6.75. az Am. M. Ref. Egyesület jubileumán persely $11.00.

Pricedale, Pa. Lőrincz András $1.00.

Rankin, Pa. Ref. Nőegylet $10.00.

Richeyville, Pa. Bodzomeczki Ferencné. $1.00.

Richmond, Ind. Ács Lajos és n. $2.00, Kovács József és n., Tóth Endre és cs. $1.00—$1.00, Baumer Vendel 50, kisebb adományok $1.00.

Roebling, N. J. Kálvin János Egylet $5.00 Szakács József $1.00.

Roselle, N. J. Csiszár József $1.00.

Roseton, N. Y. A Rákóczi 61. oszt. $2.00.

Rossmore, W. Va. Munkás Betegsegélyző Szövetség 87. oszt. $2.00.

St .Louis, Mo. Taschler Eszter $1.00, I. M. Női Segélyegylet $5.00.

Scranton, Pa. Ref. Egyesület 64. oszt. $20.00.

So. Bend, Ind. Özv. Chury Andrásné $1.00.

Stamford, Conn. Molnár János $10.00, Hagymási András és cs., Kozma Ferenc, Rákóczi Egylet 5. osztálya, I. M. Betegsegélyző Egylet $5.00—$5.00, Dudás Sándor $2.00, Révész Menyhért, Nyiri Pál, Pokol Erzsébet, Mónus János, Mónus Jánosné, Kozma András, Lukács János és n., Szinnyai Albert, N. N., N. N., Kozma Jánosné, Kőrösi György $1.00—$1.00.

Swissvale, Pa. Bodor Jánosné $2.00.

South Norwalk, Conn. Ref. Nőegylet $15.00, Novák Lajos és n., Siskay Károlyné és n., Tóth Béla lelkész és n. $5.00—$5.00, Nagymáté István, Mándi Juliánna, Kéry József $2.00—$2.00, Drenchán Miklós, Tóth Pál, Szabó András, Lucskay István, Horváth József, Kurenszky Jánosné, Gerő József, Id. Gáll István, Sontra István, Vadas Józsefné, Bácskay Károly, Juhász Benjaminné, Gáll Lajosné, Forizs János, Vadas Dániel, Bányász Jánosné $1.00—$1.00, id. Tóth Istvánné 50c, kisebb adományok $6.00.

Stowe, Pa. Ref. Egyház $5.00.

Taberg, N. Y. Mrs. Esther Nemo $1.00.

Toledo, O. A Verhovay 27. fiókja $2.50.

Tonawanda, N. Y. Fineki Jánosné $2.00, Toth János $5.00.

Trenton, N. J. Független Egyház kórusa $5.00, Gasko Dénes és n. $1.00.

Ulysses, Pa. Tamók György és n. $5.00.

Uniontown, Pa. Holló János, Szücs Gergely és cs., Klaczik György, Szücs István, Németh József, Tóth Ferenc, Zsiró Sándor $1.00—$1.00, persely $2.00, Jesó János 50—50c.

Vestaburg, Pa. Pák Miklós és cs. $1.00.

Vintondale, Pa. Tóth Károly és n. $1.00.

Wallingford, Conn. Rákóczi 14. oszt. $2.40.

Webster, Pa. Mrs. Ágnes Szabó $2.50.

Westville, Ill. Rozgonyi József $3.00.

Whiting, Ind. Pavló Andrásné $1.00.

Williamson, W. Va. Orosz K. János és n. $2.00, Koren Pálné $2.00, a Verhovay 343. fiókja $5.00.

Wilkinson, W. Va. Birinyi János és cs. $2.00.

Williamstown, Pa. Péli Ferenc és n. $3.00.

Windber, Pa. Rákóczi Egylet 52. oszt. $5.00.

Woodbridge, N. J. Prion Béláné $1.00.

Wood River, Ill. Ritter Albertné 50c.

Youngstown, O. Marton Jolánka $1.00, N. N. 25c, Baluch Juliánna $1.00. Az I. Ref. Egyházból: Lutherán András, Küllős Ödönné, özv. Kajati Andrásné, Eperjesi József, Kovács Elekné, Szabó P. István, Kuni Juliska, Id. Molnár Istvánné, Halász István, Juhász Péter $1.00—$1.00, Bőtty János lelkész $2.00, Tóth Andrásné, Bölcsházi János, Kapitány János, Moenich Viktorné, Pálinszky Jánosné, Olajos Andrásné 50—50c, N. N. 25c, persely $16.48, a Nagybizottság $5.00.

Zelienople, Pa. A Ref. Egyházból: Horváth János, Gaál Jenő és cs. $2.00—2.00, Székelyhidi Béla, Máté Gáspár, Bihari Mária, Dewalt J. H., J. J. Kennedy, A. E. Whittaker, A. M. Kennedy, Rev. J. String, Bagaméry András és cs. Póti, Vincze Lajos és cs., Soltész Gyula és cs., Verba Lajosné $1.00—$1.00, Józan Istvánné, Tarpai Károly, Tisik István, Blizman Józsefné, Bloom János, Wolf János, A. H. Metty, Id. Lukács István, Tódor Ferenc, Tisik Antal, Deszport Lőrincz, Kathie Károly, id. Sajti Gábor, Gicsei Józsefné, Bársony József, Somogyi Bálint, Müller János, Brikta János 50—50c, persely $3.30, kisebb adomány $3.83.

Zerbe, Pa. Abary Józsefné $1.00.

II. TARTÁS ÉS ELLÁTÁSI DIJBÓL.

Novemberben:

Vintondale, Pa. Gulyás István $30.00. **Detroit, Mich.** Balogh Ferenc $25.00. **Brooklyn, N. Y.** Takács Lajos $15.00. **Washington, D. C.** Molnár István titkár $1.50, Király Imre pénztárnok $3.00. **Niagara Falls, N. Y.** Szabad András $37.50. **Pittsburgh, Pa.** Fullaytár F. $30.00. **New York, N. Y.** Mrs. A. Allen $17.50 és $1.50. **Johnstown, Pa.** Krivulka Károly lelkésznő $5.00. **Tonawanda, N. Y.** Zólyomi Péter $25.00.

Decemberben:

N. Braddock, Pa. Bobich Motár $15.00. **Chicago, Ill.** Varga Gáborné $30.00 és $2.00, Tarjányi Károlyné $2.00, Varga József $8.70. **Niagara Falls, N. Y.** Szabad András $37.50. **Detroit, Mich.** Balogh Ferenc $50.00 és $2.50. **New York, N. Y.** Takács József $15.00. **Pittsburgh, Pa.** Fullaytár Ferdinand Lippayért $30.00. **Vintondale, Pa.** Gulyás István $30.00. **Tonawanda, N. Y.** Zólyomi Péter $25.00.

III AZ AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLETTŐL.

Novemberben:

Havi 10 centek átutalása $876.50

Decemberben:

Havi 10 centek átutalása $809.45

IV. FARMI BEVÉTELEK.

Novemberben:

Pittsburgh, Pa. Fiók Albert tojás, turó $2.50, Fiók Albertné 60c, Varga Lajos lelk. tojás, vaj $1.20, Baltic Mihály eladott élelmiszerért $37.22, I. Zeigler and Son beteg tehén $28.67, Bányai vaj, kolbász, szalonna $4.36, Varga Lajos lelk. vaj, szalonna, kolbász, csirke $5.43. **McKeesport, Pa.** Urbán József lelk. tojás 80c, Özv. Szabó Károlyné tojás 80c, Peták András szalonna 70c, Püspöky József szalonna 70c. **Brownsville, Pa.** Kovács Andor lelk. turó, vaj, tojás $2.40. **Ligonier, Pa.** Fish, tyuk 90c, 68c, 90c, Szalay Erzsébet turó, szalonna $1.00, Olajos tojás $9.01, $3.04, 60c, $5.18, 38c. James Colman szalmáért $6.00, Musick's Store eladott buzáért $44.98, Nánássy Lajos tojásért 76c, Freedom Service tojásért $1.11, Rev. Rankin kolbász $1.00. **Duquesne, Pa.** Kocsis István vajért $8.76. **Cleveland, O.** Tárkányi Béla szalonnáért $2.00. **Homestead, Pa.** Ref. Nőegylet malacért $8.00.

Decemberben:

Phoenixville, Pa. Demeter László szalonna $3.05 és $3.07. **N. Braddock, Pa.** Bobics M. Kolbász $1.00. **Vintondale, Pa.** Gulyás István tojás $1.20. **Washington, D. C.** Molnár István vaj, szalonna, kolbász $4.27 és $4.37, Boldogh Bálint $2.19. **Leech-**

burg, Pa. Mándi Béla lóhasználat $1.00. Homestead, Pa. Csizmadia János malachizlalás $8.00, tojás, vaj $1.00. Pittsburgh, Pa. Ref. Egyház malac $7.80, Fiók Albert tojás $2.60, Varga Lajos lelkész vaj, kolbász $2.98, Fullaytár Ferdinand, vaj, szalonna $5.00. Dr. Lévay ügyvéd vaj, kolbász $1.00, Baltic Mihály árulás truckról $64.07. McKeesport, Pa. Prosvita munkásai kolbász $7.00, Urbán József lelk. vaj, tojás $2.86. Cleveland, O. Tárkányi Béla szalonna $2.00. Brownsville, Pa. Kovács Andor lelkész vaj, tojás $2.86. Ligonier, Pa. árvaatya hus $1.55, Fish tyuk $1.05 és 73c, Kostnik legelő $1.00, Vasha legelő $1.00, American Store tojás $3.80, Freedom Service tojás $1.60, Janigáné tojás 40c, Olajos tojás $1.80, $6.30, 38c, 76c, $1.60, $4.00, $4.43 és 80c.

V. NAPTÁRHIRDETÉSBŐL.

Novemberben:

Munhall, Pa. Tóth P. János $15.00. Gary, Ind. File Sándor $10.00. So. Norwalk, Conn. W. Solanch $5.00, Cutrone $3.00, Feinsod $5.00, Standard Meat Market $3.00, Modern Meat Market, Stanley Drug Store $5.00, Thumans $3.00, Varga Albert $3.00, Novák Lajos $5.00. Chicago, Ill. Stevenson and Benko $15.00. Perth Amboy, N. J. Ornamental Works $5.00, Cleveland, O. Reliable Fur Co. $3.00. Rapid Printing Co. $10.00. McKeesport, Pa. Hotel Dandár $5.00.

Decemberben:

Bridgeport, Conn. Polke and Son $15.00, Ifj. Leskó $5.00, American Bottling Works $10.00. Chicago, Ill. Carlson Funeral Home $15.00, Thompson and Zimmerman $15.00 New Brunswick, N. J. Szabó Menyhért $5.00, De Szabó János $3.00, Eckert János $5.00, Elias és Lefkovitz $5.00. Pittsburgh, Pa. Fisher and Owen $5.00. Cleveland, O. Tropical Paint Co. $10.00. Dr. Kunsli $3.00. Norwalk, Conn. Gannung Funeral Home $5.00. Passaic, N. J. Varga Sándor $5.00. Ligonier, Pa. Henry Rhody $10.00, Frist National Bank $30.00, L. W. Darr $15.00. Latrobe, Pa. Miller and Bigg $5.00. Johnstown, Pa. Berney Brothers $5.00. McKeesport, Pa. Prosvita $15.00. Greensburg, Pa. Charley Bros. $10.00.

VI. NAPTÁRPÉLDÁNYOKÉRT.

Novemberben:

Bridgeport, Conn. Első Ref. Egyház $7.50. Fairport, O. Kanócz János $1.00. Zelienople, Pa. Verhovay $1.00. Phoenixville, Pa. Ref. Egyház $5.00. Elizabeth, N. J. Ref. Egyház $3.00. Kreischerville, S. I. Független Egyház $3.50. Roda, W. Va. Verhovay $1.00.

Decemberben:

Akron, O. Ref. Egy. 165. oszt. $1.00. Bridgeport, Conn. Ref. Egy. 63. oszt. $1.00. East Chicago, Ind. Derján Mihály 50c. Dillonvale, O. Verhovay $1.00, Mrs. Kállay $1.00. Helen, W. Va. Puskás László $1.00. Norfolk, N. Y. Ref. Egy oszt. $1.00. Fairport Harbor, O. Ref. Egy. 236. oszt. $1.00, Verhovay 20. fiók $1.00. Bernardsville, N. J. Mező László $1.00. Ithaca, N. Y. Rákóczi 30. oszt. $1.00, Verhovay fiók $1.00, Pirkó István $1.00. Duquesne, Pa. Független Egyház $2.50. Greensboro, Pa. .Ref Egy. oszt. $1.00. St. Paul, Minn. Ref. Egy. oszt. $2.00 Zelienople, Pa. Ref. Egy. ház $5.00. Ellwood City, Pa. Ref. Egy. oszt. $2.50. Vestaburg, Pa. Pák Miklós $1.00. Beaver Falls, Pa. Ref. Egyház $5.00. Steubenville, O. Klitus János $1.00. Torrington, Conn. Ref. Egyház $5.00 Woodbridge, N. J. Varga Albert $1.00. Hammond, Ind. Bikszey Lászlóné 50c. Logan, W. Va. Gyöngyösi János $10.00. Clarence, Pa. Für András $1.00. Wadsworth, O. Verhovay $1.00. Roseton, N. Y. Rákóczi 50c. Niagara Falls, N. Y. Szabad József $1.00. Houston Tex. Aranyasi Tamás 50c. Latrobe, Pa. Rusnák Andrásné 50c. Terre Haute, Ind. Verhovay $1.00. Calgary, Alb. Ref. Egyház $2.00. Osage, W. Va. Kish Lajos $1.00. Wood River, Ill. Ritter Albertné 62c. New Brunswick, N. J. I. Egyház $4.50, Somerset Streeti Egyház $5.00. Stowe, Pa. Várady András 50c, Niles, O. Ref. Egyház $6.00. Trauger, Pa. Szallár Ferenc 50c. Perth Amboy, N. J. Szabó Antal lelkész $2.50. Chicago, Ill. Ref. Egy. 18. oszt. $1.00. Roselle Park, N. J. L. Csiszár K. József $1.00. Toronto, Ont. Ref. Egyház $2.50. Uniontown, Pa.. Holló János $5.00. Williamson, W. Va. Orosz K. János 50c Daisytown, Pa. Ref. Egyház $12.50. Coatsville, Pa. Ref. Egyház $5.00.

VII. BIZTOSITÁSBÓL.

Novemberben:

Ligonier, Pa. W. Rhody visszatérités $5.00. Zelienople, Pa. Osztalék Olajosnak $4.90.

VIII. SZÉNÉRT.

Novemberben:

Ligonier, Pa. Piccadio $4.80, Salzman $3.30, Berkley $2.00, 3.00, 3.00. Knapp $2.50, Szabó Dániel $2.28, 2.28, 4.56, 4.56, 3.42, Ambrose $4.70, Younkin $1.00, Kent $3.00, Coleman $2.28, Stankovics $6.00, Fish $8.00, Joe Allen $2.50, West $3.00, Freedom Oil $6.20, Kastner $5.20.

Decemberben:

Ligonier, Pa. Szabó Dániel $2.28, $1.90, $3.42, $8.40, Fish $16.40 és 7.80, Johnson $7.80, Wolfard $5.00, Salzman $5.00, Amb-

rose $5.00, Miller $6.40, Clark $8.10, Kline $7.90, Snyder $5.30, Meaher $5.00, Scott $5.00.

IX. SORSOLÁSI JEGYEKBŐL.

Novemberben:

Kingston, Pa. Verhovay $1.20. Belle Vernon, Pa. Verhovay $1.00.

Decemberben:

St. Paul, Minn. Ref. Egy. oszt. $1.00.

X. VEGYES BEVÉTELEKBŐL.

Novemberben:

Ligonier, Pa. Botos Ferenc banki részlet kifizetése $4.97, Yunkin házbér $7.00, Szalay Erzsébet telef. 50c, Szopó József orvosi dij megtéritése $5.00, Janiga József házbér $6.00. Vintondale, Pa. Gulyás István ruhára $5.00. New York, N. Y. Mrs. Bartha ruhára $1.00, Mrs. Allen ruha $2.50. Bridgeport, Conn. Körtési Sándor utiköltség $6.00. Philadelphia, Pa. Ref. Egyesület jubileumán gombokból $7.20. Niagara Falls, N. Y. Szabad András ruhára $2.50. Cleveland, O. Visszaküldött check $150.13. Pittsburgh, Pa. Fullaytár Ferdinánd egy öreg költőpénze $3.00.

Decemberben:

Vintondale, Pa. Gulyás István ruha és orvos $13.45. Pittsburgh, Pa. Ref. Egyesülettől utiköltség $6.90, Fullaytár F. ajándék $3.00. Ligonier, Pa. Yougan házbér $7.00, Janiga házbér $6.00, ügyvédi dij átutalás Szabó gyermekek gyámságában $25.00, Baltic Mihály karácsonyfákért $40.75. Cleveland, Ohio. Daróczy Mátyás lelkész árvaházi gombokért $21.10. Niagara Falls, N. Y. Szabad András ruha $2.50.

KIADÁSOK 1937 NOVEMBERBEN.

I. Fizetésekbe. Janiga Józsefné 40.00, Szalay Erzsébet $40.00. Összesen .....$		80.00
II. Élelmezésért. Vance Bakery $55.88, forgótőkéből $2.14, Parke Co. kávé $20.78, Charley Bros. élelmiszerért $100.54. Összesen .....$		179.34
III. Ruhára. Forgótőkéből 10c, Kline Department Store $100.54. Összesen ....$		104.50
IV. Gázért, villanyért. People's Nat. Gas Co. $16.65, West Penn Power $37.24. Összesen .....$		53.89
V. Orvoslásért. Dr. Barkley 3 hónapra $117.75, C. A. Hamill $6.50, Lig. Pharmacy $7.25. Összesen .....$		131.50
VI. Befektetésért. Miller and Bigg egyes ágyakért .....$		30.40
VII. Javitásért. West Penn Power póznák $10.11, Junker cipőbőr $13.53, L. W. Darr épitő anyagért $30.44. Összesen ..$		54.08
VIII. Háztartási cikkekért. Charley Bros. $16.63, Proctor and Gamble mosópor $35.61, L. W. Darr villanykörte $4.00. Összesen .....$		56.24
IX. Életbiztositásért. Prud. Ins. Co. csoportbiztositás $67.50, forgótőkéből gyermekek és öregek biztositása $115.02. Összesen		182.52
X. Tüzbiztositásért. J. W. Ramsey $75.00 és $122.75. Összesen .....$		197.75
XI. Törlesztésbe. Ref. Egyesületnek tőkekamat .....$		356.46
XII. Adóba. Ligonier Borough, vizadó		17.45
XIII. Naptárért. Forgótőkéből hirdetési kommissió $37.80, Atlas Engr. cutokért missió $37.80, Atlas Engraving cutokért $32.21, Prosvitának nyomásért $100.00. Összesen .....$		170.01
XIV. Irodai és nyomdai kiadások. Forgótőkéből 85c, Chatfield and Woods boriték $1.74, Rapid Printing Co. körlevél $10.35. Összesen .....$		12.94
XV. Postai és szállitási kiadások. Forgótőkéből .....$		15.68
XVI. Telefonért. Bell Tel. Co.-nak két hónapra .....$		21.12
XVII. Árvaatya utiköltsége. Forgótőkéből .....$		73.97
XVIII. Gyermekek és öregek utiköltsége. .....$		41.50
XIX. Gyülés. First National Bank ..$		28.00
XX. Farmi E. F. Thomas eladásra vett sertésért $45.00, Joseph Hill eladásra vett sertésért $37.50, Isaiah Roades cséplésért $63.33, R. S. Altman csirkeeledel 1½ hónap $94.50, Janiga József napszám $38.25, Baltic György bánya és farmi napszám $65.00, Freedom Oil petroleum tractorhoz $11.70, Ligonier Mill tehéneledel $65.65, La Moreaux gáz, olaj, truckhoz $21.01, L. W. Darr szerszámokért $7.90, S. H. Sweeny mütrágya $110.45, Baltic Mihály fizetése $50.00. Összesen .....$		610.29
XXI. Vegyes. Forgó tőkéből $15.38, ujra deponált csekk $150.03. Összesen ..$		165.41
Összes kiadás .....$		2583.05

ZÁRLAT 1937 DEC. 1-ÉN.

Áthozat októberről .....$	1957.16
Novemberi bevétel .....$	2181.30
Összes bevétel .....$	4138.46
Összes kiadás .....$	2583.05
Áthozat decemberre .....$	1555.41

Fenti tételek és zárlat helyességét igazolom.

FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

KIADÁSOK 1936 DECEMBERBEN.

I. Fizetésekre. Szalay Erzsébet $40.00, Janiga Józsefné $40.00. Összesen .....$	80.00
II. Élelmiszerért. Armour and Co. zsir $14.54, forgótőkéből gyermekeknek lunch $7.64, Vance Bakery $53.16, Greensburg	

Produce káposzta, gyümölcs $19.55, Charley Bros.-nek élelmiszer $87.54. Összesen $ 182.43

III. Ruhafélékért. Forgótőkéből overall 98c, Berney Bros. téli alsó ruhák, sweaterek, harisnyák, kesztyük $148.81. Összesen .....$ 149.79

IV. Orvoslásért. Davis Drug Store $3,89, Ligonier Pharmacy $5.33, Kalerd Laboratories fogkefe és fogpaszta $10.83. Összesen .....$ 19.25

V. Gáz és villany. Natural Gas Co. $18.60, West Penn Power Co. $42.49. Összesen .....$ 61.09

VI. Befektetésért. Forgótőkéből $9.08, Belle Autó Wrecking Co.-nak 2 tire-ért és belső gummiért truckhoz $45.36, Miller and Biggnek egyes ágyakért, matrácokért $48.00, Shafernek egy ruhaszekrényért $7.00, L. W. Darrnak szerszámokért $4.50, Matthews Co.-nak egy pecsétnyomóért $5.46, American Tract Societynak 10 zsoltárért $7.71. Összesen .....$ 127.08

VII. Javitásért. J. R. Bitner 4 szoba festése $42.60, Colonial Supply szij $6.23, Junkernek cipőtalpakért, gummiért $18.20, Wellers Hardware mosógépek javitása $5.60, L. W. Darrnak épitési anyag $60.08, McColly truckhoz alkohol és javitás $7.71. Összesen .....$ 142.04

VIII. Háztartási cikkekért. Charley Brothersnek $19.36, L. W. Darrnak $7.20, Weltynek $2.60. Összesen .....$ 29.16

IX. Életbiztositásba. Prud. Life csoportositás $67.65, forgótőkéből árvák és öregek bizt. $73.90, W. Rhody árvaatya bondja $25.00. Összesen .....$ 166.55

X. Törlesztés. Ref. Egyesületnek tőkekamat .....$ 356.46

XI. Naptárért. Ut tördelésért forgótőkéből $13.05, naptárak expediálása $116.33 és $4.93, Atlas Photo Engraving cutokért $21.34, Prosvitának naptárnyomásért $402.37. Összesen .....$ 558.02

XII. Irodai és nyomdai kiadások. Forgótőkéből irodai szerekért $1.99, Chatfield and Woods boriték, papir $10.96 és 4.11. Összesen .....$ 17.06

XIII. Posta és szállitás, forgótőkéből $ 32.03

XIV. Telefonért .....$ 11.90

XV. Árvaatya utiköltsége .....$ 68.29

XVI. Gyermekek és öregek utiköltsége $ 24.95

XVII. Gyülésköltség .....$ 28.00

XVIII. Farmi kiadások. Forgótőkéből $2.50, Janiga Józsefnek napszám $32.25, Griffithnek egy sertésért $32.00, Altman Cash Store tyukeledel $27.75, Baltic Györgynek bányászat és utcsinálás $64.25, Frank Friel állatorvosi szolgálat $12.00, Frank Springer silotöltés, kukorica vetőmag $28.60, McDowell kovácsmunka $11.65, L. Darr szerszám 75c, Baltic Mihály fizetéspótlék novemberre $10.00, decemberi fizetés $60.00, Ligonier Mill tehéneledel $43.11, Knox apaállatért és eladásra vett kacsákért $5.50. Összesen .....$ 330.36

XIX. Vegyes kiadásokra. Forgótőkéből $17.68, A. Henry ügyvédnek gyámsági ügyben $25.00, Penna. Department of Revenues truck license $35.00, Garner karácsonyfákért $14.50, La Moreaux Service gazolin, olaj $28.29. Összesen .....$ 120.47

Összes kiadás .....$ 2504.93

ZÁRLAT.

Áthozat novemberről .....$ 1555.41

Bevétel decemberben 2972.93

Összes bevétel .....$ 4528.34

Összes kiadás .....$ 2504.93

Áthozat januárra .....$ 2023.41

Fenti tételek és zárlat helyességét igazolom.

FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

Vásárolja virágszükségleteit

a

"RÓZSA VIRÁG ÜZLETBEN"

OROSZ ANTAL ÉS NEJE tulaj.

Phone: 6517

200 GENESEE ST. TRENTON, N. J.

A FÉNYKÉP ÖRÖKKÉ ÉL!

VARGA IMRE

FÉNYKÉPÉSZETI MÜTERME

Elsőrendü képek. — Nagyitások.
Szinezés és rámázás.

Phone: 2-5545

347 GENESEE ST. TRENTON, N. J.

SAMUEL WEINGARTEN

Mészáros, Hentes és Füszer üzlete

21 WILLIAM ST. SO. RIVER, N. J.

LORÁNTFFY ZSUZSÁNNA NŐEGYLET, WINDBER, PA. (1937)

LORÁNTFFY EGYLET WINDBER, PA.

A Windberi Ev-Református Egyházban munkálkodó Lorántffy Zsuzsánna Női Egylet fennállásának 20 éves jubileumát aug-21-én ünnepelte meg méltó ünnepi keretek között. Az egyház ezen szeretet és jótékonyság intézményének 20 éves évfordulójánál, mély és igaz hálával emlékezett meg a buzgó, állhatatos, szilárd, keresztyén női szivek hüséges és áldásos munkájáról, amelyet Isten kegyelméből kifejtettek a gyülekezet életében.

Augusztus hó 21-én, szombat d. u. 6 órakor hálaadó istentisztelet volt tartva Nt. Várkonyi Miklós, Johnstowni Ref. Egyház és Nt. Dienes Barna, Homesteadi Ref. Egyház lelkészek közremüködésével. A magas szárnyalásu, szivhez ható szép ünnepi emlékbeszédet Nt. Dienes Barna tartotta.

A hálaadó istentisztelet után ünnepi bankett volt tartva az iskolahelyiségben, a mely zsufolásig volt megtöltve. A bankett folyamán a környékbeli egyházak, nőegyletek és betegsegélyző egyletek képviselői üdvözölték a jubiláló Női Egyletet és nyujtották át adományukat. Özv. Balogh Ferencné, a jubiláló nőegylet legidősebb tagja az egylet nevében a Nt. asszonynak egy arany lakatot és láncot nyujtott át ajándékul.

A jubiláló Női Egylet tisztviselői: Mokri Istvánné elnök, Nt. Fekete Andrásné diszelnök, Gyenes Jánosné jegyző, Kovács E. Istvánné pénztárnok és Soltész Jánosné ellenőr.

Nt. Kerekes Béláné inditványára a Lorántffy Zsuzsánna Női Egylet alakitásához 1917 január 1-én fogtak a gyülekezet nő tagjai, amely alakuló gyülésen a következők voltak jelen: Nt. Kerekes Béláné, Papp Lajosné, Szemán Jánosné, Nagy Piroska, Fülöp Károlyné, Farkas Istvánné, Kalugyer Lászlóné, Trézsi Istvánné, Pásztor Józsefné, Garay Ilonka, Kalugyer Mihályné, Lengyel Józsefné és Kis Péterné. A következő gyülésre már 38-ra emelkedett tagjainak száma. Ma azonban csak öt tagja van a Női Egyletnek az alakitó tagokból: Kis Péterné, Farkas Istvánné, Soltész Jánosné, Varga Lászlóné és Id. Repka Jánosné. Az egylet célja: az egyház támogatása, vasárnapi iskolás gyermekek felkarolása, betegek látogatása, az elhalt tagok koporsójára koszoru helyezés és a temetésen testületileg való megjelenés.

Ma 47 tagja van a jubiláló Női Egyletnek: Süveges Józsefné, Soós Lajosné, Szádvári Istvánné, Vig Józsefné, Kovács Jánosné, Kelecsényi Dánielné, Domonkos Mihályné, Szilágyi Györgyné, Turóczi Istvánné, Saláta Jánosné, Mokri Istvánné, Tóth Pálné, Repka Andrásné, Varga Lászlóné, Id. Repka Jánosné Kankula Jánosné, Borbély Kálmánné, Balog Jánosné, Tóth Jánosné, László Károlyné, Papp Istvánné, Juhász Andrásné, Bökönyi Istvánné Simon Jánosné, Babus Béláné, Gaál Józsefné, Özv. Kiss Péterné, Soltész Jánosné, E. Kovács Jánosné, Nyeste Igntátzné, László Józsefné, Orel Dénesné, özv. Balogh Ferencné, Szabó Sándorné, Berki Józsefné, Tóth Andrásné, Farkas Istvánné, László Ferencné, Roseberry Fredné, Molnár Istvánné, Rácz Jánosné, Ráky Zsigmondné és Nt. Fekete Andrásné. A jótékonyságnak gyakorlása mellett, amelyet az egyház iránt végeztek, a 20 éves mult munkásságának legáldottabb értéke és emléke a lelkiekben rejlik.

A Női Egylet volt az az intézmény, mely megalakulása óta felébresztette a gyülekezet tagjaiban a hitéletet. Példaadásuk, hitbuzgóságuk serkentsék gyülekezetünk nő tagjait szüntelen hasonló jók cselekvésére és munkálkodjanak épen olyan buzgósággal a jövőben, mint ahogy tették azt a multban s igy fáradtságuknak nemcsak virágai lesznek, hanem gyümölcsei is. Fel a munkára! Fáradozzanak együtt, egy akarattal az egyház felvirágzásán! Az Isten áldása nem marad el, ha szivükbe zárják Őt és munkálkodnak Országa terjesztésén.

Fekete András, lelkész.

MÓNUS JÁNOS
MAGYAR SZALONOS
64 MAIN STREET SO. RIVER, N. J.

TEGYÉTEK JÓVÁ!

Kedves Professzor Dr. Marsh Roberts! Azt mondod, hogy sokáig mulattál és mosolyogtál, amikor titokzatos személyedet milliomosnak, titkos diplomatának a hires angol inttelligence service egyik nagyon ügyes álruhás emberének tartották. Azt mondod, hogy ez igy mind nagyon-nagyon romantikus lett volna és sajnálod, hogy az igazsághoz ragaszkodva meg kell ölnöd a romantikát.

De akik egy felvidéki kisvárosban laknak mit gondoljanak azokról a feltünést keltő 90 kg-os és legalább 180 cm-es kisportolt, acélos járásu és öntudatos, büszke angol urakról, akk egynéhány év óta, amkor angol világbirodalmi érdekeket képviselnek London és a legtávolabbi angol gyarmati falu között, utba ejtik és tanulmánytárgyává teszik meg a felvidéki kis városokat is.

Titeket titokzatos angol urak két komoly ok hozhat hozzánk, **vagy mindenáron igazolni akartok egy nagy igazságtalanságot, vagy reparálni akartok egy elkövetett hibát.**

Azt irod, hogy nem vagy katonai férfiu, hanem az angol egyház egyik utazó protestáns papja, aki több világrészben és hét különböző külföldi egyetemen tartottál tanitó előadásokat; hogy téged a zsidó vallásos és zsinagógiai élet, a keresztyén theologiai és vallásos kérdések, társadalmi szimptomák, nemzeti aspirációk, faji, erkölcsi és gazdasági kérdések egyformán érdekelnek, s azért jöttél M....-ra, hogy komoly és őszinte emberekkel találkozva megtaláld az igazságot, s ugy jártál, — irod — mint René barátunk őse Saul, aki atyja elveszett szamarát ment keresni és talált egy királyságot: Te megtaláltad Renét és megtaláltál Engem. — Első leveledet azzal zárod be, hogy magyar lelkipásztor barátodra a minden jóakaratu emberek Istenének a Kossuth, a Masaryk, a Tolstoj, a Bernard Shaw, a Victor Hugo, a Darvin, a Cálvin, az én édes jó Anyám, a René Atyja és Anyja, a zsidók és a keresztyének-"Gorjim"-ok Istenének áldását kéred...

Egy másik levél is jött Tőlled csakhamar. Azt irod: "Ne sajnáld, hogy nem mehetsz Oxfordba, mert valószinüleg többet tulsz Istenről és az ő országáról, mint amennyit az oxfordi tudós theologusok közölni tudtak volna Veled.

Kedves Professzor! Itt egy kicsit tulozod a dolgot. Nagyon keveset tudott meg akkor a Te magyar barátod Istenről és az ő országáról. A személyes tapasztalás és rendületlen Isten hit akkor lett az övé, amikor Te és René együtt imádkoztatok, a B....i kórházban szenvedések és lázak között gyötrődő barátotok gyógyulásáért.

Amikor azt irtad, hogy lelkileg és testileg együtt szenvedsz Velem és örülsz a hirnek, hogy az operáció sikerült, és testileg javulok, — megállapitod egyetemes emberi betegségünket, hogy lelkileg, erkölcsileg sohasem gyógyulunk meg és nem leszünk egészen keresztyének. Laodiceai hibákról irsz. Közömbösségről. Hitben, reményben és szeretetben való szegénységünkről. Arról, hogy ugy virágzik sziveinkben a hét halálos bün, mint a gecsei kisközség paróchiás kertjében a virág. Panaszkodsz: mialatt a gecsei magyar méhek a kertekben édes és tiszta mézet gyüjtenek, a mi gondolatainkban a cinizmus és a bünös szándék gyarapszik. Ajánlod, hogy olvassuk a Prédikátor, a Példabeszédek könyvét. A három János-i levelet... Mert Zágrábban azt találod, hogy nehéz felebarátaidat válogatás nélkül szeretned: Őszintén megmondod: a lélek kész, de a test erőtelen. Hogy másokat kritizálsz, de magaddal szemben elnéző és hallgatag vagy. Só és ecetként marják dicsérő szavaim a lelkiismeretedet. Sarcazmusom és ironiám büneidnek erős meglátására vittek rá és csak abban találsz vigasztalást, amit hozzád irtam, hogy nemcsak kétszer, de hetvenkétszer is meg kell bocsájtani.

Azt válaszolod, hogy Budapest elveszett lelkei is hamarabb lesznek be Isten országába, mint Te és farizeusi honfitársaid. Hogy olvassam Máté ev. 5-6-7 fejezeteit. Hogy az Angol Világbirodalom is megaláztatik egyszer és a port fogja csókolni, mint Babilon.

Tudod Professzor miért irod ezt Nékem?! Mert ráütöttem a szivedre és hibás

értesüléseidet javitgatva rávezettelek, hogy fajtámmal és nemzetemmel szemben nagyot vétkeztetek.

Vasárnap reggeli irásod emliti, hogy lélekben Velem vagy a kis gecsei kálvinista templomban és barátodnak, a falusi lelkésznek lelki vezetése mellett lélekben Istennel kerültél közösségbe. Megemlited, hogy egy pillanattal előbb rádión az Angol templomok harangszavát hallgattad, de nem tudsz megbékélni azzal az érzelgős keresztyénséggel, amely most Angliában uralkodik és szivesebben hallgatnád a falusi magyar prédikációt. Közlöd velem, hogy még ugyanebben az órában egy mozdulattal megtaláltad a budapesti rádiós istentiszteletet és nem tetszett Neked, hogy egy ébredő magyar kevesebb balsorsért imádkozott. Kérded; miért tesszük az egyházat hasonlóvá a "Jeruzsálemi siralmak falához?! Te ezt most még nem érted Professzor. Mert nem rombolták le országodat és nem tettek számüzötté, földönfutóvá. A zsidók jeruzsálemi közfalnál tett siránkozását csak mi értjük meg, gyászoló és siró magyarok, mert országunk nagyobb része bizony elveszett és népünk nagyobb része bizony rabigában van.

Dalmáciába és Boszniába mégy, mert Zágráb ostoba és rettentően materialista?! A magyar arisztokrata és katholikus uralomra fogod, hogy megölték a nép lelkét?! Nincs igazad Professzor! A zágrábi nép lelkéért nem felelős sem a magyar arisztokrácia, sem a magyar katholicizmus. Nem tudod, hogy bünben születtünk és elfelejtetted, amit fentebb Önmagadról irtál.

Emlékezetedbe hozom a Nekem és a nemzetemnek ajánlott nagy igéket. Boldogok a szelidek. Boldogok, akik háboruságot szenvednek az igazságért. Boldogok a békességre igyekezők. Jobb adni, mint venni: Aki arcul üt téged jobb felől, forditsd felé a másik orcádat is. Aki törvénykezni akar Veled, és elvenni a Te alsó ruhádat, engedd oda neki a felsőt is.

Te arról irsz Nekem, hogy a magyar földesurak elnyomták a szegény bosnyákokat, szerbeket. Hogy ismerjem be és valljam meg magam és országom bünét. Hogy felejtsük el a mult nemzeti vetélkedéseit és

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA BEAVER FALLS, PA.

egyesitsük erőinket a jobb jövendőért való kölcsönös együttmüködésre.

Nagy tévedéseid vannak kedves Professzor. Amig ilyen előitéletekkel és tévedésekkel terhelve utazod be Közép-Európa és Balkán városait, nehéz lesz megtalálni az együttmüködés alapjait.

Miért rójjátok meg a keresztyén és egyuttal a Nyugat-Európai kulturáért is évszázadokig vérzett és verejtékezett magyar népemet olyan hibákért is, amiket nem is volt módja elkövetni és nem is ő követett el. Miért állitjáok oda bünbakul ország és világ elé azt a nemzetet, amelyik maga is évszázadokig élt elnyomás alatt és szenvedte a tatár, török, német rabigát. Aki valójában ugy kezelte nemzetiségeit, hogy azok sem nyelvüket, sem szokásaikat, sem vallásukat el nem veszejtették. Azért szenvedznk talán, mert tulontul elnézők és türelmesek valánk?! És mert nem végeztünk alapos munkát?! A Te sajnálatos állitásaidat nem teszi jóvá az sem, hogy saját nemzetedről is megirod, hogy elnyomta Afrika feketéit, India páriáit. Bünbánatot mutatsz Anglia büneiért?! Én ugy érzem az én népem még évszázadok mulva sem vétkeztek annyit a nemzetiségek ellen, mint amennyit vétett ebben a tekintetben a Te országod: Anglia. De Angolföldtől eddig mindig és mindenkinek bocsánatot kellett kérni, mert Albion hatalmas.

Egyik leveledben arról beszélsz, hogy megfordultál Latvia, Beszarábia, Finn, Svéd, Eszt, Dán és több más országban. Száz és száz protestáns lelkésszel találkoztál és beszélgettél. Hogy nem kell félnünk, mert anyaszentegyházunk előtt csodálatos jövő áll. Kérsz, hogy segitsek kiszélesiteni, felszabaditani, elmélyiteni, meglelkesiteni keresztyén protestantizmusunkat, amit a tradició, a konzervativizmus, a burzsoa politika megsebzett, megnyergelt, megértett, hogy álljunk a nép oldalára, legyünk demokratábbak, szociálisabb öntudattal rendelkezők.

Levelednek ezen része mellé idehelyezem Professzor beszélgetésünk és tárgyalásunk egy másik sulyos részét. Politikai siránkozásaink, gyülölködéseink, ambicióink az ördögtől valók. Magyarországnak és az egész világnak a jövendője az Isten kezében van, ahogy mi mondjuk, vagy a gazdasági törvények és a történelmi determinizmus vas kezében, ahogy közös barátunk René mondaná. Miután gazdaságilag, erkölcsileg, politikailag és társadalmilag minden nemzet egyformán hibázott, csak akkor lesz jobb jövendőnk, ha hibáinkat és büneinket mindnyájan egyformán meg is valljuk.

Erdély, Szlovákia, Ruténország elvesztése még jó lehet a magyar népre. Szamüzetésében és megalázottságában megfogja találni Istent. Megerősödik, megtisztul. Komolyabb lesz. Magyarországnak csakugy, mint Angliának egy végnélküli folytonos, társadalmi, erkölcsi, politikai reformációra van szüksége. Különben mindnyájan megértünk a fejszére, amely a kiszáradt és terméketlen fa gyökerére tétetik. Angolország — mondod — terméketlen fügefa, ostoba szüz, akinek nincs olaj a lámpásában. Haszontalan szolga, aki Istent és Mammont egyformán akarja szolgálni. Ne hisztériázunk, ne jajgassunk hát a siralmak falánál, hanem hozzuk helyre megtévedt felebarátaink szivét és jellemét. Mondjuk meg nekik, hogy a büntetés sokszor álruhába rejtett áldás. Hogy meg kell köszönni Istennek még a Golgotát is.

Azt irod, hogy betegségemben Renével együtt imádkoztál Értem, s most ugy imádkozzunk mi ketten együtt az emberiség és az egész világ megjobbulásáért. És ha valamikor bejössz a templomomba és leülsz a kathedrám elé — a tékozló fiuról prédikáljak Hozzád.

Megfogom tenni Professzor, mert leveled és beszélgetéseink után még jobban meggyőződtem arról, hogy nemzeteknek és egyéneknek; Neked és Nekem egyformán szükségünk van a megtérésre.

S ha majd hazamégy, mert leveledet azzal fejezed be "I hope to return to the FOLD" és Anglia valamelyik békességes sarkában egy csöndes "PUSZTÁ-T" találsz, ne felejtsd el Professzor, hogy Közép-Európa addig mindig háborogni fog és addig ott csend és rend és rend nem lesz, akármennyi angol utazó ügynök is jön szétnézni közénk: Amig jóvá nem tesztek egy igazságtalanságot és nem reparáltok egy hibát.

Ladányi Zsigmond new yorki lelkész.

ÁRVAHÁZI ADOMÁNYOK

1937 JANUÁR 1-TŐL 1937 OKTÓBER 1-IG.

Akron, O. Független Egyház $3.15. Dr. Papp Géza lelkész $5.00.

Allentown, Pa. Magyar Otthon Egyesület $35.00

Aurora, Ill. Ref. Egyház persely $2.00. Kovách M. Mihály $1.00.

Avenel, N. J. Monoky János és neje $1.00.

Baltimore, Md. Dr. Kajdy László $12.00.

Barrackville, Pa. A. M. Ref. Egy. 212 osztálya $15.00.

Barberton, O. N. N. $10.00

Beaver Falls, Pa. Templomi persely 428, Árvaházi persely 54c. Kaszonyi Mihály $1.00, Akácsos Sándor $1.00.

Bessemer, Pa. Gergő Péterné $3.00, 2.50, Gergő János $1.00.

Bethlehem, Pa. Nagy Emil lelkész $2.00.

Bridgeport, Conn. A State Streeti Ref. Egyházból: az Egyház és Kálvin Egylet alapitványi kamata $15.00—15.00, árvaházi persely $19.50, Gorel István és n., Szacsury János és n., Ferenczy Józsefné és gyerm., Makó János és n. $2.00—2.00, Kardos Lajos és cs., özv. Dobos Jánosné, Bede Lajos és cs., Buda István és cs., Mrs. Ralph Sayball, Fehér Józsefné, özv. Bléteczky Istvánné, Pápay András és cs., Kovács Imre és cs., Horváth Kálmán és cs., Seres János és cs., Szabó András, Tóásó Pál, Bandré György és n., Domonkos János és cs., Nagy Ferencné, Dienes János és cs., Kozma Ilonka $1.00—1.00, Tóth Béla, Ténay Sándor, Tóth Béláné, Farkas József, Fojtó Ernőné, Gecsey Józsefné, Nehéz Istvánné és cs., Szalay János és cs. 50—50c, N. N. 40c. Az I. Egyházból: Id. Csuka István $2.00, Ludman Sándor lelkész $3.00, Ország Lajosné, Özv. Mátyás Józsefné, Vincze Jánosné, Kalabányi István, id. Nagy Emil lelkész $1.00—1.00, Köteles István $10.00, Rákóczi Egylet $33.00, Walkó János $10.00, Bay István $1.00.

Brooklyn, N. Y. Jergulitza Sándor és n. $5.00, Köröskényi Jolánda $2.00.

Brownsville, Pa. Kovács Andor lelkész $8.00, Id. Kotán István, Megala György, N. N., Hegedüs Ignác, Badó Lajos, Varga József, Orosz Jánosné, Bacskay Károly, Szabó Dánielné, Mrs. Domonkos, Mattó István, Szarka Ferenc $1.00—1.00, Mrs. Hattó $2.00, James Horváth 50c, kisebb adományok és persely $4.83, Ref. Egyház $8.08

Bucyrus, O. A. M. Ref. Egyesület 186. oszt. $1.00, Özv. Kiss Mihályné $1.00, Zahari Sándor $1.

Buffalo, N. Y. Buffalo és Környéke Magyar Nők Egyesülete $5.00, Kovács Imre $1.00, Ref. Egyesület Jubileumon adomány $1.50, Magyar Független Politikai Club $10.00.

Carteret, N. J. Bridgeporti 48-ik fiók $5.00, Sohajda Albert $1.00, Bridgeporti Szövetség 45-ik jubileuma $25.84, Nagy Lajos, Yuronka György, L. Braun, Gyüre Bálint $1.00—1.00, Joseph Delzotto 50c.

Chicago, Ill. Pozsgay Imre $3.00, Dr. Melegh Gyula $2.00, Budapesti Egyetemi Énekkar $50.00, Fiatal Asszonyok Köre $5.00, Gacay Gerő $5.00, Am. M. Ref. Eegyesület 163. oszt. $10.00, Balogh István lelkész $1.00, Kéry István és n. $1.00, Mrs. Ethel Hoffer $4.15, Dr. Melegh Gyula $2.00, a So. Sidei Ref. Egyházból: Vasárnapi Iskola $5.00, Tarjányi Károly és cs. $2.00, Balogh Kálmán, Beluscsák István, Bertalan Sámuel, Józsa Károly, Popély Sándor, Debreceni István, Kéry István és n., Kósa Miklós és n., D. Németh János és n., Jeney Károlyné, Ádám István. Halmi István, H. Németh Jánosné, Séra Istvánné, Péter Gyuláné, Emry Julia, Beluscsák Sámuel, özv. Berecz Andrásné, Balogh Gáborné $1.00—1.00, Dudics András, Csabay Dániel, Rezes Jánosné, Zakhar Pál és n., özv. Dienes Balázsné 50—50c, N. N. 25c, jersely $8.59, egyéni adományboritékokból árvaházi jótékony alapra $62.66. A West Sidei Ref, Egyházból: Sebestyén József $5.00, id. Igyártó Lajos és cs., Pozsgay Imre és N. N. $2.00—2.00, Mártha Ferenc és cs. $1.50, Bacsi Róza, Tóth Ella, Nagy Jánosné, özv. Kötél Istvánné, Fóri Sándor és n., Kötél József és cs., Józsi Károly és cs., K. Igyártó Pálné, Mezey Lajos és cs., Kálmán Ferencné $1.00—1.00, Tarcsa Margit, Bodnár Mihályné, Juhász Mária, Pikolcz Károlyné 50—50c, N. N. 25c, persely $7.85.

Cleveland, O. Presbyterian Egyház Vasárnapi Iskola $5.00, Kovács Gusztáv -5.00, A M. Ref. Egyesület jubileumán -69.07, Női Bizottság $200.97, Női Magyar Segélyegylet $10.00, Gorta Márton és n., Orbán Istvánné, Illés József $1.00—1.00, Női Bizottság $49.00, Dr. Herczegh József $5.00, Kassay István $2.00, Daróczy Mátyás lelkész $2.00, Nemes Ferenc és n. $5.00, Babinszky Mihály $5.00. A West Side-i Ref. Egyházból: Kövér Kálmán és n., Mészáros János, Id. Szilvási János és n. $2.00—2.00, Fodor József jogt. és n. $-.50, Angelát Károly és n., Balázs Istvánné, Berey József és n., Bordy András és n., Daróczy Mátyás lelkész és n., Demeter Mariska, Dezső Imréné, id. Dezső Sándorné, Dudás Mihályné, Emery János és n., Éles András és n., Fábián Gyuláné, Gallo Mátyás és n., Geregur József, Germuska Béla és n., Grossman Zoltán és n., Gógány Józsefné, Hanyitz András és n., Hokvárt András és n., Illés Józsefné, Kassay István, Károlyi Elemér, Kish Emil és n., Dr. Kovács József és n., Kuty Andrásné, Lacza János, Lakatos József és n., id. Márkus János és n., Mrs. M. S. Mérey József, Nagy Pál, Papp Ferencné, Sélzia Dániel, Szarka Erzsébet, Szaszák Józsefné, Szekeres Gedeon, Tamás Juliska, Tatár István és n., Tóth Pálné, Tóth Jolán, Tóth P. Pál és n., Vincze L. József, N. N. $1.00—1.00, Kun Valéria, Som Imre, Tischler Albertné 50—50c, kisebb adományok és persely $11.46, Magyar Nők Egylete $50.00. Az Első Egyházból: Rev. Szijjártó István és n. $5.00, B. Veres József $2.25, Mrs. Somossy, Kováchy M. Mariska $2.00—2.00, Dudás György, Malena Ádámné, Bekényi Mihály, Mrs. Lipták, Fülöp és n., Papp Mihályné, Kovách Jenő, Mészáros Imréné, Tar-

pai András, Üszök Imréné, Tivados Mária $1.00—1.00, Buzslai Gábor 3.00, Kéri Jánosné 2.00, Martin Lajos és n. $1.00, Rácz József $5.00, Macz Mária, Macz Tivadar, Magyar Józsefné, Geszti Imre, özv. Verba Györgyné, Pustár Jánosné, Nagy Ilonka, Mrs. Kelemen, Fejes Józsefné, Varga Ferencné 50—50c, Nemes Ferenc, id. Tudja Albert, Bogo István, Oláh Józsefné, Süveges Pál, Bálint József és n., Kéri Jánosné, Mártin Mihályné, Béres Jánosné, Lakoz Irén, Koncz András és cs., Czompoly Miklós, Bán János, Hajdu Mihályné, Mrs. J. Bucsi, Resko György, Geszti Imre, Mogyoródy János, Metti Pálné $1.00—1.00, Templom és Iskola Segélyző Nőegylet $5.00, Osváth Jánosné, Mészáros Imréné, Deák Imre, Najbeker Zsuzsánna, Deák Imre, Major Imréné 50—50c, Magyar István $1.00, kisebb adományok és persely $14.20, Bridgeporti 70. osztály $2.35, Bélteky Sándor $10.00. Az I. Ref. Egyházból: Fazekas Sámuel és n. $3.00, ifj. Szmerek Lajos és n., Szentmihályi Róza, özv. Hornyák Jánosné, özv. Csöngei Dánielné, özv. Lőkös Józsefné $1.00—1.00, Orosz Endréné $2.00.

Cliffside, N. J. Özv. Kovács Gyuláné, Guszti Jánosné, Sári Józsefné $1.00—1.00, özv. Kovács Gyuláné 50c.

Coatsville, Pa. Vattai Istvánné $2.05, Bartha Ferenc 50c, kisebb adományok $2.45.

Columbus, O. Magyar Ref. Betegsegélyző Egylet $5.00.

Conneaut, O. Ref Egyház $4.60, Kovács István, Varga Bertalan, Eszterhay Andrásné $1.00—1.00.

Coraopolis, Pa. Bartók János $2.00, Bartók Sándor $1.00, Józsa Sándor $1.00.

Daisytown, Pa. Lórántffy Nőegylet $10.00, C. E. Society $5.00, Silay Sándor lelkész, Palágyi Ferenc, Javorszky István $2.00—2.00, Szabó Sándor, Szilágyi Dániel, ifj. Medve István, Varga István, Bodnár Lajos, Illár Sándor, ifj. Illár Ferenc, Bodnár István, Husz Sándor, Ulman József, Szabó József, Lukács László, Hedüs István és cs., Ádám Ferenc és cs., Tőzsér József $1.00—1.00, Vidák Jakab, Blizman Imre 50—50c, persely és kisebb adományok $7.13, Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet $75.00.

Danbury, Conn. Tizedes József $1.00.

Dayton, O. Am. M. Ref. Egyesület jubileumán $67.30, Ifjak Énekkara kántáláskor $20.00. A Ref. Egyházból: Sillay Gábor, Hanus János, Angi Vilmosné, Ref. Nőegylet, Ref. Egyház $5.00—5.00, Mencsák István, Lakat Vendel, Bartos János, Nánássy Kálmánné, Kiss János, Azary testvérek $2.00—2.00, Demetetr József, Ander István, Balla István, Fazekas Sándor, Murin János, Sásvári Mihályné, Kiss János, Sipos Imre és n., Árvaházi persely, Huszti Ambrus, özv. Györke Gyuláné, Illés István, Kocsis István, Hörcsik Mariska, Sárközi Árpád, Mistyurik Ilonka, Tóth Károlyné, Tatár Imre, id. Podolyák Miklós, özv. Berec Károlyné, Mátyus Andrásné, Sebestyén Albert, G. Demeter József, Ács András és n., Mali Gyula és cs., özv. Berki Mihályné, Oroszi Sámuel $1.00—1.00, Angi Miklós, Berki Rudolfné 50—50c, N. N. 25c, Hocz Ferenc és cs. $2.00, Sáfrány Andrásné $1.50, Erdős Dániel $1.00.

Detroit, Mich. Woodmen of the World 223 Camp $5.00, Kossuth Egylet $5.00, Ribits Gáspár és Bokor József bankettje $37.50 és $50.43, Budapesti Egyetemi Énekkar $88.22, Veszprényi Sándor, Farkas Ádám, Lőrincz János, Mindszenthy Kálmán $1.00—1.00, névtelen adományok $9.00, Fischel István és n. $2.50, Általános Mükedvelő Kör $50.00, Mrs. H. Ahne $1.50, Mrs. Brendsten $1.00, Woodmen Circle Victory Grove $5.00, Demeter Erzsébet $1.00, Detroit és Környéke Magyar Hus és Füszer Kereskedés Egyesület $101.00. Az Ág. Hitv. Ev. Egyházból: Veszprémi Sándor, Farkas Ádám, Lőrinc János, Mindszenthy Kálmán $1.00—1.00, névtelen ad. $9.00. Az Első Ref. Egyházból: Női Egyesület $57.40, Balogh Ferenc, Szopó Ferenc és cs., Máté István $5.00—5.00, Kecső Lászlóné, Molnár Gusztávné, Tabacskó András, Tóth Mihály lelkész és n., Tarr Dánielné $2.00—2.00, Bajnai C., Baksa Pál ,s cs., Berke Mihály, Balázs Bertalan, Borsy T.-né, Boldizsár István, Böröcz Vendelné, Mr. and Mrs. Bujdosó, Csonka Sándor, id. Csapó János, Dózsa Istvánné, Fodor Józsefné, Galavics Bertha, Horváth György és cs., Hővizi András, Jobbágy Józsefné, Király Erzsike, Kiss Áron, özv Kiss Andrásné, Kiss Endre és cs., özv. Kolláth Károlyné, Komjáthy Károly Kovács András, P. Kovács Dániel, Kőrössy István és n., Kudrecz Andrásné, Kulik István és n., Lőrincz Mihály és cs., Mrs. Nagy, Németh Frigyes és cs., Papp Istvánné, Pecsenye H. József, Pirigyi Lajos, Pokol Áron, Polyák Sándor és cs., Porcs K. János, Póti Albert, Pritula Gézáné, özv. Rákay Bertalanné, Ridók Józsefné, Rudai András, Sándor János és cs., Simon István, Simon Lajos és cs., Süle Ferenc, Szabó Márton, Szaniszló István, Szászi István, Szathmáry Endre és cs., Szegedi Sándorné és cs., Szopó József, Szopó Lajos, Tamás Pál, Tóth Ferenc és cs., Tóth B. János, Varga Ferencné, Varga Józsefné, Varga Lajos, Zilahy Imre $1.00—1.00, Balogh István, Demeter Erzsébet, Jakcsy F., Kolláth Károly, Mrs. Erzsébet Kovács, Lakatos Béláné, Nagy József, özv. Szabó Mártonné, Székely Zsigmondné, Tóth Dániel és cs., özv. Tóth Jánosné, Mr. József 50—50c, névtelen és kisebb $6.45, Ref. egy. jub. ünnepén $43.05, Himler Márton $25.00.

Donora, Pa. Független Egyházból, Molnár István, id. Csicseri József, Ősláger Ferenc és cs. $2.00—2.00, Pokol István és cs., Kiss Lajosné, Pikor Gyula, id. Pokol János, Panta Istvánné, Csider András, Bertha Zoltán lelkész $1.00—1.00, ifj. Pokol János 50c, persely 80c.

Dravosburg, Pa. Brodnos Dániel és n. $5.00, Brodnos Dánielné $1.00.

Duquesne, Pa. Sebestyén Endre lelkész $5.00. Demes Ferenc és cs. $1.00. A Független Egyház-

ból: Varga János és cs., Palágyi József és cs., Sápos Menyhért és cs., G. Szabó István, Nagy Károly és cs., Balázs János és cs., Serfőző András és cs., Rékási Mihály és cs., Halász Mihály és cs., Nagy János, Kovács András és cs. $1.00—1.00, Ocsvai István és cs., Angyal László, M. Varga József és cs., Szegedi Ilona, özv. Vörös Jánosné, Szepesi István és cs., Konkoly Ignácné, Poláll Ferencné 50—50c, Kisebb adományok $1.65. A Csatlakozott Egyházból: Kish Lajos és cs., Urbán József és n., Horváth Sándor és n., Urbán András és cs., id. Czap Ferenc és cs., Eötvös Gyula és cs., Szabó Sándor és n., Palágyi János és cs., Kocsis István és n., Koncz András és cs. $1.00—1.00, Belcusky József és cs., N. N. 50—50c.

Düsseldorf, Germany. Molnár Pál $7.00.

East Chicago, Ind. Ev. Ref. Betegsegélyző Egylet $10.00, Bihari István $1.00, Ref. Nőegylet $30.00.

Ecorse, Mich. Egyesület Polgári Kör $50.00.

Ethel, W. Va. Mrs. A. Kondor $1.00.

Fairfield, Conn. Estélyből $9.00.

Fairport Harbor, O. A Ref. Egyházból: Tóbiás János $5.00, Boczán András, Egry László lelkész, özv. Horváth Kálmánné, Nógrádi Mátyás, Orvos József $2.00—2.00, Czinke András, id. Csengő Lajos, Dominics Piros, Gecse Imre, Horváth Mihályné, Kanócz József, Karakó Sándor, Lengyel András, Molnár Miklós, Molnár Pál, Orosz Ferencné, Orosz Jánosné, Répássy Ferenc, Szabó Dániel, Szaniszló Pál, özv. Szilágyi Elekné, Szücs László, Tokás Andrásné, özv. Tóth Istvánné, ifj. Tóth István, Ujlaki Lászlóné, Molnár Andrásné $1.00—1.00, ifj. Illár József, Nagy János, Ádám József 50—50c, N. N. 25c, templomi persely $8.33 és 51c, árvaházi persely $1.72.

Fleming Park, Pa. Ref. Egyház $5.00.

Flint, Mich. Magyar Egyházak és Egyletek $42.25.

Frenchtown. N. J. Rákóczi Betegsegélyző Egyesület 107. oszt. $2.00.

Gary, Ind. Ref. Nőegylet $5.00, Domáth Imre és n. $2.00, Kádár Károly és cs., N. N., Gergely József és cs., Balogh Márton, Orosz Istvánné, Gergely Józsefné, H. Török, &zv. Gyüre Józsefné, Gőrgei János és n., Varró Pál és cs., Molnár Józsefné Bencze Sándor $1.00—1.00, Jakab Gyuláné 50c, persely $550, Donáth Imre és n. $5.00.

Granite City, Ill. Magyar Ház Bizottság $3.00.

Greensburg, Pa. West Penn Power Co. $1.00.

Hastings-On-Hudson, N. Y. Verhovay 175. fiók $2.50.

Hazleton, Pa. Verhovay 174. f. $5.00.

Hilliard, Pa. Salamon Györgyné $5.00.

Holden, W. Va. Tarsoly Sándor és n. $1.00.

Homer City, Pa. Magyarság $15.00, Sipos Gyuláné sorsolásából $5.00.

Homestead, Pa. Aszmongya Lászlóné 50c, Mrs. Kozell $2.00, Mrs. F. A. Evans $5.00, Kovács Lajos $2.00, Czakóczi Imre és n. $1.00. Ref. Nőegylet $5.00, Valyik György, Mikó Imre és cs., Rigó János, Péntek György, Zsoldos János és cs., Kajsza Bertalan, Matyi András, Id. Kovács Károly, Popély József, Fodor János, Horosz István. Bölcsházi János, Szonyák Mihályné, Ulvunyák András és cs., Vincze Géza, Mőre Mihály, id. Szabó Sándorné, Dienes Barna lelkész $1.00—1.00, Mrs. Lencsés, özv. Miller Józsefné 50—50c, kisebb adományok és persely $7.92, M. Ref. Betegsegélyző és Egyházi Egylet $25.00.

Jersey City, N. J. Fekete István és cs. $2.00.

Johnstown, Pa. Várkonyi Miklós lelkész $2.00, özv. Tóth Ferenczné, Molnár Andrásné $1.00—1.00, Nagy Tamásné $1.00, Fáczán Mihály $1.50, Fáczán Jánosné $1.00, Matusz Jolán 50c, Matusz Miklósné $1.00, Matusz Zsuzsika $3.25, Lengyel István $5.00.

Joliet, Ill. Verhovay 127. fiók $13.50, Kiss Péter 50c, kisebb adományok $2.00, Ref. Egyház $21.00.

Kalamazoo, Mich. Független Polgári Kör $20.00.

Lackawanna, N, Y, Id. Basty Lajos $1.00.

Latrobe, Pa, Rusznyák Andrásné $7.50,

Leechburg, Pa. I. Egyházból: Vasárnapi iskola $2.00, Szathmáry Bertalan lelkész és n. $2.00, Kelemen Sándor és n., Gyulai Istvánné, Barat Gyula, Varga Zsigmondné, Nyiri Sándor és n., Molnár Sándorné, Matu Andrásné, Varga Zsigmond és n., Batiz Imre és cs., Kozma András és cs., Török Gyuláné, Szücs József és cs., Ruman Bálint, Czirják Imre és cs., Szénás Gyula és cs., Szoboszlai Károlyné, Illés Andrásné, Ruman Mátyásné és cs. $1.00—1.00, özv. Morvai Gyuláné, Batiz Imre, kisebb adományok 50—50c, Ruman Mátyásné $1.00, Konyha Györgyné $2.00, Putnoki Gyula és cs. $6.00, Dr. Nyiri István plébános $2.00.

Ligonier, Pa. Nánássy Lajosné $8.00, Janiga József és n. $8.00, Nánássy Vilmos $1.00, $1.00, Gacsályi Imréné $4.00, Botos Ferenc és n. $5.00, Kalassay Sándorné $4.50, Ifj. Nánássy Lajos $3.00, Henry W. Rhody $5.00, Szopó József $2.00, Persely jul. 5-én $3.80, persely jul. 4-én $1.45, persely $1.30, persely aug. 1-én 47c, persely aug. 8-án $2.32, Bor Antal $1.25, Nánássy Marian $1.00, Istvándi Róbert $1.00, Orosz Sándor $1.00, Szabó Mária $1.00, Kozora Imre, Egry Ilona, Takács Lajos, Czuri Ilona 50—50c, persely aug. 15-én $1.04, Babinszky Andrásné, Babinszky Eleanor $1.00—1.00, persely aug. 29-én $1.68, persely $1.35, persely $1.45.

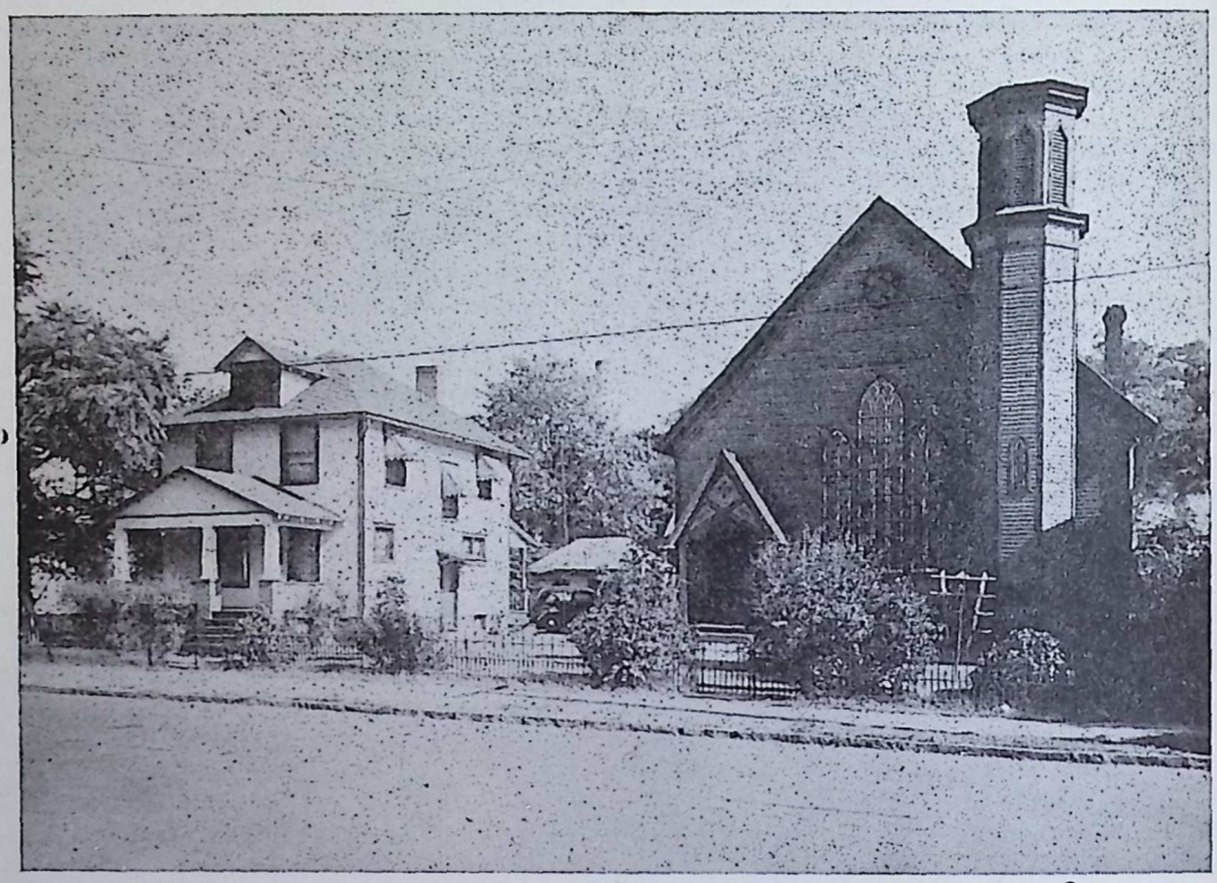
Lincoln Park, Pa. Vad Dániel $1.00.

Lindora, Pa. Kocsis Gáborné $2.00.

Logan, W. Va. Novák Marshall Lajos $5.00, Balla Jánosné $1.00, Bush János és n. $2.00.

Logans Ferry, Pa. Milchuk József $1.00, Am. M. Ref. Egyesület 283. oszt. $25.00.

Lorain, O. Kalassay Sárika $3.00, vasárnapi iskola $5.00, Bodos Dániel lelkész és cs., Kalassay Sárika $2.00—2.00, Trajber József, Tamok Mihály és cs., Kacsó István és n., Csik Istvánné, Terhes István és n., Árvai Ferencné, Mrs. Andrew Wallace, Edward Rados és n., Pásztor Lajos, W. Tóth

BEAVER FALLSI (Pa.) REF. TEMPLOM ÉS LELKÉSZLAK

Gábor és cs., Koleszár Márton és cs., Horkay Lajos és cs., persenszky Béla és cs. $1.00—1.00, Kalos Elekné, özv. Kovács Józsefné, Czetö Imre és cs., Csonka Alice, Torma Jánosné, Aranyos Sándorné 50—50c, persely $14.46, Intermediate C. E. $2.50.

Los Angeles, Cal. Dr. J. J. Boldizsar $2.00, N. N. $1.00, Tatay Mihály $5.00, Ref. Egyház persely $6.14, Hady Albert lelkész és n. $2.00.

Lundale, W. Va. Juhász Péter $5.00.

Lynch, Ky. Persely $3.81, Mrs. Sabino Sarchez $2.00.

Manville, N. J. Ref. Egyház persely $4.00, özv. Sipos Mihályné, özv. Czik Pálné $1.00—1.00, Tasnády István $2.00, Ádám János $1.00.

Martins Creek, Pa. Petőfi Sándor Egylet $5.00.

Martins Ferry, O. Tóth Lajosné $2.00, $5.00.

Massena, N. Y. Balázs Menyhért és cs. $2.00, $3.75.

McKeesport, Pa. Független Ref. Egyház $25.00, Urbán József lelkész $16.00, Magyar Társaskór $5.00, Bogás Károly lelkész $3.00, Mrs. Lange $1.00, Tóth Miklósné $1.00, Miller Jánosné $1.00. A Független Egyházból: Debreczeni Ferenc és cs., Baylogh Adolf, Hadar Benjámin és n. $2.00—2.00, Török Béla és cs., Tóth Mihály és cs, Sipos Bertalan, Kiss Gábor, Várkoly Zoltán, Mészár Sándor és cs., Bihari Károly és cs., Kovács László, Jóczik Józsefné, özv. Buri Istvánné, Halász Jánosné, Balogh Gáborné, id. Járdánházi Lajosné, Tamók András és cs. $1.00—1.00, Juhász Bertalan és cs. $2.50, Mészár Sándorné, Hegyi Józzefné, özv. Szénay Mihályné, Kliment Andrásné, Tóth Ferenc és n., Koncz Gyula és cs., Balogh András, Almási József, Nagy Sándor, Orosz Béla és cs., Paládi Albert és cs. 50—50c, Németh Árpád és cs., Urbán József lelkész és n. $1.00—1.00, Balogh T. Gábor $2.00, Balog Mózes és cs., Szücs János és cs., Kerti Lajos és cs., Oláh Jenő és cs. $1.00—1.00, Samok József $1.00, Illés József $5.00, N. N. 50c.

Middletown, O. Ref. Egyház kántálás $5.55. A Ref. Egyházból: Gönde Pál és cs., Szentesi József és cs. $2.00—2.00, UjPál János, Kocsis Albert és cs., Szabó András, Szabó Gábor és cs., Juhász József és cs. persely, Rácz Gábor és n., Lakatos Ágnes $1.00—1.00 Kovács József, Török Jánosné, ifj. Szabó András, Török János 50—50c, N. N. 25c.

Monaville, W. Va. Kovács Jánosné $1.00.

Morgantown, W. Va. Szinielőadás $7.37, Déry Mihály $1.00, Verhovay 333. fiók $2.00, id. Bodendorf Bálint $1.00, Kolozs Ferenc $1.00, id. Bodendorf Bálint 50c, persely Fairmont, W. Va. $4.70.

Mt. Carmel, Pa. Özv. Buczkó Andrásné $5.00.

Muskegon Heights, Mich. Magyar Nap $70.60.

Nettleton, Pa. Szunyogh Ferencné $1.50, Szunyogh Ferenc $1.50.

New Brunswick, N. J. Az Edmond A. Hayes vacsorán $7.50, Ref. Nőegylet $10.00, vasárnapi

iskola $5.00, Varró Club $2.50, Papp Károly lelkész és neje $2.00, Kovács Imre 50c, Ádám Lajosné 50c, Bakos János és cs. $1.00, persely $4.15, Bakos János és cs. $1.00, Tóth Sándor és n. $1.00, Kovács Eelk és cs. $1.00, A. Prekop $1.00, Szalóczi Mihály $1.00, ifj. Orlik József és cs. $1.00, névtelen adakozó $15.95, Mrs. Julia Marcincin $5.00, Lefkowits József $2.00.

New York, N. Y. Magyar Segélyegylet $100.00, Mrs. Esther Bartha $15.00, $5.00, Szentmiklóssy Pál $1.00, Szolnoky Pálné $2.00, Bronxi Magyar Nők $10.00, Hanczinger Lajos $1.75, Szentmiklósy Pál és n. $1.00.

Niagara Falls, N. Y. Szabad József és neje $2.00, Szabad András $3.00.

Niles, O. Shefer Antalné 50c.

North Braddock, Pa. Szarvák Pál $2.00.

Passaic, N. J. Bolla Dezső, Vass János $1.00—1.00.

Periopolis, Pa. Néh. Szakáll László temetése $5.50.

Perth Amboy, N. J. A Független Egyházból: Ifj Konfirmáltak Köre $10.00, özv. Éliás Ferencné, The Ivy Club, Női Kör $5.00—5.00, Majoros József, Literáti Lajos, Mező László Matusz Pálné, özv. Dagonya Istvánné, Réz Ferenc, ifj. Deák József $1.00—1.00, Bacskay József és n. $7.00, Mrs. B. Farkas $4.00, Szabó Antal $5.00, Független Ref. Egyház Nőegylete $5.00. A Független Egyházból: Amaczi János $3.00, Tóth Imre, $5.00, Kovács Ferenc és n., Réz Ferenc, Seeman József és cs., Mező László és n. $2.00—2.00, Bányácski Ferenc és cs., Orosz Aladár és n., ifj Marincsák János és n., Karakó János, Czók István, özv. Dagonya Istvánné, Tomori László, Cseresznye Istvánné és cs., Illés Balázs és cs., özv. Krupa Lajosné, Krupa Lajosné, Bortha Dániel, Tariska Gábor és n., Szabó János, özv. Deák Istvánné, Andricsák György és cs., Szabó Pál Balogh Ferenc és n., Bányácski Ferenc és cs., Bodnár István és n., Arti Györgyné, Sivák Gyula és n., Szabó Antal és n., Mrs. Richard Jenkins, Bolyog Ferenc és n., Orosz Aladár és n., Csordás Ferenc és n., Kiszti József és n. Herczeg Barna és cs., Trencséni Pál, Czető Lajos, Veres Istvánné, Berczik Bertalan, Iván Lajosné, Belenszky Gyula, Rácz Gyula, Rácz András és n., Hericzkes Józsefné, Orlitta Jánosné, Koncsol István, Kovács Károly és n, Kajsza Károlyné, Béres Gyuláné, Deák Lajos, ifj. Varga János, Bihari Gáborné, Réz Ilona, Marosi Károly és n., Dámóczi Menyhért, Czók Mihályné, Tóth Ferencné $1.00—1.00, Hegedüs Kálmán és n. $2.00, özv. Pető Istvánné 50c, Royal Neighbors of America $3.00, Bodnár István és n. $5.00.

Phoenixville, Pa. Rohaly András $1.00, Ref. Egyház persely $17.06, Demeter László $1.00, Albert Péter $1.00.

Philadelphia, Pa. A Ref. Egyházból: Mokcsay Antal és cs. $5.00, Vincze Lajos és cs., Mrs. E. John Kiss $2.00—2.00, özv. Laky Zsigmondné, S. Molnár József és cs., Diószegi János, Korán István, Nagy Lajos, Szabó József és n., W. B. Snátha és n., Mrs. Bartók $1.00—1.00, N. N. 25c, Dr. Rényi Györgyné $5.00, özv. Belák Istvánné, Vincze Lajos és cs., Mrs. Karavia $2.00—2.00, Mrs. E. J. Fenessy, Mrs. Varga, Korán János, N. N., Mrs. Ebele, Mrs. Malvin, Sütő Lajos, Kállay cs., Mrs. Kiss, A. Dallasta, Dr. Rényi György, M. Habell, J. Damyanovics, Csatló Erzsébet, Mrs. Ujházy $1.00—1.00, Ebele Lillian, Mrs. Cath Abel, Mrs. Hegyi, Mrs. Mikulka 05—50c, sorsolás Földváry Istvánné $4.85.

Pinchney, Mich. Pethő Istvánné 50c.

Pittsburgh, Pa. Vida Miklós és cs $1.00, Varga Lajos lelkész $16.00, Fiók Albert $14.00, Dr. Gömöry Sámuel $10.00, Kovács Miklós $1.00, Tusay Mihály $2.00, Pittsburgh és Környéke Öreg Amerikás Család $46,27, Bertha Zoltán lelkész $1.00, John C. Schwirian $1,00, Pittsburgh és Vidéke Ref. Betegsegélyző Egylet $20.00, Papp Emma $1.00, Kalassay László $1.00, Ág. Hitv. Ev. Egyház Betháina $5.00, Hibó Jánosné $2.00, Balla Györgyné $3.00, Deutsch Lajos és cs. $1.00, Oláh Jánosné $2.00, Nógrády József $5.00, Fiók Albertné $3.00, Zeiger Arthur $1.00, Miss Frederika B. Zeiger 50c, Tusai B. Mihály és cs. $2.00, Bayor János és n. $1.00.

Pocahontas, Va. Am. M. Segélyző Szövetség $3.00, gyüjtés $1.55, Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet $5.00, vasárnapi iskola $4.00. A Ref. Egyházból a Bertók Béla lelkészné gyüjtése: Bertók Béla lelkész $2.00, Dobos András, Kaba Rudolf, Mihalik Ferenc, Buráczi Miklós, Kovács Pál $1.00—1.00, Fejti János, Pécsi András, Szabó Károly 50—50c, kisebb adományok $1.15. Gayből: Mrs. J. Molnár, Mrs. Berta $1.00—1.00, Varga László. Mészáros István, Szanyi István 50—50c. Kimballról: Dobos István, Somodi Erzsébet $1.0011.00. Carettáról: Sike Pál 50c.

Portage, Pa. Ref. Egyház $2.35.

Pricedale, Pa. Hajdu Ferenc, Kovács József, Kovács Béla, özv. Trenka Pálné, Kommár Jánosné, Klencser Jánosné, Mrs. Henry Miller, Mrs. Lena Szakalik, Suhiny Andrásné 50—50c, Tordai Jánosné, Szammer Dezsőné, Hegedüs Lajos és n., Lőrincz András és n., id. Nagy József, Turda András, Molnár Istvánné, Karakó Mihályné, Balázs Borbála, Balázs Erzsébet, Ferenc Istvánné, Hajdu András és cs., id. Szlavicsák János $1.00—1.00, kisebb adományok és persely $5.60, Hajdu János $1.00.

Rankin, Pa. Tóth János és n. $1.00, Ref. Nőegylet $15.00, Ref. Egyház $5.00, Juhász Dezső és cs., Kish József és cs., Géczi János $2.00—2.00, Csányi András, özv. Tóth Istvánné, Bozay Lászlóné, Bodor Etel, Rakonczai Imre, Bodor János, Ternyik András és cs., Tóth Sándor és n. $1.00—1.00, persely $1.26.

Richeyville, Pa. Ádám Ferenc $1.00.

Richmond Hill, L. I. A. Orosz és n. $2.00.

Roebling, N. J. I. Szent István E. Roeblingi $2.50.

Scranton, Pa. Mrs. Mary Vajda $3.00.

Sharon, Pa. Kolenc József és n. $5.00.

Sharpsburg, Pa. Sághy Lajos és n. $1.00.

Shelton, Conn. Rákóczi 10. oszt. $2.50.

Smock, Pa. Orosz János és n. $5.00.

South Bend, Ind. Templomsegélyző Nőegylet $5.00, Ref. Férfi B. S. Egylet $5.00, árvaházi persely $2.85, Kalabányi István és n. $2.00, Miss E. Brick $100.00, Ev. Ref. Férfi Egylet $5.00, Ref. Egyesület 17. osztály jubileum ünnepély $35.44, persely $21.60.

South Norwalk, Conn. Novák Lajos és n. $5.00, Farkas Istvánné $2.00.

South River, N. J. Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet $5.00.

Springdale, Pa. Verhovay 296. fiók $2.50.

Stowe, Pa. Ref. Egyház $2.00.

Taberg, N. Y. Mrs. Esther Nemo és cs. $2.00.

Tams, W. Va. Persely $5.39.

Thorpe, W. Va. A. M. Ref. Egy. 173. osztály $5.00.

Toledo, O. Damkó Andrásné $2.00, Ref. Egyház $3.00, Dr. Ujlaki Ferenc $5.00, $4.00, $3.00, az Amerikai Magyar Ref. Egyesület jubileuma alkalmából: Nemzetközi Munkás Betegsegélyző Egylet $5.00, Szt. Imre, Szt. Mihály Gör. Kath. Egylet, Szt. Erzsébet Egylet, Verhovay Rossfordi fiók, Kálvin Egylet, Ref. Nőegylet, Lórántffy Zsuzsánna Nőegylet $10.00—10.00, a Ref. Egyház jubileumi perselye $20.25, maradvány a jubileum jövedelméből $44.33.

Tonawanda, N. Y. Asztalos Józsefné $1.00, Tóth János $5.00, Zólyomi Ida $1.00, Mrs. Fineki $2.00, Sipos István $1.00, Holecskó Albert $1.00.

Trauger, Pa. Dancs Józsefné $2.00.

Trenton, N. J. N. J. M. Ref. Egy. Anyaosztálya $2.50, Hunyady László lelkész $5.00, Kovács Grace $1.00, Molnár József $1.00.

Trenton, N. J. Független Egyház $3.00.

Throop, Pa. Throop Magyar Presbyterian Egyház $4.50.

Uniontown, Pa. Németh József $2.00, Szücs József $1.00, Ref. Egyház $2.00.

Vintondale, Pa. Dusza István $5.00.

Washington, D. C. Borsy Kerekes György szerv. titkár $3.90, $7.50, Dr. Tóth Sándor $10.00, Istentiszteleti persely $10.51, Molnár István titkár $3.40, Király Imre $1.00.

Webster, Pa. Mrs. Agnes Szabo $2.50.

Wharton, N. J. Ref. Egyház: Piknik $30.57, persely $9.45, Illés József, Kósa Gábor $2.00—2.00, vasárnapi iskola $1.50, N. N., Szőke Mihály, Mrs. Kupecz, Gyenes Dániel, Végső Ferenc, Harsányi László, Lakatos István, Bertha Helen, Nyikó Ilon, Csernáti Bertalan, Nagy János, Dezső János lelkész $1.00—1.00, Kaskó Péterné, Jakab Lajos, Pavlyuska Mihályné 50—50c.

Whiting, Ind. Pavló Andrásné és cs. $2.00.

Whitsett, Pa. Verba Sándor $1.00.

Woodbridge, N. J. Malom Ádámné $5.00, Mayer József, Rácz Ferenc, Mrs. George Molnár, Varjas Károly, Balga János $1.00—1.00, N. N. $2.00.

Youngstown, O. Öreg Amerikás Magyarok $5.00, özv. Kajati Andrásné $2.00.

Zelienople, Pa. Leányegyház adománya $5.00, Máté Gáspár és cs. $3.10, Bagaméry András és cs. $2.50, Orgován Bálint, Tarpay Kálmán, Vincze Lajos és cs., Bihari Mária, Horváth János $1.00—1.00, Ficzei Józsefné, Székelyhidi Béla, Tarpay Károly, Tódor Ferenc, Soltész Gyula, Verba Lajosné 50—50c, kisebb adományok és persely $2.00.

JOHN J. INGLESBY
TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ
ÉS BALZSAMOZÓ
796 SOUTH BROAD STREET
TRENTON, N. J.

Frank J. Ullrick and Sons, Inc.
Temetésrendezők és Balzsamozók
Phone 9002
30 éve szolgálja a trentoni magyarságot becsülettel
47 FOUNTAIN AVE., TRENTON, N. J.

SZÜCS ANDRÁS
HUS ÉS FŰSZER ÜZLETE
TUNNESS CORNER SO. RIVER, N. J.

John Almási Trucking Co.
General Trucking and Excavating.
298 Main Street — Phone: 8-0741
WOODBRIDGE, N. J.

A BETHLEN OTTHON EGYÉBB BEVÉTELEI

1937 JANUÁR 1-TŐL OKTÓBER 1-IG.

1937 JANUÁRBAN

II. TARTÁS ÉS ELLÁTÁSI DIJBÓL.

N. Braddock, Pa. Bobich Mitár 45.00. **New York, N. Y.** Mrs. L. Allen 17.50, Takács József 15.00, Szentmiklósy Pál 3.00. **Niagara Falls, N. Y.** Szabad József 37.50. **Manville, N. J.** Tasnádi István 30.00. **Pittsburgh, Pa.** Kovács Miklós 3.00, Tusai B. Mihály 3.00, Mrs. Deman 40c. **Cleveland, O.** Kovács Gusztáv 3.00. **Bethlehem, Pa.** Nagy Emil lelkész 3.00. **Chicago, Ill.** Dr. Melegh Gyula lelkész 3.00. **Washington, D. C.** Borsy Kerekes György központi szervező titkár 3.00. **Tonawanda, N. Y.** Zólyomi Péter 25.00. Összesen .....$ 191.40

III. AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLETTŐL.

Havi 10 centekből átutalás .....$ 889.50

IV. FARMI BEVÉTELEKBŐL.

Ligonier, Pa. Olajos Károly tojásért 2.10, 25c, 3.50, 70c, 1.50, 3.20, 25c, 3.90, 25c, 64c, 2.02, 1.92, 3.10, 1.92, 1.84, 60c, 1.84 és 50c, iróért 10c, tejért 18c. Fish tyukért 75c. Weller szalmáért 7.00. Baltic Mihály visszatérités 5.00. W. A. Ferry bikáért 90.00. **Duquesne, Pa.** Kocsis István vajért 15.75, Sebestyén Endre lelkész csirkéért, tojásért 2.84. **Washington, D. C.** Boldog Bálint vajért, kolbászért 1.95. **Pittsburgh, Pa.** Varga Lajos lelkész tojásért, kolbászért, vajért, csirkéért 5.30, Fiók Albert elnök tojásért, kolbászért, vajért 4.00, Dorkó Gergely szalonnáért 75c, Tóth Irén tojásért, kolbászért 2.65, Kovács Miklós tojásért, csirkéért, vajért 3.50, Mrs. Deman kolbászért, szalonnáért 1.40. **McKeesport, Pa.** Urbán József lelkész tojásért, vajért 1.45. **Brownsville, Pa.** Kovács Andor lelkész tojásért, vajért 2.55. **Pricedale, Pa.** Lőrincz Sándor és Hajdu András szalonnáért, kolbászért és oldalasért 4.50—4.50. **Toledo, O.** Dr. Ujlaki Ferenc egyesületi elnök vajért, szalonnáért, kolbászért 5.22. **N. Braddock, Pa.** Bobich Mitár vajért, kolbászért, szalonnáért 1.85. **Cleveland, O.** Tárkányi Béla kolbászért 2.00. Összesen .....$ 195.77

V. NAPTÁRHIRDETÉSBŐL.

Detroit, Mich. Gegus Hardware Store 5.00, West Side Furniture House 5.00. **Chicago, Ill.** Felsen Trading Co. 5.00, Chesterfield Florist 10.00, Stevenson and Benko 15.00. **Ligonier, Pa.** Fort Ligonier Hotel 5.00, V. V. Gaskin 10.00, Ford Menoher 5.00, James W. Ramsey 10.00, J. W. Byers 5.00, The Dobbs Co. 5.00. **Cleveland, O.** Bodnár A. Lajos 10.00. **Greensburg, Pa.** Greensburg Produce Co. 3.00. **Perth Amboy, N. J.** City Pharmacy 5.00. **Lorain, O.** The Michael Studio 5.00. **Buffalo, N. Y.** Robert E. Henessy 10.00. **Philadelphia, Pa.** Atlas Photo Engraving Co. 5.00. **Tonawanda, N. Y.** Juhász István 5.00. **New Brunswick, N. J.** Biró Péter 5.00. **Passaic, N. J.** Tóth Béla 10.00, John J. Lábash 5.00. Összesen .....$ 143.00

VI. NAPTÁRPÉLDÁNYOKÉRT.

Nesquehoning, Pa. Ref. Egy. o. 1.00. **Christopher, Ill.** Mrs. Kornya 1.00. **Chicago, Ill.** Benkő Ambrus 6.00, Pozsgay Imre 3.00. **Pinchney, Mich.** Mrs. Pethő 50c. **So. Bend, Ind.** Ref. Egy. oszt. 1.00, Ref. Egyház 12.50. **Bridgeport, Conn.** State Streeti Egyház 18.50. **Springdale, Pa.** Verhovay fiók 1.00. **Middletown, O.** Ref. Egy. oszt. 4.00. **Aurora, Ill.** Egy. oszt. 1.00. **Duquesne, Pa.** Kocsis István 1.00. **Morgantown, W. Va.** Ref. Egyház 4.50. **Pittsburgh, Pa.** Ref. Egyház 20.00, Galata Imre 1.00. **McKeesport, Pa.** Független Egyház 4.50. **Detroit, Mich.** Uj Egyház 5.00. **Bucyrus, O.** Ref. Egy. oszt. 1.00. **Warren, O.** Verhovay fiók 1.00. **Wallingford, Conn.** Ref. Egy. oszt. 1.00. **McAdoo, Pa.** Mészáros Márton 50c. **Jersey City, N. J.** Punka István 1.00. **Ethel, W. Va.** Mrs. Kondor 1.00. **Flemington, N. J.** Rákóczi oszt. 1.00. **Hastings On Hudson, N. Y.** Verhovay fiók 1.00. **Poughkeepsie, N. Y.** Független Egyház 7.50. **Hartford, Conn.** Rákóczi oszt. 1.00. **Staten Island, N. Y.** Független Egyház 12.50. **Washington, D. C.** Ref. Egy. oszt. 1.00. **Bethlehem, Pa.** Ref. Egyház 5.00. **Mt. Carmel, Pa.** Özv. Buczkó Andrásné 50c. **Marsteller, Pa.** Mrs. Török 1.00. **Cliffside, N. J.** özv. Kovács Gyuláné 50c. **Logans Ferry, Pa.** Ref. Egy. 283. oszt. 5.00. **Clune, Pa.** Lukács Károly 1.00. **Adena, O.** Verhovay fiók 1.00. **Pueblo, Col.** Szabó József 1.00. **Alpha, N. J.** Ref. Egyház 15.00. **Massena, N. Y.** Ref. Egyesület oszt. 5.00, Szájber József 1.00. **Muskegon Va.** Jordán Dániel 1.00. Összesen .....$ 154.50

VII. SZÉNELADÁSBÓL.

Ligonier, Pa. Szabó Dániel 2.28, 2.28, 1.40, 3.42, Baltic Mihály 6.00, V. V. Gaskin 16.10 és 8.30, Younkin 3.00, L. W. Darr and Co. 10.26. Összesen .....$ 53.04

VIII. VEGYES BEVÉTELEKBŐL.

Ligonier, Pa. Janiga József házbér 6.00, Younkin házbér 7.00, levelező lapok és persely 35c. **Springdale, Pa.** Ref. Egyház cutért 3.52. **Pittsburgh, Pa.** Ref. Egyház karácsonyfáért 2.50, Tusay B. Mihály telefon

50c, Fullaytár Ferdinánd a Lippay orvosi számlájáért 33.00. **Harvey, Ill.** A Szabó Dániel által átadott ház eladásából 800.00. **Bethlehem, Pa.** A Ref. Nőegylet cutért 3.52. **Coraopolis, Pa.** Ref. Egyház cutért 2.80. **Lorain, O.** Bodor Dániel lelkész cutért 1.00. **Daisytown, Pa.** Ref. Egyház cutért 1.89. **Palmerton, Pa.** Nagy Emil ker. szervező gombokért 5.00. **Rossville, N. Y.** Béres Károly cutért 1.00. **Chicago, Ill.** Dr. Melegh Gyula ker. szervező telefon 40c. **Washington, D. C.** Borsy Kerekes György központi szerv. titkár telefon 1.00. Összesen ..$ 869.48

Összes bevétel januárban .....$ 3,166.24

1937 FEBRUÁRBAN

II. TARTÁS ÉS ELLÁTÁSI DIJBÓL.

New York, N. Y. Mrs. Allen 17.50, Takács József 15.00. **Detroit, Mich.** Balogh Ferenc 25.00. **Niagara Falls, N. Y.** Szabad András 37.50. **Manville, N. J.** Tasnádi István 30.00. **Leechburg, Pa.** Szathmáry Bertalan lelkész 1.00. **N. Braddock, Pa.** Bobich Mitár 30.00. **Donora, Pa.** Turfa Sándor 1.00. Összesen .....$ 157.00

III. AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLETTŐL.

Havi 10 centekben .....$ 858.70

IV. FARMI BEVÉTELEKBŐL.

Donora, Pa. Turfa Sándor tojás, szalonna, vaj 9.50 és 8.00. **Ligonier, Pa.** Fish tyuk 1.61, 1.20, 90c és 75c, Frey 2 kosért 9.50, Olajos tojás 1.84, 2.83, 2.30, 46c, 1.81, 46c, 2.30, 15c, 71c, 1.61, 2.55, 2.19, Welty szalmáért 7.00, truck használatért 8.00, Gacsályiné tojás 1.15, 1.81, 98c, Mrs. Melkács malacért és tejért 7.80, Allen apaállatért 1.00. **Pittsburgh, Pa.** Varga Lajos lelkész tojás, kolbász 5.12, Fiók Albert int. biz. elnök 2.84. **Brownsville, Pa.** Kovács Andor lelkész tojás, szalonna 3.54. **Washington, D. C.** Molnár István titkár vajért 3.00. **Perth Amboy, N. J.** Dr. Vincze Károly lelkész kolbászért és szalonnáért 3.88. **Carteret, N. J.** Daróczy Sándor lelkész kolbászért és szalonnáért 3.86. **Phoenixville, Pa.** Rohaly András szalonnáért 2.64. **Duquesne, Pa.** Kocsis István szalonnáért és vajért 12.42. **Cleveland, O.** Tárkányi Béla kolbászért 4.00. **Coraopolis, Pa.** Murányi János lelkész tarhonyáért 6.00. **Harrisburg, Pa.** Beteg tehénért az államtól 60.22. Összesen .....$ 186.23

V. NAPTÁRHIRDETÉSBŐL.

Ligonier, Pa. La Morreaux Service 5.00. **Buffalo, N. Y.** Jánosi Károly 5.00. **So. Norwalk, Conn.** Springwood Florist 3.00. **Detroit, Mich.** Kohlenburg Furniture Co. 5.00. Összesen .....$ 18.00

VI. NAPTÁRPÉLDÁNYOKÉRT.

Trenton, N. J. Független Egyház 6.00. **Grand Rapids, Mich.** Ref. Egyesület oszt. 2.50. **Toledo, O.** Ref. Egyház 10.50. **Morgantown, W. Va.** Ref. Egyház 2.00. **Bridgeville, Pa.** Ref. Egy. oszt. 1.00. **Whiting, Ind.** Pavló Andrásné 64c. **Kipling, Sask.** Ref. Egyház 5.00. **Danbury, Conn.** Tizedes József 1.00. **Union City, Conn.** Fekete János 1.00. **Cleveland, O.** Kassay István 4.50. **Masontown, Pa.** Jeso János 1.00. **So. Norwalk, Conn.** Ref. Egyház 17.00. **Buffalo, N. Y.** Első Egyház 10.00. **Conneaut, O.** Ref. Egyház 10.50. **Fairport Harbor, O.** Ref. Egyház 7.00. **Whitsett, Pa.** Verba Sándor 1.00. **Portage, Pa.** Törös Mihály 1.00. **Joliet, Ill.** Ref. Egyház 12.50. **Scranton, Pa.** Független Egyház 2.50. **Chicago, Ill.** So. Chicagoi Ref. Egyház 5.50. **Holden, W. Va.** Tarsoly Sándor 1.00. **Aurora, Ill.** Ref. Egyház 8.00. **Donora, Pa.** Független Egyház 16.00, Turfa Sándor 1.00. **Nettleton, Pa.** Szunyogh Ferenc 1.00. **Leechburg, Pa.** Első Ref. Egyház 7.00. **Congo, O.** More András 2.50. **Gary Ind.** Ref. Egyház 10.00. **New York, N. Y.** Független Egyház 10.00. **Bayonne, N. J.** Ref. Egy. osztálya 1.00. **Capels, W. Va.** Ref. Egy. osztálya 1.00. Összesen .....$ 165.64

VII. ÉLETBIZTOSITÁSBÓL.

Chicagoi Társalgó Egylet betegsegély Kozoráné után. .....$ 50.00

VIII. SZÉNELADÁSBÓL.

Ligonier, Pa. Meaher 9.50, Frey 8.00, Knapp 4.00, Kostich 6.00, Murphey 8.70 és 8.20, Scott 6.00, Szabó Dániel 2.28, Kline 6.80, Fish 7.90, Wellers Hardware 7.90, Berkley 2.00, Mrs. Melkács 5.00, Allen 3.10 Kent 3.00, Sweeney 4.56, Queer 5.00. Összesen .....$ 97.94

IX. SORSOLÁSI JEGYEKBŐL.

Chicago, Ill. S. Chicagoi Ref. Egyház $ 3.00

X. VEGYES BEVÉTELEKBŐL.

McKeesport, Pa. Visszatérités Urbán József int. biz.-i tag után 9.00. **Brownsville, Pa.** Lorántffy Nőegylet cutért 5.67. **Logans Ferry, Pa.** Ref. Egyesület 283. osztálya gombokért 11.05. **Chicago, Ill.** Balogh István lelkész házbér, Szabó Dániel háza után 20,00. **Ligonier, Pa.** Younkin házbér 7.00, Janiga József házbér 6.00,árvaatya telefon 1.80 és 90c. **Manville, N. J.** Tasnádi István ruhára 7.65 és 8.00. **Ellwood City, Pa.** Nőegylet cutért 1.89. **Morgantown, W. Va.** Ref. Egyház gombokért 2.50. Összesen .....$ 81.40

Összes bevétel februárban .....$ 2,253.61

1937 MÁRCIUSBAN

II. TARTÁS ÉS ELLÁTÁSI DIJBÓL.

Cleveland, O. Kassay István 1.60. **New York, N. Y.** Mrs. Allen 17.50, Takács József 15.00. **Detroit, Mich.** Balogh Ferenc 25.00. **Tonawanda, N. Y.** Tóth János 10.00, Zólyomi Péter 25.00 és 2.00. **Vintondale, Pa.** Gulyás István 30.00. **N. Braddock, Pa.** Bobich Mitár 30.00. **Niagara Falls, N. Y.** Szabad András 37.50. **Manville, N. J.** Tasnády István 30.00 és 8.00. Összesen .....$ 181.60

III. AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLETTŐL.

Havi 10 centekből .....$ 917.60

IV. FARMI BEVÉTELEKBŐL.

McKeesport, Pa. Urbán József lelkész csirke, vaj, szalonna, 6.56 és 1.95, Bogár Károly lelkész vaj 7.26. **Pricedale, Pa.** Lőrinc János kolbász, szalonna 4.50, Hajdu János kolbász, szalonna 4.50. **Toledo, O.** Dr. Ujlaki Ferenc kolbász, vaj 2.20. **Pittsburgh, Pa.** Varga Lajos lelkész tojás 69c, Révész Kálmán tojás 23c, Rettman Farkas tojás, kolbász 1.74, Jantek szalonna 2.10, Varga Lajos lelkész tojás, szalonna, vaj, 3.90, Fiók Albert elnök tojás, szalonna 2.95, Lénárt András kolbász, sonka, szalonna, tojás 5.20, André Mihály kolbász, sonka, szalonna 4.12, André István kolbász, sonka, szalonna, tojás 3.39. **Donora, Pa.** Turfa Sándor kolbász 2.24. **Washington, D. C.** Molnár István titkár vaj 3.00, Borsy Kerekes György szerv. titkár zöldség 1.00. Treas. Dept. beteg tehénért 37.11. **Ligonier, Pa.** Fish tyuk 1.50, 90c, 1.80, Gacsályiné tojás 69c, 36c, 1.00, 92c, Olajos tojásért 1.44, 1.92, 1.92, 1.38, 1.84, 24c, 3.23, 1.20, 36c, iró 40c. Aggmenházban eladva tojás 25c, árvaatya? vaj 1.00. **Brownsville, Pa.** Kovács Andor lelkész tojás, vaj 3.20. Összesen .....$ 96.82

V. NAPTÁRHIRDETÉSBŐL.

Cleveland, O. Dr. J. J. Boldizsár 3.00, Dr. J. J. Endrey 3.00. **Chicago, Ill.** Adam Griesel and Son 10.00. **Ligonier, Pa.** Ben Kline 5.00. **Washington, D. C.** Commercial Office Furnishing Co. 10.00. **New Brunswick, N. J.** Bódi gyógyszertár 3.00. Összesen .....$ 34.00

VI. NAPTÁRPÉLDÁNYOKÉRT.

Chicago, Ill. So.. Chicagoi Ref. Egyház 5.00. **Martins Ferry, O.** Ref. Egyház 17.00. **Federal, Pa.** Bridgeporti Szövetség 1.00. **So. Connellsville, Pa.** Homonnai Jánosné 1.00. **Alpha, N. J.** Ref. Egyház 2.50. **Coraopolis, Pa.** Murányi János lelkész 20.00. **Lorain, O.** Ref. Egyház 20.00, Kovács Ferenc 1.00. **Leechburg, Pa.** Bartha Zsigmond 1.50. **Vintondale, Pa.** Gulyás István 1.00. **Philadelphia, Pa.** Damyanovics János 1.00. **Monongahela, Pa.** Ref. Egy. 9. oszt. 1.00. **Lucerne Mines, Pa.** Sebestyén 1.00. **So. River, N. J.** Ref. Egy. 1.50. **Roebling, N. J.** Ringhoffer Ferenc 1.00. **Detroit, Mich.** Első Egyház 40.50. **Uniontown, Pa.** Ref. Egy. 152. oszt. 1.00. **Richmond, Ind.** Am. Magy. Ref. Egy. oszt. 2.50. **Carteret, N. J.** Ref. Egy. 144. oszt. 1.00. Összesen .....$ 121.50

VII. ÉLETBIZTOSITÁSBÓL.

Omaha, Neb. Osztalék W. of the W.-től 8.02 és 6.32. Összesen .....$ 14.34

VIII. SZÉNELADÁSBÓL.

Ligonier, Pa. Meaher 8.40, Berkley 3.70, Wolfard 3.40, Szabó Dániel 3.42, 2.28, 2.28, Lowry 5.10, Fish 8.10, Byers 6.70. Összesen .....$ 46.58

IX. AGGMENHÁZI ÉPITKEZÉSRE.

Detroit, Mich. Himler Márton .....$ 25.00

X. VEGYES BEVÉTELEKBŐL.

Tonawanda, N. Y. Zólyomi Péter cipőért 1.45. **Washington, D. C.** Amerikai Magyar Ref. Egyesülettől igazgató-tanács gyüléskor napidij és utiköltség előleg visszatéritése 204.10, a Hajdu János kölcsöne 100.00. **Detroit, Mich.** Sivák István és neje ruhára 5.00, Balogh Ferenc ruhára 5.00. **Ligonier, Pa.** Janiga József házbér 6.00, Younkin házbér 7.00, kamat 18.55, eladott kályha 1.20. **Niagara Falls, N. Y.** Szabad András ruhára 2.50. **Philadelphia, Pa.** Eladott gombokból 1.20. **New York, N. Y.** Mrs. Allen cipőre 2.50. **Manville, N. J.** Tasnády István ruhára 2.00. Összesen .....$ 353.30

Összes bevétel márciusban .....$ 2,313.95

1937 ÁPRILISBAN

II. TARTÁS ÉS ELLÁTÁSI DIJBÓL.

Tonawanda, N. Y. Zólyomi Péter 25.00, Tóth János 5.00 és 2.00. **Niagara Falls, N. Y.** Szabad András 37.50. **New York, N. Y.** Takács József 15.00, Mrs. L. Allen 17.50. **Chicago, Ill.** Varga Gábor 20.00 és 10.00. **Manville, N. J.** Tasnády István 30.00. **Tampa, Fla.** Mrs. Volarik 1.00. **Detroit, Mich.** Balogh Ferenc 25.00. **Washington, D. C.** Borsy Kerekes György szerv. titkár 1.10, Molnár István titkár 2.20. **Iraquato, Mexico** Péter Pál 25.00 és 21.00. Összesen .....$ 268.30

III. AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLETTŐL.

Havi 10 centekből .....$ 929.00

IV. FARMI BEVÉTELEKBŐL.

Ligonier, Pa. Fish tyuk 1.50 és 1.20, Salzman iró 10c, tojás 22c, Olajos tojás 2.07, 2.20, 1.38, 1.84, 1.15, 1.84, Mrs. Melkacs tej 1.68, Nicely két öreg tehén 120.00, zab

11.40. **Washington, D. C.** Boldogh Bálint vaj 4.00, Molnár István titkár vaj 40c, Borsy Kerekes György szerv. titkár sütemény 50c. **Duquesne, Pa.** Kocsis István vaj, szalonna 13.50, Rezes Mihály szalonna 5.52. **New York, N. Y.** Mrs. Allen kolbász 70c. **Pittsburgh, Pa.** Varga Lajos lelkész tojás 1.38, Fiók Albert intéző bizottsági elnök tojás 46c. **McKeesport, Pa.** Urbán József lelkész tojás 69c. **Toledo, O.** Dr. Ujlaki Ferenc elnök vaj 2.00. **Brownsville, Pa.** Kovács Andor lelkész tojás, tyuk 2.38. Összesen .....$ 182.20

V. NAPTÁRHIRDETÉSBŐL.

Toledo, O. Kigyóssy István 10.00. **Perth Amboy, N. J.** Perth Amboy Ornamental Works 5.00. Összesen .....$ 15.00

VI. NAPTÁRPÉLDÁNYOKÉRT.

Allentown, Pa. Verhovay fiók 1.00. **Joliet, Ill.** Am. M. Ref. O. 1.00. **Brownsville, Pa.** Ref. Egyház 13.00. **Wharton, N. J.** Ref. Egyház 6.50. **Niles, O.** Ref. Egyház 5.00. **Fairfield, Conn.** Ref. Egyház 7.00 és 11.50. **Toledo, O.** Ref. Egyház 1.00. **Johnstown, Pa** Ref. Egyház 5.00. **Carteret, N. J.** Ref. Egyház 6.50. **Akron, O.** Független Egyház 3.50. **Columbus, O.** Ref. Egyház 15.00, Ref. Egy. oszt. 1.00. **New Bruswick, N. J.** Első Egyház 9.50. **Cannonsburg, Pa.** Ref. Egy. oszt. 1.00. Összesen $ 97.00

VII. ÉLETBIZTOSITÁSBÓL.

Washington, D. C. Néh. Dudik József után Ref. Egyesülettől 1000.00. **Newark, N. J.** osztalék Prud. Ins. Co.-tól 114.81. Összesen .....$ 1,114.81

VIII. SZÉNELADÁSBÓL.

Ligonier, Pa. Szabó Dániel 2.28 és 3.42, Salzman 4.20 és 6.84, Lowry 1.50, Murphey Store 6.10, Sinowitz 4.00, Fish 3.20. Összesen .....$ 31.54

IX. VEGYES BEVÉTELEKBŐL.

Bridgeport, Conn. West Side Bank részvénybeváltás 6.75. **So. Bend, Ind.** Gombokból 25.90. **Ptitsburgh, Pa.** Ref. Egyház cut 1.16. **New York, N. Y.** Takács József szemüveg 10.00, Mrs. Allen cipő 3.20. **Washington, D. C.** Ref. Egyesület lancasteri betétből 18.32, Borsy Kerekes György telefon 1.50. **Columbus, O.** Ref. Egyház cut okért 10.80. **Manville, N. J.** Tasnády István ruhára 1.00. **Ligonier, Pa.** Janiga József házbér 6.00. **Perth Amboy, N. J.** Bacskay József telefon 1.00. Összesen .....$ 85.68

Összes bevétel áprilisban .....$ 2,980.97

1937 MÁJUSBAN

II. TARTÁS ÉS ELLÁTÁSI DIJBÓL.

New York, N. Y. Mrs. Allen 17.50, Takács Lajos 15.00. **Brownsville, Pa.** Kovács Andor lelkész 1.75. **Iraquato, Mex.** Péter Pál 25.00. **Bridgeport, Conn.** Szabó Mária után West Side Bank 76.86. **Washington, D. C.** Borsy Kerekes György szerv. titkár 5.70, Király Imre pénztárnok 3.00. **Alpha, N. J.** Hanics Miklós 15.00. **Detroit, Mich.** Balogh Ferenc 40.00. **Niagara Falls, N. Y.** Szabad András 37.50. **Manville, N. J.** Tasnády István 30.00. **Tonawanda, N. Y.** Zólyomi Péter 25.00. **Pittsburgh, Pa.** Az Ág. Hitv. Ev. Egyház Bethánia Egyletének tagjai 8.60. Összesen .....$ 317.61

III. AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLETTŐL.

Havi 10 centekből .....$ 932.70

IV. FARMI BEVÉTELEKBŐL.

Ligonier, Pa. Mrs. Melkách tejért 96c, Olajos tojás 55c, árvaatya bárány 5.00, csirke 1.00, Kalassay Sándor aggmenházi felügyelő csirke 1.00, Ligonier Mill rozsért 5.00, Olajos tojás 48c, Fish tyuk 90c és 1.50, Breniser Hotel tyukokért 21.20, Bergstrom csirkékért 28.78, Baltich Mihályné vaj és plánta 95c, Baltich Mihály gyapjuért 78.00 **Duquesne, Pa.** Kocsis István vajért 13.19. **Perth Amboy, N. J.** Kirsh Lajosné vajért 2.00. **Pittsburgh, Pa.** Tóth Irén tojás és kolbász 2.06, Varga Lajos lelkész tojásért 3.35, Fiók Albert elnök tojás és csirke 2.05, Rettman Farkas lelkész tojás 1.45. **Brownsville, Pa.** Kovács Andor lelkész tojás és csirke 3.50. **McKeesport, Pa.** Urbán József lelkész tojás és csirke 2.66 és 2.44, Mrs. Lange vaj 40c. **Washington, D. C.** Borsy Kerekes György szerv. titkár csirke és tojás 1.30. **Donora, Pa.** Turfa Sándor szalonna, kolbász, tojás 11.36. Összesen .....$ 189.04

V. NAPTÁRHIRDETÉSBŐL.

Chicago, Ill. Prokop Gyula 5.00, Burnside Coal Co. 15.00. **Pittsburgh, Pa.** Kalerd Laboratories 12.50. **Ligonier, Pa.** Ligonier Pharmacy 10.00, Weaver 10.00. **Painsville, O.** Kállay Bros. 15.00. Összesen .....$ 72.50

VI. NAPTÁRPÉLDÁNYOKÉRT.

Milwaukee, Wis. Ref. Egyház 6.50. **Akron, O.** Rapatyi Ferenc 50c. **Wyandotte, Mich.** Ref. Egy. oszt. 1.00. **New York, N. Y.** Bronxi Magyar Nők 9.50. **Baltimore, Md.** Dr. Kajdy László 50c. **Massilon, O.** Németh István 1.00. **Cleveland, O.** Ref. Egy. 116. oszt. 7.60, az Első Egyház 30.50. **Thorpe, W. Va.** Ref. Egy. oszt. 1.00, Verhovay fiók 1.00. **Hammond, Ind.** Ref. Egy. oszt. 1.00. **Alpha, N. J.** Ref. Egy. oszt. 1.00. **Wallingford, Conn.** Ref. Egy. oszt. 7.50. **Massena, N. Y.** Balázs Menyhért 2.52. Összesen .....$ 71.02

VII. SZÉNELADÁSBÓL.

Ligonier, Pa. Mrs. Melkách 4.50, Baltich Mihály 6.84, Szabó Dániel 2.28, Lowry 4.80, Queer 3.50. Darr 8.36. Összesen $ 30.28

VIII. SORSOLÁSBÓL.

Akron, O. Rapatyi Ferenc .....$ 0.40

IX. VEGYES BEVÉTELEK.

Barrackville, Pa. Ref. Egy. oszt. gombokból 1.00. Bridgeport, Conn. Kiss Bálint utiköltség 10.00. Ligonier, Pa. Janiga József házbér 6.00, árvaatya telefon 85c. Chicago, Ill. Házbér Szabó Dániel háza után 9.00. Niagara Falls, N. Y. Szabad András, ruhára 2.50. Manville, N. J. Tasnády István ruhára 2.00. Összesen .....$ 31.15

Összes bevétel májusban .....$ 2,124.39

1937 JUNIUSBAN

II. TARTÁS ÉS ELLÁTÁSI DIJBÓL.

N. Braddock, Pa. Bobics Mitár 30.00. Chicago, Ill. Dr. Melegh Gyula 2.00. Bridgeport, Conn. Szabó Mária banki átutalás 50.00. New York, N. Y. Mrs. Allen 2.40, Takács József 7.50. Iraquato, Mex. Péter Pál 25.00. Vintondale, Pa. Gulyás István 7.50. Ligonier, Pa. Gacsályi Imréné 2.00. Manville, N. J. Tasnády István 30.00. Niagara Falls, N. Y. Szabad András 37.50. Alpha, N. J. Hanics Miklós 15.00. McKeesport, Pa. Tóth Miklósné 50c, Miller Jánosné 1.50, Urbán József lelkész 1.50. Detroit, Mich. Balogh Ferenc 40.00. Pittsburgh, Pa. Érdeky Kálmán 50c. New Brunswick, N. J. Istivándi Róbert 17.50. Johnstown, Pa. Krivulka Károly lelkészné 50c. Összesen ..$ 269.90

III. AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLETTŐL.

Havi 10 centekből .....$ 896.65

IV. FARMI BEVÉTELEKBŐL.

Ligonier, Pa. Szamócza 58.66, Smith's Market bárány és szamócza 36.01, Olajos tojás 6.60, csirke 23.40, Fish két tyuk 1.80, Kalassay Sándor csirke, vaj 2.00, Nánássy Lajos csirke 1.00, Baltic Mihályné szamóca 1.00. Pittsburgh, Pa. Varga Lajos lelkész szamóca, csirke, vaj 4.32 és 86c, Fiók Albert elnök csirke, vaj 2.30, Tusay Erzsébet vaj 50c, Mészáros Ferencné szamóca, vaj 2.05. Johnstown, Pa. Krivulka Károly lelkészné vaj 1.30, Rev. Rolik vaj 40c, Nagy Tamásné szalonna, vaj 1.20. Homestead, Pa. Dr. Sebestyénné csirke, vaj 3.50. Detroit, Mich. Mrs. Ahne vaj 50c. Brownsville, Pa. Kovács Andor lelkész csirke, vaj, 3.70. Toledo, O. Dr. Ujlaki Ferenc elnök vaj 2.00. Washington, D. C. Borsy Kerekes György sz. titkár tojás 58c. Duquesne, Pa. Kocsis István vaj 5.40. McKeesport, Pa. Urbán József tojás, vaj, szamóca, csirke 2.48 és 3.15, Tóth Mihályné vaj 1.00, Miller Jánosné vaj 1.23. Összesen .....$ 174.97

V. NAPTÁRHIRDETÉSBŐL.

Pittsburgh, Pa. Expert Printing Co. 15.00. Detroit, Mich. Rapid Printing Co. 10.00. Chicago, Ill. Chesterfield Pharmacy 5.00, Lachman Antal 5.00, Csáky Bálint 5.00. East Chicago, Ind. Fife Undertaker 15.00. So. Norwalk, Conn. Lévay Béla 5.00. Összesen .....$ 60.00

VI. NAPTÁRPÉLDÁNYOKÉRT.

Brownsville, Pa. Szarka Ferenc 1.00. Los Angeles, Cal. Ref. Egyház 7.50. Homestead, Pa. Ref. Egyház 18.50. Logan, W. Va. Novák Lajos lelkész 2.50. McAdoo, Pa. Ref. Egy. oszt. 1.00. Beaver Falls, Pa. Ref. Egyház 5.00. Bridgeport, Conn. I. Ref. Egyház 13.00. Chicago, Ill. Westside Egyház 4.00. So. River, N. J. Babinszky András lelkész 50c. Stamford, Conn. Dudás Sándor 7.50 Összesen .....$ 60.50

VII. SZÉNELADÁSBÓL.

Szabó Dánieltől .....$ 16.32

VIII. VEGYES BEVÉTELEKBŐL.

Ligonier, Pa. Janiga József házbér 6.00. Kearny, N. J. Novák Péterné tandij 5.00. Alpha, N. J. Sarka Miklós ruhára 2.00. McKeesport, Pa. Tóth Miklósné orvosi dij 4.00, Urbán József könyvekért 3.00. Chicago, Ill. Balogh István lelkész Szabóért házbér 1.00. Összesen .....$ 21.00

IX. AGGMENHÁZI ÉPITKEZÉSRE.

Chicago, Ill. Dr. Melegh Gyula 1.00. Logan, W. Va. Novák Marshall Lajos 5.00, Balla Jánosné, Kovács Jánosné 1.00—1.00. Barberton, O. N. N. 10.00. Pittsburgh, Pa. Kovács M. Miklós 1.00, Fullaytár F.-né Lippay emlékére 15.00. Massena, N. Y. Balázs Menyhért és n. 3.75. McKeesport, Pa. Tóth Miklósné, Miller Jánosné 1.00—1.00. Lindora, Pa. Kocsis Gáborné 2.00. Hilliard, Pa. Salamon Györgyné 5.00. Összesen .....$ 46.75

Összes bevétel juniusban .....$ 2,087.56

1937 JULIUSBAN

II. TARTÁS ÉS ELLÁTÁSI DIJBÓL.

Dayton, O. Tatár Imre 16.00, Brooklyn, N. Y. Köröskényi Sándor 22.50, 3.80, Takács József 15.00. Johnstown, Pa. Krivulka Károly lelkészné 10.00, 1.50, 50c, Matusz Miklós 15.00. Ligonier, Pa. Ebéd julius 4-én, 13.00, julius 5-én 56.75, julius 25-én 3.50, Babinszky András tanitó 2.40, 2.00 és 4.00. Manville, N. J. Tasnády István 10.00, 30.00. Tonawanda, N. Y. Zólyomi Péter 25.00, 9.00, Mrs. Fineki 3.50, Balogh Ilonka 2.00. Washington, D. C. Molnár István titkár 19.00, Borsy-Kerekes György szerv. titkár

1.00, Vasváry Ödönné 1.50. North Braddock, Pa. Bobics Mitár 21.00. Pittsburgh, Pa. Révész Kálmán 1.00, 2.00, Téglássy Piroska 1.00, Vály mérnök 50c. Lorain, O. Kalassay Sárika 1.50. Smock, Pa. Orosz János 17.50. Brownsville, Pa. Kovács Andor lelkész 2.00. Iraquato, Mex. Péter Pál 25.00. Niagara Falls, N. Y. Szabad András 37.50. Detroit, Mich. Balogh Ferenc 25.00. New York, N. Y. Szentmiklóssy Pál 1.00. Cleveland, O. Kovács Gusztáv 1.50. Bethlehem, Pa. Smor Béláné 16.40. New Brunswick, N. J. Bor Antal 15.00. Összesen .....$ 435.35

III. AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLETTŐL.

Havi 10 centekből .....$ 918.64

IV. FARMI BEVÉTELEKBŐL.

Pittsburgh, Pa. Fiók Albert csirke 1.00, látogatók 9.65, Varga Lajos lelkész szalonna, juhturó 3.30, Fiók Albert csirke 1.00, látogatók 9.65, Varga Lajos lelkész szalonna, juhturó 3.30, Fiók Albert csirke, turó 2.85, Téglássy Piroska turó 15c, Mészáros Ferencné csirke, tojás 2.00, Jaskó Márton malacokért 40.00. Johnstown, Pa. Krivulka Károly lelkészné juhturó 1.00, Fáczán Mihály turó 50c. Manville, N. J. Tasnády István szalonna, kolbász 2.30. Washington, D. C. Molnár István titkár, vaj 75c, Boldogh Bálint vaj 3.50, Vasváry Ödönné tojás 90c. McKeesport, Pa. Látogatók julius 5-én 8.65, Baltics Mihály csirke, eladva McKeesporton 33.98. Látogatók turó 3.10, Urbán József lelkész turó 50c. Ligonier, Pa. Fish csirke 1.20, Newlin csirke 1.90, Smith's Market bárány 7.70, Baltics Mihály 2 malac 10.00, Babinszky András tanitó juhturó 2.00, Fish csirke 1.20, Smith's Market 2 bárány 15.84, Dr. Newlin csirke 2.00, Ramsey csirke 3.75. Tonawanda, N. Y. Mrs. Fineki szalonna 80c. Duquesne, Pa. Sebestyén Endre lelkész csirke 1.40. Cleveland, O. Tárkányi Béla juhturó 2.00. Chicago, Ill. Benkő Ambrus juhturó 2.40 Összesen .....$ 176.82

V. NAPTÁRHIRDETÉSBŐL.

Perth Amboy, N. J. South Second Coal Co. 10.00, Csipő Lajos 15.00. New Brunswick, N. J. Felkó Supply Co. 3.00. Ligonier, Pa. S. H. Sweeney 5.00. Összesen $ 33.00

VI. NAPTÁRPÉLDÁNYOKÉRT.

Franklin, N. J. Ref. Egyház 2.50. Medina, O. Ref. Egy. oszt. 1.00. Mount Carmel, Pa. Ref. Egy. oszt. 2.50. Összesen ..$ 6.00

VII. ÉLETBIZTOSITÁSBÓL.

Osztalék 3.60, visszatérités Prudential Life 75c. Összesen .....$ 4.35

VIII. SZÉNELADÁSBÓL.

S. H. Sweeney .....$ 1.14

IX. VEGYES BEVÉTELEKBŐL.

Ligonier, Pa. Janiga József házbér 6.00, fagylalt, szóda 3.77, Babinszky András tanitó törlesztés butor szállitásért 10.00, Chrisner Motor Co. visszatérités licenseért 1.00. Pittsburgh, Pa. Treasury Department visszatérités 47c. Philadelphia, Pa. Visszatérités hegedükért 24c. Elyria, O. Ref. Egyház könyvekért 1.00. Összesen .....$ 27.73

X. AGGMENHÁZI ÉPITÉSRE.

Cleveland, O. Vida Antal, Berza Lena, Vida Erzsébet emlékére 1.00—1.00. Ligonier, Pa. Nánássy Lajos 10.00, Babinszky András 3.00, Gacsályi Imréné 1.00. Washington, D. C. Komáromy Erzsébet 1.00. Johnstown, Pa. Krivulka Károly lelkészné 1.00. New Canaan, Conn. Urbán Béla 5.00. Perth Amboy, N. J. Dr. Vincze Károly lelkész 5.00. New Brunswcik, N. J. Veres József 2.00. Fairfield, Conn. Rákóczi 69. oszt. 2.00. Bethlehem, Pa. Id. Nagy Emil lelkész 5.00. Chicago, Ill. Benkő Ambrus 25.00. Massena, N. Y. Balázs Meuyhért és n. 2.11. Összesen .....$ 65.11

Összes bevétel Juliusban .....$ 1,932.94

1937 AUGUSZTUSBAN

II. TARTÁS ÉS ELLÁTÁSI DIJBÓL.

Tonawanda, N. Y. Zólyomi Péter 25.00. Pittsburgh, Pa. Mrs. E. A. Kovács, Fiók Albertné 1.00—1.00, vendégek 6.25, Fiók Albertné 1.00, Téglássy Piroska 1.00, Mrs. E. A. Kovács 7.50 és 1.50, Révész Kálmán 3.50, Zeiger J. Arthur 1.00, Tusay B. Mihály és Bayor János 1.00—1.00, Miss Zeiger 1.00, Zeiger Arthur 1.25. Johnstown, Pa. Krivulka Károly lelkészné 12.00 és 2.00, Matusz Jolán 50c és 50c, Fáczán Mihály 3.00, Ifj Matusz Miklós 50c, Matusz Jolán 50c. Alpha, N. J. Hanich Miklós 15.00. Manville, N. J. Tasnády István 5.00 és 30.00. Dayton, O. Tatár Imre 15.00. Garfield, N. J. Mrs. Marcincin 13.20 és 13.60. Niagara Falls, N. Y. Szabad András 16.13 és 45.00. Cleveland, O. Kovács Gusztáv 10.00 és 3.00. Iraquato, Mex. Péter Pál 25.00. Dormont, Pa. Kozora János 15.00. Ligonier, Pa. Babinszky András 3.00. Bethlehem, Pa. Dr. Smor Béláné 12.50. North Braddock, Pa. Bobics Mihár 30.00 Smock, Pa. Orosz János 1.75. Latrobe, Pa. Rusznyák Andrásné 50c. Bessemer, Pa. Gergő Péterné 1.00. Chicago, Ill. Kötél István 15.00. New York, N. Y. Takács József 15.00, Mrs. Allen 9.00. McKeesport, Pa. Illés József 10.50, Mrs. Barilló 50c. Milford, N. J. Lester St. Clair 1.00. Duquesne, Pa. Demes Ferenc 2.50. Detroit, Mich. Balogh Ferenc 40.00. New Brunswick, N. J. Bor Antal 15.00. Összesen .....$ 435.18

III. AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLETTŐL.

Havi 10 centekből .....$ 951.00

IV. FARMI BEVÉTELEKBŐL.

Pittsburgh, Pa. Fiók Albertné turó 1.00, csirke 1.95, Varga Lajos lelkész csirke, turó 5.85, Mrs. Kovács csirke 46c, Mrs. Fiók csirke 1.10, Mészáros Ferencné turó, zöldség 2.00. **Donora, Pa.** Smith's Market bárány 7.70, bárány 13.20, Fish csirke 1.28, Mrs. Newlin csirke, turó 5.71 és 2.30, Mrs. Bunda turó 1.00, Illés József turó, vaj 7.75. **Brownsville, Pa.** Kovács Andor lelkész csirke 1.05. **Dormont, Pa.** Kozora János csirke 2.53. **Cleveland, O.** Babinszky Mihály turó 50c, Kovács Gusztáv vaj 70c. **Garfield, N. J.** Mrs. Marcinin turó, szalonna 6.50. **Washington, D. C.** Borsy Kerekes György csirke, zöldség 2.40. Összesen .....$ 83.11

V. NAPTÁRHIRDETÉSBŐL.

New Brunswick, N. J. Mogor's Bakery 3.00, Munkácsi Mihály 3.00. **Ligonier, Pa.** Wilpen Taxi Service 10.00. Összesen ....$ 16.00

VI. NAPTÁRPÉLDÁNYOKÉRT.

Hooversville, Pa. Reinhardt János ..$ 1.00

VII. ÉLETBIZTOSITÁSBÓL.

Sharon, Pa. Protected Home Circle osztalék .....$ 5.15

VIII. SZÉNELADÁSBÓL

Ligonier, Pa. Kentz 9.00, Szabó Dániel 7.22, 5.00, 3.42, Mrs. Smith 5.90. Összesen $ 33.96

IX. AGGMENHÁZI ÉPITKEZÉSRE.

Pittsburgh, Pa. Mrs. E. A. Kovács 5.00. **Washington, D. C.** Komáromi Erzsike 1.00. **New York, N. Y.** Rákóczi 23. oszt. 25.00. **Ligonier, Pa.** Nánássy Lajos 10.00, Babinszky András 2.00, Gacsályi Imréné 1.00. **New Brunswick, N. J.** Veres József 2.00. **McKeesport, Pa.** Egyházak és Egyletek Nagybizottsága 135.00. **N. Braddock, Pa.** Szarvák Ferenc 5.00. **Perth Amboy, N. J.** Izraelita Magyar Nők köre 5.00. **Duquesne, Pa.** Magyar Anyák Köre 45.50. **South River, N. J.** Özv. Kovács Istvánné, Maklári Lajos 5.00—5.00, Juhász István és n., Lukács Imre és cs., ;zv. Besenyei Jánosné, Szendrei Gábor és cs., Szabó Lajos és cs., Szebényi József és cs., Bernát István és cs. 2.00—2.00, Bártfai József és cs., Ulják Gyula és cs., Besenyei Sándor és cs., Cselle Gyula, Török István és cs., Bacskó József és cs., Ifj. Makó Menyhért és cs., Molnár Károly és cs., Fazekas János és cs., Kacsó Bertalan és cs., Német Sándor és cs., özv. Tóth Ferencné, Szendrei Margit, Jakab József és cs., Molnár Jánosné, Csabai Józsefné, özv. Köblös Istvánné, Szücs András és cs., Kopor Sándor és cs., K. Szabó István és cs., Mónush József és cs., Nagy János és cs., Iván Sándor és cs. 1.00—1.00. Besenyei Béla, Cselényi Béla, Cselényi József és cs., ifj. Tóbiás Sándor és cs., N. N. 50—50c. Özv. Géresi Albertné, ifj. Szabó István, özv. Gáspár Jánosné, Forrai Mihály, Vulkán János 25—25c. Összesen ..$ 295.75

X. VEGYES BEVÉTELEK.

Ligonier, Pa. Nánássy Lajos telefon 1.58, Babinszky András visszatérités butorszállitásra 10.00, Chrisner Motor Co. visszatérités tulfizetésből 7.00, Lichtman Antal által adott ajándék kisorsolása 3.00. **Cleveland, O.** Kovács Gusztáv telefon 65c. Összesen .....$ 32.23

Összes bevétel augusztusban .....$ 2,132.59

A KÁLVIN OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

1937 SZEPTEMBERBEN

II. TARTÁS ÉS ELLÁTÁSI DIJBÓL.

Washington, D. C. Király Imre pénztáros 4.25, Molnár István titkár 10.00. Johnstown, Pa. Várkonyi Mkilós lelkész 1.00. Toledo, O. Bertók Gyuláné 11.50. Tonawanda, N. Y. Holecskó Albert 1.00, Sipos István 1.00, Zólyomi Péter 31.00. Alpha, N. J. Hanics Miklós 15.00. Chicago, Ill. Varga Gábor 10.00 és 15.00, Kötél István 15.00. Iraquato, Mex. Péter Pál 25.00. Dayton, O. Tatár Imre 15.00, Nánássy Bözsike 5.00. New York, N. Y. Mrs. Allen 18.50 és 21.00, Takács József 15.00. North Braddock, Pa. Bobics Mitár 30.00. South Norwalk, Conn. Tóth Béla lelkész 5.00. Ligonier, Pa. Nánássy Lajos árvaatya 8.00. Niagara Falls, N. Y. Szabad András 15.00 New Brunswick, N. J. Bor Antal 15.00. Duquesne, Pa. László Sándor 1.00. Pittsburgh, Pa. Vendégek 7.25. Manville, N. J. Tasnády István 30.00 Düsseldorf, Németország. Molnár Pál 23.00. Logan, W. Va. Novák G. Lajos lelkész 5.00. Detroit, Mich. Balogh Ferenc 45.00. Összesen ....$ 423.50

III. AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLETTŐL.

Havi 10 centekből .....$ 1,051.79

IV. FARMI BEVÉTELEKBŐL.

McKeesport, Pa. Urbán József lelkész juhturó 1.50, liba 2.50. Johnstown, Pa. Várkonyi Miklós lelkész juhturó 50c. Ligonier, Pa. Marker Tractor használat 22.00, paradicsom Gacsályiné 1.00, juhturó 50c, Fish csirke 1.30 és 1.57, American Store paradicsom 75c és 75c, Olajos paradicsom 80c és 80c, Welty paradicsom 70c, Puskás Lajos paradicsom 2.15, 80c és 75c, Mrs. Kantz paradicsom 80c, Mrs. Knox 1.45 paradicsom. Chicago, Ill. Pozsgai Imre juhturó 2.00. Washington, D. C. Molnár István titkár juhturó 1.10, ugorka 1.00. Duquesne, Pa. László Sándor csirke 8.00 Összesen .....$ 53.72

V. NAPTÁRHIRDETÉSBŐL.

Passaic, N. J. Godla and Gacey 5.00, John J. Lábas 3.00. Bridgeport, Conn. Ellsworth Meat Market 5.00. Greensburg Pa. Greensburg Produce Co. 3.00. New Brunswick, N. J. Gyümölcs József, Riczu András, Edward Gowen 5.00—5.00, Egy jó barát, Kovács István 3.00—3.00. South River, N. J. Szücs András 3.00. Trenton, N. J. Dr. Kondor, Varga Imre, Dr. Varga György, Rózsa Virág Üzlet 5.00—5.00. Carteret, N. J. Joseph Synoviecki 5.00, Dr. Kemény, Mittuch Drug Store 3.00—3.00. Woodbridge, N. J. Almássy József 3.00. Összesen .....$ 79.00

VI. NAPTÁRPÉLDÁNYOKÉRT.

Elyria, O. Ref. Egyház 10.00. Duquesne, Pa. Sápos Menyhért 1.00. Star Junction, Pa. Verhovay 1.00. Richeyville, Pa. Ádám Ferenc 1.00. Összesen .....$ 13.00

VII. SZÉNELADÁSBÓL.

Szabó Dániel 10.25, 6.84, 10.26, 7.98, 10.10, 38c, 12.16, 25.08, 4.56, 19.38. Queer 4.50. Baltic M. 3.00 és 9.50. Mayer 10.10. Miller 6.30. Palmer 4.00. Összesen .....$ 150.25

VIII. VEGYES BEVÉTELEK.

Békevár, Conn. Árvay András lelkész cutokért 6.00. Alpha, N. J. Hanics Miklós ruhára 5.00. Manville, N. J. Tasnády István ruhára 5.00. Ligonier, Pa. Janiga József házbér 6.00, Babinszky András visszatérités butorszállitásért 10.00. Detroit, Mich. Balogh Ferenc tandijért 5.00. Pittsburgh, Pa. Vasárnapi Iskola cutokra 4.86. Összesen ..$ 4186

IX. UJ AGGMENHÁZI ALAPRA.

Chicago, Ill. Magyar Ref. Férfi és Női Betegsegélyző Egylet 25.00, Varga Gábor és n. 5.00. Nanty Glo, Pa. Rákóczi 87-ik oszt. 5.00. Monaville, W. Va. Veszprémi Géza 2.00. Alpha, N. J. Ref. Egyház 25.00, özv. Varga Lajosné 25.00. Perth Amboy, N. J. Ur Bertalan és n. 5.00. Greenwood, S. D. Ifj. Erdélyi József 1.00. Ligonier, Pa. Banki kamat 25.40, Babinszky András 2.00, Gacsályi Imréné 1.00, Nánássy Lajos 10.00. New Brunswick, N. J. Rákóczi 19 ik oszt. 2.00, Veres József tanitó 2.00. Daisytown, Pa. Medve István 1.00. Poughkeepsie, N. Y. Verhovay 188. oszt. 1.00. Williamson, W. Va. Verhovay 343. fiók 5.00. Lynch, Ky. Verhovay 310. fiók 2.00. Összesen .....$ 145.40

Összes bevétel szeptemberben .....$ 2,401.61

Phone: LOngacre 4544

ZAJAC'S BAKERY

11817 BUCKEYE ROAD

CLEVELAND, O.

Elsőrendü rozs és fehér valamint krumplis kenyér. Kitünő hazai tortak és sütemények. Tejtermékek. Friss vaj és turó minden időben kapható.

A BETHLEN OTTHON KIADÁSAI

1937 Január 1-től Október 1-ig.

KIADÁSOK 1937 JANUÁRBAN.

I. Fizetésekbe. Janiga Józsefné 40.00, Gacsályi Imréné 20.00. Összesen .....$ 60.00

II. Élelmezésért. Forgó tőkéből hal, gyermekeknek lunch 4.97, H. E. Vance Bakery 55.42, Charley Bros.-nek élelmiszerekért 55.87. Összesen .....$ 116.26

III. Ruhára. L. A. Weaver and Son 46.72, Irwin McKrauter extra cipő Csomay Józsinak 20.00. Összesen .....$ 66.72

IV. Bánya kiadásokra. Baltic Györgynek union napszám 44.75, Janiga Józsefnek union napszám 36.70, W. J. Byersnek deszkaanyag 20.00, L. W. Darrnak szénhordó kocsi 9.90. Összesen .....$ 113.35

V. Gázért és villanyért. Peoples Natl. Gas Co. 24.90, West Penn Power Co.-nak 36.80. Összesen .....$ 58.58

VI. Orvoslásért. Dr. Barkleynak három hónapra 141.50, Lig. Pharmacy 2.24. Összesen .....$ 143.74

VII. Befektetésért Wellers Hardware Co.-nak mosógép az aggmenházba 84.50, Miller and Bigg Co.-nak ágyakért 48.00, L. W. Darrnak szerszámokért 2.20. Összesen .....$ 134.70

VIII. Javitásért. F. O. Fowlernek bádogos munka 2.80, Crawfordnak bádogosmunka 3.50, L. W. Darrnak anyagért 7.80. Összesen .....$ 14.10

IX. Épitkezésért. L. W. Darr Co.-nak anyag uj kéményhez és deszka 81.04, Wm. Nesselthalernek kéményrakás 53.90. Összesen .....$ 134.94

X. Háztartási cikkekért. Forgótőkéből 1.85, Charley Bros.-nak 10.71, L. W. Darrnak lámpákért 3.06. Összesen .....$ 15.62

XI. Életbiztositásért. Forgótőkéből 101.66, Prud. Insurance Co.-nak csoportbiztositás 66.70. Összesen .....$ 168.36

XII. Tüzbiztositás. H. O. Hornbergernek 141.25, W. Rhodynak truckbiztositás minden eshetőségre 74.00. Összesen .....$ 215.25

XIII. Törlesztésbe. Amerikai Magyar Ref. Egyesületnek tőkekamat .....$ 356.46

XIV. Adóba. Lig. Borough Water Works, negyedévi vizadó .....$ 17.45

XV. Naptárra. Forgótőkéből tördeléskor utiköltség 3.00, Prosvita Printing Co.-nak naptár nyomásért 215.00. Összesen ..$ 218.00

XVI. Irodai és nyomdai kiadásokra. Forgótőkéből 50c, Chatfield and Woodsnak papirért, plakátért 5.67. Összesen .....$ 6.17

XVII. Postai és szállitási kiadásokra forgótőkéből .....$ 22.37

XVIII. Telefonért. Bell Tel. Co.-nak $ 13.01

XIX. Árvaatyák utiköltségére forgótőkéből .....$ 48.87

XX. Gyermekek és öregek utiköltségére forgótőkéből .....$ 42.20

XXI. Gyülésköltségre. First Nat. Banknak .....$ 28.00

XXII. Farmi kiadásokra. Baltic Györgynek napszám 16.50, Janiga Józsefnek napszám 18.00, forgótőkéből árverésen vett tárgyakért 6.20, Merriam Electric Incubator Co.-nak költőgépért 49.50, S. H. Sweeneynek érckapcsokkal ellátott lánc a tractorra és zsineg 39.50, Wellers Hardwarenek szerszámokért 4.90, J. W. McDowell kovácsmunka 14.30, Ligonier Millnek csirke és tehéneledel 59.00, L. W. Darr Co.-nak

AZ ELŐRE OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

anyag istálló ajtóra 25.93, Baltic Mihálynak fizetés 60.00. Összesen .....$ 293.83

XXIII. Vegyes kiadásokra. Forgótőkéből karácsonyi ajándékokra, villanylámpákra, villanydrótra ,hirdetésért, hitelesitésrét, szinházra, urvacsorai borra, collegeba és high schoolba járó gyermkeeknek költőpénzre, stb. 2747, Hajdu Jánosnak kölcsön visszafizetés Ref. Egyesület helyett 50.00, Wellers Hardware Lámpa 15c, Szabadság hirdetés naptárba 10.00, Népszava hirdetés naptárba 10.00, L. W. Darrnak 1.50, Mission House tandij Egriért 65.00, La Moreaux Service gáz, olaj és zsir truckhoz 31.55. Összesen .....$ 195.67

Összes kiadás janurában .....$ 2,483.65

ZÁRLAT.

Áthozat 1936 decemberről .....$ 2,023.41
Bevétel 1937 januárban .....$ 3,166.24
Összes bevétel .....$ 5,189.65

Összes kiadás .....$ 2,483.65

Áthozat februárra .....$ 2,706.00

Fenti tételek és a zárlat helyességét ezennel igazolom. FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

KIADÁSOK 1937 FEBRUÁRBAN.

I. Fizetésekbe. Janiga Józsefnénak 6.00, Gacsályi Imrénének 40.00, Melkács Annának 40.00. Összesen .....$ 86.00

II. Élelmezésért. Vance Bakery 55.35, forgótőkéből 8.62, Parke kakaóért 19.80, Charley Bros. élelmiszerekért 158.64 és 6.55. Összesen .....$ 248.96

III. Ruháért. L. Darr kesztyüért ....$ 0.85

IV. Bányára. Janiga J. fizetés 34.60, Baltic György fizetés 33.70. Összesen ....$ 68.30

V. Gázért és villanyért. Gáz 21.90, villany 39.44. Összesen .....$ 61.34

VI. Orvoslásért. Lig. Pharmacy 5.40, Davis Pharmacy 1.00. Összesen .....$ 6.40

VII. Befektetésért. Miller and Bigg ágyakért, matrácokért 48.00, Demmler and Schenck edényekért 29.05 és 4.32. Összesen .....$ 81.87

VIII. Javitásért. McColly truckjavitás 6.24, Darr anyag 32.21, Fowler plumber munka 15.00. Összesen .....$ 55.45

IX. Háztartási cikkekért. Forgótőkéből 30c, Procter and Gamble mosóporért 37.46, Charley Bros.-nak 12.45 és 8.95, L. W. Darrnak 2.80. Összesen .....$ 61.86

X. Életbiztositásért. Forgótőkéből 98.71, Prud. Ins. Co. 65.33. Összesen 164.04

XI. Törlesztésbe. Amerikai Magyar Ref. Egyesületnek .....$ 349.32

XII. Irodai és nyomdai kiadásokra. Forgótőkéből 65c, Chatfield and Woodsnak papirért, boritékért 6.25. Összesen .....$ 6.90

XIII. Postai és szállitási kiadásokra. Forgótőkéből .....$ 24.76

XIV. Telefonért. Bell Tel. Co.-nak ..$ 11.87

XV. Árvaatya utiköltségébe forgótőkéből .....$ 23.65

XVI. Gyermekek és öregek utiköltségéért forgótőkéből .....$ 35.57

XVII. Gyülésköltségre .....$ 28.00

XVIII. Farmi kiadásokra. Janiga József napszám 12.75, Baltic György napszám 9.75, Baltic Mihály fizetése 60.00, Altman Cash Store csirke eledel 13.00, Frank J. Friel állatorvosi szolgálat 15.00, Ralph Allbright tejvizsgálat 24.25, Ligonier Mill tehén és csirkeeledel 87.20, Anna Melkochnak egy sertésért 19.50, H. L. Schummwaynak magvakért 5.48, D. W. Robertsonnak két tehénért 225.50. Összesen .....$ 469.43

XIX. Vegyes kiadásokra. Forgótőkéből 3374, LaMoreaux Servicenak gáz, olaj, truckba 26.18, Expert Printing Co.-nak diszokmányokért 30.00. Összesen .....$ 89.92

Összes kiadás februárban .....$ 1,871.99

ZÁRLAT.

Athozat januárról .....$ 2,706.00
Bevétel februárban .....$ 2,253.61

Összes bevétel .....$ 4,959.61
Összes kiadás .....$ 1,871.99

Áthozat márciusra .....$ 3,087.62

Ebből az összegből épitési alap gyanánt külön kezeltetik $2,650.52, csekkszámlán volt havi kiadások fedezésére $437.10

Fenti tételek és a zárlat helyességét ezennel igazolom. FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

KIADÁSOK 1937 MÁRCIUSBAN.

I. Fizetésekbe. Gacsályi Imréné 40.00, Melkács Anna 40.00. Összesen .....$ 80.00

II. Élelmezésért. Forgótőkéből lunch-10.80, Vance Bakery kenyérért 53.81, Charley Bros.-nak élelmiszerért 138.01, L. H. Parke Co.-nak kávé 17.08. Összesen ....$ 220.70

III. Ruhaneműért. B. Kline Department Store 49.26, Gimbel Bros. 56.50. Összesen .....$ 105.76

IV. Bányai kiadások. Janiga Józsefnek fizetés 33.65, Baltic Györgynek fizetés 33.65. Összesen .....$ 67.30

V. Gázra és villanyra. Peoples Natural Gas Co. 22.50, West Penn Power Co. 6.83. Összesen .....$ 29.33

VI. Orvoslásért. Davis Drug Storenak Toma Tabletért .....$ 3.00

VII. Befektetésért. Miller and Biggnek ágy és matrác 48.00, Peoples Nat. Gas. Co.-nak uj gázkályháért 94.50, F. O. Fowlernek uj toiletért 20.30, L. H. Darrnak uj sinkért és uj válukért és istállónagyobbitásért 77.34. Összesen .....$ 240.14

VIII. Javitásért. J. Ehrhardtnak fire extinguisher töltésért 15.40, McCollynak truckjavitás 44.40, L. W. Darrnak anyagért 11.43, Junkernek cipőtalpért 9.49. Összesen $ 79.72

IX. Háztartási cikkért. Forgótőkéből 6.00, Charley Bros.-nak 29.20, L. W. Darr Co.-nak 3.51. Összesen .....$ 38.61

X. Életbiztositás. Forgótőkéből 104.21, Prud. Ins. Co.-nak csoportbiztositás 6.85. Összesen .....$ 171.06

X. Törlesztésbe. Ref. Egyesületnek ..$ 349.32

XII. Naptárért. Jutalék hirdetésszerzésért .....$ 18.00

XIII. Irodai kiadások. Forgótőkéből $ 1.04

XIV. Postai és szállitási kiadások. Forgótőkéből .....$ 25.01

XV. Telefonért. Bell Tel. Co.-nak ..$ 10.65

XVI. Árvaatya utiköltsége .....$ 12.08

XVII. Gyermekek és öregek utiköltsége .....$ 4.10

XVIII. Gyülésköltség. First Nat. Banknak .....$ 28.00

XIX. Farmi kiadások. Janiga Józsefnek napszám 17.25, Baltic Györgynek napszám 16.50, Altman Cash Storenak csirkeeledelért 29.75, Mrs. Ramsey Richards farmbérlet 100.00, L. W. Darr Ca.-nak 29.15, McDowellnek kovácsmunkáért 5.90, Friel állatorvosi szolgálat 5.00, Baltic Miháynak fizetés 60.00, Ligonier Millnek csirke és tehéneledel 65.00, Weller Co.-nak vetőmagért 105.22. Összesen .....$ 433.77

XX. Vegyes kiadásokra. Forgótőkéből 23.20, Ref. Egyesületnek előleg igazgatótanácsi gyülésen 204.10, La Moreaux Servicenak gazolin és olaj 29.15. Összesen ..$ 256.45

Összes kiadás márciusban .....$ 2,174.04

ZÁRLAT.

Áthozat februárról .....$ 3,087.58
Bevétel márciusban .....$ 2,313.95

Összes bevétel .....$ 5,401.53
Összes kiadás .....$ 2,174.04

Áthozat .....$ 3,227.04

Ebből az összegből $2,900.09 épitési alapra kamatozó betéten van elhelyezve, $327.40 pedig csekkszámlán a havi kiadások fedezésére.

Fenti tételek és a zárlat helyességét ezennel igazolom. FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

KIADÁSOK 1937 ÁPRILISBAN.

I. Fizetésekbe. Gacsályi Imréné 40.00, Melkács Anna 1 hónap 20 napra 65.33. Összesen .....$ 105.33

II. Élelmezésre. Vance Bakery 57.02, Forgótőkéből lunchra, gyümölcsre 20.58. Összesen .....$ 77.60

III. Ruhára. Forgótőkéből .....$ 2.04

IV. Bányászatra. Janiga József napszám 20.60, Baltic György napszám 20.60, La Moreaux Service olaj. gáz 6.13. Összesen .....$ 47.33

V. Gázra. villanyra. Peoples Nat. Gas Co. 26.10, West Penn Co. villany két hónapra 73.61. Összesen .....$ 99.71

VI. Orvoslásra. Dr. Baldwin 4 szemüveg 44.00, Dr. Barkley 3 hóra 58.75. Összesen .....$ 102.75

VII. Befektetésbe. Shafer almafák 18.00, Robb lámpa irodába 18.10, Miller and Bigg magános ágyakért 24.00, Sweeney tracktortörlesztés 71.32, Brown Fence Co. kerités 16.78, Kastner földvétel 50.00. Összesen ..$ 198.20

A RÓZSA OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

VIII. Javitásért. Byers anyag 8.40, Everett Refrigerator megtöltése 7.60, Darr anyag 55.18, McColly truckjavitás 5.95. Összesen .....$ 77.14

IX. Háztartási cikkekért. Forgótőkéből .....$ .70

X. Életbiztositásra. Forgótőkéből 104.25, Prud. Ins. Co.-nak csoportbiztositás 72.02. Összesen .....$ 176.27

XI. Törlesztésbe. Ref. Egyesületnek tőkekamat .....$ 349.32

XII. Iroda és nyomda kiadásokra. Forgótőkéből 30c, Chatfield and Woods papir, boriték 9.04 Összesen .....$ 9.34

XIII. Postai és szállitási kiadásokra. Forgótőkéből .....$ 14.42

XIV. Telefonért. Bell Tel. Co.-nak ..$ 12.77

XV. Ávaatya uttiköltségére. Forgótőkéből .....$ 30.85

XVI. Öregek és gyermekek utiköltségére. Forgótőkéből .....$ 6.95

XVII. Gyülésköltségre. First National Bank .....$ 28.00

XVIII. Farmi Kiadásokra. Janiga Józsefnek napszám 26.25, Baltic Györgynek napszám 26.25, forgótőkéből kotlókra, gyógyszerre 3.50, Taylornak egy kocsiért 5.00, Ligonier Mill csirke és tehéneledel 38.80, Robbnak egy könnyü kocsiért 8.00, Fyocknak bikaborjuért 25.00, Schmidt Farm kacsákért és tojásért 22.00, La Moreaux Servicenak gáz, olaj tractorba 24.00, fizetés Baltic Mihálynak 70.00. Összesen ..$ 248.80

XIX. Temetési költségre. James Thomasnak néh. Dudik József temetéséért ..$ 200.00

XX. Vegyes kiadásokra. Forgótőkéből $ 22.88

Összes kiadás áprilisban .....$ 1,810.50

ZÁRLAT.

Áthozat márciusról .....$ 3,227.49
Áprilisi bevétel .....$ 2,980.97

Összes bevétel .....$ 6,208.46
Összes kiadás .....$ 1,810.50

Áthozat májusra .....$ 4,397.96

Ebből az összegből $1,224.84 csekkszámlán, a többi kamatozó betéten van elhelyezve épitési és tartaléktőke gyanánt.

Fenti tételek és a zárlat helyességét ezennel igazolom. FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

KIADÁSOK 1937 MÁJUSBAN.

I. Fizetésekbe. Gacsályi Imréné 45.00, Baltich Mihályné 40.00. Összesen .....$ 85.00

II. Élelem. Forgótőkéből 8.50, Vance Bakery 64.95, Charley Brothers 150.21, Parke Co. 24.70. Összesen .....$ 245.71

III. Ruhára. Forgótőkéből 5.79, Martins 28.84, Gimber Bros. 9.45, Lowenstein 23.43, Weaver 24.70, ..gnes 5.95. Összesen $ 98.16

IV. Bányára. Janiga József napszám $ 32.3

V. Gáz, villany. Peoples Natural Gas Co. 39.30, West Penn Power 39.36. Összesen .....$ 78.6

VI. Orvoslás. Ligonier Pharmacy 15.60, Kalerd Laboratories 15.40. Összesen ....$ 31.0

VII. Befektetés. Demelr and Schenk edényekért 13.18, Sweeney törlesztés tractorra 35.66, Brinker Supply Co. mészkőtörő gép 732.35, Darr Co. szerszámokért 6.00, McCloy Co. szekrény a muzeumba 18.50, Miller and Brigg Co. ágyakért 48.00. Összesen .....$ 853.6

VII. Javitás. Hill papir 1.19, Darr Co. anyag 12.55, Everett Refrigeratorjavitás 20.20, Houpt heaterjavitás 20.25, McColly truckjavitás 2.17, Crawford tetőjavitás 3.00. Összesen .....$ 59.4

IX. Épitkezésbe. Darr anyag 60.22, Shirley ácsmunka 38.85, Fowler plumber munka 81.83. Összesen .....$ 180.9

X. Háztartásra. Forgótőkéből 1.33, Charley Brothers 18.15. Összesen .....$ 19.4

XI. Életbiztositás. Forgótőkéből 99.97, Prudential Ins. csoportbiztositás 69.14. Összesen .....$ 169.1

XII. Törlesztésbe. Ref. Egyesületnek $ 349.3

XIII. Adóba. Vizadó .....$ 17.4

XIV. Irodai és nyomdai kiadások. Forgótőkéből 64c, McCloy Co. jegyzőkönyv 3.80. Chatfield and Woods papir 2.04. Összesen .....$ 6.4

XV. Posta és szállitás .....$ 30.3

XVI. Telefon. Bell Tel. Co.-nak ....$ 11.9

XVII. Árvaatya utiköltsége .....$ 42.9

XVIII. Gyermekek és öregek utiköltsége .....$ 6.5

XIX. Gyülési költség .....$ 28.0

XX. Farmi kiadások. Freedom Oil Petroleum tractorba 14.40, forgótőkéből 3.20, Baltic György napszám 3.75, Janiga József napszám 31.25, Brown Fence Co. drót 19.63, McDowell kovácsmunka 8.80, Ligonier Mill tehén és csirke eledel 72.30, Altmans Cash Store csirke eledel 31.25, Baltic Mihály napszám 70.00, Kállay Brothers magvak 20.22, Freedom Oil Works petroleum 3.60, Sweeney géprészek 86.45, Friel állatorvosi szolgálat 5.00. Összesen .....$ 369.85

WYATT FUNERAL HOME
TEMETKEZŐ ÉS BALZSAMOZÓ
Nappali és éjjeli ambulance szolgálat
Tel. Logan 305
Aracoma-városrész
LOGAN, W. VA.

XXI. Vegyes kiadások. Forgótőkéből 16.23, Motor Economy Co. gáz és olaj 40.97, Charley Brothers 1.86. Összesen ..$ 59.06

Összes kiadás .....$ 2,765.19

ZÁRLAT.

Áthozat áprilisról .....$ 2,397.96
Bevétel májusban .....$ 2,124.39

Összesen .....$ 6,522.35
Kiadás .....$ 2,765.19

Áthozat juniusra .....$ 3,757.16

Ebből az összegből cseekszámlán van $404.35, a többi épitkezési alapon és tartalékban van elhelyezve.

Fenti tételek és a zárlat helyességét ezennel igazolom. FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

KIADÁSOK 1937 JUNIUSBAN.

I. Fizetésekbe. Gacsályi Imréné 45.00, Baltic Mihályné 40.00. Összesen .....$ 85.00

II. Élelemre. H. E. Vance Bakery 51.54, forgótőkéből $2.72, Charley Bros. 19.35. Összesen .....$ 73.61

III. Bányára. Janiga Józsefnek napszám 13.50, Motor Economic gáz, olaj 2.00. Összesen .....$ 15.50

IV. Gáz és villany. Peoples National Gas 25.65, West Penn Power 33.90. Összesen .....$ 59.55

V. Orvoslásért. Kallerd Lab. orvosság 8.80, Lig. Pharmacy 6.04. Összesen .....$ 14.84

VI. Befektetésekbe. Miller and Bigg ágyakért 24.00, S. H. Sweeney törlesztés tractorra 35.66, L. W. Darrnak épitési anyagért 79.38, Baton Coal Co. kövekért uthoz $11.20, W. McKelvin kövekért 16.80, Gimbel Bros.-nak szőnyegekért 53.92, F. O. Fowler fürdőkád, toilet, sinkhez csövek 194.95. Összesen .....$ 415.91

VII. Javitásért. Kirsh Lajosnak plasterezés 81.00, J. W. Byers deszka 11.20, L. W. Darr anyag 128.22, A. J. McColly truckjavitás 15.06, Chrisner Motor Co. géprész kis truckba 10.00. Összesen .....$ 245.48

VIII. Háztartási cikkekért. L. W. Darr lámpakörte .....$ 1.64

IX. Életbiztositásba. Prud. Ins. Co. csoportbiztositás 76.02, forgótőkéből öregek és gyermekek bizt. 92.39. Összesen .....$ 163.41

X. Törlesztésbe. Ref. Egyesület ....$ 349.32

XI. Tüzbiztositásért. H. W. Rhody kettős házért .....$ 44.80

XII. Adóba. Odessa Horner 326.76. C. A. McConnehey 10.56. Összesen .....$ 337.32

XIII. Naptárkiadások. Forgótőkéből commission hirdetésért .....$ 9.00

XIV. Irodai és nyomdai kiadások. Forgótőkéből 20c, Rapid Printing Co. nyomtatványokért 16.00, Chatfield and Woods papir, boriték 6.25. Összesen .....$ 22.45

XV. Posta és szállitás. Forgótőkéből $ 14.27

XVI. Telefonért. Bell Tel. Co. .....$ 10.76

XVII. Árvaatya utiköltsége. Forgótőkéből .....$ 42.75

XVIII. Gyermekek és öregek utiköltsége. Forgótőkéből 10.00, Gaskinnek 9.50. Összesen .....$ 19.50

XIX. Gyülésköltség .....$ 28.00

XX. Farmi kiadások. Forgótőkéből kotló, tojás 2.50, Szalay József napszám 10.50, Janiga József napszám 36.13, J. C. Marietta almafák permetezése 52.50, J. W. McDowell kovácsmunka 7.10, Ligonier Mill

A REMÉNYSÉG OSZTÁLY. CLEVELAND, O.

csirke és tehén eledel 110.93, Leighty Hatchery tojás 5.10, W. J. Naugle széna 11.50, J. Springer napszám 8.00, Motor Economy petroleum tractor, olaj, gáz 27.31, Baltic Mihálynak fizetés 70.00. Összesen .....$ 341.57

XX. Vegyes kiadásokra. Forgótőkéből 28.02, Expert Printing Co. 200,000 levél aggmenházi épitkezéshez 408.00, Babinszky András tanitónak előleg költözködéshez 120.00. Összesen .....$ 546.02

Összes kiadás juniusban .....$ 2,840.70

ZÁRLAT.

Áthozat májusról .....$ 3,757.16
Juniusi bevétel .....$ 2,087.56

Összesen .....$ 5,844.72
Kiadás .....$ 2,840.70

Áthozat juliusra .....$ 3,004.02

Ebből csekkszámlán van 516.82, készpénzben $52.05, tartalékalapon $305.40, épitkezési alapon $2,129.75.

Fenti tételek és a zárlat helyességét ezennel igazolom. FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

KIADÁSOK 1937 JULIUSBAN.

I. Fizetésekbe. Babinszky András tanitó 100.00, Gacsályi Imréné 45.00, Baltic Mihályné 40.00. Összesen .....$ 185.00

II Élelmezésért. Forgótőkéből 6.90, Vance Bakery 46.55, Greensburg Produce főzelék, gyümölcs 10.50, L. H. Parka Co. kávé 19.80, Charley Brothers élelmiszer 118.70. Összesen .....$ 205.15

III. Ruháért. Forgótőkéből .....$ 1.19

IV. Gázért, villanyért. Peoples Natural Gas Co. 24.30, West Penn Power Co. 40.19. Összesen .....$ 39.00

VI. Befektetés. Gimbel Brothers linoleum 14.04, Miller and Bigg ágyért 24.00, Charley Brothers 2.65, S. H. Sweeney törlesztés tractorra 35.66, Pipers Greenhouse plántákért 2.75, L. H. Darr szerszámokért 15.80, Mary Steinberg gázkályháért 26.00, Sears and Robuck Co. hegedükért 40.52, McAdoo villanybevezetés 14.00. Összesen $ 175.42

VI. Javitás. W. E. Everett aggmenházi refrigerator javitás 6.15, L. Schwartz cipőbőr 4.50, W. A. Mull zongorahangolás 3.00, A. J. McColly truckjavitás 24.17, Chrisner Motor Co. kis truck felülvizsgálása 1.25, L. W. Darr anyag 63.58, forgótőkéből exit lightok 5.77. Összesen .....$ 108.42

VIII. Háztartási cikkekre. Forgótőkéből 6.78, Charley Brothers 14.25, Proctor and Gamble mosópor 20.58, L. W. Darr lámpákért 4.42, forgótőkéből ablakredőkért 12.11. Összesen .....$ 58.14

IX. Életbiztositásért. State Workmens Insurance Fund, balesetbiztositás 184.10, forgótőkéből gyermekek és öregek biztositása 91.74, Prudential Insurance Co. csoportbiztositás 72.54. Összesen .....$ 348.38

X. Törlesztésbe. Amerikai Magyar Ref. Egyesületnek tőkekamat .....$ 349.32

XI. Adóba. Vizadó negyedévre .....$ 17.45

XII. Naptárért. Commissio hirdetésért $ 9.00

XIII. Irodai és nyomdai kiadások. Forgótőkéből 50c, Chatfield and Woods boritékért 8.45, Expert Printing Co.-nak körlevelekért 8.11. Összesen .....$ 16.95

XIV. Posta és szállitásért. Forgótőkéből .....$ 28.28

XV. Telefonért. Bell Tel. Co.-nak ....$ 19.78

XVI. Árvaatya utiköltsége. Forgótőkéből .....$ 49.66

XVII. Gyermekek utiköltsége. Forgótőkéből .....$ 5.90

XVIII. Gyülés költség .....$ 28.00

XIX. Farmi kiadások. Forgótőkéből tojás, napszám, kotló 12.55, Baltic Györgynek napszám 54.00, Janiga Józsefnek napszám 40.00, Rush farm csirkékért 9.33, Altmans Cash Store, tyukeledel 12.00, Frank J. Frich állatorvosi szolgálat 5.00, Motor Economy Gáz, olaj, petroleum 32.07, Baltich Mihálynak fizetés 70.00, Ligonier Mill tehén és csirkeeledel 76.15. Összesen ....$ 311.60

XX. Vegyes kiadások. Chrisner Motor Co. kis truckra plate és license 31.50, forgótőkéből 38.31, Charley Brothersnek 1.86, banki charge 24c. Összesen .....$ 71.91

Összes kiadás juliusban .....$ 2,093.04

ZÁRLAT.

Áthozat juniusról .....$ 3,004.03
Bevétel juliusban .....$ 1,932.94

Összes bevétel .....$ 4,936.96
Összes kiadás .....$ 2,093.04

Áthozat augusztusra .....$ 2,843.92

Ebből csekkszámlán van $464.54, épitési alapon $2,194.86, tartalék alapon $260.67.

Fenti tételek és a zárlat helyességét ezennel igazolom. FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

Gegus Hardware & Furniture
Company
PAINTS AND HOUSE FURNISHINGS
Egyedüli magyar vas-, festék-, butor- és mindenféle házi szükségleti cikkek kereskedése Detroitban. Pénzt takarit, a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesül. Tegyen próbát ön is.
Phone: Vinewood 2-1184
8009-13 W. JEFFERSON AVENUE
DETROIT, MICH.

KIADÁSOK 1937 AUGUSZTUSBAN

I. Fizetésekbe. Babinszky András tanitónak 100.00, Gacsályi Imrénének 45.00, Melkács Annának 35.00, Baltic Mihálynénak 40.00. Összesen .....$ 220.00

II. Élelemre. Forgótőkéből 3.19, Vance Bakery 60.73, Charley Bros. 119.35. Összesen .....$ 181.22

III. Ruhára. Forgótőkéből 1.49, Weaver 42.12. Összesen .....$ 43.61

IV. Gáz és villany. Peoples Nat. Gas 18.75, West Penn Power 33.41. Összesen $ 52.16

V. Orvoslás. Ligonier Pharmacy ....$ 4.04

VI. Befektetésbe. Miller and Bigg ágyakért 24.00, L. W. Darr 19.50. Összesen .....$ 43.50

VII. Javitásért. Autocall Co. 1.27, L. L. Darr 119.62. Összesen .....$ 120.89

VIII. Háztartási cikkekért. Forgótőkéből 1.00, Charley Bros. 23.71, Dupont Co. 3.00, Procter and Gamble mosópor 20.58, L. W. Darr 5.50. Összesen .....$ 53.79

IX. Életbiztositásba. Prud. Ins. csoportbiztositás 72.79, forgótőkéből 100.72. Összesen .....$ 173.5-

X. Törlesztésbe. Ref. Egyesületnek tőkekamat .....$ 349.32

XI. Tüzbiztositásért. Ramsey 10.50, Rhody 21.00. Összesen .....$ 31.50

XII. Posta és szállitás. Forgótőkéből $ 13.22

XIII. Árvaatya utiköltsége. Forgótőkéből 34.70, Gaskinnek 9.00. Összesen .....$ 43.70

XIV. Gyermekek és öregek utitköltsége. Forgótőkéből 2.50, Wilpen Taxi 22.00. Összesen .....$ 24.50

XV. Gyülési költség. First National Bank .....$ 28.00

XVI. Farmi kiadások. Janiga József napszám 40.00, Baltic György 55.23, Altmans Store tyukeledel 12.00, R. Albright tejvizsgálat 17.00, R. Lydick tejvizsgálat 8.50, Baltic Mihály fizetés 70.00, Motor Economy gáz, olaj 26.18, S. H. Sweeney gépért 100.00, S. H. Sweeney tractortörlesztés 35.66, Wellers Hardware vetőmagokért 116.75, L. W. Darr szerszámokért 5.46, Ligonier Mill csirke és tehéneledel 75.00. Összesen .....$ 561.78

XVII. Vegyes kiadások. Forgótőkéből 28.28, Charley Bros. 1.86, Fiók Albert elnöknek vizsgai utiköltség 5.00, Urbán Józsefnek vizsgai utiköltség 5.00. Összesen $ 40.14

Összes kiadás augusztusban .....$ 1,984.88

ZÁRLAT.

Áthozat juliusról .....$ 2,843.92
Bevétel augusztusban .....$ 2,132.59

Összes bevétel .....$ 4.976.51
Összes kiadás .....$ 1,984.88

Áthozat szeptemberre .....$ 2,991.63

Ebből csekkszámlán van $171.93, épitési alapon $2,500.61, tartalék alapon $305.40, pénztárnoknál készpénzben $13.69.

Fenti tételek és a zárlat helyességét ezennel igazolom. FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

KIADÁSOK 1937 SZEPTEMBERBEN.

I. Fizetésekbe. Babinszky András tanitó 100.00, Gacsályi Imréné 45.00, Baltic Mihályné 40.00, Melkács Anna 35.00. Összesen .....$ 220.00

II. Élelemre. Forgótőkéből gyermekeknek lunch 6.73, Vance Bakery 57.86, Char-

A WASHINGTON OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

ley Brothers élelmiszer 64.36, Oriental Tea and Coffee Co. 52.50, Smith Market élelem 6.10. Összesen .....$ 187.55

III. Ruhára. Forgótőkéből 1.69, Gim-Bel Bros. 26.96. Összesen .....$ 28.65

IV. Bányára. Janiga József napszám 12.50, Baltic György napszám 12.50. Összesen .....$ 25.00

V. Gázra, villanyra. Peoples Natural Gas Co. 17.70, West Penn Power Co. 33.19. Összesen .....$ 50.89

VI. Orvoslásért. Ligonier Pharmacy $ 5.05

VII. Befektetés. Demmler and Schenck edényekért 39.73, John T. Saunt Köporért 51.75, C. M. McAdoo villany 24.05, Fowler üst 20.00. Összesen .....$ 135.53

VIII. Javitás L. W. Darr Co. anyag 25.07, David L. Hill Papirozás 63.33, Byers Lumber anyag 10.00, Holland Furnace Co. négy fütőkészülék tisztitása 37.50, Chrisner Motor Co. Puskás truckjára 18.07, Fowler plumber munka 10.15. Összesen .....$ 164.12

IX. Háztartás. Forgótőkéből 45c, Procter and Gamble, mosópor 19.43, Charley Brothers 24.35. Összesen .....$ 44.23

X. Életbiztositás. Prudential csoportbiztositás 77.87, forgótőkéből öregek és gyermekek biztositása 107.36. Összesen ..$ 185.16

XI. Törlesztésbe. Amerikai Magyar Ref. Egyesületnek tőkekamat-törlesztés .....$ 349.32

XII. Adóba. Iskola adó. .....$ 290.68

XIII. Irodai és nyomdai kiadások. Forgótőkéből 89c, Chatfield and Woods papirért 6.48. Összesen .....$ 7.37

XIV. Posta és szállitás. Forgótőkéből .....$ 14.79

XV. Telefon. Bell Tel. Co.-nak két hónapra .....$ 23.45

XVI. Árvaatya utiköltsége .....$ 74.45

XVII. Gyermekek és öregek utiköltsége .....$ 27.90

XVIII. Gyülésköltség. First National Bank .....$ 28.00

XIX. Farmi kiadások. Janiga József napszám 36.00, Baltic György napszám 49.37, Sweeney gépekért 49.36, Mrs. Ramsey farmbérlet 100.00, International Harvester Co. törlesztés traktorra 35.66, Baltic Mihály napszám 70.00, McDowell kovácsmunka 11.25, Ligonier Mill csirke és tehén eledel 101.30, Marker Bros. krumplivetőmag 38.00, Wellers Hardware gépek javitása 2.44. Összesen .....$ 493.38

XX. Vegyes kiadások. Mission House College, tandij Egriért 65.00, forgótőkéből 34.62, Willis Bugby szinpadi kellékek 12.80, Motor Economy gáz, olaj, petroleum 58.65. Összesen .....$ 171.07

Összes kiadás .....$ 2,526.59

ZÁRLAT.

Áthozat augusztusról .....$ 2,991.6
Bevétel szeptemberben .....$ 2,401.6

Összesen .....$ 5,393.2
Kiadás .....$ 2,526.5

Áthozat októberre .....$ 2,866.6

Ebből csekkszámlán $376.49, tartalék alapon $7.89, épitési alapon $2,646.01, többlet pénztáros javára $10.85.

Fenti tételek és a zárlat helyességét ezennel igazolom. FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

LUKÁCS ISTVÁN ÉS FIA

BALZSAMOZÓK ÉS TEMETÉSRENDEZŐK

Szépen berendezett kápolnánkban a halottakat a legszebben és idáig a hozzátartozók teljes megelégedésére ravataloztuk fel. A kápolna használatáért dijazást nem számitunk. Lakásunkban a virrasztani akaró hozzátartozóknak szivesen bocsátunk rendelkezésére hálószobát és konyhát szintén dijtalanul, sőt a temetés után is tágas lakásunkban a gyászoló hozzátartozóknak és a temetésen résztvevő közönségnek szivesen adunk helyet. Gyász esetén keresse fel vagy személyesen, vagy telefon utján a népszerü magyar temetkezési vállalatunkat. — Éjjel-nappal készségesen állunk rendelkezésére a hozzánk bizalommal forduló embertársainknak. Betegszállitás éjjel-nappal 2 dollár.

Telefon — CEdar 0593 és CEdar 7524

2728 Woodhill Road

Fiókiroda: 2924 E. 116th Street

CLEVELAND, OHIO

BUCKEYE PROVISION CO.

FEHÉR LAJOS

2 husüzlete

11604 BUCKEYE ROAD

CEdar 6528

12208 BUCKEYE ROAD

WAshington 4234

KÉPEK A CLEVELANDI ELSŐ EGYHÁZ ÉLETÉBŐL

Közli: Dr. Herczegh József.

A Clevelandi Első Egyház élete, jóformán megalapitása óta, nemcsak az amerikai magyar reformátusságnak, hanem az egész amerikai magyarság érdeklődésének és támogató szeretetének központjában állott.

Az Ur 1891-ik esztendejétől, az Első Egyház megalapitásától kezdve közel félszáz esztendő telt el már. Azonban eziránt a nagy és virágzó egyház iránt való szeretet teljes érdeklődés évről-évre nemhogy csökkent volna, hanem inkább növekedett.

Különösen azóta, hogy nagyszabásu uj központjának első felét, a nevelő részt megépittette az Első Egyház, csaknem minden héten jönnek a látogatók egész Magyar-Amerikából, hogy gyönyörködjenek a clevelandi magyarság, ugyis mondhatnánk: az Amerikai Magyar Debreczen életének pompás központjában.

Éppen ezért helyénvaló, hogy naptárunkban a sikerült fényképek mellett, néhány képet rajzoljunk a Clevelandi Első Egyház életéből.

A gyermeksereg körében folyó munka.

Amikor Krisztus Urunk ezen a földön járt, a gyermekekre vonatkozólag ezt a nagy üzenetet hagyta: "Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, és ne tiltsátok el őket, mert ilyeneké az Istennek országa." (Márk ev. 10:14.)

A keresztyén egyházak mindenkor és mindenhol, valahol és valamikor hivatásuk magaslatán állottak, ezt a krisztusi parancsot nem felejtették.

Ha valahol fontos, hogy a keresztyén egyházak megértsék az isteni mester parancsát, ugy itt Amerika földjén fontos az. Sem vallásos, sem magyar nevelést a magyar szülők gyermekei sehol másutt nem kaphatnak, mint a magyar egyházak által fenntartott vasárnapi és magyar iskolában.

Amikor nevelési központját épittette az Első Egyház, elsősorban a gyermekek vallásos és magyar nevelésére rendezkedett be. A vasárnapi iskola különböző csoportjai, külön-külön helyezkednek el a tanulás idejére, tanitóik vezetése mellett. Amikor vasárnap reggelenként féltizkor összejön a gyermeksereg, akkor a kistemplomban találkoznak. Együtt énekelnek, imádkoznak és olvassák a Bibliát, majd széjjeloszlanak az egyes elkülönitett osztályokba, ahol megtanulják a leckét és az aranyigét. Az összefoglalásra azután ujra a kistemplomban találkoznak.

Az uj központ egész második emelete a gyermeknevelést szolgálja. Azoknak a gyermekeknek számára, akik a 79-ik utcai templom környékén laknak, szintén tart fenn az egyház iskolát, amelynek fölszerelése azonban még a régi mód szerint van.

A vasárnapi iskolai munkának az Első Egyházban a legnehezebb oldala a tanitói munka. Nagyon nehéz megfelelő és lelkiismeretes tanitókat kapni. Pedig ha nincsenek olyan tanitók, akik otthonaikban is fölkeresik a gyermekeket, nem lehet igazi eredményt felmutatni.

A tanitás a vasárnapi iskolában magyarul és angolul folyik. A tanitók minden hét péntekjén jönnek össze az előkészitő órára.

A vasárnapi iskola mellett az Első Egyház nyári magyar iskolát és évközi magyar iskolát tart fenn. A nyári magyar iskolai munkát főképpen az különbözteti meg a vasárnapi iskolától és az évközi iskolától, hogy a nyári magyar iskolában fizetett tanitók dolgoznak. Az Első Egyház minden évben nagy összeget költ arra, hogy kitünő tanitókat és elsőrendü fölszerelést biztositson a gyermeksereg számára.

A sok évi tapasztalat azt bizonyitja, hogy a legjobban látogatott iskola az Első Egyházban a vasárnapi iskola. Az elmult öt évre visszamenőleg, a beiratkozott gyermekek száma 350 és 400 között van. A nyári magyar iskola növendékeinek száma 250 és 350 között mozog. A legnehezebb az évközi iskolába, tehát elsősorban szombatra, amikor az amerikai iskolában nincsen tanitás, egybegyüjteni a gyermekeket. Az igazat megvallva, bizony a félszázat is alig közeliti meg a látogatók száma.

A gyermekek megtartásánál rendkivül fontos a nevelés kálvinista és magyar jellegének kidomboritása. Ezért áldoznak az iskolafentartó szülők. Ezt kell kihangsulyozni minden tanitónak!

Az ifjuság megtartása a legnehezebb feladat!

"Akié az ifjuság, azé a jövő!" Annyit hangsulyozzuk ezt az igazságot, hogy nagyon sokszor szinte elkopottnak látszik. Pedig olyan igazság ez, amelyet nagyon is szivünkbe kell vésni, mert hogyha nem tudjuk ezt a most felnövő ifju nemzedéket megtartani, akkor hiábavaló volt az öregedő generációnak minden áldozathozatala és nemes törekvése.

Amikor ifjusági munkáról beszélünk, akkor főképpen azokat kell értenünk, akik már megkonfirmáltak.

Érdekes dolog megfigyelni azt, hogy az Első Egyházban minden nyáron, a legnagyobb osztály a konfirmálók osztálya. Az elmult második évtizedre visszamenőleg ki lehet mutatni, hogy a konfirmálók száma állandóan 60 és 80 között volt. Ez a szép sereg csak részben tanulja a konfirmációi kátét magyar nyelven. Oka ennek az, hogy — sajnos — a szülők nagy része nem küldi már gyermekét a konfirmációt megelőző években a nyári magyar iskolába. Ennek következtében a konfirmálók csoportja nem tud magyarul és nem is konfirmálhat magyarul. Legfeljebb néhány zsoltárt, dicséretet és éneket tanulnak meg magyarul. De már a bibliai történeteket is angol nyelven irják.

Ezeket a megkonfirmált fiatalokat nagyon nehéz az egyházban megtartani. Minél nagyobb a város, amelyben az egyház él, annál nehezebb. Cleveland városa hatalmas, egymillió lakost meghaladó világváros. Mennyi szórakozást kinál egy ilyen város a fiatalságnak!

Ezért intézkedett az Első Egyház vezetősége ugy, hogy az ifjusági munka végzésére egy segédlelkészt állit be, aki képesitését itt Amerikában nyerte és ismeri az itt felnövő ifjuság lelkét.

Az ifjuság megtartására a legjobb eszköznek a Christian Endeavor munka bizonyult az Első Egyházban. Ennek a munkának három csoportja van. Az east blvdi fiatalok egy senior és egy intermediate csoportot alkotnak. A 79-ik utcai iskolában szintén egy intermediate csoport dolgozik. A tagok száma 20 és 30 között van egy-egy csoportban.

Heti összejöveteleiken a fiatalok az angol nyelvet használják. Részt vesznek min-

A VASÁRNAPI ISKOLA TISZTVISELŐI, CLEVELAND, O.

den évben a körzeti és az országos konferenciákon.

Azok számára, akik már egészen fölserdültek és az ifju házasok számára van a Közmüvelődési Kör. Angol nevén: Friendship Club. Ebben a csoportban legnehezebben és leglassabban megy a munka.

Amerikai istentiszteletek a fiatalok részére.

Télen a felnőttek istentisztelete után, tehát ½12-kor, nyáron pedig a vasárnapi iskola előtt, tehát ½9-kor van amerikai istentisztelet az east blvdi kistemplomban.

Közel százan rendszeresen, heti boritékkal fizetik az egyháztagsági dijat az első év végén a fiatalok közül. Az átlagos résztvevők száma is körülbelül ennyi az első évben.

Erről az ifjusági amerikai szolgálatról az Első Egyház segédlelkésze külön cikkben számol be, azért itt csak érintjük a dolgot.

Az amerikai istentiszteleteket egy ifjusági énekkar szervezése által akarja az egyház vezetősége még vonzóbbá tenni. Ez az ifjusági énekkar természetesen ugy magyar, mint amerikai énekeket tanulna be és adna elő.

A felnőttek lelki életét két templom szolgálja.

Talán viszásnak is tetszik ez a megállapitás. hogy a felnőttek lelki életét két templom szolgálja az Első Egyházban. Pedig valósággal igy van!

Nagyszerü uj központjának ugyanis csak első felét épitette meg az Ur 1932.-ik esztendejében az Első Egyház. Bölcs előrelátással nem ment bele óriási adósságba. Hiszen a teljes épület ára a telekkel együtt negyedmillió dollárra rug. Ezért épült, a leggondosabb körültekintés mellett az uj központ első fele, a nevelési központ.

Ebben csak a vasárnapi iskolai kistemplom szolgálja a felnőttek lelki életét, minden vasárnap d. e. ½11-kor, továbbá a sátoros ünnepeken és a bünbánati estéken.

A többi istentiszteletek, valamint a keresztelések, a konfirmáció, esketések, temetések és urvacsoraosztás helye a 79-ik utcai régi templom, amelyet néhány évvel ezelőtt teljesen megujitott az Első Egyház vezetősége. Ebben a régi templomban vannak a közgyülések is.

Eme két templom mellett meg kell emliteni azt a szép kis fatemplomot is, amelyet az alapitó hivek épitettek és amelyet most a 79-ik utca környékén lakó gyermekek nyári magyar iskolájának és a vasárnapi iskolának szolgálatára rendelt az egyház népe.

A SZERETET OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

A Betegsegélyző Egyletek és az Egyesület osztályainak munkája.

Minden amerikai egyház érezte, nem sokkal megalapitása után, hogy ebben a nagy, szabad hazában, Amerikában, meg kell találni a testvéri segités utját és módját. Ezért alakultak a helyi betegsegélyző egyletek és az országos munkát végző egyesület.

Az Első Egyház kebelében külön van a férfiaknak és külön van a nőknek betegsegélyző egylete. A Ref. Ifj. Bs. Egylet éppen ugy mint a Ref. Női Bs. Egylet minden erejével dolgozik azon, hogy minél jobb és minél előnyösebb szolgálatot tudjon adni tagjainak betegség és halálozás idején.

Nagyon is megérdemli mindkét virágzó testület azt, hogy az egyháztagok, a fiatalok éppen ugy mint a felnőttek, felkarolják. Megérdemlik nemcsak azért, mert az egyházat mindég a legnagyobb szeretettel és megértéssel támogatták, hanem azért is, mert olyan páratlanul szép kedvezményt adnak ugy betegség, mint elhalálozás alkalmával, ami igazán párját ritkitja egész Amerikában.

Ezekből a kedvezményekről nemcsak az egyletek tisztviselői, hanem az egyház lelkészi hivatala is nagy örömmel nyujt felvilágositást minden érdeklődőnek.

Az egész világon élő reformátusságnak legnagyobb és legvirágzóbb segélyegylete, az Amerikai Magyar Református Egyesület, amelynek központja Washingtonban, az Egyesült Államok fővárosában van. A legutóbbi konvencióján olyan nagyszerü ujitásokat hozott be az Egyesület, hogy méltán kibirja az összehasonlitást és a versenyt a legnagyobb amerikai biztositó intézetekkel. Nemcsak betegsegélyt és haláleseti segélyt ád az Egyesület, hanem a modern biztositásnak is minden ágát kultiválja. Az Első Egyház kebelében az Egyesületnek 2-ik osztálya a felnőttek között, a 279-ik pedig a fiatalok között fejt ki munkásságot.

A jótékonysági testületek.

Azokon az egyleteken kivül, amelyek a szorosan vett betegsegélyezést végzik és a temetési járulékot adják, külön meg kell emlékezni azokról a jótékony testületekről, amelyek áldásos munkát fejtenek ki az Első Egyház körében.

A legrégibb ilyen jótékony testülete a Clevelandi Első Egyháznak a Lorántffy Zsuzsánna Egyesület. A magyarországi kálvinizmus történetének legkimagaslóbb alakja: Lorántffy Zsuzsánna, a nagy erdélyi fejedelemasszony. Az ő nyomdokain igyekeznek járni mindazok a női testületek, ame-

A RÁKÓCZI OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

lyek ugy Magyarországon, mint Amerika földjén az ő nevét viselik. A Clevelandi Első Egyházban dolgozó Lorántffy Zsuzsánna Egyesület is minden erejével azon van, hogy a jótékonyságnak azt az utját járja, amelyet a nagy fejedelemasszony mutatott.

A Clevelandi Első Egyháznak másik virágzó jótékony testülete a Templom és Iskola Segélyző Egyesület.

Amint neve is mutatja, ez az Egyesület minden erejével azon van, hogy a templomért és az iskoláért dolgozzon. Ugy a 79-ik utcai templomnak és iskolának, mint az east blvdi uj központnak nagyon sok, igazán értékes berendezési tárgya beszél arról, hogy az egyesület nevéhez hü volt, fennállása óta mindég és hüségesen dolgozott a templomért és iskoláért.

A Templom és Iskola Segélyző Egyesület tagjai között nemcsak nők, hanem férfiak is igyekeznek jótékonyságot kifejteni.

A harmadik testület, amely a jótékonyság munkáját végzi a Női Varró Club, amelynek tagjait elsősorban a fiatalabb asszonyok alkotják. Ez a testület a legfiatalabb jótékony testülete az Első Egyháznak. Éppen ezért veszi mindenki nagy szeretettel körül a fiatal asszonyoknak ezt a körét. Hadd gyarapodjon és erősödjön ez a szép testület is.

Az énekkarok tevékenysége.

Külön fejezetben kell beszámolnunk az énekkarokról, mert az Első Egyház életének nagy eseményeinél, minden egyes alkalommal, gyönyörüen szerepelnek ezek a virágzó szép testületek.

A Református Férfi Énekkar egyike az egyház legrégibb testületeinek. Bizony sok küzdelmen és megpróbáltatáson ment keresztül, csaknem négy évtizedes fennállása alatt ez a testület. De a bajokkal mindig megküzdött az énekkar. Sőt minél nagyobb bajokon verekedte magát keresztül, annál jobban megerősödött és megfiatalodott. Most is megerősödve és megfiatalodva kezdte meg a Református Ifj. Bs. Egylet zászlóavatására és a karácsonyra való készülődést. Legyen is munkáján áldás, siker és fejlődés!

A Református Női Énekkar rövidebb, de nagyon szép multra tekinthet vissza, mint a Férfi Énekkar. Legtöbbször a férfiakkal együtt szerepelnek az utóbbi időben a nők, vegyeskart alkotva. Meg kell azonban a Női Énekkarnak is ugy erősödni, hogy ujra önállóan is tudjon szerepelni minél több alkalommal. Az uj esztendőben gyüjtsön uj erőt és uj tagokat a Női Énekkar!

Bizony nem kis fáradság hétről-hétre eljárni az énekkarok gyakorló óráira! A nők kedden, a férfiak pénteken este gyakorolnak.

AZ IBOLYA OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

Az összes próbák rendszerint pénteken este vannak. A szorgalom és a kitartás adják az igazi sikert. Minél többen lépjenek be az uj esztendőben az Első Egyház két virágzó énekkarának tagja közé!

Szép munkát fejt ki az Egyházi Nagybizottság.

Minden esztendőben, az év elején, össze jönnek az Első Egyház virágzó testületei és előveszik a naptárt, hogy mindegyik testület számára kijelöljék az alkalmakat a szolgálatra. Csakis ugy sikerülhetnek az estélyek, szinielőadások, bazárok és piknikek, hogy ha a testületek nem egymás ellen dolgoznak, hanem egymást támogatják.

Különösen azóta, hogy a gyönyörü Bethlen terem megépült, vált szükségessé az egyházi testületeknek ez a testvéri szép összefogása, mivel az amerikai magyarságnak ez a legszebb terme csakis ugy hoz anyagi hasznot is, hogyha ilyen testvéri összefogással használják fel.

Ez a testvéri összefogás a legszebben jutott kifejezésre a legutóbbi nagybazáron, amelyet mint Debreczeni Nagyvásárt rendeztek meg a lelkes férfiak és nők a fiatalsággal karöltve. Ez alkalomra a Nagybizottság Százas Bizottsággá alakult át, hogy minél többen részt vegyenek a nagyszabásu munkában.

Adja Isten, hogy ez a testvériesen együtt dolgozó bizottság, még hosszu évtizedeken keresztül fejtsen ki áldásos munkásságot!

Az evangélizálás utja.

Naptárunk két évvel ezelőtt részletesen beszámolt az evangélizálásnak azokról az uj utjairól, amelyeket az Első Egyház alkalmaz már hosszu évek óta.

Elsősorban a böjt két hónapján keresztül, tehát közel két hónapig, minden csütörtökön este a kistemplomban, minden vasárnap este pedig a Bethlen teremben vannak ezek a hitépitő, evangélizáló esték. Az amerikai testvéregyházak lelkipásztorai és énekkarai, továbbá vetitett-képes, vagy mozgóképes előadások és ismertetések adják ezeknek az estéknek a lényegét. Részt vesznek benne az amerikai iskolák ének- és zenekarai. Minden eseménynek központjában azonban az Ige szolgálata áll, alkalmi bibliamagyarázat keretében.

Ugyanilyen módszert alkalmaz az egyház az ádventi hónapokban .s.

Mindjobban szükségét érzi azonban az Első Egyház vezetősége annak, hogy egy-egy nagy óhazai magyar igehirdető szólja az evangéliumot Isten népe számára. Meg kell találni az utját és módját annak, hogy a legnagyobb élő magyar igehirdetők évről-évre végiglátogassák az amerikai egyháza-

A NEFELEJTS OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

kat és tegyenek bizonyságot az Üdvözitő Jézus Krisztusról, a mi drága magyar nyelvünkön. Az Első Egyház vezetősége szivesen vesz tárgyalás alá megfelelő uj gondolatot.

A felnőttek oktatása az Amerikai Magyar Szabadiskola keretében történik.

Amikor nagyszerü uj központját megépitette az Első Egyház népe, ugy épitette azt, hogy a világos szép iskolatermekben a felnőttek számára is legyen oktatás.

Ezt az oktatást az Első Egyház az Amerikai Magyar Szabadiskola keretében oldotta meg. Hétfőn és szerdán este három-három órán keresztül az idei télen a következő tárgyak kerülnek előadásra: 1) Angol nyelvgyakorlat; 2) Polgárosodás; 3) Az Egyesült Államok legujabb szociális törvényhozása; 4) A legujabb kor magyar irodalma; 5) Matematikai alapismeretek; 6) Az élettan alapvonalai.

Tandijat az Első Egyház vezetősége nem számit az oktatásért. A befolyó ajándékokból a Szabadiskola könyvtára épül ki. Természetesen ez az Amerikai Magyar Szabadiskola nemcsak az egyháztagokat, hanem az egész magyarságot szolgálja.

Az Első Egyház Nevelési Központja három részre oszlik.

A földszinten (first floor) van a hatalmas Bethlen terem, amely első sorban a testi nevelést szolgálja. Minden este hattól tizig részben magának az egyháznak, részben pedig a testvéregyházaknak és testületeknek kosárlabda és tenisz csapatai használják a Bethlen termet. A játékok után ugy a fiuk, mint a lányok a számukra külön-külön berendezett öltözőben zuhanyfürdőt vesznek és ugy hagyják el az épületet.

Vasárnapokon részben az egyház vagy testületei, részben pedig clevelandi egyházak és egyletek veszik igénybe a Bethlen termet bankettek, szinielőadásik és ünnepélyek lerendezésére.

A terem használatáért természetesen méltányos használati dijat számit fel az egyház. Ezek az összegek nemcsak a fütést és világitást, hanem az épületen fennálló törlesztést és kamatot is fedezik — sőt nagyrészt a házgondnok fizetését is.

Az uj központ első emeletén (first floor) a lelki nevelés folyik. Itt van a kistemplom, továbbá a nyári magyar iskola és a vasárnapi iskola sok, szép osztályterme. Ezeket a termeket az egész hét folyamán, csaknem minden este az egyház különböző testületei veszik igénybe.

A második emeleten (second floor) az egyháztársadalmi nevelés folyik. Itt van az ifjak klubhelyisége, az asszonyok szobája és

A BETHLEN OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

a férfiak terme. Kisebb vacsorák, estélyek és előadások a klubtermekben folynak, mivel ezek összenyithatók és kétszáz személynek kitünő elhelyezést adnak.

Az Első Egyház vezetősége bátran tesz bizonyságot arról, hogy az épitkezésnek ez a megoldása nagyszerüen megfelel a mai egyházi életnek. Szeretettel fel is hivja az összes egyházak figyelmét erre az uj épitkezési módra, mivel a kisebb egyházak is eszközölhetnek ilyen beosztásu épitkezést, hogy ha felére, vagy harmadára terveztetik is épületüket.

Az egészen bizonyos, hogy a mai egyházi életben a testi, lelki és társadalmi nevelést negyszerüen lehet eszközölni egy ilyen hármas beosztásu épületben, mint amilyen a Clevelandi Első Egyház uj központja, Cleveland városának egyik legszebb utján, az East Blvd.-on.

Erősitse az Ur Sionunkat!

Elmult évszázadokban várakat épitettek a mi magyar őseink az ősi magyar földön. Amerika földjén a kivándorolt magyarság a lelki életnek várait épiti meg templomaiban és iskoláiban.

Az Első Egyház áldozatkész népe a lelki életnek erős várát épitette meg Cleveland városában. Az a gondolat vezette az épitőket, hogy ez a vár az egész magyar életnek otthona és tápláló dajkája legyen. Ezért talál otthonra a clevelandi lelki várban minden igaz magyar törekvés és istenes megmozdulás.

Adja Isten, hogy Nagy-Amerika földjén minden nagyobb magyar telepen legyen a magyar hitnek és kulturának olyan erős vára, mint amilyet a Clevelandi Első Egyház épitett! Minden nép, a régi zsidóktól kezdve a mai hatalmas brittekig, sőt legkisebb népekig, megépitette a maga nemzeti kulturájának és hitének várait egyházaiban és azok testületeiben, széles e világon.

Szabad nagy hazánk Amerika alkalmat ad nekünk erre. A Clevelandi Első Egyház példája adjon bátoritást a kisebb egyházaknak is a nagy munkára!

Phone 6768

MICHAELS STUDIO

A FÉNYKÉP ÖRÖKKÉ ÉL!

MÜVÉSZI

FÉNYKÉPEZÉS

657 BROADWAY — LORAIN, OHIO

A SZELIDSÉG OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

A REFORMÁTUS EGYESÜLET TÖRTÉNETE SZÁMOKBAN

Irta: **Kalassay Sándor** aggmenházi felügyelő

A számok beszélnek. Egy olyan testületnek az élete, mint aminő a Református Egyesület, tulajdonképen a számokban nyilatkozik meg. A számokkal együtt áll vagy esik. A számok mutatják meg fejlődését, előhaladását, vagy hanyatlását. Az Egyesületnek az életében tulajdonképen minden a számokért történik| Ezért és ezzel dolgoznak a tisztviselők és a tagok egyaránt. Egyesületünk életében a számok megelevenednek, mert a számokon keresztül nyilvánul meg a testvériség és az emberszeretet. Minél nagyobbak ezek a számok, amelyekkel az Egyesület tisztviselősége dolgozik: annál jobban tudja teljesiteni az Egyesület a reá váró és elvállalt kötelességeket, annál biztosabbá teszi azokat, akik benne vetik reményüket.

Érdemes lesz ezért megismerkedni azokkal a számokkal, amelyekben Egyesületünk története nyilatkozik meg. Elvetett kicsiny mustár mag, amely negyven esztendő alatt terebélyes fává növekedik fel. Tizenöt évig az ugynevezett kivetéses alapon dolgozik, de aztán az összes nagyobb magyar testületek között elsőnek hozza be az ugynevezett korszerinti fizetést s mostani erőssége legnagyobbrészt éppen abban van, hogy tagjai dacára annak, hogy az Egyesület negyven éves elmult, nem öregedtek meg, mert a korszerinti havi fizetés behozatala óta mindig nagyobb számban állottak be tagjai közzé fiatalok, mint idősebbek, akiknek többet kellett fizetnie.

Taglétszámban való előhaladása nem volt rohamos, de eltekintve egy kevés hullámzástól, állandónak mondható. Ez a hullámzás nem volt olyan nagy, mint más magyar testületeknél.

Egyesületünket **1896 julius 4-én alapitottuk Trentonban, N. J.** A megalakuláskor azt határoztuk el, hogy Egyesületünk akkor kezdi meg munkálkodását, tudniillik, hogy haláleseti segélyt fizet, ha 500 tagja lesz. Miután az 500 tag nem volt meg, **1897 február 15-én Clevelandban** gyülést tartottunk s dacára annak, hogy csak **320 tag** jelentkezett és a pénztárban **csak 272 dollár** volt, kimondottuk, hogy az Egyesület a következő áprilishónap elsején megkezdi munkálkodását.

Az első nagy gyülés 1898 február elején Bridgeportban volt. Ekkor a tagok száma **866** volt. Az évi bevétel **$3762.36.** A kiadás **$2283.87.** S **1899-ben** a pittsburghi nagy gyülésen már **1047** tagot jelentett a jegyző a pénztárnok pedig **5156 dollár 48 cent bevételt** és **3589 dollár 17 cent kiadást.** Ekkor a maradvány volt **$1567.29.**

1900-ban Homesteadban volt a nagy gyülés, amikor a jegyző azok miatt a zavarok miatt, amelyek 1899-ben megrázták Egyesületünket, már csak **792** tagot mutat ki. Miután a lefolyt idő alatt három pénztárnok is volt, a számadás nagyon darabos. De igy is meg lehet állapitani, hogy a számadási idő alatt az Egyesületnek a **bevétele 5629 dollár és 45 cent volt. A kiadása pedig 5113 dollár és 14 cent. Maradvány: 516 dollár 31 cent.**

1901-ben Clevelandban volt a konvenció. A megrázkódtatást még ekkor is érezte az Egyesület, amennyiben **Mokcsay Béla** jegyző csak **884** tagot mutat ki, **Tomcsányi József** pénztárnok pedig **7034 dollár 56 cent bevételt és 5836 dollár 71 cent kiadást jelentett. Igy a maradvány: $1197.85.**

Ezen a gyülésen szabályoztatott a haláleseti segély ugy, hogy ha az Egyesületnek 500 fizető tagja van, a haláleseti segély $300.00. Ha 800 tag van 400 dollárt fizet az Egyesület. Ha a tagok száma egy ezerre emelkedik, akkor a haláleseti segély 500 dollár lesz. Ha a tagok száma 1100 lesz, akkor a haláleseti segély 550 dollár, ugy hogy ujabb száz tag után ismét 50 dollár fizettetik s igy a haláleseti dij 600 dollár lesz. Ezen kivül a temetkezési költség 50 dollár.

Az eredmény már **1902-ben** a **New York**-ban tartott konvención nyilvánvalóvá lett, mert itt már **Kovächy M. István** jegyző **1562** tagot jelentett be, akik már ekkor 64 osz-

tályban kezeltettek. A pénztárnok jelentése szerint a **bevétel volt 10 ezer 155 dollár 90 cent, a kiadás pedig 5963 dollár és 87 cent.** Maradvány: $4192.03. A kamatokkal együtt: $4273.03.

A következő évi gyülés 1903-ban Toledoban tartatott meg. Ezen a gyülésen **Papp István** jegyző **2165** tagot jelentett be. **Tomcsányi József** pénztárnok pedig **17 ezer 018 dollár és 31 cent bevételről és 12 ezer 548 dollár 95 cent kiadásról számol.** Igy a maradvány $4469.36, illetve az évközi kamatokkal **4581 dollár és 51 cent.**

1904 október 4 és a következő napjain **Youngstownban** volt a nagy gyülés. Ugyanazok a tisztviselők, akik a mult évben, erre a gyülésre a következőket jelentették: A tagok száma: **2050.** Az osztályok száma 72. **A bevétel $18,232.96. A kiadás $16,343.29. A maradvány $1939.67.**

Arra a nagy gyülésre, amely **1905 október 10-én Johnstownban** kezdődött, **Papp István** jegyző már csak 1963 tagot jelentett 74 osztályban. Ennek az volt az oka, hogy a Vezértestület nem akart olyan tagokat számon tartani, akik a törvényes időn belül nem teljesitették kötelességeiket. Igy töröltetett ki 645 tag. A kimutatott tagok száma ekkor rendes fizető tagokról szólt. **Ludman Sándor** közgyülési számvizsgáló jelentése szerint a **bevétel 24 ezer 322 dollár 63 cent volt. A kiadás pedig 21 ezer 377 dollár 50 cent. A maradvány 2945 dollár és 13 cent.**

1906 október elején **Trentonban** tartotta meg az Egyesület tiz éves jubileumi gyülését. Ekkor határozta el az ÁRVAHÁZNAK a megalapitását. **Papp István** jegyző itt **2030** tagot jelentett, akik 71 osztályba voltak beosztva. A közgyülési számvizsgáló bizottság jelentése szerint az évi bevétel volt $23,256.30. A maradvánnyal együtt $26,199.43. A kiadás volt $23,089.44. A maradvány $3200.64.

A trentoni gyülésnek a határozata alapján a nagy gyülések ezután két évenként tartattak s igy a legközelebbi gyülés **1908 október 14** és következő napjain volt megtartva **South Bendben.** Ezen a gyülésen azt jelentette Papp István jegyző, hogy az Egyesületnek 88 müködő osztálya van s a két év alatt 1212 tag lépett be az Egyesületbe, de töröltetett 856 tag. Meghalt 62 tag s igy a tényleges létszám 2300 tag. Erre az időre esik az első szervezőnek **Kódy Józsefnek** az alkalmazása. Tomcsányi József pénztárnok jelentése szerint a két év alatt az Egyesületnek **64 ezer 061 dollár és 77 cent bevétele s 58 ezer 560 dollár és 31 cent kiadása volt.** Igy a maradvány $5501.46. Ezenkivül kezelt a pénztárnok $8258.60 árvapénzt

A KÁROLYI GÁSPÁR OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

s az Árvaházi alapon volt 1683 dollár és 45 cent.

1910 október 12 és következő napjain **Pittsburghban** volt az Egyesületnek a nagy gyülése. Ennek a gyülésnek a határozata alapján tért át az Egyesület a korszerinti havi fizetésre s ennek volt a szenzációja Tomcsányi József pénztárnoknak az eltünése. Ez a szomoru eset természetesen gátolta az Egyesületnek a fejlődését, bár anyagiakban aránylag nem volt nagy a veszteség. A gyülésre az anyagi helyzetről **Kalassay Sándor** helyettes pénztárnok tett jelentést. E szerint a két év alatt az Egyesületnek **78 ezer 745 dollár 44 cent bevétele és 76 ezer 520 dollár 34 cent kiadása volt.** A maradvány tehát **2225 dollár és 63 cent.** A megállapitott hiány 1199 dollár és 63 cent. Igy a folyó számlán a tényleges maradvány 1025 dollár és 47 cent volt. Kamatozó betét egyik bankban: $2674.54. Egy másik bankban: $1525.10. Követelés a Bond Co.-tól: $5572.13. Összes vagyon tehát $10,808.24. Ebből az árvák pénze volt: $6818.85. Árvaházi alap: $1848.15. Molnár István titkár jelentése szerint a lefolyt idő alatt 13 uj osztály alakult. Töröltetett 9 osztály. Az osztályok száma 92 volt s ezekben **2665** tag. Ez alatt az idő alatt alkalmazta az Egyesület **Tályai Ferencet** tagszerzőnek, de munkája nem volt eredményes. De ez is bizonyság a mellett, hogy az Egyesületnek a Vezértestülete már régen felismerte a szervezők alkalmazásának a szükségességét.

Az **1912. évi** nagy gyülés **Clevelandban** volt megtartva. Sajnos, hogy a titkári és pénztárnoki, számvizsgálói jelentések nincsenek meg s igy az adatokat a félévi gyülések jegyzőkönyveiből kellett összeállitanom. E szerint **az összes bevételek 92 ezer 108 dollár és 33 centre rugtak. A kiadás pedig 88 ezer 033 dollár és 88 cent volt.** A maradvány tehát $4066.35. Az Egyesület vagyona volt: $14,151.77. Árvapénz: $11,395.36. Árvaházi alap: $2267.20. A számadást **Boros Jenő** pénztárnok jelentette. A titkár jelentése szerint a gyülés alkalmával 2689 tag volt áprilisban. Ez a szám bizonyára nem nagyon emelkedett az utolsó fél év alatt.

Ezen a gyülésen határoztatott el, hogy a nagy gyülések három évenkint tartassanak. E határozat alapján a legközelebbi nagy gyülés **1915** október 15-ikén kezdődött meg **Toledoban.** Ennek a közgyülésnek a jegyzőkönyvében sincsennek meg az adatokat feltüntető jelentések s igy ismét csak a félévi vezértestületi gyülések adatait kellett használnom. Ezek szerint az adatok szerint a három évi **bevétel volt 170 ezer 271 dollár és 44 cent, a kiadás pedig 169 ezer 395 dollár**

AZ ARANY JÁNOS OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

és 80 cent. A maradvány a folyó számlán $878.64. Az Egyesület vagyoni helyzete a következő volt:

1. Forgó tőke	$ 878.64
2. Alaptőke	16,693.18
3. Árvaházi alap	2,876.56
4. Árvapénzek	11,615.83
Összesen	32,064.21

A tagok száma volt a biztositó osztályban: 4032. A gyermek osztályban: 512. A betegsegélyző osztályban: 105. Összesen: **4649.**

1918-ban a háborus zavarok következtében nem volt megtartva az Egyesület nagy gyülése. E helyett **New Yorkban** 1918 október 22-ikén és következő napjain egy kibővitett vezértestületi gyülés tartatott. Erre a gyülésre Molnár István titkár-pénztárnok a következő összesitett jelentést tette: **Bevétel volt a három év alatt 239 ezer 344 dollár és 40 cent. A kiadás volt 223 ezer 994 dollár és 97 cent. Maradvány $6,349.43.** A vagyoni helyzet a következő volt:

1. Forgó tőke	$ 6,349.43
2. Alaptőke	43,531.71
3. Árvaházi alap	6,321.20
4. Árvapénzek	26,953.44
Összesen	83,155.18

A tagok száma volt a biztositó osztályban: 5298. A gyermek osztályban: 1001. A betegsegélyző osztályban: 516. Összesen: **6815** tag.

Az Egyesületnek elmaradt nagy gyülése **1919** szeptember 24 és következő napjain tartatott meg **Buffaloban.** Ezen a gyülésen a tagok száma a következőképen volt **kimutatva**: a biztositó osztályban: 5584 tag. A gyermek osztályban: 1120 tag. A betegsegélyző osztályban: 689 tag. Összesen: 7393 tag. A lefolyt év alatt az Egyesület **bevétele volt 128 ezer 699 dollár 54 cent. Kiadása 120 ezer 153 dollár 18 cent. Maradványa $8546.16.**

Az Egyesület vagyona a következő volt:

1. Forgó tőke	$ 8,546.16
2. Alaptőke	35,880.50
3. Árvaházi alap	6,574.20
4. Árvapénzek	30,701.54
5. Alien Property Cust.	12,498.88
Összesen	94,201.28

Meg kell itt emlitenünk, hogy Egyesületünk mindenik Liberty Bondból 5000 dollár értéküt vásárolt. A magyarországi hadi kölcsönből pedig százezer koronát.

A buffaloi nagy gyülés alaptőkéjének egy hetedrészét adta a magyarországi segélymunkára, amikor erre a célra 5000 dol-

A BIBLIA OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

lárt megszavazott és az illetékes helyre átutalta.

Ezen a gyülésen határoztatott el, hogy az árvaházi alap javára minden egyesületi tag havonként öt centet, tehát egy évben hatvan centet fizessen be. Ez a határozat tette lehetővé azt, hogy az Árvaház megalapittatott. Meg kell állapitanunk azt a tényt, hogy ez a nagy gyülés a valódi jótékonyságnak a jegyében folyt le s ettől kezdve rohamosan gyarapodik az Egyesület vagyoni helyzete.

A buffaloi gyülés határozta el, hogy a nagy gyülések ezután négy évenként tartatnak. E szerint a határozat szerint a legközelebbi gyülés **1923** szeptember havában tartatott meg **Ligonierban,** az Egyesületnek az Árvaházában.

A titkár erre a gyülésre a következő tag létszámot muntatta ki: A biztositó osztályban volt: 7154 tag. A gyermek osztályban: 3269. A betegsegélyzőben: 1280. Összesen: **11,703** tag.

Tóth Sándor pénztárnok azt jelentette, hogy a lefolyt négy év alatt az Egyesületnek **531 ezer 954 dollár 83 cent bevétele volt. Ezzel szemben a kiadása 510 ezer 503 dollár 87 cent.** A maradvány $21,450.96.

Az Egyesület vagyona a következő volt:

I. KÉSZPÉNZ.

1. Forgó tőke	$ 21,450.96
2. Alaptőke	145,443.52
3. Árvaházi alap	2,881.69
Összesen készpénz	170,776.17

II. Ingatlanokban.

1. Az árvaház értéke	56,250.00
2. A lancasteri telkek értéke	3,750.00
Összesen	60,000.00

III. KÖLCSÖNÖKBEN.

1. Az árvaházi alap tartozása	22,700.00
2. A Bethesda Kör tartozása	200.00
3. A kalamazooi egyház tartozása	5,000.00
4. A loraini egyház kölcsöne	3,000.00
5. A flinti egyház kölcsöne	6,000.00
Összesen	36,900.00

Az Egyesület tényleges vagyona tehát 267 ezer 676 dollár és 11 cent volt.

A pénztárnok kezelése alatt volt 43,612 92 cent árvapénz. Bankokban: $31,728.89. Az Alien Property Custodian kezelésében: $11,-884.03. Névleges vagyon volt még a magyar hadikölcsönbe fektetett 13,448 dollár. **A pénztárnok kezelése alatt állott tehát 324 ezer 737 dollár és 09 cent.**

A HOZSANNA OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

A következő nagy gyülés **1927** szeptember 25 és a következő napjain volt **Ligonierban.** Ekkor az Egyesületnek 7596 tagja volt a biztositó osztályban. A gyermek tagok száma 4205-re emelkedett. A betegsegélyző osztályban 1880 tag szerepelt. Igy összesen 13,681 tagot kezelt a titkári hivatal.

A pénztár forgalmáról és a vagyoni helyzetről a pénztárnok a következőket jelentette:

BEVÉTELEK.

Az első pénztári évben	$ 199,873.66
A második pénztári évben	456,498.58
A harmadik pénztári évben	296,635.52
A negyedik pénztári évben	136,705.13
Összes bevétel	**$1,089,712.89**

azaz egy millió nyolcvankilenc ezer hétszáz tizenkét dollár és nyolcvankilenc cent.

KIADÁSOK.

Az első pénztári évben	$ 181,839.98
A második pénztári évben	466,705.20
A harmadik pénztári évben	276,446.26
A negyedik pénztári évben	146,228.63
Összesen	$1,071,220.07

azaz egy millió kétszázhusz dollár és hét cent. **Maradvány $18,492.82.**

Az Egyesület vagyona a következő volt:

1. Forgó tőke		$18,492.82
2. Az alaptőke vagyona:		
a. Bankokban	82,116.24	
b. Bondokban	328,000.00	
c. Kölcsönökben	11,000.00	
Összesen		$421,116.24
3. Az Árvaház vagyona:		
a. Az ingatlan értéke	77,640.00	
b. Ingóságok értéke	22,126.00	
c. Készpénz	450.87	
Összesen		$100,216.87
4. A forgótőkét illető árvapénzek		2,518.60
Összesen		$542,344.53

azaz ötszáznegyvenkétezer háromszáznegyvennégy dollár és ötvenhárom cent.

A kezelés alatt levő árvapénzek összege: $43,207.38.

Az **1931-ik** évi nagy gyülésre, amely **Ligonierban** junius 22 és következő napjain tartatott meg, a titkár azt jelentette, hogy a tagok száma összesen **14,274.** Ebből a biztositó osztályba tartozik 7528 tag. A gyermek osztályba: 4725 tag. A betegsegélyző osztályba: 2021.

A JÓ SZIV OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

A lefolyt idő alatt 1927 augusztus 1-től 1930 december 31-ig a következő bevételek voltak:

1. Maradvány 1927 aug. 1-én	.... $	18,492.82
2. 1927 aug. 1—1927 dec. 31-ig	....	94,555.25
3. 1928 jan. 1-től—1928 dec. 31-ig		274,540.53
4. 1929 jan. 1-től—1929 dec. 31-ig		324,368.70
5. 1930 jan. 1-től—1930 dec. 31-ig		400,871.86
Összesen	..... $	1,112,829.16

azaz egy millió száztizenkétezer nyolcszázhuszonkilenc dollár és tizenhat cent.

A kiadások a következők voltak:

1927 aug. 1-től—1927 dec. 1-ig	.... $	107,539.42
1928 jan. 1-től—1928 dec. 31-ig	....	260,513.46
1929 jan. 1-től—1929 dec. 31-ig	....	318,121.96
1930 jan. 1-től—1930 dec. 31-ig	....	420,980.84
Összesen	..... $	1,107,064.84

azaz egy millió százhétezer hatvannégy dollár és nyolcvannégy cent. E szerint a maradvány: $5764.32.

A pénztárnok a következőkben mutatja ki az Egyesület vagyoni állapotát **1931 junius elsején:**

1. Forgó tőke	..... $	8,648.55
2. Bankokban	.....	89,448.34
3. Községi bondokban	.....	315,101.17
4. Ingatlan bondokban	.....	392,000.00
5. Betáblázott kölcsön	.....	86,500.00
Összesen	—.....	$891,698,06

azaz nyolcszázkilencvenegyezer hatszázkilenc vennyolc dollár és hat cent.

A pénztárnok által kezelt árvapénzek összege: $39,673.12.

Az árvaház ingó és ingatlan vagyonának az értéke $125,235.48-ben volt megállapitva. A teher pedig $77,030.00 volt s igy a tiszta vagyon: $48,205.48 volt.

Egyesületünknek a legutolsó nagy gyülése **1935** junius 11 és következő napjain volt megtartva Ligonierban. Ekkor a titkár a következő tagsági számot mutatta ki: a biztositó osztályban volt 7066 tag. A gyermek osztályban: 4767. A betegsegélyző osztályban: 1137 tag. Összesen: **12,960** tag.

A pénztárnok jelentése szerint az elmult négy évben a következő bevételei voltak az Egyesületnek:

Áthozat 1930 dec. 31-ről	..... $	5,761.27
1931 jan. 1-től—1931 dec. 31-ig	....	315,719.84
1932 jan. 1-től—1932 dec. 31-ig	....	240,830.57
1933 jan. 1-től—1933 dec. 31-ig	....	240,291.20
1934 jan. 1-től—1934 dec. 31-ig	....	311,978.09
Összesen	.....	$1,108,810.70

azaz egy millió száznyolcezer nyolcszáztiz dollár és hetven cent.

A CSILLAG OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

A kiadások pedig a következők voltak:

1931-ben	$303,467.11
1932-ben	$ 210,923.00
1933-ban	296,478.18
1934-ben	305,921.08
Összesen	**$1,089,789.37**

azaz egy millió nyolcszázkilencezer hétszáz nyolcvankilenc dollár és harminchét cent.

Igy a maradvány a forgó tőkén $19,030.33.

Az Egyesület által kezelt árvapénzek összege: $28,366.07.

Az Egyesület vagyonáról a következő kimutatás számol be:

1. Forgó tőke	$ 19,030.33
2. Takarék bankbetétek	44,193.07
3. Bezárt bankokban	119,046.05
4. U. S. Bondokban	89,885.07
5. U. S. Loan bankban	9,450.00
6. Városi kötvények	169,754.22
7. Városi szövetkezeti bizonylatok	138,000.00
8. Ingatlanra adott kötvények	335,000.00
9. Ingatlanok adócéduláí	19,324.00
10. Banki részvények	5,563.00
11. Tagoknak adott kölcsönök	81,299.53
12. Betáblázott kölcsönök	78,950.00
13. Vegyes értékek	10,726.13
Összesen	**$1,120,221.62**

azaz egy millió százhuszezer kétszázhuszonegy dollár és hatvankét cent.

Az Árvaház vagyoni értékelése a depresszió következtében a következő volt: Vagyon mérleg: $103,198.20. A tartozás: $68,026.61. Tiszta vagyon: 35,171 dollár és 59 cent.

Ime eddig segitett minket az Ur!

Azok, akik a számok beszédét megtudják érteni, meglátják ebben a kimutatásban azt, hogy az Amerikai Magyar Református Egyesület olyan értékeket szerzett, amelyek beszélő bizonyságok amellett, hogy Istennek gazdag áldása van azokkal, akik arra törekednek, hogy hitüket jócselekedetekkel mutassák meg.

Soli Deo Gloria! Istené a dicsőség!

KOHLENBERG
FURNITURE COMPANY
BUTORKERESKEDÉS
Telephone: VInewood 1-8177
8015 WEST JEFFERSON AVENUE
DETROIT, MICHIGAN

A LORÁNTFFY ZSUZSÁNNA OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

ÉLETÜNK ALKONYÁN . . .

Régen volt, még megboldogult kolozsvári egyetemi hallgató koromban, — bizony már vagy harminc esztendeje annak—hogy Dr. Csengery Jánosnak, az európai hirü classica-philológusnak egyik óráján — mint legtöbbször — arról folyt a verseny, ki tudja ezt, vagy azt az eredeti latin, vagy görög szövegü egy-egy szép gondolatot kellően, magyarosan legszebben visszaadni. Az egyik ily órán — még most is emlékszem rá — nagy viták után állapodtunk meg egy ily classicus mondásnak következő magyar szövegében:

"A Sors, melynek árja ellen sokan oly dacolva küzdenek
S csak kevés, ki boldogul,
Hová vetett az engem éltem alkonyán...?"

Ki mondhatta volna más e sorokat, mint egy akkor is, most is oly mostoha sorsu müvész poéta, kinek bizony öregségére azon kellett törnie fejé, hol fogja utolsó napjait tölteni s már most is, öregedő fejjel bizony lealázó nyomoruságban élte napjait.

Ha sajátos amerikai magyar életünkre gondolunk, hányan vannak köztünk, akik egészen más utakon indultak, más vizek felé eveztek és bizony életük hajóját, óh mily messze vitte attól a Sors.

Mint föntebb mondottuk, a "Sors árja ellen sokan oly dacolva küzdenek..." Mikor az Amerikába szakadt magyar kivándorló sok éveknek előtte kikötött az itteni partokon, bizony hogy ezer nehézséggel kellett megküzdenie. A legnagyobb és legkeményebb volt az angol nyelv. Tessék elképzelni, hogy idegen nyelvet soha nem beszélt, talán még faluja határát is soha át nem lépett iparos vagy földmunkás mily keserüséget érzett szivében, amikor mindenütt körülötte idegen hangokat hallott, neki szokatlan. soha nem látott életmódban kezdte el a kenyér keresés nehéz munkáját. Ösztönszerüen is azokhoz huzódott, kiknek nyelvét, szokásait magáénak tartotta, honfitársaiban kereste és találta első és igazi támogatóit. Természetes volt hát, hogy magyar egyházakban, magyar egyletekben tömörült, ott találta meg otthonát.

Kicsi, kezdetleges intézmények voltak ezek, de csakhamar felvirágzott egyház is, egylet is főként azáltal, hogy az itteni magyar kivándorlók több, mint fele csak azért jött ki ide, hogy pár évi szorgos munka árán szerzett pár száz, vagy pár ezer dolláron az óhazában kifizesse az adósággal terhelt kis birtokot, vagy hogy egyáltalában vehessen pár holdat s egy szép kis házat, avagy mint iparos kellő tőkével megkezdhesse életét... Fizették ezek az egyházat, egyletet szivesen, mert hiszen ha éppen meg történt volna, hogy betegség akadályozta volna a kenyere megszerzésében, akkor az a 8-10 dollár heti segély elegendő volt arra, hoky felépüléséig fentartsa magát s családját is. Az ilyenek azután, ha az óhazába visszamentek, dehogy is kérték vissza az egyletbe fizetett dijaikat. Örültek, hogy hazamehetnek; különben is ugy gondolkoztak, magyaros tisztességgel, hogy legalább erősödik az egylet s egy másik honfitársukon segit majd talán az, ha egyletük fizető képességét ezzel is emelik. Igy volt ez éveken, évtizedeken át...

Mi történt azután? Megszünt a bevándorlás, itt maradt a magyarság 90%je, elöregedett bizony valamennyi. A gyakori betegség és halálozások által legyengültek a helyi egyletek, a legtöbb nem birta ellátni tagjait a vállalt kötelezettséggel. Állami biztositás sem segitett rajtuk, mert ott fizetni kell, akár dolgozik valaki, akár egészséges, akár nem. S a munka nélkül maradt, elöregedett magyar mit tehet? Ha nem fizette tovább biztositását, bizony elveszett az.

Igy fordult tehát a figyelem ujabban és főként azon nagy magyar egyleteink felé, amelyek országos szervezetben minden tagukról gonloskodni képesek, sőt a kisebb legyengült egyleteket is képesek bevenni, hogy befizetéseik el ne vesszenek, hanem a nagy tömegü egyleti tagok sorába olvasztva bizonyosak lehessenek "életük alkonyára..."

Ezek között is elsősorban kell emlitenünk Az Amerikai Magyar Református

Egyesületet, a biztositások minden modern formáját nyujtó ezen testvéri egyletet, amely tagjairól minden körülmények között gondoskodik, sőt tagjai árváinak is gondos nevelést ad Ligonier, Pa.-ban levő árvaházában, ami az egyedüli ilynemü szeretet-intézménye az amerikai magyarságnak ott. Azon tagjai részére, akik elöregedtek, vagy munkaképtelenekké lettek, az ugyanott levő aggmenházban, Bethlen Otthonban, igazi magyaros ellátásban gondoskodik. Nem ülnek ott tétlenül ezen idősebb férfiak és nők, Akik arra egészégük folytán alkalmasak, azok a gazdaság sok féle ágában könnyü munkát végeznek, nem érzik tehát a tétlenség és az ingyen való ellátás keserüségét, ami más ily természetü u. n. szegény-házban meg van. A Református Egyesület bármilyen vallásu magyar férfit és nőt, valamint gyermeket felvett és felvesz tagjai sorába, nem tarthat tehát senkit vissza a jelentkezéstől az, hogy milyen vallásu. Ez az egyetlen amerikai magyar egylet, amely müködési engedélyét, charterját egyenesen a congresszusi törvény alapján kapta meg s igy az Egyesült Államok minden államában müködésre jogot nyert.

Központi irodája is Washington, D. C.-ben van. Életbiztositó okmányainak kilépési kedvezményei vannak, ami azt jelenti, hogy ha a tag nem akarja, vagy nem tudja fizetni bármily okból is biztositását, akkor tartalékát két évi tagság után már kiveheti, vagy annak megfelelően több éven át fizetés nélkül is meghosszabbitását kapja életbiztositása és árvaház, aggmenházra való jogai teljes fentartásával.

Igy értjük meg tehát azt, hogy "éltünk alkonyán"— amikor már talán mindenek elhagynak bennünket, — mit jelent nekünk az hogy az Amerikai Magyar Református Egyesületnek tagjai vagyunk. Önmagunkkal és szeretteinkkel a legjobbat tehát akkor tehetjük, ha minél előbb tagjaivá leszünk ezen nemescélu intézménynek, amely gyermekeket születéstől kezdve biztosit, 20 évre szóló készpénz visszatérités mellett is, nevelési, tanittatási segélyt ad, felnőtteket pedig 16-tól 60 éves korig vesz fel.

Felvilágositással bármelyik fiók képviselője, vagy a Központi főiroda szolgál, amelynek cime: 900 Chandler Bldg., Washington, D. C. (BI)

NÉMETH & COMPANY
Hardware, Stoves, Paints & Floor Coverings
Phone: LO 4498
11909 BUCKEYE, RD., CLEVELAND, O.

A HÓVIRÁG OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

EGYMÁS TERHÉNEK HORDOZÁSA

Gal. 6:1—5.

Ha előfogja az embert valami bün, mi testiek, a kritikával háritjuk el magunktól: megállapitjuk létezését és állást foglalunk ellene. Ez a magatartásunk jut kifejezésre egész büntető rendszerünkben, társadalmi morál-kódexünkben, a közvélemény szavában. A bünt "józanul felfogott létérdekeinknek" megfelelőleg mérlegeljük: mihelyt megjelenik, magunkat azonnal kivüle és fölé helyezzük. Nekem a más bünéhez csak annyi közöm van, csak annyiban érdekel, hogy nem én követtem el, mert ez azt jelenti számomra, hogy én, aki nem esem ugyanazon megitélés alá, több megbecsülésre, tiszteletre, méltánylásra és támogatásra tarthatok igényt az emberek részéről, mint ő, a bünelkövető. Az ő büne által én az emberek szemében emelkedem, s ez a legfőbb létparancs a mi számunkha, testiek számára, akik minden módon meg akarjuk tartani életünket. A gyülölet-szeretet, sérelem-bosszu, megalázás-felmagasztalás, itélet-felmentés ellentétes jegyeiben fennálló világunkban az én "nagyságom" és "tisztaságom" nyilvánvalóvá lételének egyetlen módja az, hogy a másik "alacsonysága" és "tisztátalansága" napvilágra jöjjön. Nem érdekem, hogy a mások büne csökkentessék, mert a magam "emelkedésének" lehetőségétől fosztanám meg magamat.

Igaz ugyan, hogy igy szólok: "Szerencsétlen megtévedt" vagy: "kár érte, mert sokra vihette volna", vagy: "hogy is tehetett ilyent, hiszen olyan jó ember volt", megállapitásaimban azonban csak a másra nézve való dicsekedés (4. v.) nyilvánul meg, mert szavaim ezekben a belső itéletekben gyökereznek: "én nem tévedtem meg", "én többre vihetem, mint ő", "én jobb ember vagyok, mint ő". Akár mentegetünk, akár elitélünk másokat, mindig önmagunkkal dicsekszünk. Másként nem tehetünk, mert ami testtől született test az és mint ilyen, minden életnyilvánulásával a maga dicsőségét (és semmi egyebet) kivánja szolgálni.

Igy a bün bünt szül, mert gőgös önszeretetünk számára nyit ujabb és ujabb utakat. Mi a bünre nem tudunk máskép felelni, csak bünnel. A bünnél, amit egyesek elkövetnek, talán csak az a nagyobb bün, ahogy mások reagálnak rá.

Közéleti és magánéleti botrányok, törvényes és társadalmi igazságszolgáltatás egymásra következő hulláma ugy látszik, mintha némi kiegyenlitődést hozna létre, azonban valamennyien érezzük, hogy egyensuly: kibékülés és megbékélés soha sem következik be, sőt inkább ugy tünik fel ez az egész le- s felhullámzás, mintha végzetszerü folyamat volna s a bün és büntetés szövevényében mi csak a végzet bábjátékai volnánk.

Ezért nem is az ilymódon megkötött emberhez szól az Apostol, hanem a "lelkiek"-hez. "Ti lelkiek" (1. v.) — azt mondja. Ti, akik nem ismeritek és nem itéltek senkit test szerint, tudniillik a ti érdeketek szerint, hanem lélek szerint ismeritek és ezért igazságban és szabadságban itéltek; ti, akik megvilágosodtatok a ti elméteknek lelke szerint s ezért magatokat és másokat nem azokban a megkötésekben látjátok, amikben a testi szemmel nézők látják: Ti, egyedül ti érthetitek meg, hogy ő vele, a "bünössel" egyazon törvény és itélet alatt állotok, hogy ugyanazon teher sulya alatt görnyedeztek, amely alatt ő összerogyott (— "mert kiki a maga terhét hordozza" 5. v. —), hogy lábatok alatt épugy inog a föld, mint az ő lába alatt, hogy az ő büne a ti kisértésetek tüköre, hogy az ő földreesettsége a ti sorsotok példázása, hogy az ő nyomoruságának vagytok ti magatok is mindenben részesei. Ti ne képzelegjetek semmiféle nagyobb biztonságban és magasabbrendüségben a "bünössel" szemben, "mert ha valaki azt véli, hogy ő valami, holott semmi, önmagát csalja meg" (4. v.).

Hanem inkább a "szelidség lelkével" (1. v.) igazitsátok utba a bünöst. Nem azt mondja az Apostol, hogy szelid szavakkal. Nem, a legtávolabbról sem- "A szó csak szó, s a meggyötört szivet a fülön át gyógyitani nem lehet" (Shakespeare). Nem "jó

modor", "szociális érzék", "humánus magatartás" megmutatására gondol itt. Nem is önfegyelmezésre, önmérsékletre, vagy altruizmusra való felhivás ez. Nem, éppen nem erről van itt szó, mert az ilyen forrásból fakadó megnyilatkozásainkban azt adjuk a másiknak, a "bünösnek", amiből nekünk feleslegünk van, s a vele szembeni "helyzeti előnyünket" juttatjuk kifejezésre.

A "szelidség lelkével" éppen az áll a másik mellé, akinek semmi ilyen "feleslege" nincs: aki nem a maga teljességéből akar a másiknak adni, hanem éppen a maga ürességéről tesz a másikkal együtt bizonyságot, aki épugy szükölködik, mint a másik, s éppen ezért nem adni, hanem a másikkal együtt kapni akar.

Nem a magad "nagyságában" találkozol a "bünössel", hanem a magad kicsinységében. Nem fenn a hegycsucson, a nappal szembenézve, megdicsőülve és szabadon, hanem lenn a porban, a sötétben, megszégyenülve, összetörve, teher alatt görnyedve. Nem kiálthatsz le hozzá fentről, messziről, a magasból: "jer ide fel, ahol én vagyok", hanem alant a mélyben remegő hangon szólithatod csak: "viseljük együtt láncainkat, zörgessünk együtt bebocsáttatásért, könyörögjünk, kiáltsunk együtt a sötétségből irgalomért és kegyelemért". "Egymás terhét hordozzátok és ugy töltsétek be a Krisztus törvényét." (2.v.) Te, aki magad is elitélt vagy, nem lehetsz az ő számára sem itélet, sem felmentés. Te csak ember vagy, ama másiknak "sorstársa", ne játszd a publikánussal szemben a farizeus szerepét, meggondolván, hogy az Ur előtt amaz találtatott igaznak.

A bünben szolidaris ember számára Isten a megváltásnak csak egyetlen utját tartotta nyitva: a kegyelemért való "szolidáris" esedezés utját. Csak ebben lehetsz te is a másik számára "utbaigazitó" (1. v.), mert tetszett az Urnak, hogy igy készitsen üdvöt a mi számunkra, hogy ne dicsekedhessék Előtte egy test sem, hanem legyen egyedül Övé a dicsőség. Amen.

Lukács László.

ARANY KERESZT PATIKA
HOFFER ROBERT tulajdonos
8104 W. JEFFERSON AVENUE
DETROIT, MICH.

DR. MAJOROS JÁNOS
FOGORVOS
11623 BUCKEYE RD., CLEVELAND, O.

A BOCSKAY OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

AZ ITALKÉRDÉS A BIBLIÁBAN

Mi aránylag sok szőlőt termelő ország vagyunk s igy sok nálunk a bor is, pálinka is s szeszesitalt általában nálunk sokat fogyasztanak nemcsak a felnőttek, hanem a fiatalemberek, a legények is; sőt sok községben már a kis gyermekeket is "itatják". A magyar ifjuság életének egyik nagy kérdése az "ital". Ezért tudnunk kell, hogy keresztyén alapon, azaz a Szentirás alapján milyen álláspontot kell elfoglalnunk ebben a kérdésben

A különféle italok azért jelentenek veszedelmet az ifjuságra nézve is, mert a szeszesitalban "szesz" van, más néven "alkohol", mely egy igen veszedelmes méreg. Az "alkohol" szó arab szó s azt jelenti, hogy "legfinomabb", vagyis olyan valami, ami tovaszálló, nem érzékelhető, mámoritó méreg. A 9-ik században egy arab fedezte fel az alkoholt s az első pálinkát a XIII. században Franciaországnak Cognac (ejtsd: konyak) nevü városában főzték, de sohasem készitettek annyi szeszesitalt a világon, mint napjainkban.

A szeszesitalokról sokféle hamis felfogás van elterjedve népünk s az ifjuság között is. Csak kettőt emliteünk meg: Az egyik az, hogy "az ital erőt ad". Ennek azonban az ellenkezője igaz. Egy katonai ezrednél a következő kisérletet végezték: Három század menetelt. Az első két századnak pálinkát adtak, a harmadiknak nem. Az első században kidőlt 20, a másodikban 22, a harmadikban csak 1.

Az I. Kor. 9:25-ben Pál apostol utal arra, hogy Görögországban a nagy sportversenyekre készülők igen szigoru önmegtartóztató és józan életet éltek. Szeszesitalt az igaz sportemberek sem akkor, sem ma nem isznak, mert ez testi teljesitményeiket, erejüket gyöngiti. Az olimpiai bajnokok sem fogyasztanak szeszesitalt. (Nem igazi sport az, "amelyik kocsmai ivászattal, bankettal" végződik).

A másik hamis felfogás az, hogy "az ital melegit". Igen, egy rövid időre, de utána még jobban lehül a test. Nansen, a világhirü északsarki utazó 1893-ban indult el északsarki utjára s 3 évig hirt sem hallottak felőle, amikor azután váratlanul visszatért az expedició. Állandóan 40 fokos hidegben kellett nekik tartózkodniok, dolgozniok 3 évig s ez alatt az idő alatt ebben a nagy hidegben egyáltalán nem használtak alkoholt, mert ez csak alábbszállitotta volna testük hőmérsékletét. Napoleonnak oroszországi háborujában többek között azért pusztult el oly sok ember, mert a nagy hidegben nagymennyiségü pálinkát fogyasztottak.

A Szentirás néhány fontos helye a következőket mondja ebben a kérdésben:

1. I. Móz. 9.20—25. Nóé ültette az első szőlőt s készitette az első bort s ő volt az első ember, aki megrészegedett tőle s nagyon illetlenül viselkedett ebben az állapotban s mikor felserkent, átkozódott. A régi görög rabszolgákat rugatták be és mutatták be őket részeg állapotban fiaiknak, hogy azok megutálják illetlen viselkedésük miatt a részeg embert. Egyik nyugati államban lefényképezik, mozgóképre veszik fel a részegeket s mikor kijózanodtak, bemutatják őket önmaguknak. Illetlen viselkedés, átkozódás tehát egyik következménye a részegségnek.

2. A bor háborgóvá tesz — mint a Péld. 20:1 verse mondja. A legtöbb verekedés, ifjak bicskázása, hitvestársak, gyermekek verése, stb. italos, részeg állapotban történik. Fel van jegyezve a világverő Nagy Sándorról, hogy nagyon részeges volt s legjobb barátját, Klitoszt, aki életét mentette meg egy csatában, mulatozás közben részeg állapotban leszurta. S hány magyar legény szurta már le mulatozás közben legjobb barátját!

3. "A borral dőzsölés szegénnyé tesz". Péld. 23:20—21. Nézzétek meg az iszákos, részeges ember házatáját, gyermekeit. Milyen szegénység és nélkülözés. Hogy csuszik le a "garaton" a ház, a földek, a sok szép marha.

Hogy lesz lustává a részeges, hogy hanyagolja el egész gazdaságát s legfeljebb csak a szőlőjét gondozza! Nézzétek meg,

egy-egy községben, ahol sok az iszákos fuvaros ember, hogy gazdagszik meg arányban az ő szegényedésükkel a kocsmáros. Tudjátok-e, hogy mig Svédországban huszonötezer lakosra jut egy pálinkamérés, Németországban 30, addig Magyarországon 80. Ezért lett sok magyar falu koldussá és földönfutóvá, kivándorlóvá a multban.

4. A részegség a balesetek, betegségek és erkölcstelenségek szülőanyja. Kinek jaj? Kinek panasz? Oknélkül való sebek? — a bornál mulatóknak. Péld. 23:29—34. Egy megfigyelés szerint 1000 baleset közül 740 ital miatt történt, amit el lehetett volna kerülni, ha az illetők józanok lettek volna. 1936 juniusában Budapesten a Szunyogszigetről éjfél felé 40 főnyi "beszeszelt" társaság igyekezett egy motoros kompon át a Dunán. A folyó közepén az italos emberek miatt megbillent az egyensuly, felborultak s 17 belefult a Dunába. Csak egy kis példa a sok közül.

Gyomor-, sziv-, májbetegségek igen nagy mértékben a részegeskedés következményei. A gyermekek butaságának, gyengeelméjüségének, hülyeségének legtöbbször a szülők részegeskedése az oka, s az, hogy a kicsiny gyermeket is borral, pálinkával "táplálják!"

S a részegség nyomában jár a legrettenetesebb betegség, a nemi betegségek. Általában 180 nemi beteg közül 130 italos állapotban adta magát az erkölcstelenségre s szerezte meg az utódaira is kiható betegséget. 1916-ban az osztrák-magyar hadseregben 800,000 ember feküdt nemi betegségben! Igaz az Ef. 5:18. "A borban kicsapongás van!" s Hos. 4:11.

5. A részegség bün! I. Kor. 6:10. Tehát nem valami, ami felett mosolyogva napirendre lehet térni. Bün, amelyet Isten szigoruan büntet s ami ellen erőteljesen küzdenie kell minden igazi keresztyén embernek.

A rosszul idézett Biblia. Részeges emberek a Biblia idézésével is próbálják védeni részegségüket, amikor arra hivatkoznak, hogy Jézus a kánai mennyegzőben a vizet borrá változtatta. Igen, de nem azért cselekedte ezt, hogy részegség legyen a következménye. Erről nincs is szó a Bibliában.

Mások Timotheust idézik. I. Tim. 5:23. Azonban itt a borról, mint orvosságról van szó.

Egyesek a 104. zsoltár 14—15. verseire hivatkoznak. Azonban ezt a helyet, mely a borról, mint a "sziv megvidámitójáról" szól, a Szentirás egész szellemében kell értelmeznünk, amely pedig azt mondja, hogy józanul éljünk étellel, itallal is Isten dicsőségére.

A LINCOLN OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

I. Kor. 10:31. Tehát ezzel nem szabad senkinek "spiccességét", sem részegségét védeni.

Mik a teendők ezen a téren? Nekünk mindig a józansághoz kell szabnunk magunkat, II. Tim. 4:5. és I. Pét. 5:8. Küzdenünk kell mindenütt ifjuságunk s társadalmunk józanságáért.

Tudjunk kitartani a józanság mellett, mint Dániel, a boros társaságokban is. Dán. 1:11—13. Azok között is, akik azt vallják, hogy csak borban lehet a barátság és a jókedv.

A mi népünk is, mint a bibliai rékábiták, csak akkor fog sok ideig élni e földön, ha kitart a Szentirás szellemében a józanság mellett. Jer. 35:1—8.

Az okos földmives. Egy földmives ember egyszer kiment a rétre. A földre ejtette a pálinkás üveget, ugy hogy kifolyt az egész pálinka a füre. Mikor pár nap mulva megint arra járt, látta, hogy azon a helyen, ahol a pálinkás üveg eltört, a fü kiszáradt. Ezt látta, megijedt s azt mondotta: "Ha a pálinka már a füben is olyan nagy kárt tesz, milyen kárt tesz az a gyomromban? Többé nem iszom egy cseppet sem."

Beszélgessünk ifjuságunk és az ital kérdésről. Mi a helyzet nálunk, a mi községünkben vagy városunkban, barátaink közt ezen a téren? Mit csinálhatnánk ifjuságunk józansága érdekében? Mi legyen a veszedelmes "Nóé" szőlővel? Hol a mértékletesség határa? Milyen hatással van az italozás falunk életére a csaiádokban, egyházi életben, község haladása terén?

(Magvető.)

A BOR ÉS KRISZTUS VÉRE

Kecskeméti C. János ungvári prédikátor 1622-ben megjelent és reánk csak egyetlen példányban maradt prédikációs kötetében, mely a miskolci református főgimnázium könyvtárának tulajdona, az Urvacsoráról szóló beszédben a bort és Krisztus vérét hétféle vonatkozásban hasonlitja össze. — Borról való megállapitásait manapság már nemcsak a Kék-Kereszt Mozgalom kifogásolná, hanem tulzásait és a bor erejében való hitét az orvostudomány sem irná alá, a hetes hasonlat képei azonban olyan pompásak és kifejezők, hogy évszázadok mulva is megragadják a figyelmet.

1. A bor szőlőtőből jő ki a mi testünknek táplálására; igy a Krisztus vére az ő oldalából jött ki a mi lelkünknek táplálására.

2. Nincsen a bornál jobb és gyönyörüségesebb liquor, nedvesség, vagy lé az embernek táplálására; igy a mi lelkünknek táplálására nincsen jobb a Krisztus vérénél.

3. Amint a bort sajtóval facsarják ki, igy a Krisztus vére a keresztfának oltárán nemkülönben, mint egy sajtón facsartatott ki.

4. Azt mondják a deákok a bor felől, hogy vinum laetificat, megörvendezteti az embert; igy csak a Krisztus vérehullásának érdeme, ami minket lelkünkben megvigasztal és minden háboruságot kiüz a mi szivünkből.

5. Vinum calefacit, a bor megmelegit; igy a Jézus Krisztusnak vére minket lelkünkben megmelegit, mert valaki hiszi azt, hogy a Krisztusnak vére kiontatott az ő büneinek bocsánatára, ennél a Szentlélek Isten vagyon, aki őt megmelegiti és felgerjeszti a szent szeretetre és annak minden cselekedeteire.

6. A bor bátorrá és ékesszólóvá teszi az embereket, igy a Krisztus vérehullása az, ami minket megbátorit mind az ördög s mind e világi hatalmasságok ellen, hogy nagy bátorsággal ékesen beszélhessünk és vallást tehessünk Krisztusról s az ő igazságáról.

7. A bor erőt ad az embernek és a tunyaságot elüzi, minden dologra gyorssá teszi; igy a Krisztus vére hullása is minden jóra felindit és gyorssá tészen, mert valaki a Krisztus vérehullásában bizik, ennek a Krisztus erőt ad, hogy Istennek parancsolatját tehesse.

Dr. I. G.

UJ AGGMENHÁZUNK ÉPITÉSE

Az intézmények életében a fejlődésnek egyik biztos jele az, amikor nem tudnak többé megfelelni az adott keretek között hivatásuknak, hanem bőviteni, fejleszteni kell azokat.

Ilyen helyzetbe jutott a Bethlen Otthon is. Közel 50 árva és 25 öreg lakója minden helyet elfoglal, a mi mostani adottságunkban az állami törvények és a Bethlen Otthon gazdaságos kezelése szempontjait is mérlegelve rendelkezésünkre áll. Két ut között kell választanunk. Vagy azt mondani a felvételért folyamodó árváknak és öregeknek: maradjatok kint, mert nincs számotokra hely. Vagy módját ejteni annak, hogy uj épitkezés segitségével több árván és öregen segithessünk.

A Bethlen Otthon Intéző Bizottsága, Igazgató-tanácsa és az Amerikai Magyar Ref. Egyesület Vezértestülete az utóbbi utat választotta. Elhatározta, hogy egy hatalmas, modern, tüzmentes aggmenházat épit és az épitkezési, berendezési és fenttartási költségekre százezer dollár adományt kért Amerika magyarságától.

A pénzgyüjtési mozgalom 1937 junius végén kezdődött és azóta folyamatban van. Nem mondhatjuk, hogy a lefolyt idő alatt olyan nagy eredményt értünk el, mint szerettünk volna, de amiatt sem panaszkodunk, hogy sikertelen volt az akció. Nem könnyü feladat Amerika telepeit sorba járni és kérni adományokat a Bethlen Otthon árvái és öregei eltartására és ezen kivül az épitési alapra is. Bizalmat kell ébreszteni a szivekben, hogy az amerikai magyarságot a multban ért sok csalódás után ez a mozgalom sikeres és becsületes lesz. Féltékenységet kell leküzdeni egyesekkel szemben, akiknek pedig épen ugy kinálkozott az alkalom, mint nekünk, hogy kérő szóval forduljanak Amerika magyarságához és az ügy érdekében, épen olyan energia kifejtésével és nélkülözhetetlen anyagi kiadások vállalásával dolgozzanak, mint mi. Sokan, az épitkezés megkezdése előtt várakozó álláspontra helyezkednek, hogy hát ha csak nagyobb pénzösszeg összehozásáról van szó, az épitkezésből pedig nem lesz semmi. Mások nem tartják az amerikai magyarságot elég erősnek ahoz, hogy ily nagy összeget felajánljon és befizessen.

Hadd beszéljenek hát a számok! Junius végétől november végéig, tehát öt hónap leforgása alatt kerek számban kifejezve **ötezer dollár** ajánlatot tettek az épitkezési alapra, amiből közel **háromezer dollár** van befizetve. Ez azt bizonyitja, hogy az épitkezési akció érdekli magyar népünket és erre a célra szivesen áldoz. Vannak olyanok, akik 100, 50, 25, 20, 12 és 10 dolláros ajánlatot tettek, amiket havi részletekben törlesztenek le. Janiga József és neje Ligonierből 1000 dollárt adnak az épitési alapra. Jöttek kevésbé tehetős magyar testvéreink 1, 2, 3, 4 és 5 dolláros adományaikkal. Nem maradtak el a magyar egyletek sem, amelyek részt kivánnak venni a nagyobbszámu öreg magyarok befogadását lehetővé tevő épitkezés terhéből.

A legtöbb városban helyi bizottság alakult; a helyi bizottságnak lesz a feladata, hogy a gyüjtés munkáját elvégezze. Más helyeken lelkes magyarok meghatalmazást kértek, hogy az épitkezés céljaira gyüjthessenek. Azt a szempontot is figyelembe kell venni, hogy a legtöbb helyen az épitkezési akció felkarolását az 1937-ik év végéről a karácsonyi ünnepekre tekintettel az 1938-ik év elejére halasztották.

Ha a gyüjtés munkája lassan is halad, azért megy előre hónapról hónapra. Hogyan lehetne gyorsitani a pénz összehozását? Ugy, hogy azok az egyletek és magánosok, akik még nem járultak az épitéshez adományaikkal, még MA beküldenék akár ajánlatukat, akár adományukat. Azok, akik nagyobb összeget hajlandók adni az épitkezésre, 12 hónap leforgása alatt befizethetik ajánlatukat. Azok, akiknek csak pár dollár telik erre a célra, küldjék be azt. Az ügyet szivükön viselő, jólelkü férfiak és nők kérjenek gyüjtőiveket és igy keressék fel ismerőseiket. Ne felejtsük el, hogy legalább 25,000 dollárnak kell együtt lenni, hogy az épitkezéshez hozzá foghassunk. Ezért veszedelmes a késlekedés. Minden jószivü testvérünk **haladéktalanul** vegye

ki részét adományával az építkezési alap összegyüjtéséből. Legnehezebb az első 25,000 dollár összehozása, mig "hit" által láthatunk csak és nem szemtől szembe. Ha az épület emelkedik, emelkedni fognak az adományok is.

Olyan hivő, lelkes egyletek és magánosak tesznek jót az aggmenházi elhelyezkedésre szoruló amerikai öreg magyarokkal, akik adományaikkal nem késlekednek. Itt is igaz az a latin közmondás: "Kétszer ad az, aki gyorsan ad". Az építkezésre adott minden cent külön alapon kezeltetik és abból semmi sem fordítható más célra. A Bethlen Otthon ügyeit intéző felettes hatóságok garanciát nyujtanak arra nézve, hogy az aggmenházi építkezési akció kezdetétől fogva végéig tiszta és becsületes marad. Ezért nyugodtan küldheti mindenki az építkezési alapra szánt adományát erre a cimre: Bethlen Home, Ligonier, Penna.

GYERMEKSZOBA

Érdemes volna utánajárni és megállapitani, ki használta először a manapság annyit hangoztatott gyermekszoba meglétét, vagy hiányát az egyes emberek értékének megállapitásánál. Nagyon valószinü, hogy olyan valaki, akinek szintén nem volt gyermekszobája és igy akart védekezni még a látszata ellen is annak, hogy esetleg vályoggal tapasztott volt a szoba padlója, amelybe ott szorongott az egész család, vagy pedig a gettónak szükreszabottságából indult el az utja. A müveltségnek, a családi jómódnak, nevelőnőkkel való neveltetésnek hánytorgatása eltekintve attól, hogy keresztyénietlen viselkedés, egy olyan társadalomban, mint a magyar, nagyon igazságtalan is. Alig van nagy emberünk, akinek az apja, vagy nagyapja, ha még olyan ropogós nemesi neve van is, a bakon ülő büszke huszár vitéztarsolyán tündöklik is a cimere, ne lett volna földmüvelő ember, vagy városi polgár. Hivatalnokaink, tisztviselőink nagy része ősének bizonyára nem volt gyermekszobája, hanem vért és veritéket izzasztó munkával küzdötte fel magát oda, ahol nemcsak családjának, hanem megyéjének és nemzetének is tündöklő diszévé lett. A nagyszerü tehetség kiválasztó és megpróbáló magyar élet nem adott gyermekszobát Petőfinek sem, Arany Jánosnak sem, Csokonainak sem, mégis hány irónál és költőnél különbek, akiknek nagyobb volt a gyermekszobájuk, mint a tehetségük.

Nyegle, hiu, hazug értékelés nem az embert látni, aki előttünk áll, hanem az őseit, akiktől nem örökölhetett mást, mint

A LILIOM OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

szivósságot és kitartást. Sokszor tehetetlen dühnek, a gyermekszobában elpuhultaknak nyelvöltögetése az egész friss levegőn, mostohább körülmények közt edzettebb versenytársak ellen. Vagy ösztönös félelem és védekezés a barázdának ujabb, frissebb hajtásai ellen. Eszterházy nádor pl. nagy vetélytársát, akit Isten Erdély fejedelmi székébe emelt és aki győzött felette, I. Rákóczi Györgyöt mérhetetlen dühében Kocsis Györgynek nevezte. Ha tudta volna, hogy mit jelent a geyrmekszoba hiányának hirdetése, bizonyára élt volna evvel a kitétellel is, holott Rákóczi Györgynek már az apja is erdélyi fejedelem volt. Nagyurak, országos méltóságok viselői, kisebb, vagy nagyobb hatalmasságok és tekintélyek ne nagyon kutassanak a gyermekszoba lombjai között, ne nagyon piszkálják a családfa gyökereit, mert esetleg maguk is megszégyenülnek, mig azok, akiket nem a gyermekszoba, hanem az élet porondja tett nagyokká, nagyobb öntudattal lehetnek megáldva, mert Istentől kapott tehetségük, erejük, nem pedig a nepotizmus, családi összeköttetés, rokonság, komaság emelte őket a magasba.

(—ig)

Legjobban és legmodernebben felszerelt

MAGYAR NYOMDA

DETROITBAN ÉS KÖRNYÉKÉN

a

RAPID PRINTING CO.

NYOMDÁJA

FODOR GYULA

tulajdonos

Phone: Vinewood 2-0414

7907 WEST JEFFERSON AVENUE

DETROIT, MICHIGAN

A BETHLEN OTTHON BEVÉTELEI 1937 OKTÓBERBEN

I. ADOMÁNYOK.

Toledo, O. A. Nagy József és n. 10.00, Dr. Márkus László és n., Varga Gyula és n. 5.00—5000, Dr. Farkas Géza és n. 3.00, özv. Kiss Miklósné és gyermekei, Komáromy Erzsike, id. Kigyóssy István és n., Nagy István és n., Trudea J. N., Dr. Ujlaki Ferenc és n., Bacsó Pál 2.00—2.00, Andó János, Balogh Lajos, Bojszik József, özv. Bertok Gáborné, Bellincs Demeterné, Bertók Gyula, Balogh Istvánné, ifj. Bertók Gyula, Balázs Erzsike, Borbély Lajos, Balogh Antalné, Báló Istvánné, Csobádi Jánosné, Calkins P., Dankó András, Susane Coughlin, Andrews F., Farkas Mihály, Fábián Lajos, Gáspár Vince, Gáncsos György, Gyurcsik István, Nt. Harsányi Istvánné, Horváth István, Holló Tóni, Juhász Mihály, Juhász Pál, Kardos Imre, Kévés Pálné, Kosztyu Károly, Krivulka László, Mészáros János, Materny István, Májer Pál, Molnár József, Mestellér József, Molnár Imre, ifj. Nagy János, Nagy Károly, Oláh Lajos, Petró Jánosné, Packó József, Packó Jánosné, Packó Tóni, Reid, Mrs. Rihacsik, Simon Gyula, Star Mozi, Shade Monroné, Sikes Mihályné, Mrs. Stefán, Streny J., Szalona Ilonka, Sneer András, Szabó Albertné, Stencel Ernő, Singlár Jánosné, Tóth István, Tarszali István, id. Tamás Albedt, ifj. Tóth János, Tamás Sámuel, Ujlaki Lászlóné, F. Varga István, Vörös Csillag Patika, Varga József, Vincze Bertalan, Lakatos András, Bónizs József, Belegreen József, Matány József, Zetner Lászlóné, Weizer Zsigmond 1.00—1.00, Nánesz Tituszné, B. Szabó Gábor 75—75c, Árvay Imre, Ákos Jánosné, Asztalos Károly, Ambruzs István, Mrs. S. Alex, Árvay Jánosné, Balázs Imre, Bertók Lajosné, Balla Béla, Barta Lajos, Boros Bertalan, Bodiné, Bertók Károlyné, Bartha Gáborné, ifj. Bartha Gábor, Balázs Ferenc, Beer György, Bertók Józsefné, Bertók Sárika, Bazár Helen, ifj. Csontos István, Csontos István, Csehi István, Davis József, Demeter Lajos, Dorogi Jánosné, Domonkos Gergely, Dombrádi Sándor, Dienes János, Mrs. Dubaz R., Domonkos István, Demeter Istvánné, Demeter Mária, Fábián Dénes, Fülöp János, Farkas Jánosné Fodor Gyula, Eperjessy Károly, Galambos Pálné, Gáll Mary, Goldner M., Gábor Albertné, Hetman Ferencné, Horváth Istvánné, Henez Sándorné, Hunyor Lajosné, Halhober József, Horváth György, Jasik József, Izsák Mózes, Juhász Jánosné, Jáger Jánosné, Kajsza Miklós, Kaduk Imre, B. Kovács

István, Kanócz Jánosné, Mrs. Kolibar, Kaller Andrásné, Kosztyu Ferenc, Kovács Józsefné, Kertesi István, Kiskovics Gyuláné, Mrs. Gramza, Kupecz János, Ifj. Kigyóssy István, Kohut Albertné, Nt. Kovács Endre, Kardos Jánosné, Mrs. Kavasanszki, Kovács Bertalan, Kovács Lajos, Kerekes Mihály, Lacza Gyula, Loreny Józsefné, Laczik József, Lengyel József, Legeza Sándorné, Monoky János, Molnár András, Mártha József, Mestellér Géza, Materny János, ifj. Matyók Lajos, özv. Mészárosné, Molnár István, Mrs. A. Mokri, Mező József, Mészáros Erzsike, Májer Béla, Mitró Jánosné, Novák István, A. Nagy Józsefné, Nagy Mihály, Nyitrai Pál, N. N., Nagy Sándor, Nyitrai András, Oláh István, Petrilla Mihály, Pocsik István, Mrs. Potocki, Pipoly Andrásné, Pető Pál, Polyácskó Pál, Papp Imre, Pócs András, Pásztor István, Packó Néni, Polyácskó János, Poku Gyula, Papp Mihályné, Apre Lajos, Passenye János, Papp József, Petők Sándor, Ribiszel E., Szombati Andrásné, Szilágyi József, Szőr Sámuel, Szabó Endre, id. Szabó István, Szombati János, Szendy Lajos, Szücs István, Szabó Antal, Szabó János, Szendy János, Suba Sándor, Szücs Edi, Sztrik Pál, Szabó Gergelyné, Szőlősi Mihály, Sztupák Péter, Tóth József, Treső Istvánné, Tóth Mihály, Tilemon József, Tóth János, Cs. Tóth István, Varga Bertalan, Varga József, Visi Sebestyén, Virág János, özv. Varga Andrásné, Vass Péter, Varga István, Varju Károly, Veres András, Varga István, Zam, Zsigrai István, Zavos Lajos, Orosz István, Orosz Ferencné, Kozma Zsigmond 50—50c, persely 5.15, kisebb adományok 35.35. Összesen .....$ 231.00

Logan, W. Va. és Vidéke. A Ref. Egyházból: Lórántffy Nőegylet sorsolásból 37.10, persely 13.73, Logani Társas Kör 10.00, Bridgeporti Szövetség 373. osztálya, Veszprémi Sándor és cs., Juhász Péter, Nagy Sándor és cs., Kovács Kálmán, Varga Károly 5.00—5.00, Munkás Betegsegélyző Szövetség, Pogány Károly és n., McNeely Funeral Home, Sarki Mihályné, Tárkányi Istvánné, Birinyi János és cs., Logan Baking Co. 2.00 2.00, Papp György és cs. 1.50, Kovács Viktor 1.35, Veszprémi Ferencné, Nagy Dániel és cs., Oláh János és cs., S. Lokuseb, J. Morrison, Nagy G. Lajos, Varga Ferenc, Győri András, Tóth Vendel, Vinkler János, Kóródi László, Kiss Géza, Ignáczi István, Bartha Márton, Puszta Tivadar, W. M. Phillips, Szepessy István, Kopesó János, László József, Albert György és n., Bell Manus, Turi Sándor, Dudás Andrásné, Kovács Gusztáv, Kovács Julia, B. Harris, ifj. Barna János, Hosszu Péter, Csatlós János, Varga Irén, Szőnyi István, N. Zékány Sándor, Tira József, Tárkányi János, Bush János és cs., Hajdu József, Mrs. Rácz, Turi Sándor és cs., Kiss József és n., ifj. Bodó János és n., Kovács János, Bencs Pál, Nagy Károly és cs., Tóth Bertalan, Csercsa János, Viri János és n., Németh József 1.00—1.00, Fred Kushden, Fodor András, Mrs. Kozma, Mrs. Maruski, Mrs. Mike Veek, László Ferenc, Király József, Sebestyén József, Szilvester Albertné, özv. Parag Antalné, Farkas Antalné, Farkas Gábor, Szücs József, S. G. Hoensch, Dudás István, Radi György, Vezenlár Demeter, Musick Menyhért, Musik Kálmán, Ovor-

A NEFELEJTS OSZTÁLY, CLEVELAND, O.

dics Géza, Szarka Dániel, Sági Károlyné, Zékány Sándorné, Toni Dresz, Nagy János, Lévay Miklós, Kula József, Bodnár Mária, Glodán Péter, Lukács István, Sepsi Mihály, Dorka Károly, Szabó Péter, Vámos Miklós, Molnár Károly, Simon József, Lukács József, Nagy Andrásné, Jurkarni Jánosné, Csordás Lajos, ifj. Szabó István, Kanyó János, Horváth Pál, Király Lujza és György 50—50c, Szabó Antalné, Jancsalics Sámuel 45—45c, Koczka Sándor 40c, Red Jacket-i leányegyház: Lekka Mihályné, Baráth Jánosné, Vágott Miklós, Vágott István, Vágott Lajos, Vágott József, Tóth András, Tarnas Lajos, Mosolygó István 1.00—1.00, Moncloi leányegyház: Parag Menyhért, id. Fülöp Gusztáv, Márki Bertalan 1.00—1.00, Marjai Imre 75c, Fekete András, ifj. Fülöp Gusztáv, Puskás Gáborné 50—50c, persely 3.47, kisebb adományok 9.15, N. N. 45c, Mrs. Vankovics, Martin Pál, Miskolczi István, Bodnár István 2.00—2.00. Összesen $ 212.85

Bridgeport, Conn. Az Első Egyházból: Árvaházi persely 10.00, Ludman Sándor lelkész 8.00, Nyisztor Sándorné 5.00, Roth Mihály, id. Köteles Istvánné, Papp Bertalanné 2.00—2.00, Fórizs Sándor, Piriczky Zoltánné, Kiss Bálint, Molnár Ilona, Ténay Károly, Lipták Józsefné, Szücs Jánosné, özv. Oláh Lászlóné, Bodzás András, Nagy Pál, Czikay Ambrus, Bodnár György, özv. Kolmár Miklósné, özv. Sztanay Pálné, ifj. Márton Sándorné, Somlyai Jánosné, Körtesi Sándor, Silhavy Béláné, Sztanay János, Sütöri István, Szabó Ferenc, Kedves Jánosné, özv. Mátyás Józsefné, Hubai Jánosné, Szőke Istvánné, özv. Glück Józsefné, Karmazsin Ferenc 1.00—1.00, id. Szombathi Istvánné 50c. Dezső János 5.00. A State Streeti Egyházból: Ref. Egyház alapitvány, Kálvin Egylet alapitvány 15.00 —15.00, Árvaházi persely 13.00, Sebestyén József és n. 2.00, Mató István és cs. 1.50, Bandré György és n., Bélteczky Istvánné, Buda István, Csék Sándorné, ifj. Fürjész József és cs., Kardos Lajos, Kovács Imre, Hajnal Lajos, Horváth Elek és n., Torkos József és cs., Molnár Dániel, Nagy Gábor és cs., Nagy László és cs., Nagy Ferenc és cs., özv. Radácsi Ferencné, Szacsury János és cs., Tóásó Pál és cs., Zöldi István és n. 1.00—1.00, Dákai Jánosné, Gecsey Józsefné, Kasko István, özv. Csörnyei Ferencné, Kelemen Sándorné 50—50c, N. N. 25c. Összesen .....$ 128.75

Elyria, O. Árvaházi persely 4.70, Vasárnapi Iskola persely 1.30, Ref. Nőegylet 10.00, Bacsó Béla lelkész 2.00, Buza Józsefné sorsolás 5.00, Beregszászi Jánosné, Czompoly István, Beregszászi József, Fertál Pál, Lajos Ferencné, Nagy András, Palágyi János, özv. Palágyi Jánosné, özv. Papp Viktorné, id. Szoboszlai Mihály, ifj. Szoboszlai Mihály 1.00—1.00, ifj. Szabó Imre 10.00, id. Horváth Sándor, Szücs István 50—50c. Összesen .....$ 45.00

Stamford, Conn. Kozma Ferenc 5.00, Hagymási András 3.00, Molnár János 2.50, Urbán Béla és n., Mónus János és n., Dudás Sándor 2.00—2.00, Sebestyén Gyula, Kőrösi György, ifj. Hagymási István, Kozma Károly, Borsy Mihály, Kozma András, Miss Kollár, Molnár Ferenc, Minya Józsefné, Kozma Jánosné, Kőrösi Zsuzsánna, Somogyi János, Kovács Jánosné, Hornyák József, Nyiri Pál, Dudás Ferenc, Magyar Balázs 1.00—1.00, Márta Ferenc, Gácsér, Kálmán, Mrs. Márta 50—50c, persely és kisebb adományok 3.00. Összesen .....$ 38.00

Passaic, N. J. Ref. Egyházból: Fonyi János, özv. Somolya Lajosné 2.00—2.00, Miklós András és cs., Szallai István, Eszterhay István és n., Szendi András, Labancz Teréz, özv. Szabó Lajosné, Resh Eszter, Ladányi Zsigmond és n., Sallai Sára, özv. Balogh Dániel, Béres J. Albert és Jolánka, Béres István és n. 1.00—1.00, Adamovis Istvánné 50c, kisebb adományok és persely 16.85. Összesen .....$ 33.35

Detroit, Mich. Magyar Lutheránus Egyházból meglepetési partyról: .....$ 28.50

Daisytown, Pa. Silay Sándor lelkész 2.00, Illár Sándorné, Bodnár Lajos, özv. Szabó Józsefné, Hajdu Sándorné, Bejczi Lajosné, Medve Istvánné, id. Illár Ferencné, Bodnár István, Tatár Istvánné, Berczik Györgyné, Bodnár Mihályné, Illár Lajosné, Szücs Ferencné, Simon Lajosné, Antal Józsefné, Sütő Jánosné 1.00—1.00, Kovács Albert, Kenyharcz János, Sine Béláné, Gazdick Györgyné, Tatár Róza, Herczeg Teréz, Tatár Ferencné, Kajatin Lajosné, Szakács Józsefné, Krapag Jánosné, Kis Jánosné, Szakács Istvánné, Peck Angeloné, Gyüre Józsefné 50—50c. Összesen .....$ 25.00

Newark, N. J. Kovács Mihályné 1.00, Római Katholikus Szent Erzsébet Nőegylet 20.00. Összesen .....$ 21.00

Crescent-Martins Ferry, O. Crescenti Nőegylet 2.00, Dr. Várady Arthur lelkész, Nagy Pál, Hegedüs József, Pogány Lajos, özv. Ujváry Istvánné, Albert Andrásné, Hegedüs József (Mingó), Németh Jánosné (Steubenville) 1.00—1.00, persely és kisebb adományok 6.40, kisebb adományok 2.20. Összesen .....$ 18.60

Pittsburgh, Pa. Varga Lajos lelkész, Fiók Albert elnök 2.00—2.00, Pittsburghi Magyar Ifju Fuvós Zenekar 6.96. Összesen $ 10.96

Ligonier, Pa. Persely 2.38, Kalassay Sándorné 2.00, Babinszky Ödön 50c, Gacsályi Imréné 1.00, Janiga József és n. 2.00. Összesen .....$ 7.88

Perth Amboy, N. J. Czinkota József és n. meglepetési partyján .....$ 5.50
Williamson, W. Va. Koren Pálné ....$ 5.00
South Norwalk, Conn. Tóth Béla lelkész .....$ 3.00
Stowe, Pa. Várady András és n., Lorántffy Nőegylet 1.00—1.00. Összesen ...$ 2.00
Ethel, W. Va. Mrs. A. Kondor .....$ 1.00
McKeesport, Pa. W. L. Wallace ....$ 1.00
New Brunswick, N. J. Peley Józsefné $ 1.00
Souh River, N. J. Pituk Lászlóné ..$ 1.00
Woodbridge, N. J. Zilaji János ....$ 1.00

Összes adományok .....$ 867.44

II. TARTÁS ÉS ELLÁTÁSI DIJBÓL.

Washington, D. C. Borsy Kerekes György szerv. titkár 8.40. Detroit, Mich. Tárkány Elek 40.00. Alpha, N. J. Hanics Miklós 15.00. Dayton, O. Tatár Imre 15.00. Iraquato, Mex. Péter Pál 25.00. McKeesport, Pa. W. L. Wallace 1.00, Urbán József lelkész 1.00. Tonawanda, N. Y. Zólyomi Péter 25.00. North Braddock, Pa. Bobich Mitár 30.00. Chicago, Ill. Mrs. Kötél 15.00, Mrs. J. Varga 7.00. Pittsburgh, Pa. Varga Lajos lelkész 50c. Brooklyn, N. Y. Takács József 15.00. Niagara Falls, N. Y. Szabad András 15.00. New York, N. Y. Mrs. Allen 18.50. Manville, N. J. Tasnády István 30.00. Összesen .....$ 239.40

III. AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLETTŐL.

Havi 10 centekből .....$ 874.10

IV. FARMI BEVÉTELEK.

Brownsville, Pa. Kovács Andor lelkész tejfel 40c. McKeesport, Pa. Urbán József lelkész kolbász 70c. Washington, D. C. Vasváry Ödön számvevő zöldség 50c. Ligonier, Pa. Mrs. Kantz paradicsom 2.80, Puskás L. 1.50, paradicsom 75c, Kalassay Sándor kacsa, liba 6.20, Nánássy Lajos kacsa 1.05, Fish tyuk 1.40. Összesen ....$ 15.30

V. NAPTÁRHIRDETÉSBŐL.

Trenton, N. J. Ingelby 4.25. Ligonier, Pa. Vance Bakery 5.00. Latrobe, Pa. Durham Studio 3.00. Összesen .....$ 12.25

VI. NAPTÁRPÉLDÁNYOKÉRT.

Kingston, Pa. Ref. Egyház 2.00. Bridgeport, Conn. State Streeti Ref. Egyház 20.50. Összesen .....$ 23.50

VII. SZÉNELADÁSBÓL.

Ligonier, Pa. John Miller 4.80, Bills 6.20, Mrs. Clopp 5.00, West 2.70, Burkly 6.00, Fish 6.50, Szabó Dániel 27.36, 1.90, 10.25, 8.64, 18.62, 17.10, 12.40, 16.10, 9.12, 14.82. Összesen .....$ 165.71

VIII. AGGMENHÁZI ALAPRA.

McKeesport, Pa. Fazekas Áron 3.00. Ligonier, Pa. Babinszky András 2.00, Gacsályi Imréné 1.00. Buffalo, N. Y. Buffaloi és Környéki Magyar Nők Egyesülete 5.00. Cleveland, O. Verhovay 14. fiók 5.00. Gary, Ind. Verhovay 138. fiók 5.00. Martins Ferry, O. Verhovay 40. fiók 2.00. Milwaukee, Wis. Verhovay 275. fiók 2.00. McKeesport, Pa. Verhovay 226. fiók 2.50. Chicago, Ill. Chicagoi Burnsidei Első Magyar Férfi és Női Munkás Betegsegélyző Egylet, Chicago és Környéki Magyar Női Betegsegélyző és Társalgó Egylet 25.00—25.00. Pittsburgh, Pa. Rákóczi 74. oszt. 5.00. Hastings-On-Hudson, N. Y. Verhovay 175. oszt. 10.00. Bethlehem, Pa. Id. Nagy Emil lelkész 5.00. Passaic, N. J. György István 2.00. Stowe, Pa. Várady András és neje 5.00, Lorántffy Nőegylet 2.00. Fairport, Harbor, O. Verhovay 20. fiók 2.00. Glen Jean, W. Va. Verhovay 25. fiók 5.00. Whiting, Ind. Egyesült Betegsegélyző és Temetési Egylet 10.00. Logan, W. Va. és Vidéke. Lorántffy Nőegylet 25.00, Verhovay 248. fiók, Red Jacketi Ref. Egyház, Tóth Bertalan 10.00—10.00, Novák Lajos lelkész és n., Kovács János és n., Bush Jánosné, Sárkányi István és n., Kiss József és n. 5.00—5.00, Nagy Károly, Pál Zsigmondné, Nagy Sándorné 2.00—2.00, Bazsika István, Tarsoly Sándor 1.00—1.00. Daisytown, Pa. Verhovay 85. fiók 25.00. New Brunswick, N. J. Veres József 2.00. Astoria, L. I. Lakatos László 2.00. Összesen $ 238.50

IX. VEGYES BEVÉTELEK.

Ligonier, Pa. Babinszky András törlesztés szállitásba 10.00, kotta 80c, Janiga József házbér 6.00, Motor Economy tartályért 22.00. Alpha N. J. Hanics Miklós ruhára 5.00. Dayton, O. Tatár Imre ruhára 10.00. Iraquato, Mex. Péter Pál ruha és kotta 12.91 és 25.00. Scranton, Pa. Hamborszky lelkész cutért 1.00. Brooklyn, N. Y. Takács József cipőre 3.00. Detroit, Mich. Balogh Ferenc ruhára 5.00. Washington, D. C. Ref. Egyesület visszatérités havi dijban 1.98. Összesen .....$ 102.69

Összes bevétel októberben .....$ 2,595.19

KIADÁSOK 1937 OKTÓBERBEN.

I. Fizetésekbe. Babinszky Andrásnak 100.00, Melkács Anna 35.00, Baltic Mihályné 40.00, Gacsályi Imréné 40.00. Összesen .....$ 220.00

II. Élelmezésre. Forgótőkéből 15.51, Vance Bakery 72.12, Charley Brothers 163.20. Összesen .....$ 250.83

III. Bányára. Janiga Józsefnek napszám 40.90, Baltic György 40.49, Bituminous Coal Company illeték 5.00. Összesen .....$ 86.39

IV. Gázra, villanyra. Peoples Natural Gas Co. 18.75, West Penn Power Co. 36.48. Összesen .....$ 55.23

V. Befektetés. Forgótőkéből 65c, Miller and Bigg, ágy 15.85, L. W. Darr Co. szerszám 4.65, Dearce Mfg. Co. blanket 88.50, Internationale Harvester Co. törlesztés tractorra 35.66. Összesen .....$ 145.31

VI. Javitásra. L. Schwartz cipőtalp 13.20 L. W. Darr Co. anyag 7.03, Sears Roebuck and Co. bádog anyag 59.74. Összesen .....$ 79.97

VII. Épitésbe. L. W. Darr Co. anyag $ 19.56

VIII. Háztartási cikkekre. Charley Brothersnek 31.60, L. W. Darr Co.-nak 21.20. Összesen .....$ 52.80

IX. Életbiztositásba. Forgótőkéből öregek és gyermekek biztositása 63.62, Prudential Insurance Co.-nak csoportbiztositás 77.67. Összesen .....$ 141.29

X. Törlesztésbe. Amerikai Magyar Ref. Egyesületnek tőkekamat .....$ 349.32

XI. Adóba. Ligonier Water Works, vizadó .....$ 17.45

XII. Naptárra. Forgótőkéből commission hirdetésekért .....$ 22.20

XIII. Irodai és nyomdai kiadások. Forgótőkéből 30c, Chatfield and Woods boriték 2.34. Összesen .....$ 2.64

XIV. Posta és szállitás. Forgótőkéből .....$ 25.92

XV. Árvaatya utiköltsége. Forgótőkéből .....$ 77.17

XVI. Gyermekek utiköltsége. Forgótőkéből .....$ 21.15

XVII. Gyülés költség .....$ 28.00

XVIII. Farmi kiadások. Janiga Józsefnek napszám 22.30, Baltic Györgynek 34.88, Altman Cash Store tyukeledel 12.00, Baltic Mihálynak fizetés 70.00, McConnaughty kosért 12.00, Sweeney mütrágyáért 95.94, Ligonier Mill tehén és tyuk eledel 127.95. Összesen .....$ 375.07

XIX. Vegyes kiadások. Forgótőkéből 17.83, Charley Brothersnek 4.65. Összesen .....$ 22.48

ZÁRLAT.

Áthozat szeptemberről .....$	2,866.65
Bevétel októberben .....$	2,595.19
Összes bevétel .....$	5,461.84
Összes kiadás .....$	1,992.78
Áthozat novemberre .....$	3,469.06

Csekkszámlán van $614.07, épitési alapon $2,727.51, tartalék alapon 7.89, pénztárnoknál készpénzben a toledoi és más hónapvégi bevétel $259.54.

Fenti tételek és a zárlat helyességét ezennel igazolom. FIÓK ALBERT, az Int. Biz. elnöke.

A BUFFALOI-WESTSIDEI REFORMÁTUS NŐEGYLET

A NEW BRUNSWICKI LORÁNTFFY ZSUZSÁNNA NŐEGYLET HUSZ ÉVES MUNKÁJA

Megirni a New Brunswicki Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet multját ugy, ahogy az a mult megérdemelné, sokkal nagyobb vállalat, minthogy azt e sorok irója, ahoz méltóan, meg tudná tenni. Husz évi heróikus munkát nem lehet csak egyszerü szavakkal leirni. Annak a husz esztendőnek történelmét csak az tudná méltatni, akinek költői ihletetsége és nyelvezete van.

Milyen nagy volt ezeknek a tagoknak a feladatuk. Az egyház tagjainak száma ugy megcsökkent a hadjáratok hatása alatt, hogy az istentiszteleteken kongott a templom az ürességtől. Az egyház költségeinek fedezése nem kis gondot okozott a tagságnak. A gyermeknevelés terhei kimeritették az adakozók tehetségét. Társasösszejöveteleken parányi csoportok mutattak buzgóságot. Itt nem közönséges terhekkel kellett szembeszállani, hanem minden ellenszenvvel és gyülölettel kellett felvenni a harcot. És felvették! Elszenvedték a támadásokat, hordozták a Krisztus keresztjét! Dolgoztak, áldoztak, fáradoztak, szenvedtek. Isten nem hagyta siker és áldás nélkül ezt a nemes áldozatot. Husz év után ugy tünik fel, hogy minden áldozatot megért az eredmény, melyet áldozatuk által elértek és ma, ez ünnepen az elismerés zászlaját hajtja meg előttük New Brunswick és környékének magyarsága. Övék a diadal, övék a babér, akik nem babérért küzdöttek, hanem azért, hogy hitüknek templomot, oltárt épitve szivük áldozatját ajánlják Istennek.

Isten kegyeleméből megadatott e nemes nőknek az, hogy rendezett egyházban megtalálják gyermekeik drága magyar református vallásunk igazságainak a tanitását. Itt a sziv és lélek találkozik Istennel és magyarságunk és keresztyénségünk fáklyái égnek s ragyogásuk fényében nemesedik öregeknek és ifjaknak élete.

Sokszor elgondoljuk, mi lenne az anyaszentegyházzal, ha nem volnának e nemeslelkü nők, hová fejlődne gyermekeink élete, ha azoknak lelkigondozásáért nem áldoznának az édesanyák, e jó asszonyok, e nemes utódai a nemes Lorántffy Zsuzsánnának. Az ő szivük melegségében táplálkozik minden ami nemes, ami jó. Az elmult husz esztendő gyümölcsözése csak neveli az utókorban a hála és szeretet gyümölcseit, melyek buzditani fogják az ujabb nemzedéket arra, hogy a New Brunswicki Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet nyomdokain haladva, szolgálják az Isten országának az ügyét városunkban.

Ma büszkén mondhatjuk, hogy ez a nőegylet egyike a legnagyobb és legtevékenyebb egyházi szervezeteknek a vidéken.

RÁSKY JÓZSEF LELKÉSZ ÉS NEJE
Kingston, Pa.

Tagjainak száma kilencvenegy. Adakozásban, az egyházi élet minden terén való munkálkodásban első helyen állanak. Ahol sikeresen folyt le valami munka, ott észrevehető a Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet tevékenysége, áldozatkészsége.

Szeretettel üdvözöljük husz év után az alapitó tagok csoportját és az ujabb tagok nagy táborát, kik a multtól lekesülten viszik előre a zászlót, melyet oly nemesen bontott ki és vitt diadalra az, akiről ez egylet neveztetik, a reformált keresztyénség nagyasszonya, Lorántffy Zsuzsánna.

Istennek áldása legyen mindnyájukon.

A LORÁNTFFY NŐEGYLET ALAPITÓ TAGJAI, NEW BRUNSWICK, N. J.

A jubiláló nőegylet tisztikara:

Elnöknő Nt. Papp Károlyné, alelnöknő Tamási Lajosné, jegyző Özv. Kiss Mihályné, pénztárnoknő Özv. Éliás Ferencné.

A tagok névsora:

Nt. Papp Károlyné, Kiss Sándorné, Csete Györgyné, Tóth Jánosné, Özv. Kovács Jánosné, Tamási Lajosné, Horváth Gáborné, Tóth Józsefné, Özv. Juhász Józsefné, Magyar Pálné, Szabó Sándorné, Lőrincz Sándorné, Horváth Gyuláné, Kovács Jánosné, Prókátor Julianna, Román Istvánné, Özv.

A JUBILÁLÓ NŐEGYLET TAGJAI, NEW BRUNSWICK, N. J.

Éliás Ferencné, Gábor Andrásné, Özv Kövér Lajosné, Id. Orlik Józsefné, Puskás Mihályné, Halász Imréné, Hartó Istvánné, Rudó Györgyné, Bakos Jánosné, Galajda Imréné, Bodnár Gyuláné, Pál Albertné, Özv. Béres Istvánné, Hagymássy Béláné, Özv. Beregi Károlyné, id. Tóth Sándorné, Paragh Sándorné, Vida Józsefné, Özv. Kiss Mihályné, Cszbor Ferencné, Németh Antalné, Nagy Imréné, Klement Józsefné, Hartó Jánosné, Klacik Jánosné, Patkó Mihályné, Redler Istvánné, Traski Istvánné, Cseh Lajosné, Éles Jánosné, Özv. Pallai Jánosné, Süldő Józsefné, Varga Károlyné, Özv. Dicházy Jánosné, Özv. Deák Józsefné, Ifj. Orlik Józsefné, Magyar Gáborné, Tóth Istvánné, Somodi Jánosné, Ifj. Tóth Sándorné, Bódé Józsefné, Kiss Gézáné, Özv. Borbély Miklósné, Kovács Istvánné, Özv. Kocsis Balázsné, Tugya Sándorné, Kerekes Kálmánné, Özv. Veres Jánosné, Rácz Andrásné, Magyar Mihályné, Csóbor Jánosné, Perényi Károlyné, Bittay Istvánné, Nagy Károlyné, Lőrincz Lajosné, Kiss Pálné, Szabó Menyhértné, Huszár Mihályné, Pelley Józsefné, Özv. Szabó Pálné, Szücs Miklósné, Rose Károlyné, Tóth Jánosné, Szabó Jánosné, Kovács Bertalanné, Özv. Tamási Jánosné, De Szabó Jánosné, Özv. Tamási Gyuláné, Gáll Imréné, Szabó Józsefné, Takács Józsefné, Biró Péterné, Veres Józsefné, Lape Jánosné, Tamási Irénke.

Papp Károly, lelkész.

A BUFFALOI-WESTSIDEI MAGYAR REF. NŐEGYLET

A Nőegylet 1926 február 23-án alakult 23 taggal. Célja elsősorban az egyház segélyezése volt. A gyüléseket mindig vallásos elmélkedéssel, bibliaolvasással, énekléssel és imával kezdjük meg. Vallásos estélyeket is szoktunk tartani, amik szép sikerrel végződtek.

Az alapitás idején lelkészünk áldott emlékezetü Urbán Endre volt, akit 1928 febr. 12-én iktattak be hivatalába. Felejthetetlen, szép ünnep volt ez. A Nőegylet tagjai teljes megértésben tudtak vele dolgozni.

Azután nehéz napokat éltünk; saját helyzetünk is aggodalomra adott okot. A Nőegylet tagjai fogytak és sokat gondolkodtunk azon, hogy az amerikai magyar reformátusság egyik legnagyobb és legszebb templomának adósságtörlesztése hogyan lesz eszközölhető? Lelkészünk több helyen utazott és egy alkalommal a többi egyházakban is bevezetett bingót ajánlotta, a mi nálunk is szépen bevált.

Mikor felejthetetlen, jó lelkipásztorunk, Urbán Endre 1934 julius 2-án elköltözött a földi életből, azt gondoltuk, hogy vége lesz a Nőegylet munkájának is. De nem igy történt. A jó Isten erőt adott nekünk, hogy tovább dolgozzunk az Ő szőlős kertjében. Ő rendelt számunkra lelkipásztort a nt. Péter Antal személyében, akit kedves nejével együtt mi nők nagyon becsültünk. Értették az egyházzal járó nehéz munkát; Nőegyletünk rövid itt tartózkodásuk ideje alatt erősödött, taglétszámban emelkedett. Nt. Péter Antal 1934 november 25-én lett hivatalosan lelkészünk és 1935 december 26-án már eltávozott körünkből. A Nőegylet nagyon sajnálta az érdemes lelkészpárnak más egyházban történt elhelyezkedését.

Ujra Istenben vetett erős hittel dolgoztunk tovább. Isten ujra vezetőt rendelt számunkra a nt. Laky Zsigmond személyében, akinek, kedves nejével együtt nagy tapasztalatai vannak az egyházi élet terén és hasznos, épitő munkát tudnak végezni.

Nőegyletünk tiz éves munkálkodásának határkövét tulhaladva a mult áldásaiért hálás szivvel borul le Isten előtt és reménységgel tekint a jövő elé. Mindeddig velünk volt az Ur! **Sipos Bertalanné,** jegyző.

ANDY LUCAS
BARBER SHOP
12415 BUCKEYE ROAD
CLEVELAND, OHIO

AZ ERDÉLYI REF. EGYHÁZ SZERETET MUNKÁSSÁGA AZ 1937. ÉV KÜSZÖBÉN

A számadás s terv készités napjain szükséges egyházunk e munkájával minden pásztornak s felelős vezetőnek szembe néznie. A mi egyházunk jelenlegi feledatai között első helyen áll ennek az ő belső lényegéből fakadó tevékenységének kiépitése, hogy ne hiányozzanak azok a tettei, melyek e világban valóban a Krisztus egyházává teszik. Az igehirdetői szolgálat mellett, a hivő szeretet szolgálatát épen olyan mértékben kell gyakorolnia, hogy mindenki lássa meg, egyházunk teljes engedelmességgel fogadja a hirdetett Igét s nincsenek világi céljai, nem akar mást, csak Krisztus szeretetével sáfárkodni ebben a világban a reája bizottak között.

I. Diakonisszáink.

Hivatásos szeretettmunkásaink közösségét az elmult évek a külső eszközökben kellőleg megerősitették. Az otthonunk felépülése nyugalmas lakást adott a kórházban szolgáló s a tanuló testvéreknek, megadta az anyaházi belső lelkiközösség s családi élethez szükséges kereteket s biztositotta a kiképzés rendszeres menetét. Az intézet kórháza nagyszerü berendezésével szolgálja a diakonisszák gyakorlati kiképzését.

Az utóbbi évben a jelöltek felvételénél még szigorubb kiválasztást tettünk. Mivel a próba s gyakorló testvérek között is e kiválasztást szigoruan, az ügy lelki szempontjait szem előtt tartva végrehajtjuk, évente 2—4 testvérrel szaporodik diakonisszáink létszáma. Ez pedig a feladatokhoz mérten nagyon kevés. Diakonissza ügyünk égető szükséget lát maga előtt. Nagyon szükséges volna Bucurestibe a leányotthon vezetésére s a szolgáló ref. leányok felügyeletére 2 testvér. Több református vidéken levő magánszanatorium kérésére nem adhatunk testvért. Gyülekezetek kéréseit is teljesithetlenül kell hagynunk. Ma csupán egyházunknak azon helyein szolgálnak diakonisszáink, hol a legszükségesebbek. De itt is sajnos, mivel kevesen vannak, több helyen 2 testvér látja el 3 testvér munkáját. 35 szolgáló diakonisszánk ma a következő helyeken szolgál: Intézetünk kórházában 20 (3 közülük hosszasabban beteg), Kun kollégiumi árvaházunkban 4, Cluj-i Nőszövetségünk Aggmenházában s Napközi otthonában 3, a Cluj-i Szeretetházban 1, Odorheiu-i Tanitóképzőnkben 2, az Oradea-i ref. árvaházban 2, Tileagd egyházközségben 1, otthonunkban 2. Jelöltjeink száma 9. Az anyaháznak összesen 44 testvére van.

Évente 16 jelöltet képezhetünk ki, de csak 8—9 jön. Vannak olyan nagylélekszámu egyházmegyék, honnan egyetlen testvér sem jött. Ha egyházkerületeink térképét nézzük, 44 testvérünk közül 26 négy földrajzi pontról jött. Oradeá-ról 6. Közvetlen Oradea mellőli falvakból s városokból (Salonta-Sacueni) 7, Satumare 3. Odorheiu megyének Praid s Sangeorghe de Padure vidékéről 6. Turda s Uioara vidékéről 4. Ezzel szemben olyan nagy református területekről, mint a szilágyszolnoki, kalotaszegi s görgényi egyházmegyék egyetlen testvérünk sincs. Volt olyan év, mikor több volt a királyhágómelléki testvér, mint a transzilvániai. Egyházunkban még nem ismerik eléggé a diakonissza hivatását. S ami még nehezebb, nincsen meg sok gyülekezetben, leányszövetségben az a lelkület, mely maga közül kitermeli s adja a diakonisszát. Nemrégen egy svájci lelkészné, ki erdélyi gyülekezeteinkben látogatva e hivatásról is beszélt leányok előtt, mondott el itt szerzett tapasztalataiból néhányat, melyek e szomoru tényt világitották meg ujra. Néha tanáccsal s ajánlással olyanok jelentkeznek, kiknél első találkozás alkalmával meglátszik, hogy nem alkalmasok. A diakonissza hivatás nem elhelyezkedési lehetőség, még kevésbé törött exisztenciák menedékhelye, hanem egy hivő, a Megváltója iránt hálás élet gyümölcse. A Krisztusnak komolyan engedelmeskedő s már szolgáló életnek — sajátos elhivást megtapasztalva — ez uton a tovább lépése.

Munkánk külső keretei készen vannak. Kész az otthon, a nagyszerüen berendezett kórház, de egyházunk még nem használja kellőleg. Nem veszi igénybe a képzőt s el-

A BETHLEN OTTHONT SEGITŐ
BRONXI MAGYAR NŐK

látatlanul marad az egyház szeretetmunkája. A szükséges s a meglevő külső keretekhez képest az élő lelkek hálaáldozata kevés. Lelki ébredés, a Szentlélek uj tüze szükséges nagyon.

II. Szeretetintézményeink.

Árvaházunk jelenleg 88 árvát gondoz. A 8 éve évről évre emelkedő létszám most is emelkedett, mert ujra több szeretetadományt kaptak az árvák. Első években árvaházunkban sok fizető árva volt, kikért rokonaik fizették az ellátási dijat. Az utóbbi években már nagyon kevés ilyen árva jtt az árvaházba. Az emelkedő létszám mellett sokkal nagyobb arányban nőt azok száma, kikről teljesen a szeretetadományok gondoskodnak. Azt látjuk ebből, hogy árvaügyét egyházunk lassan, le emelkedő biztos adományával egyre jobban vállalja. Ugyanilyen arányban épül az árvaház belső családi élete is s ezzel kapcsolatban a nevelés. Az itt látott fokozatos áldozat növelése mellett igen fontos a kihelyezésekkel kapcsolatosan hiveinket irányitani, mert árvaházunk munkáját folytató e nevelő s gondviselő szolgálat ma nagyon gyenge

Kórházunk betegforgalma évről évre lassu emelkedést mutat. Mutatja ezt a következő pár adat: 1934—1936. években a betegfelvétel száma a következő: 704, 765, 938. Az ápolási napok száma 9059, 9247, 10,776. Például egyik osztály forgalmát is közlöm. A szülészet az elmult 3 év alatt a következő forgalmat mutatja: 32, 45, 50. Kórházunk szépen berendezve, mint üzem fentartja magát s sok elismerést hallunk orvosaink s diakonisszáink munkája nyomán. Ezzel azonban ugy látjuk hivatása még nincs betöltve. E kórház nemcsak egyházunk tehetősebb betegeiért önmagát fentartó üzem, hanem egyházunk szeretetintézménye is kell legyen. Szeretetintézménnyé, mivel alapitványai nem voltak s nincsenek, nem lehetett. Nem lehet azáltal sem, hogy a fizető betegektől egy bizonyos többletet vegyen be az ingyenes betegek javára. Hiszen a gyógyszerek drágasága miatt ugyis drága a betegség a tehetősebb betegeknek is. Kórházunk minden betegétől csak annyit vesz be, amennyit érette a pénztár kifizetett. Ma már egyre többen látják, hogy kórházunk szeretetintézménnyé csakis a hivő egyháztagok által lehet. A kórház egy eszköz a hivek számára, melyen keresztül a hivek szeretetadománya eljuthat a szegény betegek javára, amint az árvaház is eszköz csupán a hiveknek az árváknak adott adománya számára. Ha hiveink a szegény betegek számára is ugy adakoznának, mint már az árvái s a pogányok számára adakoznak, kórházunk könnyen lenne

szeretetintézmény. Erre nézve több tervezet áll egyházunk közvéleménye előtt s hamarosan azok megvalósitásához kell látnunk, hogy kórházunkat igazán használja arra egyházunk, amiért áll.

Gyülekezeti szeretetintézmények: aggmenházak, napközi otthonok is az előbb mutatott fejlődést mutatják. A Cluj-i Nőszövetségünk aggmenháza ez évben is szükös körülményei között épitkezéssel bővült. A napközi otthona is több gyermeket látott el, mint az előző évben. Vállalta a nagyobb iskolás gyermekek gondozását is. A hidelvei gyülekezet külön is, szerény keretek között fenntartotta napközi otthonát. Hasonlóan müködtek a nemrég létesitett Brasov-i s Aiud-i gyülekezeti aggmenházak is.

III. Egyetemes feladataink.

Egyházunk e munkáját dr. Makkai Sándor volt püspökünk szolgálatában egyik legfontosabbnak tartotta. Valóban egyházunk az elmult 8 év alatt az ő irányitásával e téren nagy lépéseket tett. Hálásan kell Istennek megköszönjünk a 88 árvára már szépen berendezett s fentartott árvaházunkat, 50 ágyas kórházunkat, az aggmenházakat s napközi otthonokat, a gyülekezetek és nőszövetségek e téren végzett szolgálatát. Hálát kell adnunk az Urnak szentelt életü diakonissza testvéri közösségért. Bármelyik szeretetintézménybe tekintünk be, azt látjuk nagy feladat, szinte elvégezhetetlen szolgálat áll a bennük munkálkodók előtt. Ma nem csak nélkülözhetetlenek, de a sürgető feladatok folytán tovább fejlesztendők. A rajtuk keresztül s az érintetlen területeken jelentkező nagy szükség azt mutatja, hogy a 8 év nem rendezte el a feladatokat, hanem a püspök prófétai látásával s a hivek nagyszerü áldozattal kezdeteket tettek s most az egyház imádsággal s áldozattal, a vezetők irányitásával s hüséges szolgálattal még odaadóbban kell e területre tekintsen. Egyházunk életügye, hogy a szeretet által munkálkodó hit egyháza lesz-e.

Ez intézményeink életén át azonban mást is látunk. Azt, amit a Francke, Fliedner, Bodelschwing, George Müller s napjainkban a zizersi Rupflin szolgálata nyomában: anyagi nehézségekkel küzdő világban a szeretetintézményekben a mustármag törvénye él. Amikor állandó az elszegényedés, intézményeink több árvát, aggot, gondozatlan gyermeket láthattak el, mert az elszegényedett, de hivő reformátusoktól egyre több szeretetadományt kaptak. Isten igy segit s ez által mutatja, hogy igényli s támogatva használja e szolgálatunkat. Számunkra ez ma akarata szerinti, kiváltképen való ut az életre. Ezért engedelmeskedjünk akaratának hittel.

Gyakran gondolok arra, hogy árvahá-

BRONXI MAGYAR CSOPORT

zunk körüli Kun kollegiumi épületek, melyek ma csekély bérösszeget jövedelmeznek — milyen örömet jelentettek volna az előbb emlitett szeretetmunkásoknak, akik annak idején nehezen ujon épitették, vagy vették a hallei, kaiserswerthi, bétheli, bristoli s zizersi épületeket. Vajjon a gyermekek közötti más szeretetmunkát nem igényli egyházunktól az Isten? Vajjon elrendezett-e református gyermekeink, árváink közötti szeretetmunkánk azzal, hogy a teljesen egészséges árvákat gondozzuk, vagy hogy csak a 6 évet betöltött árvákat vesszük fel? Első lépésnek valóban a legszükségesebb egy ilyen tipusu árvaház volt szükséges és ezt igy is kell fenntartani. Hány árvánk sinylődik azonban betegen! Hány árvánk vesz el, amig a 6 évet betölti, ugy hogy 6 éves korában már nem részesülhet a református egyház szeretetszolgálatában! Nekünk, kik árváink között szolgálunk, a meglevő Kun kollégiumi épületek mindig eszünkbe juttatják a hallei, zizersi stb. gyermek szeretetintézményeknek minden gyermeki nyomoruságának megfelelő osztályát, melyek külön épületekben munkálkodnak.

Kórházunkkal kapcsolatban fennebb emlitett tény, megmozdulást követel a hivek, a gyülekezetek, az egyházmegyék s szövetségek életében, hogy betegeink a szegénységükben is tapasztalják meg a Krisztus szeretetét. Lehetünk-e nyugodtak, mikor készen a szépen berendezett kórházunkat szegény betegeink nem használhatják? Ha eddik meg segitett a nagy szegénység idején az Ur, vajjon nem segit meg a második lépésre? Beteg ügyünk azonban azt kivánja, hogy egyházunk a kórházunktól távolabb eső vidékeken élő hiveinkre is gondoljon. Magánszanatoriumok kérik egyházunk diakonisszáit s készek egyházunkkal együtt munkálkodni. E lehetőségeket ki kell használjuk. Az egyetemes betegsegélyezések ezekkel kapcsolatosan minden vidék számára megoldhatók.

Az emlitett aggmenházak s napközi otthonok rövid áldásos multja is utmutatás nagyobb gyülekezeteinknek a gyülekezeti élet e szolgálata vállalására. Egyszerü kis kezdete-

ID. NYÁRÁDI JÓZSEF GONDNOK ÉS NEJE, ALLIANCE, O.

ket — a szegénység idején — im megáldott az Ur. Bizonnyal gazdagabb lenne sok gyülekezetünk, ha a tevékeny szeretet ilyen utjára lépne! A kaiserwerthi hatalmas szeretetintézmény egy kis szobából indult el, hasonlóan a hallei is. S ilyen helyen kezd ma is egy-egy hivő lelkipásztor s hivő gyülekezet. Olyan örömmel olvasunk a magyarországi Református Szeretetszövetség egyre szaporodó falusi árvaházairól s már szeretetintézményeiről (5 év alatt már 25 szeretetintézménye van), melyek bizonyságok a mai református gyülekezeti élet igazi lehetőségeiről.

Mikor ezek mellett lesznek a gyülekezeteinkben gyülekezeti szeretetmunkát végző diakonisszák, mint pl. Svájcban, hol majdnem minden lelkipásztor mellett egy gyülekezeti tesvér is szolgál, akkor egyházunk szeretetmunkája is eljut az őt megillető helyig, mert ma a más tevékenységhez arányitva eltörpül s béna egyházunk.

Mindez azonban csak akkor lehet, ha az igehirdetés s pásztori munka nyomában megjelennek a hivő szeretet lelki egyházának gyülekezetei, leány-, nő- s más szövetségei, ahol a lélek magától termi e gyümölcsöket.

Borbáth Dániel.

SZABÓ ÉS HUDÁK
HUSÜZLETE
11921 BUCKEYE ROAD
CLEVELAND, OHIO

DR. BOLDIZSÁR GYULA
ORVOS
DR. BOLDIZSÁR ALBERT
ORVOS
BOLDIZSÁR FERENC
ÜGYVÉD
11803 BUCKEYE ROAD
CLEVELAND, OHIO

HUSZONÖTÉVES A POUGHKEEPSIEI EGYHÁZ

Az 1938. esztendő kettős évfordulót jelent a poughkeepsiei egyház életében, mert ez az év a templom fennállásának ötödik, az egyház fennállásának pedig huszonötödik esztendeje.

Krizsik Alajos peekskilli lelkész kezdeményezésére már 1911-ben volt egyházi munka a poughkeepsiei magyar reformátusok között, de a rendelkezésünkre álló igen kevés irott dokumentum alapján az állapitható meg, hogy hivatalosan az 1913. esztendő a poughkeepsiei református egyház születési éve.

Mint általában a hudsonvölgyi, kislétszámu magyar telepeken, Poughkeepsien is nagyon hanyatlott volt az egyház sorsa s pontos adatok, különösen az egyházjogi hovatartozandóságra vonatkozólag ez idő szerint nem állanak rendelkezésünkre.

Annyit tudunk, hogy a Dutch Reformed Church szolgálatában levő Krizsik Alajos után, valószinüleg 1915 végén ketté szakadt a poughkeepsiei reformátusok közötti egyházi munka az óhazai egyház szolgálatában levő Nagy József és a Dutch Reformed Church missziói lelkésze, Hámory Lajos között, bár Nagy József, mint rosetoni lelkész, már előbb is beszolgáló lelkésze volt a poughkeepsieknek. Nagy Józsefnek Kreischervillere való távozása után 1919-ben Hámory Lajos lelkipásztorkodása mellett ismét egyesült a kétfelé szakadt gyülekezet s többkevesebb megszakitással, a Dutch Reformed Church gondozása alatt, 1932-ig csendesen dolgozott.

1932-ben a többség Tukacs György lelkész vezetése mellett kivált a missziói egyházból, independent gyülekezetbe szerveződött, mint a peekskilli hasonló alapon szervezett gyülekezet társegyháza s templomépitésbe kezdett. A nagy lelkesedéssel indult munka eredményeképpen az alig 40 lélekből álló kicsiny gyülekezet 1933. jun. 18-án megtarthatta kb. hatezer dolláros költséggel épitett temploma felszentelését.

1935 végén, sok hányattatás után a Független Egyházhoz fordult a gyülekezet felvételi kérésével. Dr. Vincze Károly esperes előbb Panyik Andor kreischervillei beszolgáló lelkészt, majd 1936. jan. 1-tél kezdve Szeremlei Tóth Kálmánt rendelte ki a gyülekezet szolgálatára s 1936. febr. 22-én az egyház hivatalosan is felvétetett a Független Egyházba. A lelkészi szolgálatot Szeremlei Tóth Kálmán, a Magyarországi Református Egyház s. lelkésze látja el s a gyülekezet a békés, csendes egyházi életben megerősödve, mint tagjaiban és lélekben a 25 évvel ezelőtti kezdetnek örököse, ünnepli az 1938. évben nemcsak temploma fennállását, hanem 1913-ba megtett első lépéseit is.

S. T. K.

A POUGHKEEPSEI REF. TEMPLOM

KASZONYI MIHÁLY

Tizenkét éve gondnoka a Beaver Fallsi Ref. Egyháznak. Városunk régi lakosa, a Ref. Egyesület támogatója és tagja, a Ref. Lap előfizetője.

Characterét, jellemét mutatja legjobban az, hogy a "jónak sohasem volt elrontója."

Jó templom-látogató, jószivü adakozó, templomban énekvezér, fáradhatalan munkás....

Igazán egy mintaember, amikor az egyház iránti áldozatkészségről van szó.

Kaszonyi Mihály feledhetetlenül odavéste nevét a Beaver Fallsi Magyar Ref. Egyház történetébe.

Lásd fényképét a 45. oldalon.

A NŐSZÖVETSÉG MEGBIZATÁSA AZ ANYASZENTEGYHÁZ HITÉPITŐ MUNKÁJÁBAN

Irta és a székely egyházmegyék nőszövetségi konferenciáján elmondotta:
Vásárhelyi János püspök.

Előadásom cime: A Nőszövetség megbizatása az Anyaszentegyház hitépitő munkájában. Mindenekelőtt hadd idézzek egy jellemző történelmi adatot, amely először utalt kifejezetten arra az Igémre, hogy a nők is öntudatos elhatározással kivánnak részt venni az Anyaszentegyház hitépitő munkájában. Az én ismeretem szerint a nők errevonatkozó igényének a mi Anyaszentegyházunkban legelőször árva Bethlen Kata adott kifejezést a fogarasi presbiteriumhoz intézett levelében. Ebben a levélben többek között igy ir Bethlen Kata:

"Minden keresztyén ember keserves szivvel szemlélheti a minden helységekben lévő veszettséget, tudatlanságokat és azokból következő gyakori hittől való szakadásokat, a melyet csak hazánkban legközelebb sokizben keservesen szemléltem. Melyeknek fundamentumos oka kiváltképen a tudatlanság, a jó idejében való tanittatásnak elmulasztása."

Ennek megállapitása után arra nézve ad javaslatokat, hogy miképen lehet a fagarasi gyülekezetben az igehirdetés és a helyes iskoláztatás rendezésével megoldani ezt a kérdést. Hadd idézzem rendkivül jellemző véleményét, amit a papi szolgálatra nézve mond:

"Én ugyan a papságnak mivoltához nem tudok, mindazonáltal, amint a gyenge elmém felérheti, ugy itélem, hogy elég a papnak egy héten egy jó módjával és fundamentumosan kidolgozott prédikációt elmondani, a müves napi könyörgésekre is jó készülettel állván elő, mert csak ezek is időt kivánnak maguknak és nem is lévén többre ideje, papi hivatalja ellen is véthet."

Ebben a levélben aztán élesen kikel azok ellen, akik ilyen sértegető beszédeket szólanak: "Asszony ne szóljon mindenbe, mert nékünk van főkurátorunk, nem reá bizták a dolgot." Ezt válaszolja ezeknek: "Bizonyos, hogy én főkurátor nem vagyok, azt én tudtam, azt is olvastam, hogy Szent Pál megtiltotta, hogy a közönséges gyüléseken az asszonyok ne szóljanak, de azt nem olvastam utána, hogy az akkori hiveknek és keresztyéni asszonyi állatoknak, kikből állott az Isten Anyaszentegyháza, előmozditani akarván az Isten Anyaszentegyházának terhét, hogy szólaniok szabad ne lett volna. Tagadom pedig azt, hogy reám ne bizatott volna azon dolog, azért, hogy asszonyember vagyok, mert én szintén olyan igaz tagjának tartom magamat, mint közönségesen az Isten Anyaszentegyházának, mint különösen a fagarasi eklézsiának, mint akármely férfiu. Azért ha az Istennek tetszik életem, bizony tehetségem és erőmmel azon leszek, hogy szolgáljak az Isten Anyaszentegyházának és különösen a fagarasi eklézsiának." Az én tudomásom szerint ez az első öntudatos nyilatkozat, amellyel a Anyaszentegyház hitépitő munkájából, megfelelő részt és beleszólást kiván magának egy magyar református asszony.

Igaz, ezelőtt is lelkesedő szeretettel és hüséggel érdeklődtek asszonyaink az Anyaszentegyház ügyei, hitünk kérdései iránt. Előljárt ebben Bethlen Gábor hitvese, Károlyi Zsuzsánna; Rákóczy György hitvese, Lórántffy Zsuzsánna, akiről tudjuk, hogy theológiai kérdések iránt is belső érdeklődéssel viseltetett, lelkes szivvel szerette volna előmozditani a presbiteriánus törekvésekkel kapcsolatos hitébresztő munkákat, vagy az Apaffy fejedelem hitvese Bornemissza Anna, akinek jótékony befolyása nem egyszer végzetes lépésektől tartotta vissza a sokféle gyarlósággal küzdő férjét, azonban mégis ugy van, hogy az az igény, hogy az Anyaszentegyház ügyeinek intézésébe az asszonyok is beleszólhassanak, azokban résztvehessenek, Árva Bethlen Kata ez irásában jelentkezik először.

Sok ideig maradt az egyház életében meghallgatatlanul ez a szó. A Krisztushoz ragaszkodó, kegyes nők mint hitvesek, édesanyák, Istennek hála nagyon sokszor érvé-

nyesitették egyházunk életében áldásos befolyásukat, de szervezetten, intézményesen csak az utóbbi évtizedekben kezdték kivenni részüket a munkából. Először mint szabad társadalmi egyesületek tömörültek és jöttek egyházunk szolgálatára. A Bethlen Kata által hangoztatott követelések valóságba öltöztetése és teljesülése a nőszövetségek megalkotása által következett be.

A világháboru utáni fájdalmas összeomlás próbáltatásában tapasztaltuk ujra azt, amit Bethlen Kata irt a fagarasi gyülekezetnek: "Minden keresztyén ember keserves szivvel szemlélheti, a minden helységekben levő betegségeket, tudatlanságokat és azokból következő gyakori hittől való szakadásokat." Akkor jutott igazán öntudatára annak egyházunk vezetősége, hogy asszonyok a hivő nők munkáját nem nélkülözheti.

Ha egyházunknak a fejlődése azt mutatta, hogy a férfiak és a férfiaknak képviselete, a gyülekezetekben a presbiteriumok, magasabb fokokon az egyházmegyei közgyülések és tanácsok, az egyházkerületi közgyülés és igazgatótanács, főképen (sőt igen sokszor káros egyoldalusággal) csak az egy-

KRUCHIÓ ANTAL LELKÉSZ ÉS NEJE, ALLIANCE, O.

ház jogi, kormányzati, anyagi kérdéseivel, azoknak védemével és gyarapitással foglalkoznak, akkor szükség szerint ébredt föl a fölismerés, hogy az elhanyagolt lelki érdekek fölkarolásával elsősorban a nőknek közremüködését kell igénybe venni. Ezeknek az érdekeknek a szolgálatára hivta föl a nőket Anyaszentegyházunk, kérte meg arra, hogy a nőszövetségekben, a gyülekezeti nőszövetségi közgyülésekben, az egyházmegyei és egyházkerületi szervezetekben most már ők is kapcsolódjanak bele az Anyaszentegyház hitépitő munkájába. Alig hangzott el a fölhivás, a nők százai kész szivvel feleltek a hivó szóra. Sokan szólottak a Bethlen Kata lelke szerint: "Reám is bizatott ez a dolog, ha bizatott pedig bizony meg nem tartóztatom ennekutána mind szóval, mind cselekedettel való szolgálatomat az Isten házától." Alig pár esztendő gyönyörüen igazolta, hogy a nőszövetségek munkája valóban nélkülözhetetlen érték az Isten Anyaszentegyháza számára.

Az egyház törvényhozó testülete, a zsinat, az egyház alkotmányáról és kormányzásáról megalkotott első törvénycikkben már intézményesen is helyet ad, alkotmányszerü jogot biztosit a nőknek. A 35. §-ban az egyházi tisztségekről szólván, a nőkre nézve igy intézkedik: "Nők ha a választóhatóság feltételeinek megfelelnek, presbiterek, önálló ének vezérek, diakonisszák és iratterjesztők, szegények és árvák gondnokai lehetnek, valamint a közoktatásban és vallásoktatásban betölthetik a számukra biztositott tisztségeket.. A presbiteriumban a megválasztott női presbiterek száma legfeljebb a választott presbiterek számának egynegyed részét alkothatja." Ez a zsinati határozat világosan megmutatja, hogy Bethlen Katának igaza volt, az Anyaszentegyház nem nélkülözheti a hivő lelkü, Krisztusnak szolgálni kivánó nők közremüködését.

Ezeknek előrebocsátása után most már hadd mutassak reá arra, hogy mit is vár az egyház hitépitő munkájában a nőktől? Azt gondolom, hogy amit várnunk kell, azt is Bethlen Kata példaadásában szemlélhetjük. Elsősorban azt várjuk, hogy a nőszövetségek a református nők körében olyan lelki munkát vigyenek, amely akalmas legyen arra, hogy a református asszonyok és leányok hitbeli meggyőződését olyan szilárddá, buzgalmát olyan égővé tudja tenni, mint amilyen erős hit és égő buzgóság lángolt a Bethlen Kata szivében. Ha Bethlen Kata lelki életében ezt a szilárd hitet, égő buzgóságot az Isten igéjével való szüntelen foglalkozás, a kegyes imádság, a templomnak, vagy ahogyan ő irta a fundamentumos prédikációknak és alapos könyörgéseknek a szeretése, fejlesztette ki, akkor a nőszövetségektől legelsősorban azt várjuk, hogy az asszonyok és leányok körében ugyanezekkel az eszközökkel, ugyanilyen református női jellemek kialakitását munkálják. Ez a legelső, ha ugy tetszik, minden egyebet magába foglaló feladat, amelynek a betöltését várjuk a nőszövetségektől. Hivő lelkek nélkül nincs egyház. Hivő hitvesek és anyák nélkül nincs keresztyén családi élet. Egyházunknak elsősorban és mindenek felett hivő nőkre van szüksége. Azt várjuk, hogy a nőszövetségek képviseljék a leghatározottabban ezt a követelményt. Ha az egyház kormányzását igénylő férfiak a jogok gyakorlását bizonyos anyagi feltételek megtartásához kötik és náluk sokszor háttérbe szorul a hitbeli követelmények előtérbe állitása, a nőszövetségektől elsősorban azt várja az Anyaszentegyház, hogy épen a lelki követelményekre fektessék a fősulyt, kivánják meg tagjaiktól, hogy Isten igéjével élő, az Isten házát szerető, az Ur félelmében járó szolgálói legyenek Krisztusnak. Ennek következtében gondoskodjanak arról, hogy tagjaik e szent követelményeknek eleget is tudjanak tenni. A nőszövetségek tanitsák meg tagjaikat az Isten Igéjével való élésre, a Szentirás helyes és épitő olvasására. Gondoskodjanak arról, hogy a közönséges istentiszteleteket rendesen látogassák.

A nőszövetségek hitépitő munkájában a fősulyt elsősorban erre a követelményre helyezem. Ha lesznek Isten igéjét, a szentirást, hitvallásainkat alaposan és helyesen ismerő, templomainkat igazán szerető nőink, akkor minden egyébb kérdésünk természetszerü következményeképen fog megoldódni. De mégis hadd mutassak reá egy pár feladatra. Ha

egy református asszony vagy leány a maga részére megoldotta a legelső feladatot, ha rendszeresen olvassa a szentirást, látogatja a hitépitő összejöveteleket, gyakorolja a közönséges istentiszteleteket, akkor nem állhat meg itt, hanem szükségszerüen kell felébrednie lelkében a kérdésnek: Mi van a többi asszony vagy leánytestvéremmel? Eljutott-é mindenkihez az igazság ismerete? Én mint anya református szellemben nevelem gyermekeimet, de nincsenek-e az én gyülekezetemben, akik ezt a feladatot nem tudják megoldani, nem kell-é juttatnom könyveket a vallásnélküli gyermekeknek? Nem kell-é segitenem, összegyüjtenem azokat, akik ugy nőnek föl, hogy nem ismerik az evangélium utmutatását, megtartó tanácsát.

Ezek a kérdések a hitépitő feladatoknak egész sorozatát mutatják meg a gyülekezeti életben. De megállhatunk-é itt, nem kell-é hogy tekintetünk tova szálljon és figyelembe vegye távolabbi testvéreink sorsát is? Ha nekünk van templomunk és igehirdetőnk, nem kell-e gondolnunk azokra a szétszórtságban élő testvéreinkre, akiknek mindez hiányzik? Nem kell-é segitenünk az Anyasztenegyházat abban, hogy ezekhez a szétszórt gyermekeihez is el tudjon menni, azokat is tanitani és megtartani tudja. Nem kell-é éreznünk azt, amit hitvallásunk a szentek egyességéről tanit? Mi mindnyájan a Krisztus tagjai vagyunk és ha az egyik szenved, mindenik szenved. Nem tapasztaltuk-é, hogy még más világrészből is jöttek el hozzánk testvéreink, kinyujtották felénk segitő kezüket, vajjon nem kell-é nekünk is érdeklődnünk az ő sorsuk iránt és legalább a szegény asszony fillérjével hozzájárulnunk ahhoz, hogy az evangélium szövetnekét mi is elvitetni tudjuk olyan emberek közé, akik még sötétségben járnak és nem látják az életnek világosságát?

Ezekkel a kérdésekkel már reá is mutattam arra, hogy az Anyaszentegyház hitépitő munkájában mi a nőszövetség megbizatása. Az a megbizatása, hogy hü bizonyságtevője legyen Krisztusnak. Amikor az Ur Jézus Krisztus a samáriabeli asszonnyal beszélt és ennek az asszonynak a lelkében felgyujtotta az evangélium viágosságát, akkor ez az asszony elment és hivta a város lakóit, hogy jöjjenek a Krisztushoz, ismerjék meg őt, mert bizonyos az, hogy ők is tapasztalni fogják a Krisztus megtartó és megváltó erejét.

A FAIRFIELDI REF. EGYHÁZ LEÁNY-ÉNEKKARA.

A PITTSBURGHI LORÁNTFFY ZSUZSANNA NŐEGYLET NEGYVENÉVES

1897 május 30-án halottak napján ültette el a kicsiny palantát egy egyház akkori fiatal, buzgó lelkipásztora Ferenczy Ferenc. Az ő gondoskodni akaró szivében és jövőbe látó elméjében fogant meg az a gondolat, hogy egy zászló alatt kell egyesiteni az egyház női tagjait is. Előbb megalapitotta a férfi betegsegélyző egyletet. Ennek sikerén felbuzdulva uj ugarba eresztette az ekét. Nehéz feladat, nehéz kezdet előtt állott. Kevés volt akkor az egyházban a nők száma, szokatlan volt előttük a nyilvánosság előtt

A C. E. IFJAK CSOPORTJA, ALLIANCE, O.

A PITTSBURGHI LORÁNTFFY NŐEGYLET

való szereplés. Ámde a gondolat oly szép volt, s az akarat oly erős, hogy meg kellett előtte hajolni. Igy született meg halottak napján az Amerikai Egyesült Államokban az első ref. női egylet, s megkeresztelteteett a ref. egyház történetében jól ismert nagyasszonynak Lorántffy Zsuzsánnának a nevére. Az alapitó tagok száma 26. Első tisztviselői a következők: Wanke Tivadarné elnök, Császár Lajosné alelnök, Szepessy Teréz jegyző, Hornyák Andrásné pénztárnok, Molnás Zsuzsánna és Horváth Szerén beteglátogatók, L. Szabó Andrásné, Füzi Pálné, Szakál Julianna bizottsági tagok, Ferenczy Ferenc lelkész ügyvivő.

Ez volt az áldott kezdet. Ezen a példán fellelkesedve alakultak meg a többi egyházakban is hasonló céllal a többi női egyletek.

A cél, amely lelkesitette és összetartotta az egylet tagjait, a szent és nemes munka volt. Segiteni, felemelni az élet harcában elesetteket, támogatni mint édesanyát a küzdő egyházat, szolgálni Krisztust, ugy mint Mária, Mártha és a többi bibliai asszonyok.

A fa növekedett, sok jó gyümölcsöt termett, öregbedett s igy jutott el a negyven éves határkőhöz, megfogyva, de törhetetlen hittel.

Fáradhatatlan munkásai közül már sokan visszatértek a Teremtőhöz. Első volt ezek között maga az alapitó, áldott emlékü magvető Pásztor, néhai Ferenczy Ferenc és azután még sokan a negyven esztendő alatt. Legtöbben mint névtelen hősök pihennek. Legyen áldott az ő emlékezetük.

A négy évtized csak hatot hagyott meg az alapitó tagok közül, akik ma is példaadással és nemes áldozatkészséggel állanak a zászló alatt. Ezek a boldog alapitók. akik a negyvenéves jubileumot Isten kegyelméből megérték, az alábbiak: Balla Györgyné, Hibó Jánosné, Juszkó Istvánné, L. Szabó Annrásné, Kiss Józsefné és Császár Lajosné.

Az egylet tisztviselői a jubileumi évben:

Diszelnök Varga Lajosné, elnök Balla Györgyné, alelnök id. Estu Jánosné, jegyző Sági Lajosné, pénztárnok Hering Józsefné, ellenőr Rásky Mihályné, beteglátogatók id. Szabó Józsefné, Juszkó Istvánné, H. Gönczi Andrásné. Mint az Egyesület 16-ik osztályának ügyvivője: Ifj. Kiss Andrásné.

Az egylet munkájáról beszéljenek a tények és számok. A negyven év alatt mindig pontosan kifizette a betegsegélyeket, kiutalta a haláleseti segélyt és koszorot tett elhunyt tagjaink ravatalára. Az egyházat minden ünnepen szép adománnyal segitette. A templom épitésekor $75-t ajándékozott, ennek emlékét örökiti az egyik torony ablak, amely Lorántffy Zsuzsánnát ábrázolja. Az egyház 20 éves jubileumára visszaajándékozott $210. értékü részvényt. Az egyház nagy-

adósságára $250 kölcsönt adott. A templom bejáratát szőnyeggel látta el. A ligonieri árvaházban egy szobát rendezett be, $50 ajándékot adott és $500-os alapitványt tett az árvák gondozására, Liberty bondot vett $150-ért, magyar hadikölcsönt $149-ért. A szibériai hadifoglyokat segitette és a gyermeksegités munkájából is kivette részét. Hiven őrzi elhunyt alapitójának emlékét, sirját gondozza és minden évben megkoszoruzza siremlékét.

Illő volt, hogy megálljunk ennél a határkőnél és belenézzünk a multnak tükrébe és hálát adjunk a mindenható Istennek. De megvizsgáljuk a jelent és szembenézünk a jövővel is. Hüséget fogadunk e jubileumi ünnepen, hogy e zászló alatt mindhalálig kitartunk.

z

Ezzel a jubileumi ünnepléssel a Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet legfőbb célja az, hogy felkeltse az érdeklődést az egyház immár nagyszámu női tagjai között a nemes munka iránt. Ma sem igér az egylet többet, mint amennyit a multban adott, de azt mindig hiánytalanul megadta. A nemeslelkü alapitó elgondolása szerint az egyház minden nőtagjának a Lorántffy Zsuzsánna Nőegyletben van a helye. Nem emberek, hanem a mindent bölcsen elrendező Isten jelölte ki minden asszony számára ezt a munkamezőt, hogy nemcsak a családban, hanem az egyházban is munkájával és áldozatkészségével dicsőitse Istent.

Reméli az egylet, hogy ez a jubileumi ünnep meghozza a várvavárt felébredést és az öregedő tagok helyébe uj, fiatal és munkára kész asszonyok állanak a zászló alá.

Tagja lehet ma is a Lorántffy Zsuzsánna Nőegyletnek minden 16 évet betöltött ref. nő. Havi illeték 50 cent. Beállási dij $1.00. Ezért a Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet $6.00 heti betegsegélyt, $75.00 haláleseti segélyt ad és koszorut tesz tagjai ravatalára.

Midőn együtt ünneplünk, hálás szivvel mondunk köszönetet azoknak, akik meghallgatták hivó szavunkat és megtiszteltek bennünket a jubileumon való megjelenésükkel.

Isten áldása legyen mindnyájunkon.

A Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet tisztviselői és tagjai.

PERZEMISLI

Az ezerkilencszázhuszonegyedik esztendőt irják. Május van. A tájék virágba öltözött. **A sok-sok millió füszál boldogan ujjong** fel, amint érzi, hogy homlokon csókolja az áldott napsugár. Kopott irodámba beragyog a nap. Megaranyozza nemcsak a ráncos, öreg butorokat, hanem fénnyel vonja be azt a drága ifju párt is, aki mindazt elhozta a szivében, amit tavasznak lehet nevezni. A vőlegény már nem mai gyerek. A tizenkilencedik esztendejét tapossa. A menyasszony felett is elröpült az idő. Betöltötte a tizenhatodikat. És mert nem birnak egymás nélkül élni és inkább meghalnak, mintsem hogy egymás nélkül éljenek, ezért a két örömapa sem tehetett mást, minthogy beleegyezett a házasságba. Ez a magyarázata a látogatásnak. Iratkozni jöttek. Elhelyezkedtek a százszázalékosan rokkant diványon. A vőlegény mellett az édesapja. A menyasszony mellett is az édesapja. Elhangzanak az ünnepélyes kinyilatkoztatások. Ki, hol született? Kik a szülei? És igy tovább. Hamarosan átesünk a formaságokon. Ekkor feláll a menyasszony édesapja. Dikcióba kezd. Arra kér, hogy fogadjam el a lány násznagyságát. Ez a család óhajtása. Elfogadom. Megállapodunk a részletekben. Felirom az előjegyzési naptáramba. Majd társalkodni kezdünk. Az örömapa elmondja, hogy két családja volt. Az egyik a menyasszony. A másik meg, szegény, nyugodjon, a várban harcolt. Semmi hir nincs róla. Bizonyosan meghalt.

— Hol szolgált?

— A várban. Tetszik tudni. Ott fenn, a hegyen, Perzemisliben.

— Hol?

— Perzemisliben.

— Igen. Most már tudom. A várban. Ott fenn a hegyen, Perzemisliben. Ahol annyi magyar hullott a sirba.

Egyszerre borongás szálldogált a napfénnyel bevont irodába. Jóskára gondoltunk. Szegény Jóskára. A menyasszony bátyjára. Aki meghalt a várban. Perzemisliben, ott fenn a hegy tetején.

A három hét elrohant. Reggel kilenckor ünnepélyesen beállitottunk az anyakönyves-

hez. Pista meg Julcsa házasságot kötöttek. Násznagytársammal mindezt igazoltuk sajátkezü aláirásunkkal, amelyet belerajzoltunk a nagykönyvbe. Azután hazasétáltunk a menyasszonyos házhoz. Ott várnak ebéddel. Onnan indulunk délután a templomba. Az ebéden átestünk. Felcihelődtünk, hogy széptempós-lassu menetben felkisérjük az uj párt a templomba. Előzőleg azonban a vőfélynek volt mondanivalója. Elbucsuztatta a menyasszonyt az édesanyjától, édesapjától barátnőitől, közeli s távoli rokonaitól, jó szomszédoktól. Mindezt persze, ékes rigmusokban. Hogy majd megszakadt a szive a vendégkoszorunak. Mikor ennek vége volt, násznagytársam kért szót.

— Atyámfiai! — kezdette komoran — mielőtt az Isten házába indulnánk, emlékezzünk meg valakiről, akinek itt kellene lennie, de fájdalom, nem lehet itt. Tizennégyben indult el hazulról. Ott harcolt a várban, Perzemilisben. Fenn a hegy tetején. Ott halt meg szegény, nyugodjon.

Egyszerre hangos zokogás töltötte meg a házat. A menyasszony átölelte sirva az édesanyját. Az örömapa elővette nagy, tarka zsebkendőjét és minduntalan a szemét törölgette. A koszoruslányok elkomorodtak. Az asszonyok szipogtak. Egyiknek eszébe jutott az ura. A másiknak a testvére. A harmadiknak a fia. Vagy rokona. Vagy valamelyik kedves valakije. Megindultan álltam közöttük. A földesszoba szegénységében. Lelkünk elé rajzolódott a vár, Perzemisli. Ott fenn a hegy tetején. Mert a nép képzelete előtt hol lehetne másutt a vár, mint egy irtózatos hegy tetején. Ahonnan Jóska sütögette az ágyuját a völgyben táborzó ellenségre, amig egy szivtelen golyó be nem furakodott a szivébe.

A menyasszonyos háztól tempós menetben háromnegyed óra a templom. Elindultunk. Násznagytársammal vezettük a menetet. De milyen megható! A legények nem kurjongattak, hanem illendően, megindultan vitték karonfogva a párjukat. Azok sem beszélgettek. A házak előtt népek álltak, álldogáltak.

— Tán siketnémák ezek — kérdezte egy bámészkodó, — hogy ilyen hallgatagon,

NOVÁK LAJOS BEIKTATÁSA. LOGAN, W. VA.

bánatosan mennek a templomba?.

Mások sem mondtak mást, Csak mi tudtuk, hogy mi ennek az oka? Jóskára gondoltunk. Meg a várra. Perzemislire. Meg a sok magyarra, aki ott halt meg.

A templomban zsoltárt énekeltünk. Igét hallgattunk. Imádkoztunk. Elhangzott az eskü. A könyek felszáradtak. Béke szállt a szivekbe. Csendesboldogan indultunk hazafelé. És megszépülve állt lelkünk elé a vár: Perzemisli...

Böszörményi Jenő

DEZSŐ JÁNOS HUSZÉVES LELKÉSZ

VISSZAEMLÉKEZÉS

Minden ember életében előfordul olyan idő, mely életében fontos határpontot jelent. Mikor ilyen határpontot elér az ember, akkor rendszerint vissza szokott pillantani az elmultakra, lelki szemei elé varázsolja ugy az örömteljes napokat, mint a szomoru órákat, amelyeket azokban az elmult években átélt. Teszi pedig ezt azért, hogy a multnak az eseményeiből tanulva, életének további részét még boldogabbá és jobban Istennek tetszővé tegye.

Mint Istennek méltatlan ugyan, de hivatalos szolgája, én is most, lelkipásztorkodásom huszadik évfordulója alkalmával, elméletben visszaköltözöm a multba. Első sorban is gyermek koromnak boldog évei jutnak eszembe. Azok az idők, amelyeket 35-40 esztendővel ezelőtt Bridgeporton, a Pine Street-i Magyar Református Egyház lelki gondozása alatt töltöttem el.

Nt. Kalassay Sándor volt akkor ott a lelkész: mint kis fiucska ő tanitott meg engem a vasárnapi iskolában és a nyári magyar iskolában arra, hogy a jó Istent féljem és imádjam. Már akkor támadt fel bennem az a vágy, ha a jó Isten megsegit, az Ő igehirdetője szeretnék lenni. Majd később, néh. Nt. Harsányi István lelki gondozása alatt ez a vágy megérlelődött s midőn az elemi iskolát és a High Schoolt bevégeztem, érezvén a jó Istennek a lelkészi pályára való elhivást, beiratkoztam a bloomfieldi theológiára.

Hat évi nehéz, küzdelmes fáradozás után theológiai tanulmányomat elvégeztem és a Connecticut River Valley Presbytery hivatalosan lelkésszé szentelt fel. A felszentelés 1917 május 17-én, áldozócsütörtökön történt, még pedig abban a templomban, hol gyermek éveimet töltöttem el s amely egyháznak kedves jó szüleim alapitó tagjai voltak.

Már theológus koromban két egyházat szolgáltam ki, mint diák lelkész, Torrington és New Haven, Conn.-ban. Mindjárt felszentelésem után a Northampton, Pa. Magyar Református gyülekezet élére léptem, ahol mindössze vagy egy évet töltöttem. 1918 májusban az ottani gyülekezet meghivott s So. Bend, Ind.-ba költöztem, ahol nyolc hosszu esztendőn keresztül munkálkodtam az Isten országának épitésében. Hogy milyen eredménnyel, azt a volt hiveim mondhatják meg.

Whartonba 1926 március elsején jöttem a hivek egyhangu meghivására. Nehezen váltam meg a south bendi hivektől. Felszentelésem után pár hónappal házasságot kötöttem szivem választottjával, két gyermekem ott született South Bendben, s családommal együtt már egészen megszoktuk és megszerettük az ottani hiveket. De azért lelkemben éreztem, hogy a jó Isten akaratát teljesitem, mikor más szőlőkertjében kezdem a munkát.

Most már elértem lelkipásztori müködésemnek huszadik évfordulóját. A jó Isten segitő kegyelmével velem volt, megőrzött, adott nekem erőt, egészséget, türelmet és kitartást, hogy azt a munkát, amelyre Ő elhivott, mindezideig szerény tehetségem szerint elvégezhettem. Ezért a nagy kegyelemért buzgó hálákat adok Istennek, köszönve neki az Ő véghetetlen jóságát s kérem, hogy továbbra is segitsen engem küzdelmes pályafutásomban.

Husz esztendei sáfárkodásomra az emberektől nem várok elismerést és magasztalást. Ha hü voltam a rám bizottakban, azt tudja a mindeneket tudó mennyei édes atya s tudva azt, én hiszem, hogy az utolsó itéletkor, megfizet Ő nekem az én érdemem szerint.

Legyen az Ő neve áldott és legyen néki

dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás most és mindörökké. Ámen.

Dezső János

* * *

Az ünnepelt lelkész 1891 december 15-én Bridgeporton, Connecticut államban született. Szülei Dezső István és Szombathy Katalin vallásos nevelésben részesitették.

1937 szeptember 4-ikén ünnepelte házasságkötésüknek huszéves jubileumát. Felesége, született Kiss Jolánka az egyházi munkában hüséges segitője.

Mint a régi magyar református lelkészek, Dezső János lelkész is a nyomda utján is segiti egyházát. Szépen berendezett nyomdája van, ahol ábécés könyvet készitett nyári magyar iskolák részére.

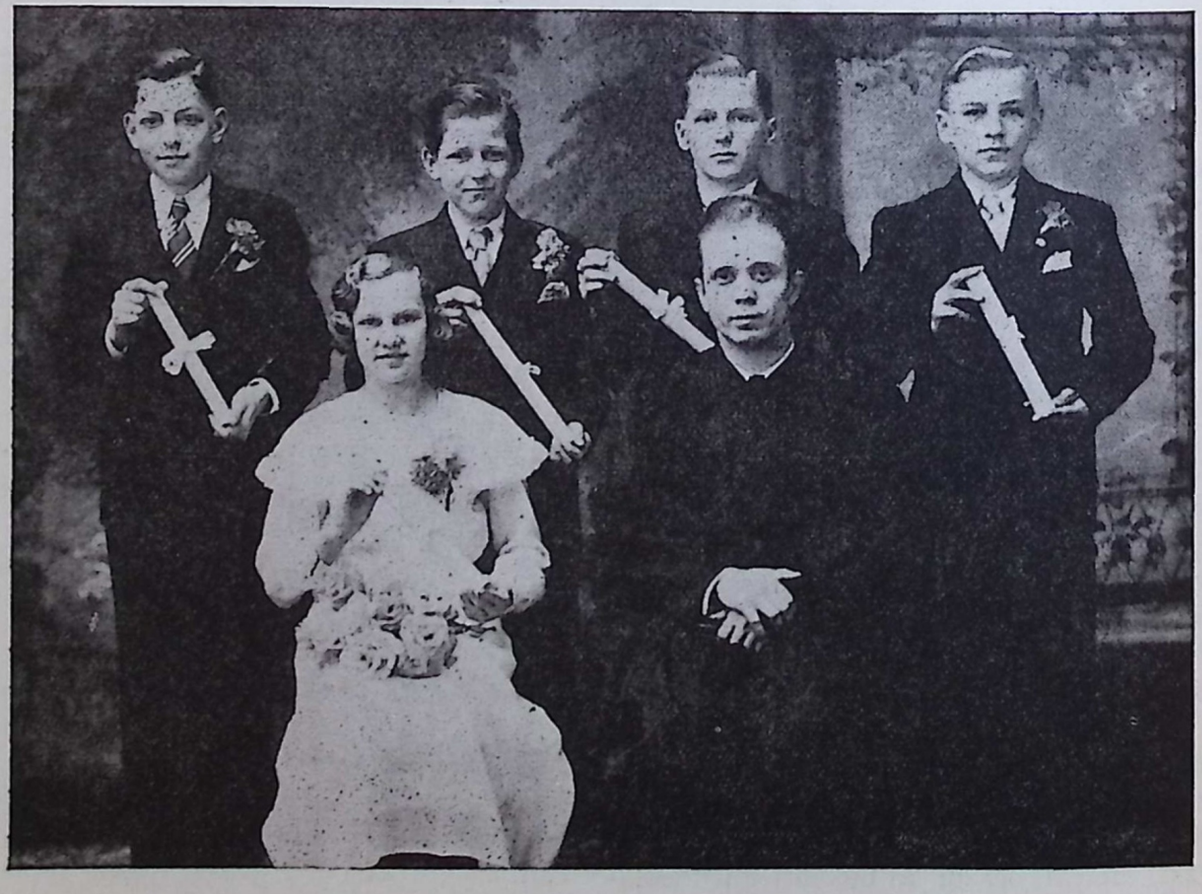
Legyen áldott élete és munkája továbbra is!

TIZ ÉVES MULT AZ ELLWOODI MAGYAR REF. EGYHÁZ

Tizéves határkövéhez érve az Ellwoodi Magyar Ref. Egyház, 1936 szept. 13-án ünnepelte meg a közelebbi egyházak és egyletek részvételével és közremüködésével 10 éves jubileumát.

Délután 4 órakor kezdődött az ünnepély, amikor gyülekezetünk tagjai és vendégeink tömegesen vonultak be ujonnan festett és renovált templomunkba. Ünnepi szónok volt Harsányi Andor, a gyülekezetnek 7 éven át volt lelkipásztora; előimát mondott Nagy Ferenc farrelli lelkész; üdvözlő beszédet intézett a gyülekezethez Dr. Arthur Stevenson az Ellwoodi Első Angol Presb. Egyház lelkésze; a többi teendőket végezte Nagy András beaver fallsi lelkész.

A hálaadó istentisztelet után levonult a közönség a basementi helyiségbe, ahol az asszonyaink teritett asztalhoz ültettek bennünket. A vacsora előtt asztali áldást mon-

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA, ELLWOOD CITY, PA.

dott a gyülekezet beszolgáló lelkésze. Vacsora után üdvözölte a megjelenteket Mózes Dénes, az egyház gondnoka, ki aztán átadta a toastmesteri tisztséget Nagy Ferenc farrelli lelkésznek. Beszédeket mondottak a következők: Dr. A. Stevenson, Dr. Charles Belle, Nt. Harsányi Andor, Nagy Gábor a farrelli egyház gondnoka, B. Tusai Mihály pittsburghi egyház gondnoka (képviselte az Egyesületet), T. Kovács György trustee beszélt a Pittsburghi Egyház nevében, Kaszonyi Mihály gondnok Beaver Fallsról, Vesztróczy József a beaver fallsi Verhovay 39-ik osztály elnöke, Mózes Dénesné a Nőegylet elnöknője ,ifj. Miskolczi István az Ifjusági Kör alelnöke, végül beszélt és bezárta az ünnepélyt az egyház beszolgáló lelkésze. Sürgönyileg vagy levélileg üdvözölték a gyülekezetet: Bőtty János youngstowni, Varga Lajos pittsburghi, Kovács Andor brownsvillei lelkészek.

FÜRJÉSZ BÉLA

Fürjész Béla született 1904 december 19-én Bridgeporton, Connecticut államban, ahová szülei jöttek Abauj megye, Hernádszurdokról. Az ottani State Streeti Egyháznak alapitó tagja volt a Fürjész család, s innen azonban 1910-ben elutaztak Trenton, New Jersey városába, s rövid idő mulva Roebling kis városkában telepedtek le, ahol mai napig is élnek szülei. Az egyházi és társadalmi munkában mai napig is kiveszi részét Fürjész József.

Amikor elvégezte Fürjész Béla iskoláját Roeblingon, elment a Bloomfield College and Seminary-be. A lelkészi pályára készült elejétől fogva, mert érezte, hogy szivét erre a munkára kell szentelnie és mert a szülei háznál sok egyházi munkáról hallott, hiszen édesapja ebben a munkában találta boldogságát. Mielőtt befejezte volna Bloomfielden theológiai munkáját, a harmadik évet a hires sárospataki theológiai akadémián hallgatta, ahol az angol nyelvet is tanitotta 1928 szeptembertől 1929 juliusig. Ezután visszajött Amerikába és Bloomfielden ismét tanult egy évet s igy április 15-én 1930-ban a Newarki Presbytery felszentelte. A General Assembly of the Presbyterian Church mostani moderátora, Dr. William Hiram Foulkes volt a bizottság elnöke, mely megvizsgálta és átadta a lelkészi diplomát... Ezután kisegitett a State Streeti Magyar Ref. Egyháznál, Bridgeport, Conn.-ban s innen 1930-ban ismét meghivták Sárospatakra az angol nyelvet tanitani, de közben megnősült, s elvette feleségül Tunner Gizellát, trentoni születésü magyar református leányt, aki az ottani egyháznak orgonistája volt több éven keresztül. A sárospataki meghivást elfogadták és igy 1930 szeptember elején Magyarországon voltak, ahol összesen 13 hónapot töltöttek.

Amig otthon voltak, Magyarországnak nagyobb részét bejárták, valamint Olaszországnak nevezetesebb helyeit. Visszaérkezésük alkalmával Fürjész Béla beiratkozott Princetonba, ahol a Master of Theology fokozatért tanult és közben kisegitett egyházi munkában is. E tanulmány után 1933 juniusban meghivták Floridába egy tiszta amerikai Presbyterian Churchbe lelkésznek. Innen hivta meg 1936 szeptember 4-én Fürjész Bélát a lackawannai Magyar Református Egyház lelkészének, s november 22-én lett beiktatva.

Az elmult évben a lackawannai gyülekezet szép munkát végzett és hála az Istennek, több szükségjavitásokat tettek a templom körül. Először is a templom tetőjét javitották, a két kéményt, torony belsejét és a templom elejét, mely meg volt repedezve. Ezenkivül egy tiszta uj furnacet, mert a régi 24 éves volt és már semmi melegséget nem adott; vettek 200 széket a basement-be és a garage tetejét is megujitották, a tanácstermet is megfestették, ugy hogy 1937-ben több száz dollárt költött a gyülekezet javitásokra. A Nőegylet minden évben három kártya partyt rendez és minden esetben jól sikerül. Ezzel a pénzzel segitették nőtestvéreink a gyülekezetnek a terhét a sok reperálás alkalmával az elmult évben.

Ifjuságunk is szépen halad, valamint a nyári iskolánk is szép volt, a vasárnapi iskola is nagyobbodik. A Férfi Klubunk pedig a gyülekezetnek uj énekes könyveket vásárolt, melyhez a hivek is hozzájárultak egy

FÜRJÉSZ BÉLA LELKÉSZ
Lackawanna, N. Y.

kis támogatással ugy, hogy most uj énekes könyveink is vannak. Mint a kis méhek, ugy dolgoznak a lackawannai magyar református testvérek békességben, szeretetben vagyunk, azért áldott meg minket az Isten az elmult évben. Nem szeretünk sokat irni magunkról a lapokban, hanem itthon kivesszük a részünket, hogy az Isten dicsőségére tegyünk valamit kis városkánkban, ahol csak igazán kevés, de nagyon kevés a reformátusság, valamint a magyarság, talán 500 lélek van összesen.

Lackawannán egy negyedben 52 nemzetségből vannak lakosok, legalább is ezt irják a lapok ebben a kis városkában, melynek népessége 23,000 körül van.

F. B.

GONCY'S SERVICE STATION
MOBIL GAS AND OIL
WA. 9833 11703 BUCKEYE RD.
CLEVELAND, OHIO

A CARTERETI JUBILÁLÓ NŐEGYLET

A Cartereti Független Magyar Református Egyház Lorántffy Zsuzsánna Nőegylete 1937 szeptember 26-án ünnepelte fennállásának tizenötödik évfordulóját, templomi istentisztelet és azt követő bankett keretében. A jubiláló nőegylet méltán rászolgált a fényesen sikerült banketten elhangzott őszinte elismerésekre. Másfél évtized alatt célt nem tévesztő kitartással és szorgalommal végezte egyházsegitő, jótékonykodó feladatát.

Nőegyletünket Nt. Csépke Istvánné alakitotta meg 1922 augusztusában a következő 18 taggal: Kovács Józsefné, Kovács Lajosné, Balogh Jánosné, Harda Istvánné, Tami Jánosné, Nagy Józsefné, Filep Istvánné, Szanyi Györgyné, Koropcsák Jánosné, Bartha Andrásné, Nemes Istvánné, Sajtos Benjáminné, Tóth Sándorné, Karnai Lajosné, Csáky Károlyné, Hidi Károlyné, Sallai Mátyásné, Kocsi Jánosné.

Az alapitó tagok közül néhányan meghaltak, vagy más városba költöztek, az itt élők ma is aktiv tagok.

1923-ban Dr. Vincze Károly vette át a gyülekezet vezetését s hat éves lelkipásztorkodása alatt az egyház s annak szervei, köztük a Lórántffy Zsuzsánna Nőegylet is hatalmas fejlődésnek indult. 1928-ban, amikor fennállásának ötödik évfordulóját ünnepelte meg, már 50 tagja volt s évről-évre jelentékeny összegekkel segitette az egyházat. Tovább fejlődött Nt. Hegyi Sándor szintén hat éves pásztorkodása alatt is, amikor taglétszáma 70-re emelkedett. Névlistáján ma 81 nép szerepel.

A Nőegylet másfél évtized alatt az egyház támogatására és egyéb jótékony célra 3500 dollárt forditott. Áldozatkészségét hirdetik a müvészi kivitelü hazai igen értékes ezüst urvacsorai készlet s a templomi értékes teritők és szőnyegek. Sokat áldoz a templom és a parókhia rendben tartására is, tagjai pedig az egyházi ünnepélyek és összejövetelek lerendezésénél nélkülözhetetlen munkát végeznek.

1936. évi tisztviselői a következők: Dancs László elnök, Miklovich Ida alelnök, Sebők Sándorné pénztárnok, Barta Andrásné titkár, Sipos Andrásné ellenőr.

AZ ALLIANCEI REF. EGYHÁZ 30 ÉVES JUBILEUMA

Az Alliance, O. városban közel 40 éve, hogy magyarok laknak, s igy amikor a szomszéd városokban a ref. testvérek gyülekezetet alakitottak és állandó lelkészhez jutottak, lelkészeik felkeresték az alliancei magyar testvéreket is. Néhai Bassó Béla youngstowni ref. lelkész többször tartott istentiszteletet és osztott urvacsorát, keresztelt és temetett. 1906 őszén Kardos József kereste fel az alliancei testvéreket és kezdte összeszedni a széjjelszórt csontokat, nyoma az egyháznál, illetve a gyülekezetnél nincsen a munkájának. A helyi Református Betegsegélyző Egyletet alakitotta meg, ez az egylet lett volna arra hivatva, hogy majdan a megalakitandó gyülekezetnek segitségére legyen. Néhány évig ott is állt az egyház mellett, bár a nevét megtartotta, de az egyháztól teljesen elfordult, csak akkor tért vissza, amikor már érezte elmulását. Az egyházra hagyta zászlaját és $25.00-t.

Kardos Józsefnek komoly elhatározása volt az, hogy megszervezi a Magyar Ref. Gyülekezetet. 3—4 hónapig próbálgatta szedegetni a csontokat. Nehéznek bizonyult a munka és igy Columbusba ment át, s igy a munka félbe maradt.

A gyülekezet. Almássy Lajos lelkész 1906 április utolsó hetében jött Alliancebe. Megérkezése után hozzálátott a szervezéshez. Prédikált, buzditott, házról-házra járt. A munka nehéz volt, de 1907 május 26-án sikerült megalakitani a gyülekezetet. Az első gyülésen 38 magyar testvér volt jelen. Kövecsi Albert, Zsumbera Sámuel, Zékány Sándor, Tóth György, Szász Imre, Bartha József, Pálfi János, Szántó János, Szabó József, Nagy János, (kicsi) Szalkai Lajos, Homoky János, Feidel Rudolf, Hegyi József, Végh János, Csoma János, Kádár András, Csomádi Károly, Nagy Mihály, Seres József, Fodor Sámuel, Sós Ferencz, Szász Sándor, Ürmössy Sándor, Soos Zsigmond, Horváth Ferencz, Fehérváry Ferencz, Török György, Kerekes Mózes, Fábián Mihály, Kerekes József, Kertész József, Miklós József, Szász András, Novák Elemér, Högyes Mihály, Hannos Sámuel, Miklós Aladár, Müller.

A gyülekezet megalakult, de a jegyzőkönyvben nincsen feltüntetve az, hogy melyik amerikai misszió fennhatósága alá helyezi magát. Junius hó 16-án tartották meg a második közgyülést. Ezen a gyülésen ujabb testvérek jelentkeztek, akik szintén részt kértek a szent munkából. Novák Károly, Pálosi Ferencz id., Pál János, Szász János, Szász Zsigmond, Pál Ferenc, Fodor Károly, Szász Ferencz, Szabó Károly, Hunyadi Sámuel és Székely József.

Gondnok Novák Károly, pénztárnok Győrfi Ferenc, jegyző Miklósi Aladár. Egyháztanácsosok: Hannos Sámuel, Kertész József, Pál János, Ürmössy Sándor, Zsumbera Sámuel, Hegyi József, Szász Ferenc, Feidel Rudolf, Kádár András és Kövecsi Albert.

Julius hó 21-én ismét közgyülésre hivta össze a lelkész a hiveket. Ezen a gyülésen a Mahoning Presbytery (egyházmegye) megbizottja is megjelent, Dr. Robert Carnahan, az Allince-i First Presbyterian Egyház lelkészének személyében. A jegyzőkönyv arról nem szól, hogy hoztak-e ezen a gyülésen valamilyen határozatot, vagy Dr. Carnahan miről beszélt és mit igért a gyülekezetnek.

Szeptember hó 8-án megtartott egyháztanács gyülésen még itt volt Almássy Lajos, bizonyára azután hamarosan eltávozott, mivel gyülést csak 1908 junius hó 22-én tartottak, amelyen már Pazár Miklós elnökölt, aki akkor a Pittsburghi Western Theológia növendéke volt. Pazár Miklós három és fél évig volt az egyháznak lelkésze, itt is avatták fel és az ő munkájának köszönhető az, hogy a szép kis templom felépült. A templomépitésbe csak ugy foghattak bele, hogy a templom helyet ajándékba kapta Mr. and Mrs. H. C. Ramsey-től. A telket adakozók, bár methodista egyházhoz tartoztak, mégis szeretettel jöttek segitségére a magyar gyülekezetnek. Nem csak helyet, hanem pénzösszeget is ajándékoztak.

A templom felépült, bár Pazár Miklós szorgalmasan gyüjtögette az ajándékot az amerikaiaktól, aztán az egyháztagok között is voltak egyesek, akik tekintélyes összeggel járultak a templom alaphoz. Sőt vidéki testvérektől is gyüjtöttek, mégis amikor Pazár Miklós innen távozott, a templomon

több, mint 3,000.00 dollár adósság volt.

Csutoros Benjámin foglalta el a lelkészi állást. 1911 szeptember 22-én választotta meg a gyülekezet. Csutoros Benjámin hozzáfogott a vasárnapi iskola és a magyar iskola megszervezéséhez.

Csutoros lelkész megkezdte azt a mozgalmat, hogy az egyház adósságát összeszedik és a nagy tehertől megszabadulnak.

Csutoros Benjámin 1913 junius hó 16-án eltávozott Allianceből, Pompl H. Rudolf pedig elfoglalta helyét. Itt lelkész választásról, vagy meghivásról szó sem volt. Egyszerüen elfoglalta a megüresedett állást.

Harang nem volt. Üresen állott a templom tornya, nem volt, ami hivogassa az imádkozó lelkeket a szent hajlékba.

Abban az időben az alliancei magyaroknak rézbandájuk is volt. A rézbanda tagjai, Bilcze Mihállyal az élükön felajánlották azt, hogy két harangot beszereznek az egyháznak. Az egyház vezetősége az ajánlatot örömmel fogadta és a banda vezetőivel meg is egyeztek. A harangok meg is érkeztek és fel is avatták.

Pompl Rudolf lelkész is távozott, de hogy mikor, feljegyezve nincsen. 1914 junius hó 28-án megtartott gyülésen elnökölt utoljára. Az egyház lelkész nélkül maradt. Érezték is annak hiányát. Egy tekintélyes része a tagoknak Csutoros Benjámint óhajtotta viszsza. Prédikálni Horváth Sámuel akroni lelkész jött ki havonta kétszer. Az egyház minden kijövetelért $10.00-t fizetett.

Ebben az időben Pálfi János testvérünk volt a gondnok, a gyüléseket rendesen megtartották. Igyekezett abban, hogy az egyháznál minden szépen és ékesen menjen. Ő járt elől, tiszttársainak jó példát mutatva. Talán azért is érezte legjobban a lelkészhiányt, mivel a felelősség az övé volt.

Harsányi Andor 1915 május hó 2-án köszöntött be a hivekhez. Az uj lelkész lelkesedéssel fogott a munkához. Első dolga volt a vasárnapi iskolát megszervezni, amely már az előző lelkész idejében is szünetelt. Majd az ifjakat próbálta összeszedni, ez is sikerült, de nagy baj volt az, hogy nem állt terem a rendelkezésükre, ahol folytathatták volna a munkájukat. Még igy is dicséretes munkát végzett. Majd látta azt, hogy 25 és 35 cent havi tagsági dijakból egyházat fentartani lehetetlen, ezért ajánlotta azt, hogy hozzák be az amerikai rendszert, az önkéntes megajánlást.

A templomi padok. Mikor egy kissé erőre kaptak, az ifju lelkész ajánlotta, hogy kezdjék meg a padok alapjára a gyüjtést. 26 darab padot rendeltek, amelyen kényelmesen elfér 180 egyén, nagyobb ünnepeken még több is helyet foglalhat.

1918-ban a gazdasági viszonyok nagyon jók voltak, az emberek jól kerestek, mégis mi az oka, hogy a tagok csak a régi csekély,

A CARTERETI NŐEGYLET.

néhány centes tagsági dijat fizették, dacára annak, hogy ugy a lelkész, mint az egyháztanács többször sürgette, hogy keresetükhöz mérten hozzák meg az áldozatot? Ugy látszik, hogy az ifju lelkészt ez keseritette el, s igy 1918 február 17-én megtartott egyháztanács gyülésen vett részt utoljára.

Beszolgáló lelkész. Közgyülést 1919 január hó 5-én tartottak. Ezen a gyülésen már Ifj. Dókus Gábor cantoni lelkész elnökölt, őt kérték fel arra, hogy addig, amig állandó lelkészt kapnak, szolgálja be az egyházat.

Ifj. Dókus Gábor közel négy évig szolgálta be a gyülekezetet. Négy éven keresztül minden vasárnap délután jött át a Nt. Asszonnyal együtt.

1922 január hó 8-án megtartott évi közgyülésen már Krisik A. Sándor lelkész elnökölt, aki 1921 decemberben jött az egyházhoz, állás nélkül volt, az óhazából tért vissza.

Krisik A. Sándor három és félévig volt az egyháznak lelkésze. Ezen idő alatt nem haladt előre, nem fejlődött a gyülekezet, hanem visszaesett.

Krisik A. Sándor 1925 julius hóban távozott el Alliance-ból. A. testvérek ismét ifj. Dókus Gábor cantoni lelkészt kérték fel arra, hogy szolgálja be addig a gyülekezetet, amig ismét kapnak lelkészt.

1925 október hóban pályázatot hirdettek a megüresedett lelkészi állásra.

Közgyülést 1925 november hó 22-én tartottak, ekkorra már több pályázó volt az állásra. A gyülésen egyhangulag Kruchió Antal Middletown-i, O. lelkészt választották meg, aki december hó közepén már le is költözött. Uj lelkész és ismét uj reménység és uj lelkesedés, nem csak a hivek, hanem a lelkész is reménykedett. Bármerre ment, a mikor látogatását megkezdte, mindenütt szeretettel fogadták a testvérek s ez biztatás volt az ő számára is.

A vasárnapi iskolát ujra kellett szervezni, ez is volt az első teendő, majd a templomsegélyző nőegyletet kellett ismét megszervezni. Ifjusági Egyesület volt, amely nem az egyházért munkálkodott. Nem is azért alakult, hogy az egyházat segitse, dacára annak, hogy az egyház vezetősége teljesen dijtalanul bocsájtotta rendelkezésükre a vasárnapi iskolai termet. Reménységünk volt ahoz, hogy később az ifjakat megnyerjük majd az egyházi munkára és annak anyagi támogatására.

A gyülekezet készült a lelkész beiktatási ünnepélyre, amit 1926 február hó 28-án meg is tartottunk.

Az egyháztanács gyülésén, amelyet nov. 4-én tartottunk meg, az egyháztanácsnak minden tagja elfogadta azt, hogy felemeljük a templomot s már a következő vasárnapra közgyülést is hivtunk össze. A közgyülésen jelenlevő tagok közül csak öten voltak ellene, de ezek a testvérek is azért, hogy ők lelkészlakást akartak venni. Majd felhatalmazták az egyháztanácsot arra, hogy $3000.00 kölcsönt fel is vehetnek.

A teremnek a megépitése és minden berendezése $7,600.00 került. Bizony nagy összeg ez. Amikor kész volt, mégis csak $3000.00 adósság volt rajta, dacára annak, hogy készpénzünk nem sokkal volt több $100.00-nál. A melegitőt, amely $600.00-ba került, a 15 tagot számláló Lórántffy Zsuzsánna Templomsegélyző Nőegylet fizette.

Lement az utolsó 50 dollár is a melegitőre s már a nő testvérek ugy határoztak, hogy most már ha $200.00 együtt lesz, akkor hozzá fogunk a templom belső festéséhez és megbizták a lelkészt, ha meg lesz az összeg, akkor adja ki egy vállalkozónak. Mintha csak valami láthatatlan kéz munkálkodott volna, nem volt az más, mint a Szent Léleknek ereje, a $200.00 néhány nap alatt már együtt volt. Pál Józsefné $125.00-t adott át és igy meg is volt az összeg.

1929 május hó 26-án ujból fel is szentelhettük a szépen rendbe hozott templomunkat.

A munkaviszonyok nálunk is megjavultak s igy elhatározta az egyháztanács azt, hogy a 30 éves jubileumunkat megünnepeljük, amelyet 1937 május hó 2-án tartottunk meg.

Most már komolyan foglalkoznak azzal a testvérek, hogy lelkészlakást vesznek, vagy épitenek, a jubileumunk bevétele is erre a célra lesz forditva s lehetséges, amikorra e sorok megjelennek, akkorra már valóra is válik a vásárlás.

Kruchió Antal lelkész.

A NEW YORKI 116-IK UTCAI EGYHAZ 30 ÉVES JUBILEUMA

Irta: Harsányi László, ref. lelkész

A presbyteriánus egyház magyar munkája voltaképen 1851-től kezdődik, amikor a nagy szabadsághős, Kossuth Lajos, Törökországból menekülve, Amerikába jött, hogy az elnyomott magyar nép felszabaditása ügyében érdeklődést keltsen. A new yorki és a brooklyni egyházmegyék nemcsak segitették Kossuth Lajost, hanem a szószéket is átadták számára. Kossuth társaságában jött Amerikába az első amerikai magyar pap: Ács Gedeon. A történelmi hüség kedvéért megjegyezzük, hogy a new yorki egyházmegye női belmissziói hatóságának egyik buzgó tagja, Day Mária szedte össze és fizette egy évig Ács Gedeont. Ez volt az első kapcsolat az amerikai magyarság és az amerikai presbyteriánus egyház között, amit egyenesen maga Kossuth teremtett meg egy amerikai nő segitségével.

A második lépés a Presbyteriánus egyház new yorki magyar munkájában az 1880-dik esztendőben történt, amikor már nagyobb méreteket kezdett ölteni az Amerikába való bevándorlás. A new yorki egyházmegye meghivta e sorok irójának sógorát, Kecskeméthy Ferenc lelkészt, hogy ujra felvegye Ács Gedeon lelkész harminc évvel azelőtt abba hagyott munkáját. Kecskeméthy lelkésznek teljes fizetéséről a Presbyteriánus egyház new yorki egyházmegyéje gondoskodott s a ma-

LORÁNTFFY NŐEGYLET, ALLIANCE, O.

gyar istentiszteletek a Cooper Union-ban tartattak. Itt is megállott azonban nem sok idő mulva a magyar egyházi munka, mikor a lelkészt a békési nagy gyülekezet lelkipásztorául Magyarországba visszahivta, ahol később országgyülési képviselőnek is megválasztotta. Az Urnak nyája megint pásztor nélkül maradt. De Kecskeméthy lelkész értékes munkát végzett, amikor a legszebb amerikai énekeket, amelyek később a magyar református énekes könyvben is megjelentek, mint "Aki értem megnyiltál—Rejts el óh örök kőszál"... — angol nyelvről leforditotta. Gazdagitotta a magyar egyházi irodalmat több értékes angol nyelvü munkának az átültetésével, mint pl. Schaff Fülöp: "Jézus személyisége."

1906 évben a magyarok tömegesen költöztek a város harlemi és bronxi részébe és a Presbyteriánus egyházi magyar munka ujból felvétetett. Magyar gyülekezet organizáltatott a 233 East 116th Streeti angol nyelvü templomban. E sorok irója 1908 évben jött New Yorkba, amikor az egyházmegye megkezdte az intenzivebb magyar munkát és megalakult a 14-dik ucca és 2-dik Ave. sarkán levő templomban egy magyar gyülekezet. A város felső részében Hankó M. Gyula lelkész szolgálta ki a magyarokat, mig előtte a Bloomfieldi Theologiai intézet két növendéke, Kovács K. Arthur és Pilinszky Zsigmond. Hankó Gyula lelkészt Jezenitzky Aladár lelkész követte 1907 évben. 1910 évben a new yorki egyházmegye felkérte e sorok iróját a 116-dik utcai református egyház vezetésére, ahol a gyülekezet lelkipásztorául megválasztotta. Főleg a megerősödött gyermekmunka folytán szükségessé lett egy háznak a kivétele, amely a 454 East 116-dik uccában nemcsak a gyermekeket, hanem a felnőtteket is összetartotta és magyar szellemben nevelte. 1921 év május 5-én a new yorki egyházmegye már oly erősnek találta a magyar egyházi munkát, hogy a kicsinynek bizonyult magyar ház helyett a 233 East 116-dik uccán levő szép nagy templomot teljesen a magyar gyülekezet számára átaladta egy ünnepélyes szertartás keretében.

De mindezen eredményeket nem lehetett volna elérni, ha nem lettek volna olyan hü és odaadó tagjai mint Pataky Gyuláné, aki egyike a legrégibb, buzgó, áldozatkész reformátusoknak. Tagja volt már 1880 évben is a Cooper Union-i gyülekezetnek, vagy az elhunyt Varga József és Némethy Károly, akik Harsányi László lelkész vezetése mellett a 14-dik uccai református egyháznak voltak gondnokai. Hankó M. Gyula lelkész idejében a gondnok Pavelka Pál volt, mig Harsányi László lelkész az elhunyt Méray Ferenc gondnokkal és később Bodó Lajossal kezdte meg a new yorki 166-dik uccai egyházi munkáját. A jubileumi évben az előljárók a következők voltak:

Bethlen Margit Grófnő, Nehéz József, George W. Files, Ónody Jenő, Olcsváry Mihály, Szántay József, Kovács Kálmán, Nagy

MAGYAR PRESBITERIÁNUS LELKÉSZI KONFERENCIA, NEW YORK.

Lajos, Kisch József, Zalányi József, Márta István, Vágó József, Id. Böszörményi Ferenc, Ifj. Böszörményi Ferenc.

A jubileumi istentisztelet gazdag program mellett 1936 november 29-ikén délelőtt volt. Az istentiszteleten részt vettek Rev. Howard Yergin, Papp Károly, Harsányi László, Rev. William P. Shriver, Dikovics János dr., Rev. Maitland Bartlett, Rev. Theodore Savage, Rev. Harlan G. Mendenhall és Rev. Edgar F. Romig lelkészek. A szép istentiszteletet jól látogatott közebéd zárta be.

A BROWNSVILLEI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ HÁROM ÉVTIZEDES TÖRTÉNETE

— 1907—1937 —

A Brownsvillei Magyar Református Egyház három évtizedes történetét, áldásos működését minden magyar református testvérünknek meg kell ismernie.

A világ leggazdagabb szénmezején már 1907-ben is számos magyar kereste kenyerét, akik nap-nap után leszállottak a halálvölgyébe fekete gyémántot vájkálni.

Néhai Konyha Pál, volt pittsburghi lelkész jött közéjük először, aki a Monongahela River tulsó partján levő Californiában tartott magyar reformátusok részére magyar nyelven istentiszteletet és Urvacsorát osztott az uttörőknek. Nyilvánvaló, hogy a pittsburghi Református Egyház volt e mezőn az egyedüli közkincse a nyugatpennsylvaniai magyar reformátusságnak, csak odafordultak akkor is, amikor id. Kalassay Sándor lett a pittsburghi lelkipásztor. Ő is többször szolgált ezen a területen. Mikor azonban Harsányi Sándor megalapitotta a homesteadi magyar reformátusok erős várát, ő kezdett itt rendszeresebben szolgálatokat teljesiteni. Az ő bátoritására, Szarka Ferenc esküvője alkalmából mondották itt ki az Egyház megalakitását. Szarka Ferencen kivül életben vannak még közöttünk ma is, teljes odaadással munkálják Egyházunk javát: id. Kotán István, aki ma is gondnoka Egyházunknak, Hussz Sándor és Jobbágy János. A többi alapitók már **"hazatértek,"** utódaik azonban százával áldják emléküket.

Harsányi Sándor után 1909 juniusában Móritz Bálint Dezső vette át az itteni magyar reformátusok gondozását, akit hütlensége és szédelgése miatt a Redstone Egyházmegye megfosztott lelkészi jellegétől és elbocsátotta.

Székely Sándor akkori theológus 1911-ben a Redstone Egyházmegyén lelkésszé lett avatva Uniontownban, majd ugyanazon év októberében már beköltözött a brownsvillei hivek közé. Az amerikai testvérek szivesen látták a magyar református testvéreket és a **Central Church** épületét átengedték nekik istentiszteletek tartására egészen 1913 december 29-ig, amikor megvásárolták a magyar reformátusok a mai szép és kényelmes templomukat. Székely Sándor buzditására 1919-ben már paplakot is épit a gyülekezet a templom mögötti üres telekrészre. Az egyházzal párhuzamosan megalakult és ma is virágzik a Brownsvillei Magyar Egyházi és Betegsegélyző Egylet, amely testület az Egyház szabadalmi levelének erejénél fogva egyik hatalmas támasza volt és ma is az, a szépen fejlődött Brownsvillei Református Egyháznak. Az isteni gondviselés azonban Székely Sándort tragikus körülmények között szólitotta el szerető hivei közül. Székely Sándor 1925 julius 6-án belefult a Monongahela folyóba.

Ekkor csaknem egy félévig volt árván a gyülekezet. De Isten megmutatta az elárvult nyájnak az uj pásztort Dienes Barna akkori himlervillei lelkész személyében. Dienes Barna lelkész 1925 novemberében költözött be a brownsvillei paplakra. Ekkor csodálatosan megujult az egyházi élet minden rétegében. Dienes Barna és hüséges nejének kezdeményezésére 1925 december 31-én megalakult az egyházi Nőiegylet, mely a

Lorántffy Zsuzsanna nevet viseli ma és büszkesége Egyházunknak. Ez a Lórántffy Egylet az első naptól kezdve szive szerint áldozott az Egyház oltárán és a mai napig közel $10,000.00-t költött jótékony célra. Ez a nemesen érző szivü asszonycsoport állandó segitője az Amerikai Magyar Református Árvaház és Aggmenháznak is. Most is ott pompázik templomunkban az a drága, nehéz szőnyeg, amit az első esztendőben $800.00 költséggel szerzett be a Lórántffy Zsuzsánna Nőiegyletünk. Dienes Barna lelkész idejében alakult meg a Keresztyén Ifjak Törekvő Társasága is. Az Ő irányitása mellett alakitották át a templomalatti helyiséget iskolává, gyülésteremmé több ezer dollár költséggel. Majd megterhelte magát az Egyház mintegy $1,700.00 erejéig, amikor központi modern fütőkészüléket állitott be a paplak pincéjébe. Dienes Barna lelkészt 1929 április havában a virágzó homesteadi gyülekezet néhai Horváth Sámuel örökébe hivta meg. Három és félévi itt müködése sok áldást hagyott maga után.

Az egyház ekkor meghivás utján töltötte be a megüresedett lelkészi állást. Kovács Andor leechburgi lelkészre esett a választás, aki, mint jelenlegi lelkipásztora a brownsvillei gyülekezetnek, 1929 május 15-én foglalta el hivatalát és 1929 julius 4-én lett a Redstone Egyházmegye által hivatalosan beiktatva. Most tehát már kerek nyolc esztendeje szolgálja a brownsvillei gyülekezetet, szeretetben, békességben; dacolva a sok megpróbáltatással, melyek már az első évben reánk szakadtak. Most hála Istennek, letelt a hét **szükesztendő.** A világraszóló nagy depresszióban a brownsvillei gyülekezet megértő szeretettel látta, hogy lelkésze és az Egyház ifjusága több száz dollárt igénylő iskolai renoválással járó nehéz munkát elvégezte anélkül, hogy abból az Egyház csupán a deszka számlát viselte. Uj szinpad készült, uj függönnyel, majd a templom tornyának reperálását kellett keresztülvinni, sőt a templom külső téglafalazatának teljes rendbehozását is nagy költséggel elvégeztük. Szükös bevételeinkből nemcsak hogy adósságot nem teremtettünk, de most a templom belsejét 300 dollár költséggel kifestettük és összes fenn-

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA, BROWNSVILLE, PA.

álló adósságunkat, tehát az $1,700.00-t is a három-négy bankbukás által reánk szakadt siralmas helyzetben lassan-lassan kifizettük. Lórántffy Zsuzsánna Nőiegyletünk a mult évi **Tizéves Jubileumának** emlékére, iskolánkat kifestette és ellátta konyhai felszereléssel és több mint $150.00-t kitévő költséggel, férfiak és nők részére uj komódiákat állittatott be az iskolába. Megépitettük a paplak terrasza alatt a széntartó és gyümölcskamarát saját kezeinkkel.

Templomunk környéke "kisparadicsomkert"-hez hasonlitott már, amikor 1936 tavaszán először a nagy árviz idején, majd ősszel a tornádó látogatása napján ujból tetemes kárt szenvedtünk. Nemcsak diszfáink sorozatát tépte ki az orkán, de templomunk és paplakunk tetőzetét is megrongálta, amit Istennek jóvoltából ekkorra ujból rendbe hoztunk.

Mi magunk kevesen voltunk és szegények is voltunk, de a nagy nyomor láttára, Lórántffy Zsuzsánna Nőiegyletünk 1143 szegény gyermeknek adott déli meleg ételt az iskolánkban, akik között alig akadt egy-egy magyar gyermek.

Uniontownban nyolc év óta szolgáljuk ki az elhagyott és gyámolnélküli szegényház magyar lakóit. Ezek a szolgálatok, melyeket soha ember meg nem fizethet nekünk, a Krisztus igazi tanitványaivá avatott bennünket. Az ilyen hüséges lelkek nem feledkeztek meg az árvizkárosultakról sem. Leechburgban és Johnstownban élő magyar református testvéreink könnyeit is igyekeztünk letörölni.

Voltak idők, mikor ugy maradtunk, mint a megszedett szőllő! De a brownsvillei gyülekezet abban a fergetegszerü katasztrófális időkben is megállotta helyét. Ma már olyan családok tündökölnek sorainkban, akik az előtt szivesen töltöttek volna forró olajat az égő egyház templomára. **Milyen jó az Isten!** A legszomorubb évek elszállottak. Közteherre ma már senki sem szorul. Van munka mindenfelé bőven. Van az Egyház portáján is. Kegyelemkenyeret köztünk senki sem kér. Tündöklő magyar jellem ez, amikor a más nemzetiségek ezrei tülekednek itt valamilyen kétes kormánysegélyek megnyeréséért, tiltott üzletek, italmérések átkos engedélyeiért.

Egyházunkban italméréssel kapcsolatos mulatság sohasem volt. Reméljük nem is lesz. Elég a kézenfekvő keserüségünk, hogy minden szegeleten ott van a hires "beergarden," az utszéli csárdák kétes zigei-zugai, az olcsó mozi, a százféle kisértés az ifjuságunk előtt. Az autó, rádió, kuglizók, gamble házak, jazz-muzsika, carneválok, sweeshop-ok és rendellenes "partyk" tartásának veszedelme.

Hozzájárul aggodalmaink növeléséhez az a körülmény is, hogy az egyházunkhoz tartozó családok mind-mind nagytávolságra laknak templomunktól. A gyermek és ifjsági munka, az egyházias nevelés csaknem lehetetlennek bizonyul itt. Kettő-öt-nyolc-tizhusz-huszonöt amerikai mértföld (miles) távolságban, miként lehetne a szétszórtan élő családokból 100—125 gyermeket összeszedni?

AZ ÖNFENTARTÁS GONDOLATA.

A brownsvillei Magyar Református Egyház előljáróit és tagjait már régebben is kisértette az önfentartás gondolata. Redstone Egyházmegyénk bizonyára nemes gesztusnak számitaná be, ha... erre elhatároznánk magunkat. Nem is olyan lehetetlen dolog ez. Csak gondolkozni kell rajta egy kicsit. Brownsville és környéke több mint 300 olyan református, keresettel biró, urvacsorázó egyháztagról ad bizonyságot, akik minden megerőltetés néikül is megtehetnék ezt.

Anyakönyvi adataink: Huszonhét év óta van itt anyakönyvünk pontosan vezetve. Ezalatt a brownsvillei Magyar Református Egyházban egyezerszázhatvanhét (1,167) gyremek lett megkeresztelve.

Házasságot kötött benne kettőszázhat (206) pár.

Eltemettetett háromszáznyolcvannégy (384) egyén.

Hiányos adatok: A megkonfirmált ifjakról 8 éves rekord tanuskodik. Nyolc év alatt megkonfirmált egyházunkban százhetvennyolc (178) ifju. Bizonyára több mint kétszerese ennek, azelőtt, akikről azonban nincs rekord.

Ha semmi más, ez is eléggé bizonyitja neked kedves testvér, hogy nemcsak a szénmezők voltak itt harminc év alatt gazdagok,

de a magyar élet is reménységgel volt itt mindig eltelve.

Egy dologra vigyázzatok!... Ha valaki majd 30 év után összeállitja a most megnyilt uj korszak rekordját és összehasonlitást talál tenni? Mit is láttok ti, fiatal, magatokban bizó magyar fiuk-leányok? Reméljük, hogy nem fogtok szégyenkezni azért, mert magyar szüleitek, sokkali szerencsétlenebb körülmények között is áldozatosabb szeretettel munkálták a magyar református Hitnek épitését, védelmét és dicsőségre vitelét.

A brownsvillei magyar református egyház népe ma is tiszteletben tartja a régi harcosait, de érzi, hogy a hüséges öregeket egymásután kell elbocsátanunk. Most komolyan kell venni minden ifjunak az Ő Egyházát. Szüleitek örökségét hálás szivvel kell átvennetek, őriznetek, gondoznotok és felvirágoztatni azt, az Isten dicsőségére.

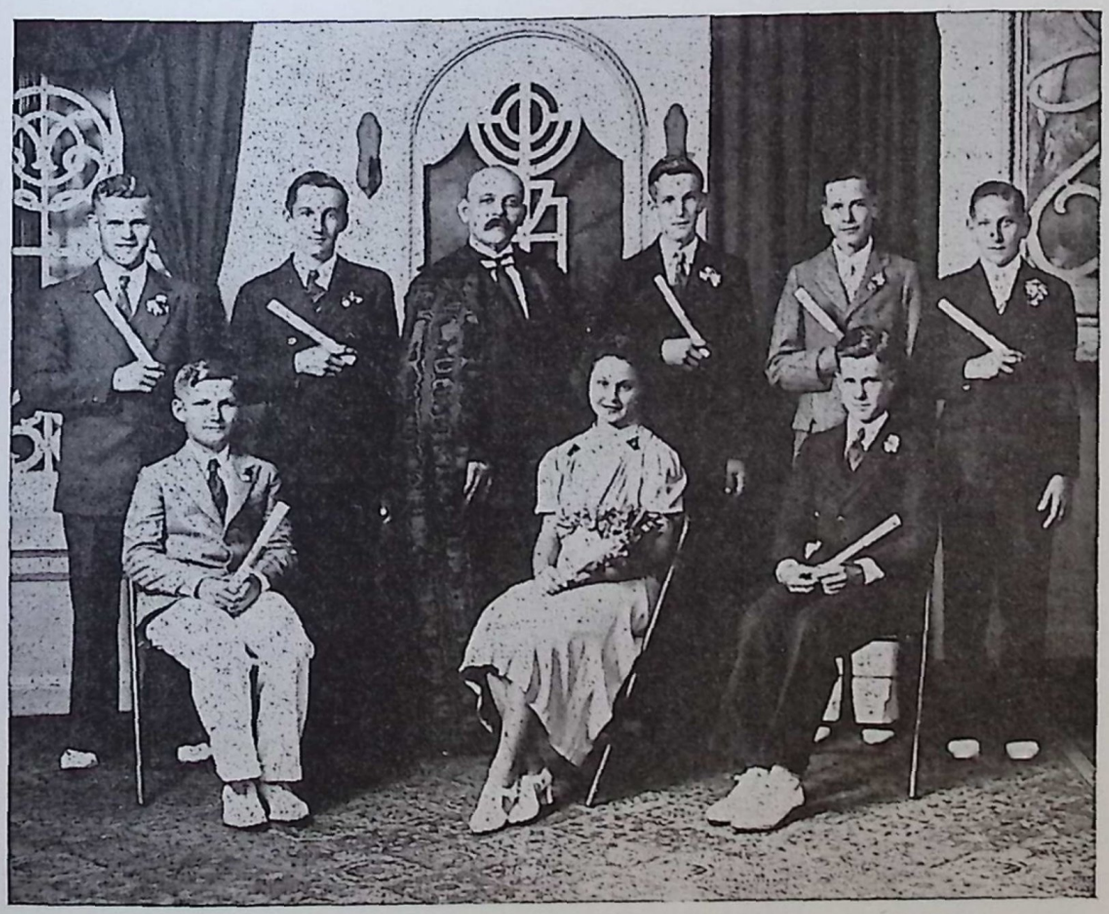
Kovács Andor lelkész.

Küldje be adományát az uj aggmenház épitésére BETHLEN HOME Ligonier, Penna.

A LORAINI JUBILEUM

Gyönyörü volt szemnek és léleknek egyaránt. Látni a nagy sokaságot a szép templomban, a nagy banketten, olvasni a gazdag tartalmu emlékkönyvet és szemlélni benne a sok virágzó egyházi egylet képeit. Aztán hallani Dr. Schaffer Károly és Dr. Tóth Sándor prédikációit, a Nőegylet és az Énekkar s a nagy gyülekezet magasztos énekeit. Hallgatni a banketten a sok dicséretet, a melyet a loraini egyház és kiváló lelkésze, Bodor Dániel, meg kedves családja kaptak. Végül látni a sok adományt, melyet a jubiláló egyház testületei és más egyházak átadtak, valóságos lelki öröm volt. Különösen kiemelkedik az a 100 dolláros adomány, melyet a jubiláló egyház adott át Dr. Schaffernek a Home Mission Board számára, mint az egyház hozzájárulását a 20,000 dolláros alaphoz. Továbbá az a 100 dolláros adomány, melyet az egyház legifjabb testülete: a Serény Márták Köre, 23 lelkes fiatalasszony munkálkodott össze.

Nagyban emelte minden ünneplő örö-

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA, PRICEDALE, PA.

EGYHÁZI ÉNEKKAR, LORAIN, OHIO.

mét, hogy a kórházból jó hir jött. Nt. Bodor Dániel a csütörtöki vakbél operáció után a legjobb uton halad a teljes felgyógyulás felé. Sok kórház látogató győződött meg erről saját szemével. A nagy ünnepélyt, a melyet a lelkész előkészitett, Kalassay Sárika tanitónő és a presbiterium, élén Horkay főgondnokkal, a legsikeresebben vezette le. Mig a bankett ügyes tósztmestere Nt. Bacsó Béla volt.

Adományt nyujtottak át: Nőegylet ($100), Serény Márták ($100), Ref. Betegsegélyző Egylet ($50), Ifjusági osztály ($30), Pittsburghi Ref. Egyház ($15), Elyriai Ref. Egyház ($10), Elyriai Templomsegélyző Egylet ($10), Loraini Mükedvelő Egylet ($15), Ref. Ifjusági Egylet ($10), Verhovay 17. fiók ($10), Youngstowni Ref. Egyház ($10), Toledoi Ref. Egyház ($10), Clevelandi Első Egyház ($10), Loraini Gör. Kath. Egyház ($10), Alliancei Ref. Egyház ($10), Detroiti Ref. Egyház ($5), Clevelandi Presb. Egyház ($5), Rákóczi Egylet ($5), Amhersti Ref. Ifj. Egylet ($5), Senior C. E. ($5).

Üdvözletüket mondták el: A polgármester és a volt polgármester, Dr. Schaffer Károly, Dr. Tóth Sándor, Dr. Pólya László, Nt. Szijjártó István, id. Cseh István első főgondnok, Nt. Bőtty János, Nt. Bernáth Árpád, a Reformátusok Lapja szerkesztője.

AZ ELIZABETHI NŐEGYLET JUBILEUMA

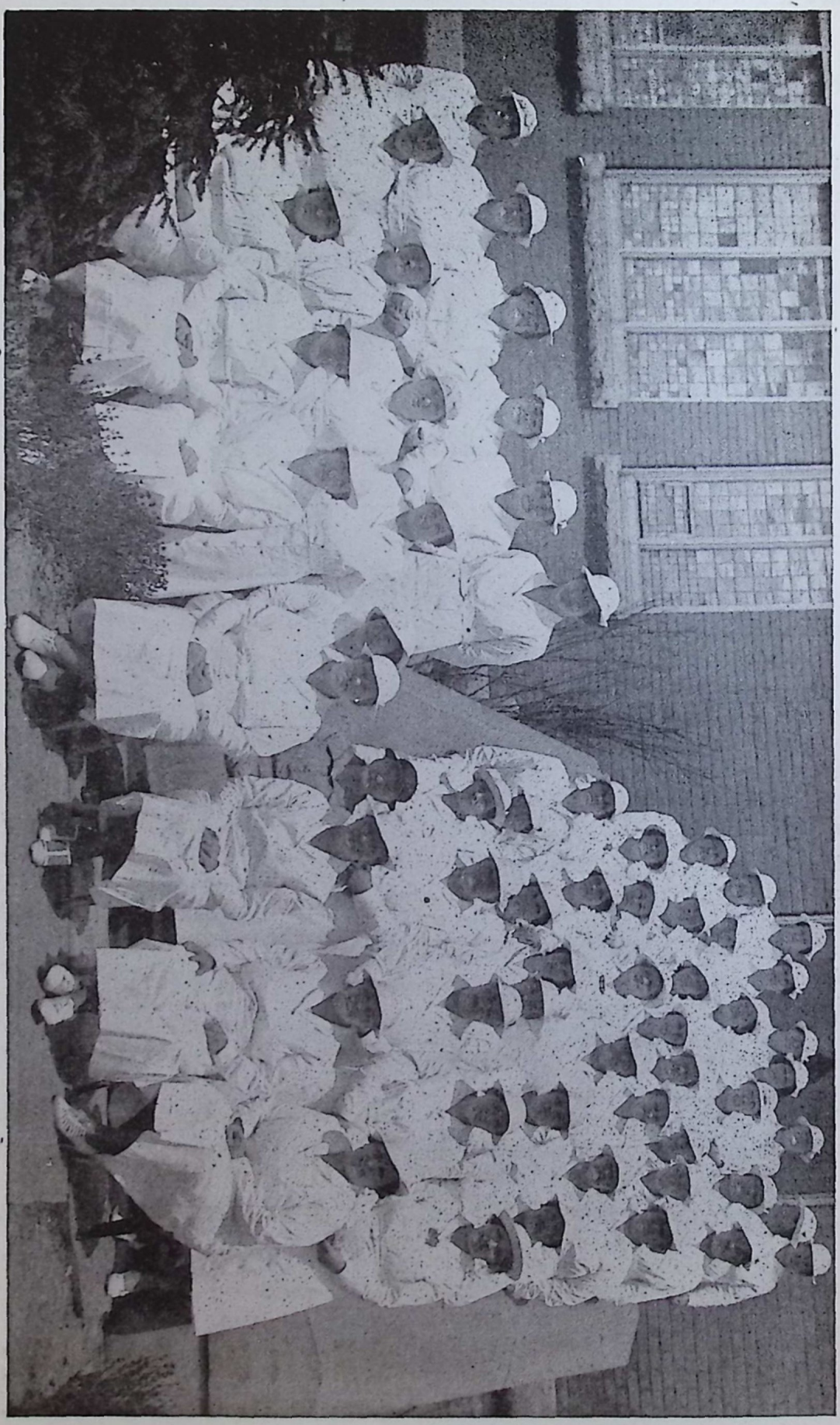
Az Elizabethi Magyar Presb. Egyházban munkálkodó Nőegylet április hó 18-án tartotta és ünnepelte fényes egyházi és világi ünnepség keretében tizéves fennállásának évfordulóját. Ugyancsak ez alkalommal történt a Daughters of American Revolution elizabethi osztály csoportjának és a Magyarok Világkongresszusa budapesti központjának a Nőegylet jubileumára ajándékozott pompás amerikai és magyar zászlók felavatása.

Délután négy órai kezdettel jubileumi istentisztelet volt tartva az egyházközség tagjai és vendégei számára. Előfohászt mondott Dr. Dikovics János, bloomfieldi tanár, Szentirást olvasott Hunyadi László woodbridge-i lelkész, előimát mondott Dezső János whartoni lelkész, prédikált Kovács Ferenc bloomfieldi tanár, a Nőegylet történetét ismertette Szathmáry Bertalan az egyház volt lelkésze, magyar zászlót hivatalosan átadta a magyar haza nevében Méltóságos Ghika György m. kir. főkonzul, zászlóavató beszédet mondott Dr. H. K. England az Elizabethli Pres. Egyházmegye jegyzője (angol nyelven), Kecskeméthy József passaici lelkész (magyar nyelven), felavató és záró imát mondottak Dr. J. L. Ewing, Papp Károly és Kósa András new brunswicki lelkészek, a gyülekezetet megáldotta Ferenczy Pál yonkersi lelkész.

Este 6 órakor kezdődött a magyar Munkás Otthon külön ez alkalomra müvésziesen diszitett termében a négyszáz teritékes ünnepi vacsora. A szép vendégsereget Id. Jakab Mihály gondnok üdvözölte s felkérte Zámbory Sándort, a Perth Amboyi Hiradó szerkesztőjét a tósztmesteri tisztség betöltésére. Asztali áldást mondott Nt. Hunyadi László. Szép beszédeket mondtak: Dr. Dikovics János, Kovács Ferenc bloomfieldi tanárok, Ács Pál, Burckhardt Ákos, Eger Sándor ujságirók. Kedves alkalmi verset szavalt Biró Pál lindeni lakos és gyönyörü karórát kapott a jubiláló egylettől nyolc évi buzgó és eredményes "elnöki" munkája elismerése fejében Frankó Gyuláné nőegyleti elnök.

A jubileum anyagi eredményeképpen a Nőegylet 500 dollárt helyezett a bankba templomépités és renoválás céljára.

THE WICKENS MEMORIAL
55 ÉVES TEMETÉSI INTÉZET
"Ha ezer barátom volna is,
nem szeretnék elveszíteni
egyet is."
Mr. és Mrs. Geo. B. Wickens
221 FIFTH ST. LORAIN, O.

REFORMÁTUS NŐEGYLET, LORAIN, O.

A YOUNGSTOWNI JUBILEUM

Lélekemelő keretekben ünnepelte meg Youngstown és környéke reformátussága az Első Református Egyház alapitásának és fennállásának 35-ik évfordulóját junius 6-án. Dacára a tikkasztó hőségnek délután 4 órakor hatalmas közönség gyült egybe s teljesen megtöltötte a pompás virágdiszbe öltöztetett templomot.

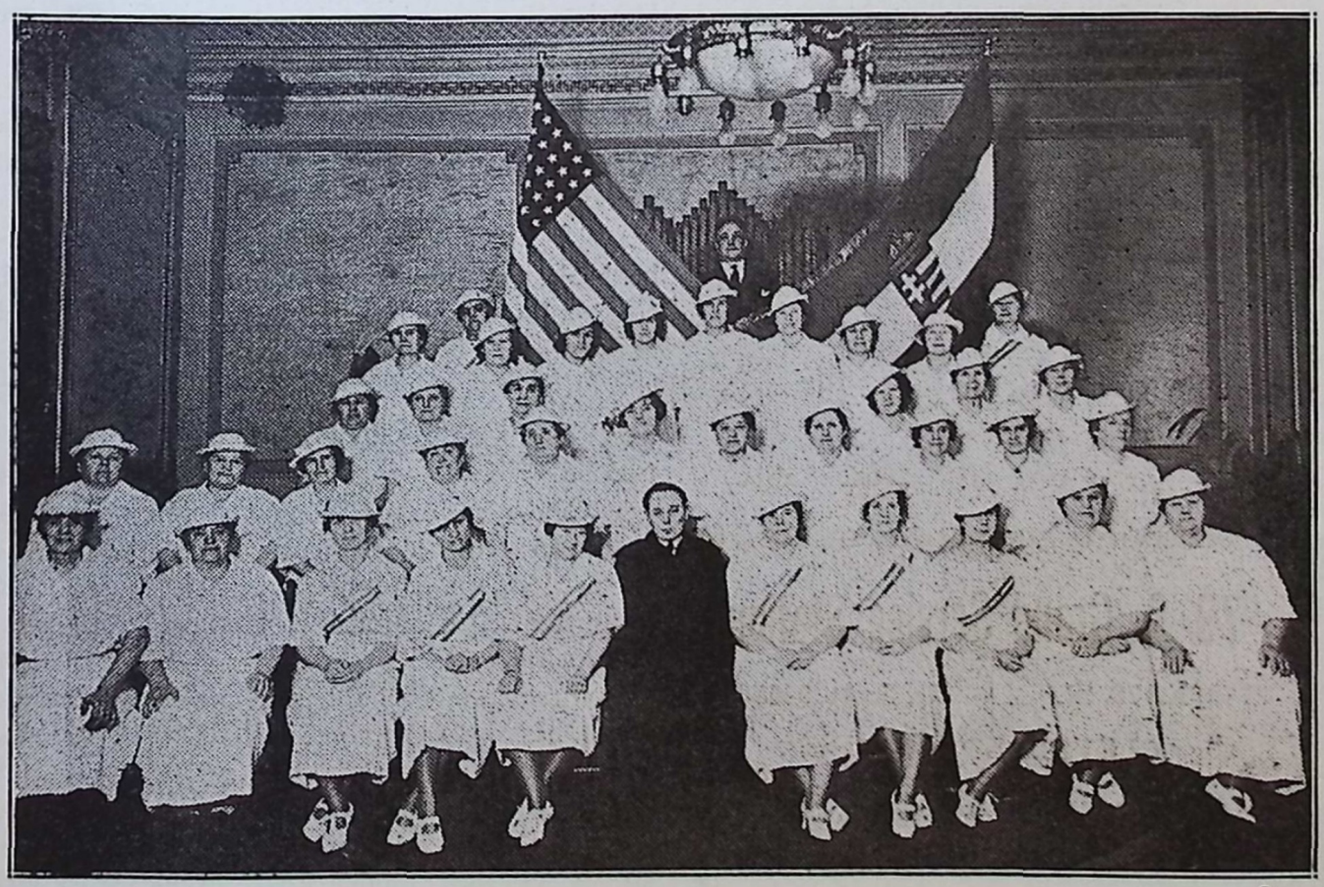
Az ünnepi istentiszteletet a lelkészek és az alapitó tagok bevonulása nyitotta meg egy 50 tagu vegyes ifjusági énekkar bevezetése mellett. A szent szolgálatokat a következő vendéglelkészek végezték: N. Murányi István invocációt mondott, Nt. Kruchió Antal bibliát olvasott, Nt. Nagy Ferenc előimát mondott, Rev. W. H. Hudnut és Nt. Ujlaky Ferenc angol és magyar prédikációt tartottak, Nt. Varga Lajos az alapitó tagokhoz, Nt. Irshay Zoltán egyházmegyei elnök az egyház ifjuságához intéztek tartalmas szavakat. Az utó, persely feletti, záró és megáldó imákat Nt. Daróczy Mátyás, Nt. Szijjártó István és Nt. Dókus Gábor végezték.

A templomi ünnepélyt emlékezetesebbé tette annak a kedves ajándéknak az átadása, amelyet Nt. Bőtty János, Dr. W. H. Hudnuntnak, az egyház régi jóbarátjának nyujtott át.

Az istentisztelet magasztosságát emelte Nt. Ujlaki Ferencné szép énekszólója, valamint a két ifjusági énekkar énekszámai. Különösen megható volt, amint az 50 tagból állj vegyes ifjusági énekkar mintegy fogadást téve énekelte: "Atyáink Régi Szent Hite, Nem Leszünk Hütlenek Mi Se."

A templomi istentisztelet után a közel 500 főre menő közönség a Westminster Presbyterian Church diszes ebédlő termébe vonult, hol a Progressziv Liga és Ifjusági Körök által diszesen megteritett asztalok és a Templomsegélyző Nőegylet pompás vacsorája várta a vendégeket.

A varsorát Nt. Marton Sándor asztali imája nyitotta meg. Vacsora után ifj. Molnár István, egyházi gondnok, rövid meleg szavakban üdvözölte a közelről és távolról jött vendégeket és bemutatta Nt. Dókus Gá-

REFORMÁTUS NŐEGYLET, ELIZABETH, N. J.

bort, mint áldomásmestert. Nt. Dókus elsőnek Rev. Paul W. Gaus-t a Westminster Presbyterian Church lelkészét kérte felszólalásra. Utána a következők adták át üdvözleteiket: Menyhért János, György Tamás, Horváth István, Éber Ferenc, Danish József, Bertók Gyula, Horkay Lajos, Kovách M. György, Fónagy János, Tulipán Klára, Kovács Elekné, Csomó Menyhért, Nyáradi Lajos, Hajdu József, Nt. Ujlaky Ferenc, Nt. Irshay Zoltán, Nt. Marton Sándor, Nt. Varga Lajos, Nt. Daróczy Mátyás, Nt. Nagy Ferenc, Nt. Kruchió Antal, Nt. Szijjártó István, Neményi M. Ernő, Szanyi János alapitó tag és Hámory Gusztáv.

A következő testületek nyujtották át adományaikat az ünnepelt egyháznak: Progressziv Liga ($75), Templomsegélyző Nőegylet ($50), Vasárnapi iskola ($25), Loraini egyház ($15), Toledoi egyház ($10), Cantoni egyház ($10), Allianci egyház ($10), Ref. Női és Férfi Betegsegélyző Egylet ($10), Youngstowni Egyházak és Egyletek Nagybizottsága ($10), Verhovay Betegsegélyző 108-ik osztálya ($10), West Sidei Polgári Kör ($5), Youngstowni Független Ref. Egyház ($5), Detroiti Egyház ($5), Farrelli Egyház ($5), Öreg Amerikások Youngstowni Családja ($5), Szent György G. K. Egyház ($5), Senior C. E. csoport ($10), Junior C. E. csoport ($10.)

A szónoklatok hosszu sorát mintegy 25 percnyi élvezetes énekkoncert váltotta fel: Uray Károly, Ambruskó Margit és Zuti István, szólói, valamint ifjaink elragadó énekkari számai. A minden tekintetben sikeres és áldásos jubileumi ünnepélyt Nt. Bőtty János köszönő szavai zárták be.

(Ref. Lapja.)

E. 79 & Grand Service Station

2749 E. 79 St. **ENdicott 9463**

CLEVELAND, OHIO

GULF PRODUCT — REPAIRING

J. S. TOMORY **J. J. KLIMEK**

A 15 ÉVES MCKEESPORTI FÜGGETLEN MAGYAR REF. EGYHÁZ

A McKeesporti Független Gyülekezet a magyar református megujulás első gyümölcse Amerikában. Bát hitvallás, szervezet, szertartás s általában a magyar református jelleg megtartása tekintetében az eredetileg óhazai fennhatóság alatt müködött első McKeesporti Magyar Református Egyház jogutódjának tekinti magát, mégis, függetlenségének kifejezése gyanánt a "McKeesporti Független Magyar Református Egyház" nevet vette fel. Első Istentiszteletét s utána egyháztanácsi- és közgyülését 1922 julius 30-án tartotta a McKeesporti Magyar Társaskör egyik gyüléstermében, ahol — még az osztatlan gyülekezet által — a csatlakozási harcok idején választott egyháztanács is letette a hivatalos esküt. A szent szolgálatot a mckeesportiak felkérésére Sebestyén Endre duquesnei lelkész végezte.

Az ujraszervezés idején a gyülekezethez mindössze 59 család tartozott, mintegy 167 konfirmált taggal s 230 lélekszámmal. Ez volt az a kicsiny, de nemes mag, amely azóta már szép terebélyes fává növekedett. Növekedése folyamán nemcsak az első és legnehezebb csonka évnek, hanem a későbbi esztendőknek is minden próbára tevő viharát kiállotta ez az egyház s ma már — a félházasokat is egységnek véve — 185 család, több, mint 600 lélek vallja magáénak, őseiről reá szállott drága örökségnek.

A régi templomépület birtokjogáért megindított perét a gyülekezet jelentéktelen formahibák miatt elvesztette, igy ujról kellett gondoskodnia. Az 1923-ik év elején még semmije sem volt, csak a perköltségből fennmaradt adóssága s ugyanez év szeptember 23-án már felszentelte 20,000 dolláros költséggel szerzett, illetve egy régi épületből a szükségnek megfelelőleg átalakitott templomát. Három év mulva: 1926 október 31-én, a Reformáció emléknapján szenteltetett fel a gyülekezet jelenlegi, imponzáns, szép téglatemploma, melyet előzőleg már harangokkal is elláttak áldozatkész hivek. Egykori feljegyzések szerint "Templomépitésre soha

AZ 1936—37 ÉVI EGYHÁZTANÁCS.

Felső sor: Palády Albert, Fejes Menyhért Almásy József, T. Nagy Sándor, Vezár János, Hadar Antal.
Második sor: Samók József, id. Koncz Gyula, Balogh András, Biró András, Nagy Benjámin.
Harmadik sor: Jóczik József, Beténvi Mihály, Simon János, Tóth Mihály, Kálmán János, Balogh Zsigmond.
Alsó sor: Ifj. Járdánházy Lajos, Koós Lajos, T. Balogh Gábor gondnok, Urbán József lelkész, Kovács László algondnok, Szücs János, Orosz Béla.

buzgóbban még nem áldozott magyar református gyülekezet."

És ennek a hősies erőfeszitésnek, sok-sok áldozatnak a gyümölcse majdnem elveszett. A depresszió következtében beállott válságos időben a gyülekezet erejét csaknem meghaladó küzdelmet vivott a reá nehezedő törlesztési- és kamat terhekkel. De "ahol legnagyobb a veszedelem, ott van legközelebb a segedelem." Amikor a nagy áldozatok árán felépitett templom már-már dobra került, Isten vezérlő kegyelme összehozta a gyülekezet pásztorát a nemrég elhunyt s jótékonyságáról és igazságosságáról közismert R. E. Crawforddal, a McKeesport Tin Plate Co. elnökével, aki a templom megmentéséhez szükséges kölcsönt hajlandó volt folyósittatni, azzal a feltétellel, hogy a gyülekezet tagjai is vegyék ki részüket bizonyos mértékig a terhekből. A pásztor és gyülekezet vállvetett munkájának s a hivek áldozatkészségének meg is volt a kivánt eredménye, ugy, hogy a gyülekezet megmenthette templomát és a depressziót veszteség nélkül, csekély megrázkódtatás árán átélhette s annak multával ismét virágzó életet kezdhetett.

A depresszió szüntével uj életre ébredő gyülekezetre nézve csaknem sulyos következményekkel járt a szeretett pásztor: Daróczy Sándor elvesztése. 1935 szeptember 7-én adta be lemondását, hogy később elfoglalja a veszélyeztetett cartereti egyház lelkészi állását. A bejelentést követő megrázkódtatás jelei lassanként eltüntek s a gyülekezet jobbjai hamarosan belátták, hogy a volt pásztor iránti szeretet legméltóbb megnyilatkozása az lesz, ha továbbra is munkálkodó hüséggel kitartanak az egyház mellett. Igy történhetett csak meg, hogy egy hónap mulva, október 6-án, a teljes gyülekezet egyhangu határozattal gondoskodott a távozó pásztor helyének betöltéséről.

A megválasztott uj pásztor, Urbán József, a fairfieldi gyülekezet volt lelkésze november 1-én érkezett McKeesportra s ünnepélyes beiktatása december 15-én volt. Az azóta eltelt két esztendő alatt igyekezett kitünő elődei nyomában haladni. A gyülekezet hüséggel támogatta munkájában. A vállvetett munka eredménye: az egyházi adósság tetemes csökkentése, az 1937 február 28-án szentelt orgona és legutóbb fütőberendezés beállitása, épület átalakitás és templomfestés. Az Isten házát október 31-én, a tizenötéves jubileumi ünnepség keretében adták át rendeltetésének. A jubileumi Istentisztelet d. u. 5, — az azt követő 400 teritékes ünnepi vacsora 7 órai kezdettel volt.

Urbán József lelkész.

PAZÁR MIKLÓS LELKÉSZ JUBILEUMA

1936 november 10-én délután 4 órakor ünnepelte a philadelphiai magyar ref. egyház lelkipásztorának, Nt. Pazar Miklós lelkésznek, Philadelphiában való lelkészkedése egyéves évfordulóját. A templomot a hivek nagy serege foglalta el, oly sokan voltak, a mi Philadelphiában a ritkaságok közé tartozik.

Az előimát Nagy Emil, id. lelkész mondotta, majd Dr .Fulton, a misszió superintendense mondott nagyszabásu beszédet angol nyelven. A prédikációt Ifj Nagy Emil lelkész tartotta meg, nagy hatásu beszédében méltatta a lelkipásztori tiszt üdvös betöltésének fontos kellékeit, beszédében rámutatott arra, hogy Rev. Pazár Miklós, ki 23 évet töltött, mint lelkipásztor Kingstonban, hol megmutatta elhivatottságának kiválóságait, egy évet Philadelphiában, mely idő alatt megerősitette ezt a sok viszontagságon keresztül ment anyaszentegyházat, már is rászolgált arra, hogy az egyház népe ilyen lélekemelő ünneplésben részesitse. Majd Rev. Rácz Győző mondott magas szárnyalásu áhitatos utóimát.

A templomi áhitatos ünneplést az iskola teremben bankett követte, hol a toastmesteri tisztet Id. Nagy Emil lelkész töltötte be, egymás után hivta szólásra a megjelent illusztris vendégek közül az egyházak és egyletek képviselőit, kik szerencsekivánataikkal és szép ajándékokkal halmozták el a kiváló lelkipásztort és a lelkészi munkában segitő társát, a Nagytiszteletü asszonyt.

(F.)

KIRÁLY IMRE

A magyar kormány Király Imre volt clevelandi református tanitót, a Református Egyesület jelenlegi központi pénztárosát a magyar vörös kereszt érdemrenddel tüntette ki, az amerikai magyar tanitás és közélet terén végzett fáradhatatlan és önzetlen munkálkodásáért és a magyar haza iránt sokszor megmutatott kiolthatatlan szeretetéért. A kitüntetést Dr. Alexy Lajos clevelandi m. kir. főkonzul ünnepélyes keretek között szép beszéd után tüzte fel mellére. A Clevelandi Egyesült Egyletek szépen sikerült bankettet rendeztek ekkor volt elnökük tiszteletére a Bethlen Teremben. Gobozy István jelenlegi elnök és tósztmester ritkán tapasztalt rendben és csendben vezette le az ünnepély progromját, melynek főbb pontjai a következők voltak:

A Munkás Dalárda szép magyar dalai, Szakács Margitka és Novák Éva szép magyar nótái, a kis Cinke Mariska uj magyar vig nótái, Reményi József dr. megkapó, hol komoly, hol tréfás ünnepi beszéde után következtek az üdvözletek. Felszólaltak: Varga Hugó parkigazgató, Petrash Lajos biró, Fodor József jogtanácsos, Kováchy M. György főgondnok, Kassay István gondnok, Dr. Ujlaki Ferenc, a Ref. Egyesület elnöke, Dr. Majoros István az Egy. Egyletek titkára, Bernáth Árpád, a Reformátusok Lapjának szerkesztője, Borsy-Kerekes György főszervező, Daróczy Mátyás és Leffler Andor lelkészek és még sokan mások.

Oly barátságos és bensőséges volt ez az összejövetel hogy senki se csodálkozott az ünnepelt meghatottságán, amikor válaszolt a beszédekre és kedves nejének könnyein, a mikor két gyönyörü virágcsokrot nyujtottak át neki. Király Imre ez alkalommal szavakkal tett bizonyságot a magyar haza és az amerikai magyarság iránt szeretetéről, a Református Egyesület és clevelandi barátai iránti hüségéről. Szeressék és támogassák a magyarok egymást, hiszen oly kevesen és oly magukra-hagyottan vannak s nincs más nép, mely szeresse és támogassa őket, — mondta. Többször tiltakozott az ellen, mintha a banketten őt kellene ünnepelni.

(Ref. Lapja.)

DÓKUS GÁBOR

Huszonöt évvel ezelőtt, 1912 április 19-én Newark, N. J.-ben avatták fel magyar református lelkipásztorrá, mint a Bloomfieldi Theologiai Szemináriumnak végzett tanulóját, aki azóta, mint a Canton, O.-i református egyháznak már huszonegy éven át hüséges lelkésze, annak az iskolának és az amerikai magyar református lelkészi karnak egyik büszkesége lett. Lelkésszé avatásának 25 éves fordulója alkalmából meghatóan szép jubileumi ünnepély volt Cantonban.

A jubileumon a barátság tartotta győzelmi ünnepét. Dókus Gábor több mint két évtizedes cantoni lelkipásztorsága alatt a barátság köteléke által is magához füzte gyülekezetének tagjait. Csakis innen érthető, hogy a nagy cantoni sztrájkoknak idején igen értékes irodai berendezést tudott ajándékozni lelkészének a hálás gyülekezet és az ifjuság. "Az igazság és szeretet hirdetőjének!" — mondotta üdvözlő beszédében Szentgyörgyi János, az egyház gondnoka és ugyanezt a gondolatot jutatták kifejezésre Mrs. Osztrov, a nőegylet elnöknője és Mr. Bertalan, az ifjuság elnöke. Sok virággal és egy szép ajándékkal fejezte ki a nőegylet szeretetét a Nt. Asszony iránt is. A lelkészcsalád barátja Balogh Károly mérnök, az angol király, koronázásán használt olajos kanál szinezüst mását ajándékozta.

Magyarosan komoly egyénisége, képmutatásnélküli igaz keresztyén jelleme barátjának nyerte meg az amerikai magyar lelkészek többségét. Igy érthető meg, hogy oly sokan voltak ott és küldték üdvözletüket. Detroitból eljött Tóth Mihály, egykori diáktársa, Istennek Igéjét hirdetni az örömünnepet bevezető hálaadó Istentiszteleten. Alapigéje volt: 1 Tim. 4:12: "Légy példa a hivőknek a beszédben, magaviseletben, szeretetben, lélekben, hitben és tisztaságban." Dr. Ujlaki Ferenc üdvözletének alapigéje volt Lukács ev. 1:19: "Én Gábriel vagyok, ki az Isten előtt állok és küldettem, hogy szóljak veled és örvendetes dolgokat jelentsek neked." Bernáth Árpád, Szijjártó István, Daróczy Mátyás, Bogár Károly, Kruchió Antal végezték a templomi szolgálatokat.

Üdvözlő táviratot küldött Dr. Tóth Sándor, leveleket irtak vagy üdvözleteket küldtek: Dr. Alexy Lajos főkonzul, Bodor Dániel, Nagy Ferenc, Csépke István, Dr. Várady Arthur, Bacsó Béla, Varga Lajos. A banketten szólaltak fel Dienes Barna, Bőtty János, Csutoros István s a már emlitett többi lelkészek és egy másik kedves diáktársa, Szeghy B. János e. m. elnök. A felsorolt lelkészek ajándékát: diszes iróasztali lámpát és vonalzót, Bernáth Árpád akroni lelkész nyujtotta át.

Megható templomjelenet volt, amikor Dr. Bean, a Presbyterian Church nevében az ünnepeltnek mellére tüzte a főhatóság kitüntetését és átadta az okiratot a Board of Missions tiszteletbeli tagságáról. Rev. Barker olvasta fel egyházmegyéjök kitüntető határozatait.

A bankett tósztmestere Kováchy M. György clevelandi főgondnok volt.

(Ref. Lapja.)

LAKY ZSIGMOND

Laky Zsigmond, jelenleg buffaloi west sidei lelkész, immár 25 évet töltött a lelkészi pályán. Ebből az alkalomból barátai és tisztelői szeptember 5-én szeretettel vették körül. Az alkalmi istentiszteleten Dr. Dikovics János tanár prédikált, rajta kivül Dr. Fazekas Sándor, Fürjész Béla, Nagy Ferenc, Szeghy B. János és az ünnepelt lelkész fungáltak, Kovács Ferenc gondnok pedig átadta az ünnepeltnek az egyház ajándékát. Este diszvacsora volt a jubiláns tiszteletére.

Laky Zsigmond ref. lelkész Ujpesten, Budapest tőszomszédságában született. Elemi iskoláit Ujpesten és Rákospalotán járta ki. A rákospalotai egyházban konfirmált. Amerikába jövetele előtt a budapesti Református Főgimnázium növendéke volt. Amerikába érkezte után a Bloomfield College és Semináriumban iratkozott be, s ott szerezte akadémiai, kollégiumi és theologiai okleveleit. Két esztendőt töltött Park Collegeban, Parkville, Mo.-ban. Mint theologus prédikált Shadysideon 1908-ban, Wharton, N. J.-ben 1909—1912-ben, mint felszentelt lelkész szolgált Philadelphiában 1912—1914-ben, Bridgeporton a Pine Streeti Egyházban 1914—1916-ban, New Brunswickon az Első Egyházban 1916—1926, Youngstown, O.-ban 1926—1936-ban, Buffaloban a West Sidei és Tonawandai Egyházakban 1936 tavaszától. Lelkész továbbképző tanfolyamra járt New Brunswickon, több izben titkára volt az Amerikai Magyar Református Lelkész Egyesületnek, a Magyar Presbyteriánus Konferenciának, Szerkesztője és Társszerkesztője az Amerikai Magyar Reformátusok Lapjának. A Sulgrave Lodge F. and A. M. Lelki tisztviselője, a new brunswicki Public School esti iskolájában 7 esztendőn keresztül tanitott. Jelenleg az Evangelical and Reformed Church Tóparti Magyar Egyházmegyéjének titkára. A Presbyterian Church General Assemblyjének megbizásából, a European Committee kinevezte és kiküldte európai körutra 1922-ben, megbizó levelét akkor a mostani General Assembly moderatorja, Dr. Foulkes irta alá. Megnősült 1913-ban. Két fia László és Sándor. Lelkésszé avatásának ünnepén Dr. Dikovics és Nt. Harsányi voltak jelen. A harmadik magyar lelkész a már megboldogult Hankó M. Gyula ref. lelkész volt.

Az Ezüst Jubileumi Bizottság 25 tagja: Elnök: Kovács Ferenc gondnok, tagok: Csontos András, Kulcsár János, Egry Kiss Ferencz, Nagy József, Farkas András, Kulcsár Jánosné, özv. Juhász Istvánné, Gottsnik Károlyné, Szabó Lőrincné, Csontos Andrásné, Torma Józsefné, Barna Trajánné, Bihary Károlyné, Bacsó Mariska, Tóth Jolánka, Sipos Jolán, Vargha Vilmos, Kovács Ilonka, Kovács Vilma, Kovács Emma, Szabó Irénke, Szallár József, Csontos Ilonka, Szallár Ferenc.

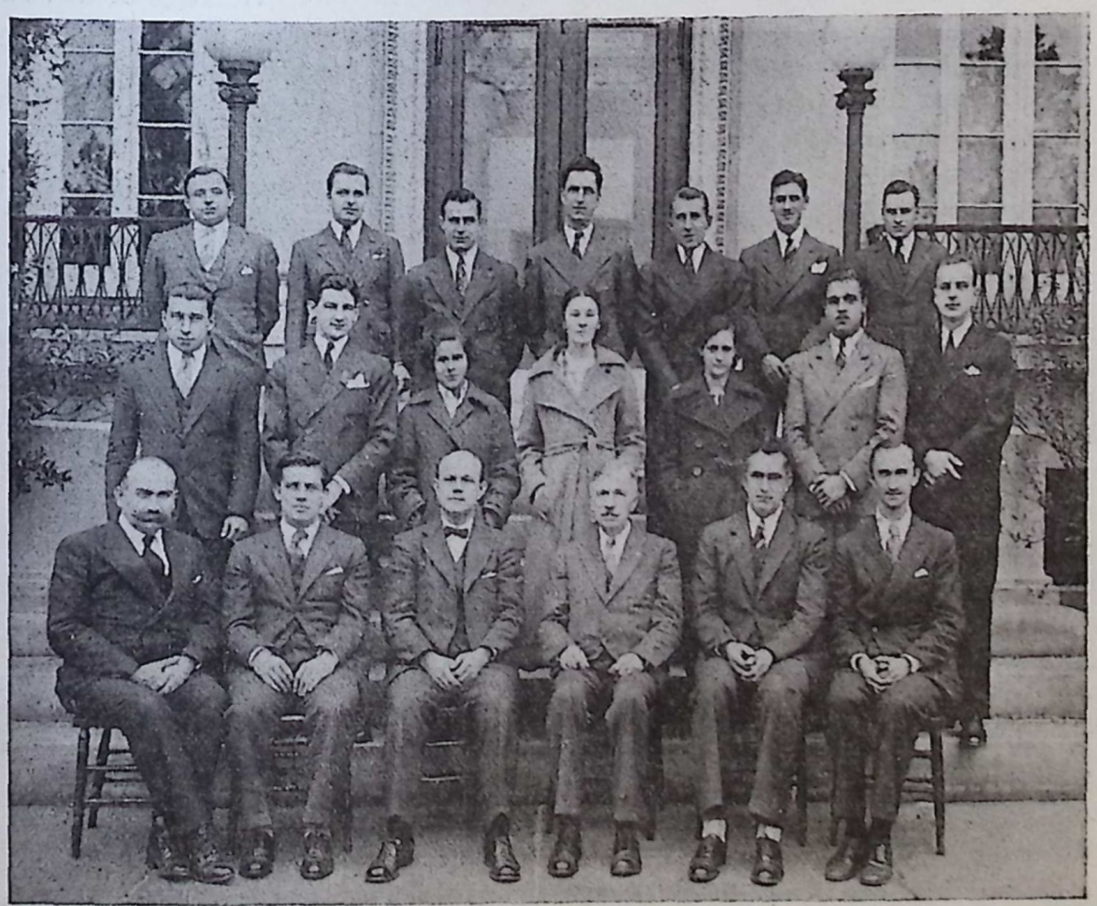
EGYETLEN MAGYAR
TEMETKEZŐ ÉS VIZSGÁZOTT
BALZSAMOZÓ DETROITBAN
MOLNÁR JÁNOS
8632 DEARBORN AVENUE
Temetések $75.00-tól feljebb. Koporsók nagy választékban a saját raktáromon.
Phone: VInewood 2-1555
Modern kápolnám használata dijmentes!
NEM KELL ELŐRE FIZETNI!

A BLOOMFIELD COLLEGE AND SEMINARY MAGYAR MUNKÁJA 1903-1937

A Presbyterian Church in U. S. A., a newarki presbyteri hivatalos közvetitésével 1868-ban Bloomfield, N. J. a német református kivándorlók számára theologiai főiskolát létesitett. Nagynevü, tudós professzorok, bár kevesen számban, tanitottak itt és nevelték a rájuk bizott ifjuságot az amerikai egyházi életnek helyes irányában és krisztusi szellemben való vezetésére.

Ebbe az iskolába érkezett e sorok irója 1903-ban. Ő volt az első magyar theologus a bloomfieldi szemináriumban. A főiskola és a presbytery megbizásából 1904-ben megnyilt a magyar department, amelyben a rendes angol tantárgyak mellett a magyar nyelv és irodalom, továbbá a bibliai történetet és a magyar történelmet tanitottam. Körülbelül heti 22 órában. Feljegyzésre méltók az első magyar tanulók nevei. Theologián: Hamborszky Pál, Kovács Gaskel Arthur, Pelinszky Zsigmond, az akadémián Hámborszky Jenő, Ecsedy Dániel, Hámborszky Lajos, Hámborszky Béla, Hevesy János, Jáger Ferenc. A theologián segitségére voltam Dr. Webernek, aki akkor még német nyelven prelegált. Az akadémián tanitottam az első évben a magyar nyelvtant, stilisztikát és a bibliai történetet. Az első tanulók közül csak Hámborszky Pál és Lajos müködnek jelenleg egyházi téren. Kovács Arthur és Pilinszky Zsigmond a másodévi theologia után visszatértek az óhazába. Az előbbi a világháboruban, mint magyar honvédtiszt hadifogságba esett. Szibériában találkozott Dr. Tucker newarki presbyteriánus lelkésszel, akivel együtt a magyar hadifoglyoknak lelki szolgálatot nyujtott és prédikált. A bloomfieldi szeminárium evangéliumi fénysugara Szibéria jégmezőin is melegitette a magyar sziveket.

Nem szabad figyelmünkön kivül hagynunk, hogy már az első magyar tanulóink és nyomukban az utánuk következők belmissziói munkát végeztek. Lelkes, önfeláldozó munkájuknak köszöni sok magyar re-

MAGYAR TANÁROK ÉS TANULÓK, BLOOMFIELD, N. J.

formátus egyház eredetét és szervezését. Newark, Wharton, New York 116-ik utcai, Perth Amboy, New Brunswick, Yonkers, Hudson, Peekskill, Tomkins Cove, Caldwell, Elizabeth s még néhány más helyen bloomfieldi diákok voltak a szervezők, az evangéliumi világosságu és a magyar kultura lelkes apostolai. Ime, Bloomfield magyar kulturális fontossága.

A következő évben több uj diákkal gyarapodott főiskolánk: Laky Zsigmond, aki Park Collegeből jött hozzánk, Biró Lajos, aki jelenleg jóhirü orvos, Csontos András, aki mint lelkész Árpádhonban, La. fáradozott, Trebits Simon. A theologiai kurzuson találjuk a szépemlékezetü Bogás Lajost, aki később nagy tehetségével, szép, müvelt lelkével, szivével vezető szerepet játszott a magyar lelkészi karban és az egyházi életben. Továbbá Pompl Rudolf, aki több magyar egyházban szolgált.

1907-ben a magyar tanulók gárdája oly nevekkel gyarapodott, akik szép és hasznos munkájára büszkén tekinthet nemcsak Bloomfield, de egész Amerika magyarsága. Dókus Gábor, Canton, Azary János Dayton, O. lelkész és tanár, Szeghy János, Buffalo.

1908. Dézsy Károly, Alpha (meghalt), Kovács Dániel (meghalt), Kovács Ferenc, Tóth Mihály. Ki nem tudná méltatni ez utóbbi két névnek érdemeit? Kovách mint lelkész Whartonban és Woodbridgen és nagy tehetségü tanár szemináriumunkban (Bloomfield College and Seminary), Tóth, mint a legnagyobb magyar egyháznak pásztora, iró is volt, legjobb szerkesztője a Ref. Lapnak, Detroit.

1909-ben Szilágyi Endrét találjuk a theologián, aki szép tehetségével jelentékeny szerepet vitt az egyházi és társadalmi életben. San Franciscoban müködik jelenleg. Ugyszintén a theologián tanul: Krisik Alajos, Kis Endre, aki a sárospataki kollégiumból jött hozzánk. Az akadémiai kurzuson: Király Imre, Simkó József, ki a tót református egyházakban nagy szervezői munkát végez. A szépemlékü Horváth Sámuel, aki az az akadémia jeles bevégzése után a Ref. Church theologiai iskolájába ment. Bartus Sándor, aki jelenleg az Egyesült Államok legdélibb részén, Árpádhon, La. végez jeles egyházi és társadalmi munkát. Kozma Mihály, későbbi lackawannai lelkész, ifju korában meghalt.

1910-ben Dezső János már diák korában nagy missziói munkásságot fejtett ki. Ifj. Kalassay Sándor, Kósa András, New Brunswick, Józsa Károly, később farrelli lelkész, derék székely tanitó. Szabó András, Alpha, N. J., Várkonyi Miklós, derék, lelkes fiuk, akiknek szép, hasznos munkáját dicsérettel elhalmozni szükségtelen.

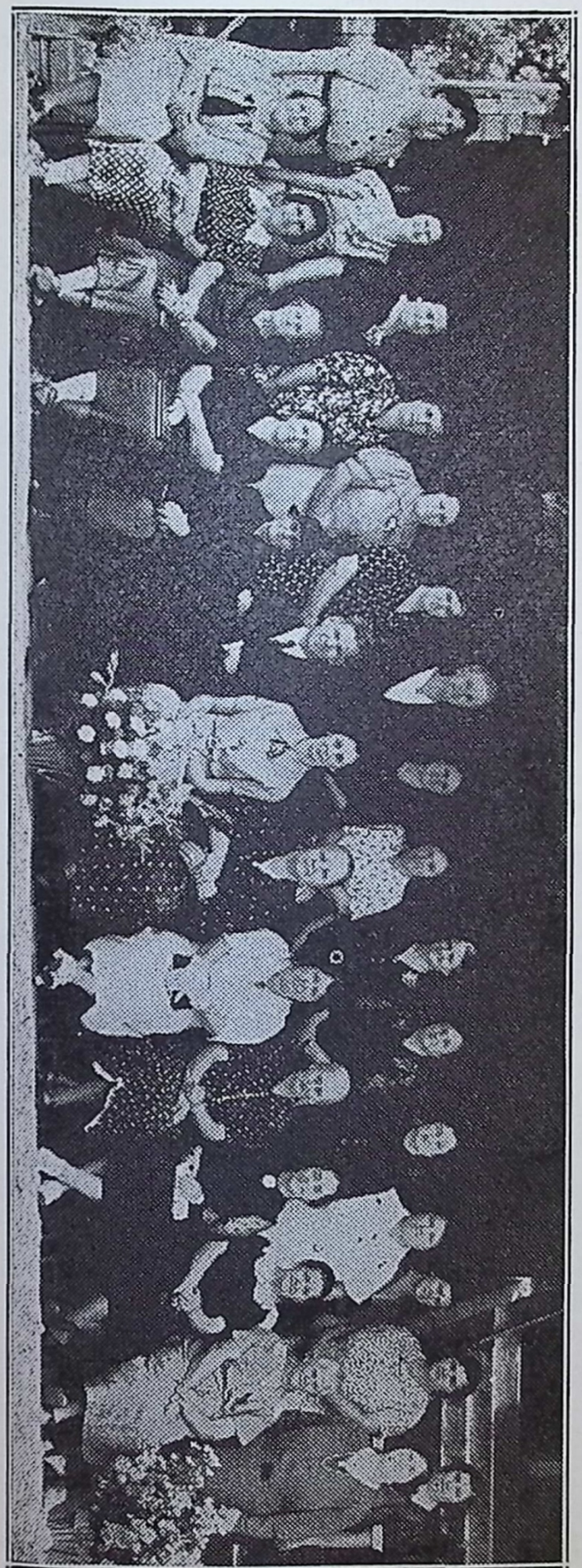
1910 március 9-én megalakult **A Bloomfielni Kollégium Magyar Irodalmi Köre.** Az első gyülésen e sorok irója elnökölt, Krisik Alajos irta a jegyzőkönyvet. Az alapszabály kidolgozó bizottság: Dikovics János, Szilágyi Endre, Krisik Alajos és Kiss Endre. 1910-ben az uj tisztikar a következő: Ifj. Dókus Gábor elnök, Tóth Mihály jegyző, Kovács Ferenc pénztárnok. A kör Magyarországról folyóiratokat, lapokat és könyveket hozatott. Pivány Jenő, jeles hazánkfia és történetiró egy szép és ritka példányból álló könyvgyüjteménnyel megvetette alapját a magyar könyvtárnak, Pivány Jenőt a kör nagy lelkesedéssel tiszteletbeli tagnak választotta. A kör előkelő magyar tudósokat és irókat hivott meg felolvasóknak. Igy Dr. Loew Vilmos Petőfi angol forditója 1914-ben március 16-án, (március 15-iki ünnepély) tartott nagyobbszabásu beszédet. Március 15-iki és október 6-iki irodalmi ünnepélyeket méltó módon tartotta meg mindig a kör.

E kitérés után visszatérünk a tanulók névsorához.

1912-ben Azary Pál, Dudás István, Krivulka Károly, johnstowni lelkész (meghalt), Méray Jenő, Malacsics József, Tomasula János. Az előbbi jelenleg a newarki egyház élén áll, lelkes munkájának érdeme a newarki egyháznak felvirágzása, az utóbbi jelenleg Csehszlovákiában, tót egyházi életben, nagy szerepet visz.

1913-ban Hada Bálint (meghalt tanuló korában), Ádám Sándor (meghalt) és az Amerikaszerte ismert szónok és szervező, Papp Károly, new brunswicki lelkész. Továbbá Hudák György.

Ebben az évben tették le alapkövét a szeminárium ujságépületének. A nagyszabásu ünnepélyre a főiskola hatósága Bogár Lajos,

REFORMÁTUS NŐEGYLET
ALPHA, N. J.

toledoi lelkészt hivta meg, aki az ünnepi imát mondotta.

1914-ben T. Kovács Ferenc nagyenyedi kollégiumból, a kanadai magyar presbyterián missziónak kiváló vezetője. Daróczy Mátyás, aki jelenleg a clevelandi egyházi és társadalmi életnek kimagasló munkása. Sanoviczky András, most gépészmérnök.

1915-ben Adorján Béla, De Puky Márton, Dobossy István, Szabó József, Tóth András, jelenleg baptista lelkész. Ebben az évben a magyar tanulók száma 28.

1916-ban Fekete András, aki Windberben, Pa. aktiv munkát végez, Kozma Gyula, Füleky Pál.

1917-ben Dókus Sándor, széptehetségü ifj. Bodnár János, Kristóf, akik csak egy évig voltak az iskolában. Postgraduate tanulmányokra beiratkozott továbbá Kovács T. Ferenc, Tóth Mihály.

1918-ban Kalabányi István, south bendi egyházunknak kiváló lelkipásztora.

1919-ben Gaál Kálmán, Szathmáry Bertalan, Leechburg, Pa. lelkész, Fábián Sándor.

1920. Tóth Tibor, Elyria, O. lelkész, Hoffer Jenő, Pereczky András, Kovách József, Nagy Ferenc, Farrell, Pa. lelkész, Nagy András, Beaverfalls, Pa. lelkész, Fürjész Béla, Lackawanna, N. Y. lelkész.

1921. Csutoros István, a clevelandi presbyteriánus egyház lelkésze.

1922-ben Böthe Sándor, Kovács Károly, akik a pápai református theológiáról jöttek ide, Bloomfieldre, itt szerezték meg theologiai diplomájukat. Visszatértek az óhazába. Böjthe a losonci református theologiának tanára lett: ifjukorában halt meg. Kovách Károly pedig egy csehszlovákiai református gyülekezetnek lelkipásztora.

1923. Dienes Barna, középiskolai tanár. Ő volt az első magyar tanulóink között, aki főiskolánkban V. D. fokozatot nyerte. Homestead, Pa. lelkész. Mező György, Szegedy János lelkész, elhunyt Floridában, Batka József.

1924. Fürjész Ferenc, nemrégen elhunyt Kocsis István, Szabó Bálint, Szathmáry Gyula, a perth amboyi evangélikus egyháznak lelkésze, Duczer János.

1925. Gulyás Károly W. Virginiában lel-

kész, Kozma Dezső, Detroitban lelkész, Sanadory G. András.

1927. Bogár Kásoly, McKeesport, Kecskeméthy József, Passaic, Nagy Imre, Rácz Győző, Phoenixville, Pa. lelkész, Ürmössy Gyula, Horváth Béla, Bayonne, N. J. angol egyház lelkésze, Krivulka Vilmos, Kopcsó István, Mészáros József.

György Árpád kivételével, aki magasabb képzettséggel jött hozzánk és 1935-ben graduált, jelenleg Elizabeth, N. J.-ben lelkész.

Mulasztást követnénk el, ha e helyen kegyelettel meg nem emlékeznénk három férfiuról, akiknek a magyar tanulók oly sokat köszönnek, akik főiskolánknak valóságos oszlopai voltak, akik immár az örök életben élvezik munkájuknak jutalmát:

Rev. Henry J. Weber, Ph. D. D.D., a theologia és egyházi történet tanára;

Rev. Arnold W. Fismer, Ph. D. D. D., etika és az uj testamentomi exegesis tanára.

Rev. Charles, T. Hock, héber és a klaszika nyelv tanára.

Mennyi emlék füződik a három hires tanárhoz. Szerettek bennünket magyarokat és mi szerettük őket.

A főiskola jelenlegi elnöke Rev. Joseph Hunter, M. A., D. D., aki az uj testamontomi exegesist és a gyakorlati theologiát tanitja.

Ezt a munkát végeztük Bloomfielden szerény szorgalommal, kevés lármával, nem keresve a hatalmasságok kegyét, pártfogását. A jó Isten erőt és tehetséget adott a munkához. Legyen Néki örök hála.

Dr. Dikovics János.

Magyar tanulók 1936-37-ben:

1937-ben Demeter András, a North Haldon presbyteriánus (amerikai) egyháznak a lelkésze. Rásky József, kingstoni, (Pa.) lelkész.

Az 1937-1938 tanév tanulói:

Theologián: Literáti József, Papméder István, Hartó H. András, (aki most a Bloomfieldi Magyar Irodalmi Körnek elnöke), Márta József, Fazekas István.

Collegeban: Horváth Helen, Szentkirályi József, Nestellér István, Kovács Ferenc (Kovács tanár fia), Hartó Bálint, Nyikony Géza, Farkas Mihály, Varga Sándor, Koppel Rezső, Dezső Edith, Kovács Roberta, Balla Albert, Rózsa Jenő.

Az akadémián: Bonnár Viktor, Király Imre.

A CLEVELANDI WEST SIDE-I MAGYAR REF. FÉRFI ÉS NŐI BS. EGYLET 1907-1937

BESZÉLŐ SZÁMOK:

A West Side-i Református Férfi és Női Betegsegélyző Egylet tagjainak segélyezésére, az elhunytak hátramaradottainak támogatására pénztárából a harminc év alatt kifizetett: $25,602.00.

Magyar intézmények támogatására s egyesek felsegitésére adott: $5,585.00.

Adminisztrációs költségekre kiadott: $2,253.00.

Készpénz vagyona 1937, január hó elsején: $4,659.71.

EGYLET ALAPITÓ TAGOK:

† Nt. Erdei Károly
Dulovics László
† Szaniszló György
* Szaszák József
* Szaszák Józsefné
† Fészky György
* Nagy Pál
† Szaniszló János
* Ibos István
Varga János
Varga Pál
Kiss István
* Kazinczi János
* Slézia Dániel
* Slézia Dánielné
† Horváth József
Fodor András
Varga Sámuel
Kiss Sándor
Szaniszló János
† Simon László
† Doszpoly János
† Borcsik György
Bartók Sámuel
Pásztor Gyula
Pokol János
Varga István
* Török Miklós
Dobrossi Károly
† Albert János
Varga Károly
Kőrösi János
† Dr. Baky Gyula
† Takács Benjámin
Madár Erzsike
Noszkó Róza
Spékli Juliska

Jegyzet: a csillaggal (*) jelzettek ma is élő tagjai az egyletnek, akik munkájukkal, nemes cselekedeteikkel elől járnak az egylet tevékenykedéseinek terén. Isten tartsa meg őket még sokáig közöttünk. A kereszttel (†) jelzettek Istenben boldogult, Ő hozzá tért tagok.

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUSSÁG 1937. ÉVI ÉLETE

I. AZ EVANGELICAL AND REFORMED CHURCH FENNHATÓSÁGA ALATT.

Az Evangelical and Reformed Church kebelébe tartozó 4 magyar egyházmegye és az amerikai egyházmegyékhez tartozó egyházközségek számára legfontosabb esemény volt a **Magyar Egyházkerület** (Synod) előkészitése. A Reformed Church in the U. S. egyháznak az Evangelical Synoddal történt egyesülése után uj kerületi beosztás alá kerülnek az összes gyülekezetek. A Fort Wayneben tartott zsinat azt a kiváltságos kedvezményt nyujtotta a magyar egyházközségeknek, hogy **magyar egyházkerületbe** tömörülhetnek. Ennek a munkának elősegitését dr. Tóth Sándor, a belmissziói hatóság hivatalos megbizottja végezte, aki a magyar gyülekezeteket végig járva evangélizált, felvilágositásokkal szolgált és buzditott.

Nagy áldást jelent a Magyar Egyházkerület létesitése. A mostani négy egyházmegye meglehetősen el volt szigetelve egymástól, az Egyházkerület pedig egységessé teszi a magyar munkát. Magyar református szempontból is végtelenül fontos az ügy. A gyülekezetek tulnyomó, nagy többsége megérezte a történelmi fontosságu mozzanatot és a Magyar Egyházkerület mellett foglalt állást.

Dr. Tóth Sándor **"Isten munkatársai"** cim alatt 1937-ben is hasznos tudósitást adott ki egyházi munkások számára.

I. KELETI EGYHÁZMEGYE.

A Keleti Egyházmegye október végén tartotta őszi közgyülését Passaicon. Sok fontos határozata közül kiemeljük azt a pontot, amely a lelkészválasztásra vonatkozik. Egyházmegye sértetlenül akarja érvényben tartani a lelkészi dijlevelet és a pályázatok az egyházmegye tudtával és hozzájárulásával történhetnek.

Bethlehem, Pa. Ifj. Nagy Emil társlelkész vezetése alatt az egyház lelkiekben és anyagiakban erősödött. Bethlehemben nem sok a reformátusok száma, ezért szükség van az erők összefogására. Az egyház kiemelkedő eseményei voltak: a Nőegylet 15 éves jubileuma március 7-ikén és a

ÉNEKKAR A NEW YORKI 69. UTCAI EGYHÁZBAN.

templomépités 30 éves évfordulója okt. 31-én. Régi egyház, mely felépitett templomában 30 éven át szolgálta Isten országának ügyét.

Bridgeport, Conn. 1936-ban 16 keresztelés, 3 esketés, 15 temetés és 21 konfirmálás volt. 1739 lélek élt urvacsorával. A vasárnapi iskolában 234 növendéket, a szerdai és szombati iskolában 100, a nyári szünidei iskolában 108 gyermeket tartottak számon. 1936 évi bevétele $9,103.83, kiadása $8,034.88 volt. A kettős boritékrendszert bevezették. Április 25-ikén templomszentelésének 10 éves fordulóját ünnepelték. Hálásan méltatták Bandré Györgynek, a Kálvin Egylet volt elnökének érdemeit. A Nőegylet vezetését Farkas Lajosné után Herman Jánosné vette át. A Senior C. E. csoportban Herman Jenő volt az elnök, Boros Erzsébet alelnök, Márky Boriska titkár, Nehéz István pénztáros, Márky Erzsébet, Poór Etelka és Herman Jenő orgonisták.

Connecticuti Missiói Körzet. Ezen a szétszórt területen Keresztessy Imre végez nehéz missziói munkát. Az eredmény nem is marad el. Warrenvilleben templomépitéshez és gyülekezeti terem épitéséhez fogtak, amihez a Lorántffy Nőegylet nagy segitséget nyujt. A templomi szolgálatokon kivül lelkész társadalmi tekintetben is tevékenykedik és összegyüjti a magyarságot. A Sheltonban levő Lórántffy Nőegyletben Bartha Gáborné az elnök, Huszti Jánosné jegyző, Balogh Imréné pénztáros, Gut Mátyásné számvizsgáló, Allex Jánosné és Bánó Józsefné beteglátogatók.

A Koos testvér áldozatkészségéből 1936-ban uj orgonát állitottak be. A new haveni Lorántffy Nőegylet tisztikara: Ladányi Károlyné elnök, Hangácsi Erzsike jegyző-titkár, Szombathy Juliska pénztárnok, Tóth Jánosné ellenőr, Imri Jánosné és Szombathy Jánosné látogatók.

A körzet különböző telepein levő Lorántffy nőegyletek szövetségének elnöke Huszti Jánosné Sheltonból, jegyzője Hangácsi Erzsike New Havenből, titkára Macsata Péterné Torringtonból, pénztárnoka Móricz Árpádné Warrenvilleből. Julius 25-én Huszti János és neje házasságkötésük ezüstjubileumát ünnepelték a Csordás farmon.

New York, N. Y. Dr. Takaró Géza lelkész a templomi szolgálatokon kivül nagyarányu társadalmi akciót végez. Ott van minden nagy magyar, vagy magyarvonatkozásu megmozduláson, az evangélium igazságai előtt való meghajlásra kényszeriti az egyháztól elhidegült, templomba nem járó tömegeket, meghivásra más magyar és amerikai templomokban és zsinagógákban prédikált.

A 69. utcai templomban 1937 őszén jól látogatott körzeti ifjusági konferencia volt, amely lelki kincseket nyujtott az ifjuságnak. Pásztor János, az egyháznak éveken át hüséges presbitere Honoluluba távozván az egyháztól emlékbe diszkötéses, magyar zsoltárt kapott. Örvendetes jelenség, hogy 1937-ben a new yorki három különböző fenhatóság alatt levő magyar egyházközség társadalmi vonatkozásban közeledett egymáshoz és közös mulatságokat rendeztek.

Passaic, N. J. 1936 karácsonykor ünnepi bevétele $976.00 volt. A Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet 1936-ban $567.00 adományt nyujtott az egyháznak. Elnöke Olajos Sámuelné volt, Szomolya Lajosné alelnök, Csider Jánosné pénztárnok, Szliva Jánosné pénztári titkár, Résh Józsefné ellenőr, ifj. Dánielné jegyző, Sebestyén Józsefné, Adzima Jánosné és Bődi Andrásné számvizsgálók

Sajnálattal vette tudomásul gyülekezet aug. 29-én a Kecskeméthy József lelkész lemondását, aki East Chicagoban vállalt lelkészi állást. A köztiszteletben álló lelkészcsalád szeptemberben eltávozott. A gyülekezet bizalma Rácz Győző phoenixvillei lelkész felé fordult, aki október végén foglalta el passaici hivatalát. Benne a gyülekezet agilis, munkabiró pásztort nyert.

Peekskill, N. Y. Az egyházat Szeremlei Tóth Kálmán, amerikai tanulmányuton levő magyarországi segédlelkész szolgálta be vasárnapról-vasárnapra.

Perth Amboy, N. J. A gyülekezet 1937-ben is élte megszokott, rendes életét. A templomlátogatás, urvacsorával való élés és adakozás példaadó volt. Az egyház összes tőke és kamatfizetési kötelezettségének pontosan eleget tett. Az egyházközség a közegyházi terhek viseléséből is dicséretesen vette ki részét. Szabó Antal lelkész 1937 nyarán nejével együtt az óhazában töltött pár havi vakációt, távollétében Kovács Ferenc bloomfieldi tanár helyettesitette. Visszajövetele alkalmával gyülekezete fogadtatási estélyt rendezett a szeretetnek örvendő lelkészpár tiszteletére.

Phoenixville, Pa. 1936 karácsony ünnepén Rácz Győző lelkészt a gyülekezet selyempalásttal ajándékozta meg. 1936 évi bevétele $5887.66, kiadása $5147.04 volt. Uj orgonával gazdagitotta szép, diszes templomát. Október 3-ikán Rácz Győző lelkész lemondott, hogy a passaici egyház vezetését vegye át. Tiszteletére október 17-én nagyszabásu bankettet rendeztek, amelyen Phoenixville magyarsága és amerikai előkelősége szép számmal jelent meg. Érzékenyen vettek bucsut a köztiszteletben álló lelkészcsaládtól.

Rossville, S. I., N. Y. A Tóth Kálmán lelkész vezetése alatt álló egyházban Timáry József főgondnok és neje: Beregszászy Ilona házasságkötésük 25 éves fordulóját ünnepelték. Az egyház 100 dollárt törlesztett adósságából, igy 1937 év nyarán mindössze $300.00 adóssága maradt.

So. Norwalk, Conn. 1936 évi bevétele $7,334.54, kiadása $5,331.53 volt. 1936-ban volt 11 keresztelés, 12 konfirmálás, 8 házasságkötés és 9 temetés. Urvacsorával 969 lélek élt. Az egyháznak szép, értékes birtoka most már tehermentes. A gyülekezet kegyeletes formában rótta le háláját néhai Dókus Gábor lelkész emlékezetére, amikor a temetőben diszes emlékkövet állitott muló porai fölé. Az egyház lelkésze: Tóth Béla "Tul a láthatókon" cimmel egyházi beszédeket adott ki, amiket a birálat kedvezően fogadott.

Trenton, N. J. 1936-ban volt 1 keresztelés és 2 temetés. 1936 évi bevétele $1005.58, kiadása $999.44 volt. A Nőegyletben Pécsics Józsefné töl-

tött be elnöki, Erzák Józsefné pénztárosi, Szántó Lajosné jegyzői és Béres Jánosné alelnöki hivatalt. Péntek Miklós és Csighy József házassági évfordulójukat ünnepelték. Hunyady László lelkész 1937 tavaszán lemondott állásáról, amennyiben Woodbridgen fogadott el hivatalt. Munkáját Kovács Imre lelkész folytatja, aki Jugoszláviában volt missziói lelkész. Tiszteletére október 9-ikén ismerkedési estélyt rendeztek. Az uj lelkész nagy lendülettel és buzgalommal fogott hozzá trentoni munkájához.

Wallingford, Conn. Az egyház 1936 évi bevétele $1,296.08, kiadása $1,270.51 volt. A Lorántffy Nőegylet tisztviselői ezek voltak: Kovács Ferencné elnök, ifj. Bay Andrásné pénztárnok, Mrs. Mary Saler ellenőr, Bartha Lajosné jegyző, Kócs Sándorné titkár. Gere Miklós a lelkészlakon ingyen végzett festési munkát.

Az egyház lelkésze, Kovács Béla 25 évet töltött el Wallingfordban. Ebből az Ikalomból hivei és tisztelői augusztus 29-én bankettet rendeztek tiszteletére. Egy negyedszázad hosszu idő egy amerikai gyülekezet körében. Méltán örülhet a gyülekezet, amikor ilyen hosszu időn át munkálkodik körükben egy lelkipásztor és boldog a lelkész is, hogy hivei nem hagyták figyelmen kivül ezt a fontos évfordulói dátumot. Gratulálunk Kovács Béla lelkésznek!

Woodbridge, N. J. A gyülekezetet éveken át Kovács Ferenc bloomfieldi tanár szolgálta be vasárnapról-vasárnapra, sőt hétköznapokon is rendszeresen. Állásáról 1937-ben lemondván, Hunyady László lett a gyülekezet lelkésze, aki korábban a trentoni Kálvin egyházban szolgált. Állandóan Woodbridgen lakván, minden idejét a gyülekezetnek szentelheti. Nagy buzgósággal kezdte meg munkáját uj állomásán. Bevezette az angolnyelvü istentiszteleteket és mint elődje, ugy ő is komolyan foglalkozik a gyermekekkel és ifjusággal.

2. KÖZPONTI EGYHÁZMEGYE.

Az Egyházmegye 1937-ben Johnstownban tartotta tavaszi és Windberen őszi gyülését. Elintézték az egyházmegye ügyeit és természetesen a Központi egyházmegye is, mint a többi, állást foglalt a Magyar Egyházkerület mellett. Az egyházmegye elnöki hivatalát éveken keresztül Dienes Barna lelkész töltötte be nagy odaadással és közmegelégedésre. A demokratikus elv alapján nem volt hajlandó többé tisztséget vállalni. Az egyházmegye vezetése a Varga Lajos pittsburghi lelkész kezeibe került, aki előde nyomdokán járva fáradozik és munkálkodik az egyházmegye érdekében.

Duquesne, Pa. A gyülekezetet Dienes Barna homestedi lelkész szolgálja be. Minden vasárnap tartanak istentiszteletet, ezenkivül bünbánati idő-

REF. IFJUSÁGI EGYLET, NEW YORK, (69. UTCAI EGYHÁZ).

ben is. A tagok szépen látogatják az istentiszteletet. A gyermekek és ifjak között Bogár Anna diakónissza végezte a munkát.

Homestead, Pa. Kiemelkedő esemény nem volt az egyház életében. Isten országában nemcsak a nagy dolgok számitanak, hanem a kicsinyek is. Elismerőleg állapithatjuk meg a homesteadi gyülekezetről, hogy hüséges volt 1937-ben is a keresztyéni kötelességek teljesitése terén. Templomát szorgalmasan látogatta, a teherviselési kötelezettségeknek pontosan eleget tett, gyermekei, ifjai és felnőttjei kivették részüket az egyház áldásos munkájából. Az egyház diakonisszája: Melegh Anna a hivek nagy sajnálatára lemondott hivataláról, hogy Chicagoban folytassa az egyházi munkát. Hüséges, kötelességteljesitő diakonissza volt, akit a homesteadiek becsültek és méltányoltak.

Johnstown, Pa. 1936-ban az egyház bevétele $2,431.00, kiadása pedig $2,341.00 volt. Az egyház az árviz által megrongált lelkészlakot $4,300.00 befektetés mellett szépen rendbe hozta és lakhatóvá tette. 1936-ban 7 keresztelés, 5 konfirmáció, 3 házasságkötés és 5 temetés volt. Várkonyi Miklós lelkész beiktatása április havában ment végbe. A Nőegylet tisztviselői: Id. Matusz Miklósné elnök, Bonyececki Lászlóné alelnök, Daróczy Józsefné jegyző, Kozma Dánielné pénztáros, Szabó Lajosné és Kovács Istvánné ellenőrök. 1937 husvétkor 108 urvacsorázó volt.

Logan, W. Va. Az egyház vezetését 1937 elején Novák Lajos lelkész vette át, aki korábban a detroiti független egyháznak volt lelkipásztora. Rövid idő leforgása alatt nagy sikereket ért el. A rendesen tartott istentiszteleteket szépen látogatják a szétszórt területeken lakó magyar bányászok. A lelkészbeiktatást junius 13-án Varga Lajos egyházmegyei elnök és Bertók Béla pocahontasi lelkész végezték. Ekkor keresztelte meg árvaatya unokáját, a lelkészpár első gyermekét Marshall Lajos névre.

Az egyház ujjászervezése 1937 febr. volt. Novák Lajos lelk. Monavillen, Holdenen, Red Jacketen és Moncloban végzett nyári magyar iskolai tanitást. Több mint 1000 mértföldnyi utat tett meg, hogy 100-an felüli gyermeket oktasson. Aug. 8-án 20 ifju konfirmált. Október 24-ikén volt az árvaházi nap, amikor a Bethlen Otthonra 305 dollárt adományoztak. Leányegyházak: Monclo és Red Jacket. A Nőegyletnek 40 tagja van. Ezenkivül az Ifjusági Kör és Ifjusági Énekkar.

McKeesport, Pa. Az egyház 1936 évi bevétele $7,114.45, kiadása $6,579.01 volt. Az egyház adósságtörlesztési alapot létesitett, a lelkészlakot kijavittatta, kifestette és uj fütőkészülékkel látta el. Az egyház tevékeny diakonisszája: Bogár Anna a nyár folyamán Magyarországon töltötte vakációját.

Az egyház 1937 első félévi bevétele $2,348.46, kiadása pedig $2,074.68 volt. A Nőegylet tisztviselői: Kacsó Endréné elnök, Orosz Gusztávné alelnök, Varga Zsigmondné jegyző, Nagy Sándorné és Bihari Károlyné ellenőrök.

Monogahela, Pa. Ebben az egyházban immár kevés egyháztag maradt. Silay Sándor daisytowni lelkész részesiti őket beszolgálásban.

Morgantown, W. Va. 1936-ban 14 keresztelés, 25 konfirmálás, 5 esketés, 12 temetés volt. Urvacsorával élt 245 lélek. Juliusban uj tisztikart választott az egyház. Gondnok lett Kiss András, pénztárnok Molnár Géza, jegyző Orosz András, ellenőrök Bocska Gábor és Kiss Lajos. A nyári iskolát a mult évben is sok gyermek látogatta.

Pittsburgh, Pa. A Lorántffy Nőegylet a pittsburghi egyház kebelében 40 éves multra tekint vissza. Ezt a nevezetes évfordulót illő keretek kö-

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA. LOGAN, W. VA.

zött ülte meg a Nőegylet május 9-ikén. Fennállása alatt mindig hüséges segitője volt az egyháznak és elesetteknek. Elnöke Balla Györgyné, alelnöke id. Estu Jánosné, pénztárnoka Hering Józsefné, jegyzője Sági Lajosné, ellenőre Rásky Mihályné, egyesületi ügyvezető Kiss Andrásné.

Egyházi életében kiemelkedő, nagyobb esemény nem volt. Ebben a régi, történelmi multtal biró egyházban az 1937 évben is mindenek ékesen és szép renddel folytak. A templomlátogatás, adományozás és a hitélet más vonatkozásaiban minden egyháztag igyekezett megfelelni keresztyén kötelességének.

Pocahontas, Va. Virginia távoleső magyar gyülekezetében Bertók Béla végzett missziói munkát. Templomába minden vasárnap hivogatta a harang a magyar bányászokat Isten imádására. Lelkésze a garyi reformátusok lelki gondozását is felvette programjába.

Springdale, Pa. Az egyházat Varga Lajos pittsburghi lelkész szolgálja be rendszeresen. Minden vasárnap és a szükséghez képest hétköznap is részesülnek lelki javakban. 1936-ban bevétele $1,394.54, kiadása $1,245.43 volt.

Uniontown, Pa. 1937 tavaszától kezdve Ligonierből a Bethlen Otthonból nyertek alkalmi szolgálatokat. Legutóbb Babinszky András lelkész, árvaházi tanitó jár át istentiszteleteket tartani, mindaddig, amig az egyház más formában nem gondoskodik állandó lelkipásztorról.

Vintondale, Pa. 1937-ben egy darab időn át Dókus Sándor lelkész volt a gyülekezet ideiglenes lelkipásztora, az év végén pedig az egyház pályázatot hirdet állandó lelkészi állásra. A Templomsegélyző Nőegyletnek Medvig Györgyné az elnöke, alelnöke Béres Mihályné, jegyzője Reskó Jánosné, pénztárnoka Szegedy Sándorné, ellenőrök pedig Tóth Istvánné és K. Szabó Póterné. Husvétkor 94 urvacsorázó volt.

Windber, Pa. A Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet augusztusban ünnepelte 20 éves jubileumát. Özv. Balogh Ferencné legidősebb tag a lelkésznének ajándékba aranylakatot és láncot adott. Templomát és parókiáját 2500 dollár befektetéssel renováltatja. A torony festését a Nőegylet vállalta. Az egyházi élet szép lendületet vett.

Zelienople, Pa. A pittsburghi lelkész szolgálja be az itteni reformátusságot.

3. TÓPARTI EGYHÁZMEGYE.

A Tóparti Egyházmegye 1937-ben Lorainban tartotta tavaszi gyülését, az őszit pedig Elyriában. Ez a nagy egyházmegye behatóan foglalkozott azokkal a fontos tárgyakkal, amelyek a gyülekezetek életére és fejlődésére vonatkoznak. Mindkét gyülés tartalmas és épitő volt.

Akron, O. 1936 évi bevétele $2,218.31, kiadása $1,753.81. Az egyházat segélyző Nőegylet november 14-én tartotta tizenötéves jubileumát. Elnök Orosz Józsefné, alelnök Bodi Sándorné, pénztárnok Katona Istvánné, jegyző Finta Józsefné, ellenőr Zsibai Gáborné és Kovács Gézáné. Bertalan János és neje január 31-én ünnepelték házasságkötésük 30 éves fordulóját. Páncél Józsefet hatvanéves születésnapja alkalmából meleg ünnepeltetésben részesitették.

Az Ifjusági egyletben elnök Pánczél Erzsike, alelnök Vukán Ferenc, titkár Béres Bözsike, pénztáros Mező Mariska, bizottsági elnökök Fésüs Károly, Kovács József, Bényi István, Héderváry János és Mészáros Marian.

Ashtabula, O. 1936 karácsonykor 58 urvacsorázó volt, akik $72.00 adományt szolgáltattak be. Ez az egyház a Murányi István lelkész vezetése alatt áll és csendben, de eredményesen végezte munkáját.

Buffalo, N. Y., Első Egyház. Ebben az egyházban Szeghy János lelkész évek hosszu során át munkálkodott. Buffaloi állásáról 1937 őszén lemondott, hogy a fairporti egyház vezetését vegye át. Ebben a kicsi, de lelkes egyházban jelenleg üresedésben van a lelkészi állás. Pályázatot hirdettek, hogy minél előbb megtalálják az alkalmas lelkipásztort.

Buffalo, N. Y., West Side. A buzgó Nőegylet tisztviselői: Torma Józsefné elnök, Bihary Károlyné alelnök, Sipos Bertalanné jegyző, Farkas Andrásné pénztáros, Holub Andrásné ellenőr, Barna Trajánné háznagy.

A C. E. tisztviselői: Varga Vilmos elnök, Hury Pál alelnök, Kovács Vilma jegyző, Balázs Irma pénztárnok, Kovács Erzsébet ellenőr.

A Missziói Nőegylet tisztviselői: Kulcsár Jánosné elnök, Juhász Istvánné alelnök, Szabó Lőrinczné pénztárnok, Kancznikel Károlyné jegyző, Kovács Margit ellenőr, Csontos Andrásné és Polgár Miklósné bizottsági tagok. A Pittsburghi Synod Missziói Női Csoportja ezt az egyházat tisztelte meg azzal, hogy évi gyülését ebben a gyülekezetben tartotta. Laky Zsigmond lelkész neje nagy tevékenységet fejtett ki hosszu időn keresztül, amikor amerikai egyházi körökben értékes előadásokat tartott. Laky Zsigmond lelkész szeptember 3-án meleg ünnepeltetésben részesült abból az alkalomból, hogy 25 éves lelkészi multra tekinthet vissza. Az egyház december 5-én tartotta templomszentelésének tizéves fordulóját.

Cleveland, O., Első Egyház. Az egyháznak 1936 évi bevétele tizenhatezer dolláron felül volt. Az egyház tevékeny munkásságáról külön cikkben számol be Dr. Herczegh József lelkész. A Lorántffy Zsuzsánna Egyletben elnök Markó Andrásné, alelnök Lengyel Istvánné, pénztárnok Spisák Józsefné, titkár Horváth Sándorné, jegyző Debus Jánosné, számvizsgálók Beke Józsefné és Theiss Jánosné, ellenőrök Ruzin Jánosné és Rácz Józsefné.

Cleveland, O., West Side. Daróczy Mátyás lelkész az egyház 1936 évi működéséről részletes jelentésben számol be. Egész éven át 11,833 egyén jelent meg a vasárnapi és ünnepnapi reggeli istentiszteleteken, délután és este 3,877. Urvacsorával

1,389 lélek élt. Egyháztagsági dijat fizetett 149 tiszta református család, 48 vegyes házas, 27 özvegy, 18 magános és 31 ifju. Volt 26 keresztelés, 12 áttérés, 1 kikeresztelkedés, 49 konfirmálás, 26 esküvő és 25 temetés. Az egyház egyletei: A Templom Segélyző Nőegylet, Konfirmáltak Köre, Fiatal Asszonyok Köre, Református Férfi és Női Betegsegélyző Egylet tevékeny munkát végeztek. A West Sidei Ref. Férfi és Női Betegsegélyző Egylet május 2-án ünnepelte áldásos munkálkodásának 30-ik évfordulóját. A Kassai István gondnok jelentéséből olvashatjuk, hogy az egyház erkölcsileg és anyagilag előre halad, az egyház bevétele meghaladta a $8,000-t. Hasonló örvendetes jelentést terjesztettek elő Éles András pénztárnok és az ellenőrök.

Columbus, O. Az egyház 1936-ban, Hálaadás napján tartotta harmincéves jubileumát. Ünnepelt a Református Betegsegélyző Egylet is 1936 december 27-ikén abból az alkalomból, hogy harmincéves multra tekinthet vissza.

Az egyház 1937 julius havában Egry László fairporti lelkészt választotta meg, aki pár heti szolgálat után szabadságot kért és Magyarországra távozott. Jelenleg Dr. Csutoros Elek az egyház beszolgáló lelkésze.

Conneaut, O. Ez a kicsiny, de buzgó gyülekezet 1937-ben hüségesen munkálkodott a Murányi István lelkész vezetése alatt.

Dayton, O. A Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet február 20-án ünnepelte alapitásása tizenötéves fordulóját. Elnöke Azary János lelkészné, alelnök Balla Istvánné, titkár Nánássy Erzsike, pénztárnok Sipos Imréné, ellenőr Mistyurik Margit. A Nőegylet a templom számára uj szőnyeget vásárolt.

Az egyházban az ifjusági, gyermek, énekkari és egyházi munka rendes mederben és eredményesen folyt.

Depew, N. Y. A buffaloi Első Egyház leányegyháza. Alkalmi kiszolgálásban részesült.

Drakes Congo, O. Havonként egyszer kapnak kiszolgálást Columbusból. Husvétkor 42 urvacsorázó volt.

Elyria, O. 1936 évi bevétele $3,714.44, kiadása $2,292.28 volt; volt 12 keresztelés, 3 konfirmálás, 5 esketés és 5 temetés. A Nőegylet tisztviselői: elnök Bacsó Béla lelkészné, alelnök Nagy Andrásné, jegyző Nagy Zsigmondné, pénztárnok Takács Jánosné, ellenőrök Pandi Albertné és Abaházi Ferencné.

Erie, Pa. Ebben a kis egyházban karácsonykor 18 urvacsorázó volt. Murányi István lelkész gondozza.

Fairport Harbor, O. 1936-ban bevétele volt $7,043.00, kiadása $5,332.93, ebből adósságba 1,287.96 összeget törlesztett. Adóssága $11,871.79. Egry László lelkész, aki itt évek hosszu során át hüséggel munkálkodott, 1937 őszén lemondott állásáról és a columbusi egyház meghivását fogadta el. A gyülekezet bizalma Szeghy B. János, a buffaloi első egyház lelkésze felé fordult, akit ünnepélyes keretek között október 10-én iktattak be uj állásába.

Lorain, O. 1936-ban bevétele $6,527.82, kiadása $5,065.54 volt. 1936-ban 14 keresztelés, 15 esketés, 22 konfirmálás és 15 temetés fordult elő. 1936-ban

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA, FAIRFIELD, CONN.

1,1,268 lélek éle urvacsorával. Az egyház május 30-án ünnepelte fennállásának harmincéves jubileumát, ami nagy esemény volt az egyház életében, mert nagy erkölcsileg, mint anyagilag nagyon szépen sikerült. Az énekkar uj egyenruhát vásárolt. A köztiszteletben álló Bodor Dániel lelkész számára áprilisban meglepetési összejövetelt rendeztek. A július 11-én tartott közgyülés a lelkész fizetését emelte és az adósságot teljesen kifizette.

A Ref. Nőegylet tisztviselői: Farkas Sándorné elnök, Bütti Mihályné alelnök, Bucsi Benjáminné pénztárnok, Kolozsy Dávidné jegyző, Lőrincz Jánosné, Kalassay Sárika és U. Molnár Sándorné számvizsgálók. A C. E. tisztviselői: Mrs. Rados, Ifj. Arnóczky András, Torma Elvira és Molnár Julianna. Az Intermediate osztályban: Kopasz Margit, Szabó Ilonka, Oláh Róza és Kopasz Erzsike.

Middletown, O. Ezt a gyülekezetet Daytonból Azary János lelkész részesiti kiszolgálásban vasárnapról vasárnapra.

REFORMÁTUS NŐEGYLET, FAIRFIELD, CONN.

Tonawanda, N. Y. Laky Zsigmond buffaloi west side-i lelkész minden vasárnap és ünnepnapon át jár, hogy a hivek rendszeres kiszolgálásban részesüljenek. A templomsegélyző Egylet asszonyai a templomban a régi szőnyeget ujjal cserélték fel és a padlót rendbe hozták.

4. MAGYAR SION EGYHÁZMEGYE.

Ez az egyházmegye is megtartotta szokásos egyházmegyei gyülését azokban a fontos dolgokban, amelyek az egyházmegyére vonatkoznak. Ezen kivül a Chicago és környéki egyházak, amelyeknek nagyobb része ebbe az egyházmegyébe tartozik, nagyon értékes női konferenciát tartott májusban a south-sidei ref. egyházban, októberben pedig az egyházi munkásoknak volt nagyszabásu konferenciája Whitingon. Ezek az összejövetetlek nagyon áldásosak voltak.

Chicago, Ill., South Side. Balogh E. István lelkipásztor minden részletre kiterjedő évkönyvet nyomatott az egyház 1936. évi müködéséről. Bevétel volt $5,856.86, kiadás $5,521.86. Az egyház első sorban a belső épitésre fektette a sulyt. Urvacsorával 605 konfirmált egyháztag élt. 1936-ban 24 ifjat konfirmáltak.

A Chicagoi Magyar Ref. Férfi és Női Betegsegélyző Egyletnek tisztviselői voltak: Balogh Gábor elnök, Németh János alelnök, Révész István levelező titkár, Kajdy Pál jegyző, Debreczeni István pénztárnok, Kéri István ellenőr, Böszörményi József leltárnok, Tarjányi Károly, Oláh Sándor és Korpás József trusteek.

A gyülekezet április 3-án szeretettel emlékezett meg Balogh E. István lelkészről, aki tiz évet töltött egyházi szolgálatban. 1937 őszétől Melegh Anna az egyház diakonisszája. Az egyház alapitásának 25 éves jubileumát szép formák között ünnepelték november 21-én.

Chicago, Ill., South Side. Garay Gerő lelkész immár tiz évet töltött ebben az egyházban. Tisztelői május 8-án szeretettel emlékeztek meg erről az alkalomról. A reformátusok száma nem sok, de régi templomában minden vasárnap pontos kiszolgálást nyernek.

Chicago, Ill., West Side. Bevétel volt 1936-ban $4,331.04, kiadása $3,110.33. Egy év alatt elanyakönyveltek 18 keresztelést, 15 konfirmálást, 6 házasságkötést és 10 temetést. A Női Egylet szeptember 26-án ünnepelte 20 éves jubileumát. Az ünnepély anyagilag és erkölcsileg nagyon szépen sikerült. A Nőegylet tisztikara: Igyártó Pálné elnök, Mártha Ferencné alelnök, Igyártó Józsefné levelezőtitkár, Márta Gedeonné pénztáros, ifj. Kötél Istvánné jegyző, Héder Bálintné pénztári titkár, id. Kiss Károlyné és M. Brown north sidei, Józsi Károlyné és Vajda Józsefné west sidei beteglátogató. A Vajda Zoltán lelkész vezetése alatt az egyház rohamosan erősödik. Lelkész rádió utján is szolgálja Isten országát.

Detroit, Mich. Tukacs Gedeont érdemei elismeréséül örökös tiszteletbeli gondnokká választották. A Nőegylet 1936-ban $2,394.00 összeget adott az egyháznak. Az egyház 1936. évi bevétele $17,-550.73, kiadása $16,256.33. Az egyház adóssága levágását sikerrel végezték és az értékes vagyont $50,000-ral váltották meg. Ebből lefizettek $5,000.-00-t, havonkint törlesztenek $300.00-t. A törlesztésre az egyháztagok külön adományoztak. 1936-ban volt 47 keresztelés, 26 esketés, 30 temetés, 43 konfirmálás és 9 áttérés. Urvacsorával élt 2,457 lélek. A lelkész 352 beteget látogatott meg és 49 részére szolgáltatta ki az urvacsorát. Van országoshirü énekkara a Beke Pál vezetése alatt, szép nőegylete és ifjusági köre.

Flint, Mich. 1936-ban 9 keresztelés, 6 esketés és 2 temetés fordult elő. A református terem belsejét szélesitették, konyháját nagyobbitották; a munkát Boros István, Illés Kálmán, Nagy Ferenc és Kocsis Albert végezték. Augusztus 8-án 9 ifju konfirmált. A gyülekezet lelkésze, Korocz Géza az utóbbi időben mindenkinek őszinte sajnálatára sokat betegeskedett és kórházban is volt. Az egyház november 25-én ünnepelte fennállásának 25 éves jubileumát.

Gary, Ind. A Nőegylet tisztviselői: Káplár Andrásné elnök, özv. Zsudel Lászlóné alelnök, Danyi Józsefné jegyző, özv. Gyüre József ellenőr, Vékási Mihályné pénztárnok, Gáll Ignácné levelezőtitkár, Török Péterné beteglátogató. Az Athléta Club elnöke Ifj. Szunyog Imre. A C. E. elnöke Kádár Jolán. Az egyház uj villanyorgonát állit be, mire a Nőegylet $100.00-t adományozott. Nagy Kálmán és neje március 6-án ünnepelték házasságkötésük 25 éves fordulóját. Az egyház életében fontos mozzanat volt az a szép ünnepély, amit abból az alkalomból rendeztek, hogy Donáth Imre és neje gyönyörü magyar zászlót hozattak Magyarországról, amelyet a templomban szép ünnepély keretében helyeztek el.

Indiana Harbor, Ind. 1937-ben állandóan folyt a lelkek épitése. Szép temploma teljesen be van rendezve és mellette áll a csinos lelkészlakás. Mircse Sándor lelkész érdemeket szerzett a templom olcsó felépitése alkalmával a depresszió idején és most folytatja a belső épitést.

Joliet, Ill. Az egyház tagok száma ebben a kis egyházban megcsappant és a kereseti viszonyok is rosszak voltak. Józsa Benjámin lelkész mindent megtett abban az irányban, hogy kicsiny egyháza mintaegyház legyen.

Kalamazoo, Mich. Az egyházi munka zavartalanul folyt 1937-ben is. Kerekes Béla lelkész igyekezett ugy lelkiekben, mint anyagiakban erősiteni egyházát, ami sikerült is.

Milwaukee, Wis. Ez az egyház rohamosan fejlődött és erősödött az utóbbi időkben a Bálint Lajos lelkész vezetése alatt. "Egyházi Élet" cim alatt

tartalmas közlönyt adnak ki. A lelkész beiktatása október 25-én volt, amikor az ujjáépitett és átalakitott szép templom egészen megtelt. A hivek a templomot szorgalmasan látogatják, az egyháztagok és nőegyleti tagok száma állandóan emelkedik.

Racine, Wis. Ez az egyház nehéz helyzetben volt anyagilag. Léte kockán forgott, de kölcsönnel segitségére jött az Amerikai Magyar Ref. Egyesület, amely megmentette az egyházi birtokot. Igy most zavartalanul folyik a lelkek mentése. Beszolgáló lelkésze Bálint Lajos Milwaukeeből.

Whiting, Ind. Ebben az átalakitott és szépen rendbehozott templomban is zavartalanul folyt az egyházi munka a Garay Gerő lelkész vezetése mellett, akinek munkájában testvére Garay Ilonka osztozkodik. Nemcsak magyar, hanem tót reformátusok is megkapják a lelki eledelt.

FIATAL ASSZONYOK KÖRE, FAIRFIELD, CONN.

5. NEM MAGYAR EGYHÁZMEGYÉKHEZ TARTOZÓ GYÜLEKEZETEK.

Bridgeport, Conn., Első Egyház. A Nőegylet tisztviselői: Nagy B. Istvánné diszelnök, Szabó Sándorén elnök, Cikay Ambrusné alelnök, özv. Szücs Péterné pénztárnok, Rásky Józsefné ellenőr, vagyongondnok id. Szombathi Istvánné, ügyvivő Ludman Sándor lelkész. A cserkészek február 7-én charter-night-ot rendeztek.

Lelkipásztornak a szándéka az, hogy magas korára tekintettel a gyülekezet társlelkészt válaszszon. Ebben az irányban az illetékes hatóságokkal folynak a tárgyalások. Ludman Sándor lelkész bridgeporti hosszu szolgálata alatt érdemessé tette magát a gyülekezet őszinte hálájára és szeretetére. A renovált templomnak ujra megnyitása ünnepi istentisztelet keretében november 21-én volt.

East Chicago, Ind. A Nőegylet tisztviselői: Ambrusz Andrásné elnök, Jósvai Jánosné alelnök,

VASÁRNAPI ISKOLA, FAIRFIELD, CONN.

Derján Mihályné pénztáros, özv. Fodor Andrásné jegyző, Molnár Bálintné ellenőr, Zizda Istvánné és Palmer Mihályné számvizsgálók, Belenszky Józsefné vagyonkezelő, özv. Rónai Andrásné és id. Johanidesz Józsefné trusteek, Gorondy Lajosné zászlótartó.

Az egyház 1936. évi bevétele $6,557.20, kiadása $3,985.94 volt. Emelték a lelkész fizetését, a Tóth Tibor lelkész tíz éves lelkészi jubileumát április 18-án tartották és hozzá fogtak az uj parókia épitéséhez. Az egyház immár 30 éves. Junius 6-án két harangot vásároltak. Ambrusz Andrásnénak május 29-én a Nőegylet meglepetési összejövetelt rendezett. A Ref. Betegsegélyző Egylet május 16-án érte el 25 éves határkörét.

Tóth Tibor lelkész juniusban váratlanul lemondott, helyére a gyülekezet bizalma Kecskeméthy József lelkészt választotta Passaicról, aki állását szeptember 19-én foglalta el. Munkája elé nagy reménységgel néznek az east chicagoiak.

Fairfield, Conn. Magyar C. E. Union ebben az egyházban tartotta évi gyülését augusztus 25, 26 és 27-én, amelyen közel 200 ifju jelent meg. Az egyház 1936 évi bevétele $6,871.46, kiadása $6,673.05 volt. Egyike a haladó ref. egyházaknak. Népe az öntudatos református gyülekezetek egyike. Biztos célkitüzéssel néz a jövője felé. Bár nagy tartozások terhét viseli az egyház, de megnyugtató, hogy minden évben ezekből a tartozásokból tetemes összeget törleszt. A mult évben ünnepelte az egyház tizéves jubileumát, az idén a Lorántffy Zsuzsánna egyesület ünnepelte fennállásának 10 éves multját. Első elnöke és alapitója Nt. Urbán Józsefné, az egyház első és alapitó lelkészének a neje volt, őt követte P Varga Jánosné, ki több éven keresztül odaadó munkájával felvirágoztatta az egyesületet, Nagy Sándorné és Dákay Sándorné, valamint a jelenlegi elnöknő, Seres Józsefné értékes és felbecsülhetetlen munkát fejtettek és fejtenek ki az egyesület érdekében. Az utóbbi két évben több mint ezer-ezer dollárral segitették az egyházat.

Értékes uj alakulata az egyháznak a Fiatal Asszonyok Köre. Alig egy éve, hogy alakult, már is érdemekben dus munkát végzett. Első elnöke Varga Erzsike volt, kit követett Nt. Péter Antalné, ki jelenleg is elnöke a körnek.

Nagy fejlődést mutat a leány énekkar, amely minden vasárnap egyenruhában egy-egy Hallelujah éneket énekel karban. Karvezetőjük Varga Etel.

Az egyház presbyteriuma lelkészök vezetésével uj és értékes beruházásokat tett az utóbbi két évban. A parochia keritését megujitotta, négy motor szélhajtót szerelt be a Kálvin Hallba, a konyhához uj főzőkályhát szerzett be (Nőegyesület), a kis kamarát átépitette, a templomhoz egy énekkari szobát épitett, az udvart asphalt-cement burkolattal huzta be, az udvarra két lámpát szerelt fel, asztalokat vett, a Kálvin Hall alsó termeit kifestette. Több mint 1800 dollár értéket épitett be a vagyonába. 1936 január elsején $27,566.36 tartozása

Görömbey Gertrud diakonissza, E. Chicago, Ind.

volt, 1937 november végén a tartozása $25,500.00. Több mint 2000 dollárt törlesztett 22 hónap alatt, 1800 dollárral gyarapitotta értékeit. Az idén az országos C. E. tartotta Fairfielden a három napos gyülését, honnan az ifjuság hasznos lelkiáldásokkal és kedves emlékekkel távozott. Az egyház lelkésze Péter Antal, főgondnoka Szabó Ferenc, gondnoka Kis Géza, jegyzője Vargovcsik Gyula, pénztárnoka Tripoly Sándor ifj. (P. A.)

Hammond, Ind. Azok a reformátusok, akik nem akartak a methodista egyházhoz tartozó magyar gyülekezetnek tagjai lenni, református egyházat szerveztek. Az alakulás május 7-én volt, augusztus 17-én istentisztelet céljaira szolgáló épületet vásároltak, amelynek ünnepélyes szentelése november 25-én volt. Az egyházat Kecskeméthy József east chicagoi lelkész szolgálja be.

Los Angeles, Cal. A templomra uj tetőt helyeztek. Molnár István és neje házasságuk 40 éves fordulóját március 14-én tartották, amikor megujitották hitvesi fogadalmukat.

Az egyházban a vallásos és társadalmi munka szépen folyt. A templomot kifestették.

Toledo, O. 1936-ban bevétele $7,824.28 volt. 1876 lélek élt urvacsorával. Az egyház mult évben is zavartalanul és hüséggel szolgálta Istennek országát és benne minden mintaszerü volt, mert fegyelmezett, öntudatos gyülekezet.

Bacsó Pál gondnok 15 éve viseli ezt a tisztes hivatalt. Önzetlen szolgálatával, hüségével és fáradozásával áldására volt ugy az egyháznak, mint önmagának.

A Kálvin Egylet 40 éves jubileumát ünnepelte. Nagy Sándorné, született Tarczali Irén diakonissza október 1-től kezdve egy évi vakációt kapott. Ezalatt az idő alatt helyét Ujlaki Lászlóné tölti be.

A Leányok Missziói Köre tisztviselői: Perczel Margitka elnök, Horváth Bözsike alelnök, Varga Margit titkár, Mészáros Mária jegyző, Tamás Katica pénztáros. Az Énekkar tisztviselői: Tóth Jolán elnök, Bistay János alelnök, Takács Katica jegyző, Novák István pénztáros. Az Ifju Asszonyok Missziói Köre tisztikara: Dr. Markus Lajosné elnök, Fodor Gyuláné alelnök, Ifj. Tóth Sándor jegyző, Veres Andrásné titkár, Szendy Lajosné pénztárnok.

II. A PRESBYTERIAN CHURCH IN THE U. S. FENNHATÓSÁGA ALATT.

A Presbyterian Church-höz tartozó magyar lelkészek két évenként tartani szokott tizenkettedik konferenciája november 9-ikén és 10-ikén volt megtartva a new yorki 116-utcai egyház templomában. A program tartalmas volt, a tanácskozások épitők.

Az áhitatot Kovács Ferenc tanár, régi elnök vezette. A következő tárgyakról tartottak előadást: Ifjusági Gyülekezet (Kovács Ferenc), Vasárnapi Iskola (Ferenczy Pál), Christian Endeavor (György Árpád), Klubbok (Dókus Gábor), Előadás az oxfordi és edinburghi konferenciákról (Harsányi László), Jótékonyság és az Egyház anyagi helyzete (Dezső János), Egyházi Lap (Dr. Dikovics János), két nyelven beszélő lelkészek nevelése (Papp Károly), Nyugdij-ügy (nyilt tárgyalás formájában.) A konferennia Harsányi László new yorki lelkészt választotta elnöknek, Pazár Miklós philalelphiai lelkészt alelnöknek, György Árpád elizabethi lelkészt titkárnak.

Nagyon bensőségteljes és épitő istentisztelet zárta be a konferenciát nov. 10-én este, amikor Rev. Joseph Hunter, a bloomfieldi College és theologiai Szeminárium elnöke, Rev. William P. Shriver, a National Missions titkára és Papp Károly new brunswicki lelkész tartottak tartalmas beszédeket. 1937-ben a Presbyterian Church fennhatósága alatt volt 43 gyülekezet, leányegyház és szórvány 4570 taggal, 1965 vasránapi iskolai növendékkel. Az egyházak évi bevétele $52,-855.00 volt. Jótékonyságra $907.00-t adtak.

I. ILLINOIS ÁLLAMBAN.

Aurora, Ill. Kovách D. Mihály lelkészt jul. 15-én ünnepelték abból az alkalomból, hogy 15 évet töltött a lelkészi pályán. Csizmadia Etelka, a Nőegylet elnöke szép ajándékkal lepte meg a lelkészt. A templomban a megrepedt fütőkályha helyére ujat vásároltak. Évi bevétele 1,326 dollár volt.

Elgin, Ill. A beszolgálást Kovách D. Mihály aurorai lelkész végezte.

East St. Louis, Ill. Beszolgálja Szőke István theológus. Az egyházi munka novemberben indult meg és minden vasárnap van istentisztelet.

2. INDIANA ÁLLAMBAN.

So. Bend, Ind. A C. E. helyi osztálya jan. 24-én volt ötéves. Dobos Istvánt és nejét a Templomsegélyző Nőegylet február 7-én házasságkötésük 30 éves ünnepén szeretettel köszöntötte. A templomot festették és dekorálták. A Kalabányi István lelkész tevékenykedése ujabb egyháztagokkal növeli a létszámot. Évi bevétele 2,110 dollár volt.

3. NEW JERSEY ÁLLAMBAN.

Alpha, N. J. Évi bevétele 2,590 dollár volt.

A megszokott egyházi munka szépen folyt ez éven is. Gyermekek, ifjak, felnőttek rendszeres buzgósággal látogatják az Istenházát és mindazokat az összejöveteleket, melyek az egyháznál időről időre tartatnak, valamint rendszeresen adakoznak a

KONFIRMÁLTAK CSOPORTJA, ALPHA, N. J.

felmerülő kiadások fedezésére. A gyülekezetben: rend és béke van.

Ez év folyamán kivül és belül festve lett a templom, valamint elvégeztettek azok a javitási munkálatok a parókián is, melyek szükségessé váltak. A munkálatok költsége $635.00 volt.

A lelkész ez évben ünnepelte házasságának 20 éves, Alphán való lelkészkedésének 15 éves évfordulóját.

A lelkész közbenjárása révén kapott a város egy kitünő helyen fekvő földterületet játszótérnek és a volt bank épületet megkapta könyvtárnak, a mely a lakosság áldozatkészségéből megfelelőleg be lett rendezve és aug. 1-én megnyilt. A megnyitás napján hatszáz kötet könyv állt rendelkezésére az olvasóknak

Az alphai gyülekezetben nagy segitségére van a lelkésznek Kardos István trustee, ki hóról-hóra felkeresi az egyháztagok nagyrészét. Személyes látogatásával is biztatja ugy a kicsinyeket, mint a nagyokat adakozásra és az Isten házának hiv látogatására.

Az alphai gyülekezethez tartozik Brainards, N. J., ahol külön imaháza van az alig 20 családot számláló kis gyülekezetnek. Itt Bolla János és Parejos István presbiterek látogatják meg hóról-hóra a gyülekezet tagjait. A gyülekezet jövőre készül megünnepelni templomépitésének 30 éves évfordulóját.

Tervbe van véve: A vasárnapi iskola helyiségének kiépitése, a templom és iskolának gőzfütéssel való ellátása és egy orgonának beszerzése.

A gyülekezet tagjainak gyermekei közül kilencen járnak a különböző egyetemekre. Ez éven végeztek: Szántó Erzsike tanitónő, Ráski József lelkész.

Ifjai vallásos neveléséről aképen is igyekszik a gyülekezet gondoskodni, hogy tervbe vette évről évre két ifjunak elküldését a Blair Academy-án tartandó 1 hetes Ifjusági Konferenciára, a tervnek megvalósitását már ez évben megkezdték, mikor a Vasárnapi Iskola tanitói közül elküldték Szászi Erzsébetet, a Keresztyén Ifjak Tásaságából Gubics Ilonát.

Egy másik szép gondolat is felvetődött, melynek megvalósitása a jövőtől függ. Ez a gondolat az volna, hogy a Vasárnapi Iskolába hüséggel eljáró gyermekek közül évenkint kettőt küldjön el a gyülekezet nyaralni az Árvaházba.

Tervek megvalósitása, munkák kiszélesitése attól függ, hogy miképen fog kialakulni a vidéken a munkaviszony, mely ezidőszerint igen gyönge. A cement gyárban már 6-ik éve szünetel a munka.

SZABÓ ANDRÁS lelkész.

Caldwell, N. J. Hartó András bloomfieldi theologus jár át prédikálni. Évi bevétele 605 dollár volt.

Elizabeth, N. J. Nehéz terület egyházi szempontból, de György Árpád lelkész kitartással és eredménnyel dolgozik. A buzgó Nőegylet április 18-án 10 éves jubileumát ünnepelte. Elnöke Frankó Gyuláné. Szép bizonyságát adta Flickinger István a magyar gyermekek iránti érdeklődésének azáltal, hogy 2 hétre kivitte őket keansburgi otthonába.

Franklin, N. J. Az egyház a Harsányi Sándor veterán lelkész vezetése alatt áll. A parókiába uj fütőkészüléket állitottak be és az épületet csatornákkal látták el. Évi bevétele 1,092 dollár volt.

Newark, N. J. Egyházi életünk szempontjából nehéz terület. A Nőegylet itt is áldásos munkát végez. Elnöke Horváth Emma, pénztárnoka Kónya Istvánné, jegyzője Malacsics József lelkész. A Ref. Társaskör elnöke ifj. Ortó Ferenc, alelnöke Dobovecky József, jegyzője ifj. Kónya István, pénztárnoka Stumf Róbert. Kopányi Ferenc és neje buzgó egyháztagokat januárban ünneplésben részesitették házasságkötésük 15 éves jubileuma alkalmából. Az egyház évi bevétele 1,456 dollár volt.

New Brunswick, N. J. Március 14-én magyar és amerikai zászlókat avattak. Az utóbbit a Daughters of American Revolution tagjai adományozták. Az ünnepélyen Ghika György főkonzul is részt vett. Okt. 3-án bevezették az ifjak részére az angolnyelvü istentiszteleteket. Buzgó Nőegylete október 31-én emlékezett meg fentállásának 20-ik évfordulójáról. Évi bevétele 3,695 dollár volt.

So. River, N. J. Az itteni gyülekezetet, amely a Presbyteriánus Egyházhoz tartozik, Papp Károly new brunswicki lelkész szolgálja be. Évi bevétele 334 dollár volt.

Wharton, N. J. Köztiszteletben álló lelkészét, Dezső Jánost meleg ünnepeltetésben részesitette a gyülekezet. A tevékeny Nőegylet is szép multra tekint vissza. Az egyház évi bevétele 1,602 dollár volt.

4. NEW YORK ÁLLAMBAN.

Lackawanna, N. Y. 1936 Karácsony ünnepén minden konfirmált egyháztag urvacsorával élt. Fürjész Béla lelkész tevékeny munkát fejt ki. Az egyház bevétele 1,778 dollár volt.

New York, N. Y. Husvétkor 24 konfirmándus volt. Harsányi László lelkész autóbaleset következtében megbetegedett és a nyár egy részét Magyarországon töltötte. Egészségét teljesen visszanyerte és otthon kapcsolatokat létesitett, amelyek amerikai-magyar vonatkozásban fontosak. Ebben a vendégszerető egyházban volt a magyar presbyteriánus lelkészek konferenciája november 8-ikán és 9-ikén. Az egyház 1936 végén harmincéves jubileumát ünnepelte. Az egyház évi bevétele 2,952 dollár volt. Egyháztársadalmi tevékenysége nagyon élénk.

Mineville, N. Y. Dr. Dikovics János részesiti az itt lakó reformátusságot alkalmi beszolgálásban.

Yonkers, N. Y. Ferenczy Pál lelkész forgolódik a reá bizottakon. Végzi a rendes egyházi munkát vasárnap és hétköznap. Az egyház évi bevétele 1,281 dollár volt.

5. OHIO ÁLLAMBAN.

Alliance, O. Az egyház 30 éves multra tekint vissza. A C. E. elnöke Dénes Manci volt, alelnöke Sztankay Béla, jegyzője Incze Margit, pénztárnoka

Hunyadi Annuska, ellenőre Bilcze Aranka. Évi bevétele 1,310 dollár volt.

Canton, O. Dókus Gábor lelkészt hivei és tisztelői meleg ünnepeltetésben részesitették, aki a lelkipásztori munkát 25 év óta odaadón végzi. Az egyház évi bevétele 1,703 dollár volt.

Cleveland, O. Csutoros István lelkész "Egyházi Szemle" cim alatt havi értesitőt adott ki, a melyből megtudjuk, hogy az egyház összes bevétele $4,922.72, kiadása $3,268.71 volt. Az angolnyelvü istentiszteleteken $587.43 folyt be. Lelkészlakot akarnak épiteni és erre az alapra $234.14 adományt hoztak össze.

Crescent-Martinsferry, O. 1936-ban 1048 lélek élt urvacsorával, az istentiszteleteken 5132 egyén vett részt, a vasárnapi iskolában 2008 gyermek, a bibliai osztályokon 531 ifju, a nyári iskolában 126 gyermek, a lelkész 492 látogatást tett. 1936 évben karácsonykor 252 urvacsorázó volt, 1937 husvétkor 253. A templomot $200.00 kiadás mellett javitották és festették. 1936-ban bevétele volt $1,357.95, kiadása $1,153.89. Az egyházi körzetben az egész szeptember hónap árvaházi hónap volt.

Niles, O. 1936-ban bevétele $1,713.17, kiadása $1,391.07 volt. Keresztelések száma 6, konfirmáltak 8, házasságkötéseké 4, temetéseké 3. A Nőegylet tisztviselői. Sáfrány Ferencné elnök, Tácsik Ferencné alelnök, Belényi Antalné jegyző, Buh János titkár, Csizmár Józsefné pénztárnok. 1937 husvétkor az urvacsorázók száma 150 volt.

Youngstown, O. Bőtty János lelkézs 1936 december 27-én névnapja alkalmából meglepetésben és ünnepeltetésben részesült. 1936 karácsonykor 327 urvacsorázó volt. Az egyháznak 1936 évben $4,897.84 volt a bevétele, kiadása $4,073.57. Király Istvánt és nejét január 17-én házasságkötésük 35-ik évfordulója alkalmából ünnepelték. A Templomsegélyző Nőegylet diszelnöke a lelkész neje, elnöke Kovács Elekné. Az egyház junius 6-án szép alkalmi istentisztelet és jól látogatott bankett keretében ünnepelte 35 éves jubileumát. Bőtty János lelkész és neje a nyári vakációt Magyarországon töltötték, ahonnan hivei és tisztelői örömére szerencsésen érkeztek vissza.

6. PENNSYLVANIA ÁLLAMBAN.

Beaverfalls, Pa. 1937 évben nagy munkát végzett az egyház, amikor uj parókiát épitett, ami kellemes otthont nyujt a lelkészpárnak és az egyházi vagyon értékét is emelte. Az egyháztagok nagy buzgóságot fejtettek ki ugy az adakozás, mint a közmunkák teljesitése terén. Az egyház évi bevétele $1,251.00 volt.

Brownsville, Pa. 1936-ban 1321 urvacsorázó volt, 245 tag fizetett egyházi illetéket. 1936-ban évi bevétele $2,041.00 volt. Az egyház, amely 30 éves multra tekinthet vissza gyönyörü keretek között, bensőséggel jubilált julius 5-én. Egyházi kiszolgálás tekintetében, épen ugy, mint más bányavidék, a hivek szétszórtsága miatt, nehéz terület. Kovács Andor lelkész nemcsak elvégzi a reá váró munkát, hanem az egyházat önfentartóvá igyekszik tenni.

Canonsburg, Pa. Murányi János lelkész látja el a hiveket a lelki szükségletekkel, akinek Nyugat-Pennsylvaniában körlelkészsége van.

Coatsville, Pa. A lelkészi állás üresedésben van, miután Szabó László lelkész Detroitba távozott.

Coraopolis, Pa. Lelkésze Murányi János. Ez az egyház a legujabban szervezett egyházak közé tartozik.

Daisytown, Pa. Évi bevétele $880.00. Silay Sándor lelkész dicséretre méltó egyházi és társadalmi munkát végez. A Lorántffy Egylet buzgó tagjai ugy az egyházat, mint a Bethlen Otthont hüségesen támogatják.

Ellwood City, Pa. Nagy András a beszolgáló lelkész Beaverfallsról. 1936-ban bevétele $870.00 volt.

Farrell, Pa. 1936-ban bevétele $3,112.00 volt. Nagy Ferenc lelkész munkáját serényen végzi ugy az egyházban, mint az egyházi egyletekben. Bazára reménységen felüli szép jövedelemmel záródott.

Fleming Park, Pa. Murányi János részesiti lelki kiszolgálásban.

Kingston, Pa. Rásky József lelkész munkálkodik az egyház fejlesztésén és erősitésén. 1936-ban évi bevétele $828.00 volt.

Az amerikai magyar református egyházak egyik legrégebbike a Kingston, Pa.-i. Évekig virágzó gyülekezet volt, azonban a bányákban megcsökkenő munkák következtében, tetemesen megfogyatkozott a hivek száma. Majd az 1936-ik évi árviz következtében szinte elviselhetetlennek látszó csapás érte ugy a gyülekezet tagjait, mint magát az egyházat. Templomunk, parókiánk, gyülekezetünk számos tagjának otthona napokig állott félig vizben. Épületeink megrongálva, az évek óta tartó rossz munkaviszony következtében az egyház pénztára teljesen kiürülve. A jóságos Isten azonban tartott meg testvéreket, kik ha pénzzel nem is tudtak ugy segiteni, mint ahogy tán szerették volna, még sem maradtak tétlenül. Ki-ki elhozta a maga tudását, fizikai erejét. Alig hogy leapadt a viz, a mi áldott jólelkü tesvéreink hozzáláttak az iszap eltakaritásához, majd a javitások elvégzéséhez. Templom és a parókia teljesen át lett festve és pedig oly kedvesen és szépen, hogy bátran elmondhatjuk, hogy sokkal szebb, mint volt bármikor eddig. A szép festést és minden munkát müvészi érzéssel igyekeztek drága jó hiveink elvégezni. Ujonnan való szentelési ünnepélyünket boldog öröm között 1937 május hó 23. napján tartottuk meg. A gyülekezet hivei teljes odaadással állanak az Egyház mellett. Minden reménységünk meg van arra, hogy e megpróbált magyar végvárban jó munkát végezhetünk Isten dicsőségére és magyar testvéreink javára, lelki épülésére.

Ráski József lelkész 1936 május hó 10-től szolgálja a gyülekezetet. 1937 aug hó 22-én vezette oltárhoz szive választottját Berta Irénkét, mely alkalomból a gyülekezet tagjai páratlanul álló fogadtatást rendeztek az ifju tiszteletes pár számára, melyen nemcsak a gyülekezet tagjai voltak jelen tüntető szép számmal, de a környékbeli amerikai

lelkészek és egyházi előljárók is ott voltak, valamint a közelebbi magyar lelkészek.

Ez alkalomból kifolyólag Ifj Islai János testvérünk egy igen értékes szószéket készitett a templomnak ajándékképen. **Ráski József**

Leechburg, Pa. 1936 év végére összes adósságát kifizette. 1936-ban évi bevétele $1,900.00 volt. Október 16-án harangszentelést tartott az egyház, a mi az ottani magyarságnak közös ünnepe volt. A Nőegylet tisztikara. Özv. Ruman Mátyásné elnök, özv. Uzonyi Antalné alelnök, Swarcek Jánosné pénztárnok, Veres Miklósné ellenőr, Szathmáry Bertalan lelkész pedig jegyző. A C. E. elnöke Baráth Gyula, alelnöke Szücs Bálint, pénztárnoka Ruman János, jegyzője Varga Ferenc, ellenőre Bery Etel.

Philadelphia, Pa. Az egyház 1936-ik évi bevétele $1,500.00 volt. Pazár Miklós lelkész a nagy világvárosban állandóan erősiti az egyházat. Szép egyháztársadalmi munkát végez. Ujabban a templomba fütőkészüléket állitanak be.

Pricedale, Pa. Kovács Andor brownsvillei lelkész jár át ide havonként kétszer és ellátja a lelkiekkel az itteni magyarságot. Az egyházi munka 30 éves. 1936-ban bevétele $210.73 volt.

Scranton-Throop, Pa. Uj lelkészt nyert az egyház a Fazekas István személyében, aki odaadással fogott az egyház ügyeinek rendezéséhez. 1936-ban Scrantonban $899.00 volt a bevétel, Throopon pedig $549.00.

7. WEST VIRGINIA ÁLLAMBAN.

Weirton, W. Va. Dr. Várady Lajos martinsferryi lelkész szolgálta be a tizennégy tagból álló kis egyházat a szükséghez képest. Évi bevétele 1936-ban $51.00 volt.

III. A FÜGGETLEN AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ.

Mindkét egyházmegye megtartotta évi gyüléseit és lelkészi értekezleteit. Dr. Kovács István budapesti theologiai tanár 1937-ben felkereste az összes független egyházakat. A Független Egyház 1937-ben a belső épitésre fektette a fősulyt és Cartereten ifjusági, Perth Amboyban női és Trentonban férfi konferenciákat tartottak, amelyek jól látogatottak és tartalmasak voltak.

1. KELETI EGYHÁZMEGYE.

Carteret, N. J. A Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet elnöke Dancs Lászlóné, alelnöke Samu Ferencné, pénztárnoka Sebők Sándorné, jegyzője Bartha Andrásné, beteglátogatók Tóth Sándorné, Dókus Istvánné, Sebők Sándorné és Samu Ferencné, ellenőr özv. Sipos Andrásné. A Nőegylet szeptember 26-án ünnepelte 15 éves jubileumát.

A 800 lelket számláló Cartereti Független Magyar Református Egyházban 1936-ban 201 istentisztelet volt 17,622 résztvevővel. Az Ur asztalához hat alkalommal 1145 lélek járult.

Az egyház különböző szervei: a Férfi Betegsegélyző Egylet, a Református Egyesület 144. osztálya, a Lórántffy Zsuzsánna Nőegylet, a cserkészcsapat, a Konfirmáltak Köre rendesen müködtek. Áldásos munkát végzett a hetenkint összejövő nők bibliaköre s a szombati és a nyári magyar iskola.

A választói névjegyzéken 231 tag szerepelt. 1936-ban 6 keresztelés, 7 esketés és 8 temetés volt. Konfirmált 11 ifju.

1936. évi bevétele $9,073.69-t tett ki. (Zárjelben jegyezzük meg, hogy tagsági dijban 1690.75, perselyben 673.14, urvacsorai adományban 758.25, Isten dicsőségére szánt adományban pedig 144.20 folyt be.) Kiadása 8,162.93 volt. A kiadási tételben szerepel 2000 dollár, három a város szivében fekvő telekért, amelyen az egyház gyülekezeti házat számit épiteni, valamint az egyházat terhelő jelentéktelen régi adósság egy tetemes részének törlesztéseként 800 dollár.

Az 1937. év háromnegyedében (október 1-ig) 139 istentisztelet volt 11,340 résztvevővel. Az Ur asztalához négy alkalommal 724-en járultak. Az egyház meglevő szervei mellett uj alakulat ez éven az Ifjabb Nők Köre s ujjászerveztetett az Ifjusági Kör. Mindkettő szép eredménnyel müködik. Egyház a templom alatti termet gyülések és összejövetelek céljára tetemes költséggel alkalmassá tette. A háromnegyedév anyakönyvi adatai: keresztelés volt 9, esketés 6, temetés 4. Konfirmált 18 ifju. Pénztári adat: bevétel $5472.22, kiadás $4533.05.

Az 1937. évi egyháztanács tagjai a következők: Id. Pirigyi Ferenc főgondnok, id. Fazekas Károly

Dancs Lászlóné,
Carteret, N. J.

algondnok, Csáky Károly pénztárnok, K. Balogh János, Czomba József, Filep János, Fodor János, ifj. Fazekas Károly, Lázár András, Lippay Ferenc, Sebők Sándor, Sipos Zoltán, Sütő Gábor, Terjék Károly, Varga István, Vincze Kálmán, id. Zakor András egyháztanácsosok. (D. S.)

Dancs László 20 éven keresztül szolgálta az egyházat, az egyházfiságtól elkezdve a tiszteletbeli gondnokságig minden tisztséget viselt, egy alkalommal a lelkész betegsége idején a vasárnapi iskolát is vezette. Neje a Lorántffy Nőegylet elnöke. Leányok Piroska 6 év óta végzi az orgonálást odaadással.

Cliffside-Shadyside, N. J. Ladányi Zsigmond new yorki lelkész jár át vasárnapokon. Az egyház anyagilag és erkölcsileg szépen fejlődik.

New York, N. Y. A világvárosban az egyház igyekszik megfelelni nagy hivatásának. Az egyház lelkészének nagy része van abban, hogy a new yorki három református egyház közeledett egymáshoz Az egyház anyagilag erősödött és az egyháztagok száma is emelkedett.

Perth Amboy, N. J. A Nőegylet elnöke Andricsák Györgyné, alelnöke: Özv. Kojsza Károlyné, jegyző-titkára Cseresznye Istvánné, pénztárnoka T. Szabó Jánosné, ellenőrök Béres Gyuláné és Balogh Ferencné. 1936-ban bevétele $15,823.64, kiadása $15,482.80 volt. Egyébb statisztikai adatok: 25 keresztelés, 44 konfirmálás, 4 áttérés, 14 esketés, 9 temetés és 3,602 urvacsorázó. Ősz Balázsné diszes templomi teritőket és diszplántákat adományozott. Megemlékeztek a Cseresznye házaspár 35 éves házassági jubileumáról, továbbá a Kardos János és neje 25 éves házassági évfordulójáról. Dr. Vincze Károly lelkészt 15 évi lelkészi szolgálata évfordulóján, szeptember 12-én ünneplésben részesitették. Az egyház a lelkész lakást javitotta és renoválta, ami több ezer dollárba került. Minden hónapban van jól látogatott urvacsoraosztás. Az egyházfegyelmet komolyan gyakorolja Isten igéje szerint.

Poughkeepsie, N. Y. A Bocskay Kör elnöke Farkas Zsigmond, alelnöke Kósa József, jegyzője Hollós Gyula, pénztárnoka Duzs Pál, ellenőre Veres József. A Lorántffy Kör elnöke Cremer Gyuláné, jegyzője Takács Józsefné, pénztárnoka Hollós Juliska, ellenőre Balogh Benjáminné. A Lorántffy Egylet kezdeményezésére szines ablakokat helyeztek el a templomban.

Hamborszky Gyula scrantoni lelkész és unokái.

Roebling, N. J. A Kálvin János Egylet 1936 hálaadásnapján ünnepelte 20 éves jubileumát. Az egyház bevétele 1936-ban $1,972.18, kiadása $1,478.39 volt. Az üres telken tiz garageot épitettek. September 19-én amerikai és magyar zászlókat avattak. Az előbbinek Koscsó Pál és neje, az utóbbinak Kiss Gyula és neje voltak keresztszülei.

Staten Island, N. Y. A Dr. Panyik Endre hazautazása után Gönczy Árpád hazai segédlelkész vette át az egyház beszolgálását. A templomot és iskolát kifestették. A Nőegylet junius 27-én ünnepelte 15 éves jubileumát.

Trenton, N. J. A Lorántffy Nőegylet december 13-án tartotta tizéves jubileumát. Tulajdonképpen 45 éves, tiz évvel ezelőtt vette fel a charterezett nevet. Az egyház 1936 évi bevétele $11,077.52, kiadása $9,442.90 volt, kamatba és tőkébe $4,500.00 törlesztettek.

A Lorántffy Nőegylet tisztikara: Béky Zoltán llekészné diszelnök, Tóth S. Jánosné elnök, Jakab Jenőné alelnök, Gomán Borbála pénztáros, Tóth Gyuláné ellenőr, Nagy Ádámné jegyző, Gyárfás Sándorné, Bilacskó Sándorné és Balla Mihályné trusteek. Az egyház hatalmas egyháztársadalmi épületében tevékeny munka folyik. Az évi bazár a mult évben is nagyon szép eredménnyel zárult.

2. NYUGATI EGYHÁZMEGYE.

Akron, O. Az itteni teljesen elszigetelten élő független egyház a Dr. Papp Géza lelkész Magyarországra történt távozása után belépett az Amerikai Független Református Egyházba. Felvétele junius 27-én volt, amikor egyházi közvacsorát tartottak. Novemberben Dabóczi István lelkészt hivták meg Magyarországról rendes lelkészük gyanánt.

Detroit, Mich. Novák Lajos lelkész január elején lemondván állásáról Szabó László foglalta el a lelkészi hivatalt, mint utazó misszionáriusa a Független Egyháznak. Az egyház 1936 évi bevétele $2,452.40, kiadása $2,436.55 volt. A rendbe hozott és szépen kifestett templomot augusztus 12-ikén ujra szentelték.

Donora, Pa. 1936 karácsonykor 42, 1937 husvétkor 47 urvacsorázó volt. Beszolgáló lelkésze Bertha Zoltán magyarországi segédlelkész. Az alapkőletétel 20-ik évfordulati évében a templomot javitották, festették és julius 4-én ujra szentelték. A bankett és ünnepély tiszta jövedelme $237.50 volt.

Duquesne, Pa. Az 1937 év nagyon tevékeny munkában találta az egyházat. Gőzfütőt állitottak be és a templomépületet kivülről téglaburkolattal vonták be, belülről és környékén pedig rendbe hozták. Most a templom teljesen ujnak néz ki. A költségek fedezésére az egyháztagok példaadóan adakoztak. A megujitott templom ujraszentelési ünnepélyét hálaadás napjára tervezik. Husvétkor 174, karácsonykor 182, pünkösdkor 101 urvacsorázó volt. A gyülekezet lelkésze, Sebestyén Endre főesperes november elején megbetegedett és pihenés

végett West Virginiába ment, hogy egészségét mielőbb visszanyerje.

Leechburg, Pa. 1936 karácsonykor 31, husvétkor 49 urvacsorázó volt. Az egyház 1936 december 6-ikán ünnepelte fennállásának 10 éves jubileumát. Jelenleg Vatai László magyarországi segédlelkész szolgálja be.

McKeesport, Pa. 1936 évben 252 urvacsorázó egyháztag volt. Statisztikai adatok: 12 keresztelés, 6 temetés, 8 házasságkötés, 16 konfirmálás és 1 áttérés. Összesen 950 lélek urvacsorázott. 1936 évi bevétele $6,934.53, kiadása $6,705.59 volt. A templomba uj fütőkészüléket állitottak be, a termet megnagyobbitották, a templomot és iskolát kifestették. Az ujra-megnyitási ünnepély okt. 31-én volt. Husvétkor 258 urvacsorázó volt. A Nőegylet évi bevétele $1,757.33-t tett ki.

Windber, Pa. 1936 karácsony ünnepén a kántálás 135 dollár jövedelmet hozott. Husvétkor 18 urvacsorázó volt. Megvettek egy régi épületet, a mit imaterem céljaira használnak. Az egyháznak beszolgáló lelkésze Vatai László magyarországi segédlelkész.

Windsor, Ont. A detroiti független egyház lelkésze szolgálja be vasárnap délutánként. Tagjai főleg ujonnan kivándorolt magyarok, akik a templomi istentiszteleteket szorgalmasan látogatják, de mint uj jövevények, az egyházfentartás terheiből nem vehetik ki részüket ugy, mint szeretnék.

FÜGGETLEN REF. TEMPLOM,
McKeesport, Pa.

Youngstown, O. 1936-ban évi bevétele $4,601.38, kiadása $4,091.95 volt. Karácsonykor 157 urvacsorázó volt, husvétkor 157, pünköstkor 91. Az egyház a templomot rendbe hozta, a parókián pedig sok átalakitást végzett. Február 7-ikén szeretettel vették körül a születésnapját ünneplő Marton Sándor lelkészt. A Független Ref. Betegsegélyző Egylet tisztviselői: Marton Sándor elnök, Kolozsvári József alelnök, Nagy Péter titkár, Kolozsváry Józsefné pénztáros, Veres Ignácné ellenőr, Batáry András, Nagy Péterné, Szalay József, Szaday Bénjámin és özv. Szilágyi Györgyné bizottsági tagok. A lelkészcsaládban keresztelt Sándor János másodszülött gyermek tiszteletére a Nőegylet öröm vacsorát rendezett.

IV. A REFORMED CHURCH IN AMERICA FENNHATÓSÁGA ALATT.

Hudson, N. Y. Ezt az egyházat és a Hudson folyó melletti többi magyar leányegyházakat Hámory Lajos lelkész szolgálta.

Manville, N. J. A gyülekezet templomát kivül és belül szépen rendbe hozta, megujitotta. A Nőegylet dicséretesen vette ki részét a teherhordozásból. Az ujraszentelési ünnepély október 17-én volt. Kósa András new brunswicki lelkész jár át istentiszteleteket tartani.

New Brunswick, N. J. 1936 november 29-ikén a gyülekezet Kósa András lelkészt palásttal lepte meg. A Nőegylet tisztikara: Veres Józsefné elnök, Bittay Józsefné alelnök, Kósa András lelkészné jegyző, Deák Károlyné pénztáros. A Nőegyletnek 1936 évi bevétele $894.88 volt, kiadása $620.00. Pünköstkor 32 konfirmálás volt. Az ifjusági istentiszteletek szépen látogatottak. A parókiát a mult évben is csinositották.

So. River, N. J. Babinszky András junius 11-én lemondott hivataláról, hogy a Bethlen Otthonban vállaljon tanitói és kisegitői munkát az árvaatya mellett.

V. A SOUTHERN PRESBYTERIAN CHURCH FENNHATÓSÁGA ALATT.

Hammond, La. A gyülekezet lelkésze Bartus József. Az egyház munkájáról a nagy távolság és információ hiánya miatt nem számolhatunk be.

(Tudomásunk van róla, hogy a Southern Presbyterian Church West Virginiában Williamson központtal misszió munkát óhajt kezdeni a magyarok között és erre a célra a segélyt már meg is szavazták. Az állást még nem töltötték be.)

VI. INDEPENDENS EGYHÁZAK.

Detroit, Mich. Az Uj Ref. Egyház közadakozásból harangot vásárolt, amelynek ünnepélyes avatása október 31-én volt.

St. Louis, Mo. Hámory Pál lelkész munkálkodik ebben a gyülekezetben. Az egyházi életre vonatkozólag adatokkal nem szolgálhatunk.

A HITETLEN ÉS HIVŐ ASSZONY

A Chicago környéki kerületi Református Női Konferencián felolvasta: **Garay Ilonka,** tanitónő

Kedves Nőtestvéreim:

Ugy hiszem, hogy erről a témáról nem nekem, hanem a lelkész uraknak kellene beszélni, mert félek, az én tehetségem nem elegendő arra, hogy a hitben gyöngéket oda vezessem a Krisztus lábaihoz.

Amennyiben azonban nekem lett kiosztva e kérdésről beszélni, megpróbálom Isten segedelmével bemutatni a hitetlen és a hivő asszony arcképét.

Szükségesnek tartom bevezetésül, ha röviden is, rámutatni arra, hogy mi volt az asszony a régi, Krisztus előtti időkben.

Mindaddig mig a nő a férfire nézve csak eszköz volt, mig a férfi az asszonyban nem látta meg a lelket, az értékes emberi méltóságot: addig világunk félszeg és felemás volt. Abban a félszeg világban a férfi önkényesen félre tolta a nőt, mint vele nem egyenlő rangu teremtményt. Itt csak mellesleg emlitem meg, hogy például a mohamedánus felfogás az volt, s valószinüleg még ma is az, hogy az asszonynak nincs lelke, azért nem is illeti meg őt semmi jog és nem tarthat igényt olyan bánásmódra,, mint Istennek lelkes teremtménye: a férfi. Sőt még csodálatosabb, hogy az egy igaz Istent hivő zsidónép is mennyire lenézte és háttérbe szoritotta az asszonyt. A zsidó istentiszteleteken például az asszonyok csak félreeső, elkülönitett helyen vehettek részt, s a zsidó férfi még ma is ezt mondja reggeli imádságában: "Dicsértessél Te Örökkévaló, aki engem nem asszonynak teremtettél."

Nem csoda, ha a férfi e félszeg gondolkodás mellett csak a külső szépséget becsülte az asszonyban, ha gyönyört keresett; vagy pedig a legolcsóbb munkaerőt, legkevesebbet követelő üzlettársat, vagy mint gyermekeinek felnevelő dajkáját: csak egy szükséges rosszat, háztartásának legolcsóbb rabszolgáját látta az asszonyban s ugy is bánt vele... Nem csoda aztán, ha abban a világban akadt egy cinikus ember, aki azt ajánlotta, hogy pusztitsanak el minden 40 évesnél idősebb asszonyt, mert csak igy lehet némileg megszépiteni azt a csuf világot.

Szomoru világ volt bizony az, amikor az asszony ilyen rabszolgai alárendelt életre volt kárhoztatva, akinek nem volt semmi joga, csak sok kötelessége, akinek nem volt semmi beleszólása a háztartásba, gyermekeinek felnevelésébe; akit nem a feleség, csak a szolga név illetett... S annak a világnak csupán az szolgálhat némi mentségül, hogy akkor még a tudatlanság sötét éje borult a lelkekre.

Azonban a sötétség elmult; a nap feltámadt; a Krisztus eljött, hogy megtanitson arra az igazságra, hogy mi mindnyájan, tehát férfiak és asszonyok egyformán Isten képére vagyunk teremtve s az élethez, a boldogsághoz egyformán jogositott gyermekei vagyunk az Istennek. Igen, a Jézusnak kellett eljönnie, hogy felemelje az asszonyt a szolgaságból a tiszteletnek, megbecsülésnek arra a magaslatára, amely méltán megilleti őt.

És ó, a Krisztus tanitásaitól fölmelengetve, mint virágok a napsugár csókjától, ugy nyiltak ki egyszerre az asszonyi szivekben elrejtett, szunnyadozó legnemesebb virágai a léleknek: a hit, remény, szeretet, könyörület, irgalmasság, szelidség, jóság, engedelmesség, hogy általuk gazdagabb legyen ez a földi élet. És az asszony felszabadulásával megkezdődött egy szebb, tartalmasabb élet.

Hanem most már feltehetjük azt a kérdést: Ha a Krisztus annyit tett értünk asszonyokért, mit kell nekünk tenni érte; mit vár Ő tőlünk?

Azt, hogy legyünk mi az Ő áldott országának terjesztői; legyünk az Ő követői hit és szeretet által jó cselekedetekben. Azt akarja a Jézus, hogy magasabb rangu szellemi életet éljünk, hogy lelkünket tárjuk ki az igazságok, a nagy, nemes eszmék előtt, de zárjuk be az érzékiség, az önzés előtt...

Azonban ilyen magasabb rangu életet

csak hivő asszonyok tudnak élni, gyakorolni. A hitetlen asszony, aki nem hordja szivében a Krisztust, aki nem jár vele egy uton: nem érdemli meg azt az áldott felszabadulást, mert nem tud vele ugy élni, hogy élete áldás legyen másokra is.

Pedig nekünk asszonyoknak, Istentől rendelt hivatásunk az, hogy nemesebbé tegyük a férfiakat s ez által munkáljuk az egész emberiség tökéletesedését. Ezt várja tőlünk a mi felszabaditó Mesterünk, az Ur Jézus.

Panaszkodunk, hogy rossz a világ; panaszkodunk férjeinkre, gyermekeinkre, — már akiknek van, — hogy keserüség, baj, talán átok is a velök való együttélésünk. Kanaán áldott földjén élünk, de istenfélelemben, szeretetben, boldogságban szegényebbek vagyunk, mint az óvilág asszonyai, mint az egyiptomi rabszolgák. Miért?

Mert sok a hitetlen közöttünk, s ha még csak a férfiak között lennének ilyenek, hagyján; nagyobb baj az, hogy az asszonyok seregéből is sok hitetlent látunk. Valljuk meg az igazat, ha szorosan megvizsgálnánk magunkat, még itt, e konferenciázó asszonyi gyülekezetben is akadnának hitetlenek. Mert nem az a hivő asszony, aki ma ide jött, sem az, aki talán rendesen eljár a templomba is, sőt még az sem, aki néha-néha talán kényszerüségből valamit áldoz is a közért, nehogy megszólják: hanem az, aki nem felejti el, hogy ő a Jézusnak adósa és igyekszik ugy élni, hogy élete összhangban legyen a Jézus tanitásával... Aki csak azt mondja, hogy ő hivő, de éppen ellenkezőleg él, mint a hivőnek élni kellene, az hitetlen. A hitetlen asszony pedig különösképen átka a világnak, átka a maga családjának és önnön magának... Mert a hitetlen asszony lelke olyan, mint a Vacuum Cleaner, amey minden port, minden szennyet, a földnek minden sarát magába szivja, — ugy a hitetlen asszony lelke is felszivja magába az emberi életnek minden szennyes gondolatait, érzéseit: a gyülöletet, bosszuállást, hiuságot, könnyelmüséget, átkot, keserüséget, pusztulást szór maga körül... A gyülölet méltatlan a férfihez is, de ha az asszony gyülöl, csak átkot fakaszt mindenfelé. Az ilyen hitetlen, gyülölködő nő, mint hitves, bosszuvágyra ösztönzi a könnyen befolyásolható férfit. Mint anya, megrontja gyermeke lelkét, mert gyülöletre, képmutatásra tanitja a szeretet és őszinteség helyett.

Rágalom, emberszólás, könny és pusztulás jelölik a hitetlen, gyülölködő asszonynak az utját.

Nem tudom, vannak-e e konferencián olyanok, akik átélték a bolsevikik rövid, de borzalmas uralmát az óhazában, azok bizonyságot tehetnek mellettem, hogy asszonyok voltak azok, akik hitüket megtagadva, lelküknek szennyes, piszkos meztelenségében előljártak minden gonoszságban s ők tüzelték a férfiakat a legvadabb, legkegyetlenebb cselekedetekre.

A hitetlen asszony előtt semmi sem szent. Ő nem szeret senkit, csak magát. Főgondja testének felcicomázása és minél több élvezet, öröm, akármi áron. A családi hajlék nem meleg otthona, csak olyan hely, ahová néha aludni jár. A férj házastárs, csak rabszolgája s arra való, hogy vágyainak kielégitésére elegendő pénzt hordjon számára. Gyermeke nem drága kincs, hanem csak nyüg és teher. Szánalmat, irgalmat nem ismer, segitségét hiába kéred, mert előtte csak egy a fontos és fő: a saját személye, a saját örömei.

Ime, ez a hitetlen asszony arcképe.

Mennyivel szebb a hivő asszony. Ez tudja, hogy ő Jézus kegyelméből az, ami: megbecsült, tisztelt, szeretett nő, aki nem megtürt szükséges rossz, nem rabszolga férje házában, hanem jótevő angyala annak. — Nem csak jogokat és pénzt követelő,, szeretetlen asszony, hanem férjének minden örömében, bánatában osztozó hü társa; gyermekeit türelemmel, szeretettel, gyöngédséggel nevelgető édesanya. Ha kell, zokszó nélkül tür, szenved, hordja sokszor a töviskoronát, mert tudja, hogy az ő szabaditója, az Ur Jézus hordozta érette a keresztet s mert hiszi, hogy csak könnyeken, szenvedéseken keresztül juthat közelebb Megváltójához.

A hivő asszony nem él csak magának és magáért, hanem él másokért is, mert tudja, hogy ez az ő kötelessége. — Nem önző, nem hivalkodó, türelmes engedelmes, nem harag-

tartó, nem irigykedő, nem gyülölködő, könyörülő, irgalmas, másoknak megbocsátó, mások hibáit elnéző; áldozatra kész szeretteiért és másokért is, mert tudja, hogy ezt kivánja tőle a Krisztus. Szive kész mindig a könyörületre, segitségre, hálára még azokkal szemben is, akik gonoszak hozzá. Az ilyen hivő asszony áldást hinteget maga körül s a mennyországnak egy darabját varázsolja a földre, ahova az Ur oda állitotta.

Rövidebben kifejezve, a hivő asszony olyan, mint a fényes tükör, ha bele nézel: szeretet, jóság, könyörület, engedelmesség, alázatosság mosolyog feléd.

Mi, akik ma konferenciára itt összegyültünk, valamennyien tagjai vagyunk egyik, másik Nőegyletnek. Ne legyen sértés senkire nézve, ha megkérdem, hogy vajjon hivő asszonyok vagyunk-e mindnyájan? Mert ha csak annyit teszünk, hogy néha, néha rendezünk egyházunk vagy az árvák javára egy, egy mulatságot, hogy igy segitsük ezeket, de ha ezek mellett civódás, gyülölködés van közöttünk, ha nem látjuk meg körülöttünk az elesetteket, a szükölködőket, a munkában kifáradtakat, — ha nem igyekezünk átültetni a krisztusi érzelmeket azoknak a lelkébe, akik hozzánk jöttek, velünk munkálkodnak, s ha nem igyekezünk másokat is megnyerni, hogy lélekben, életükben, cselekedetükben hivők legyenek: akkor nem illik ünnepelnünk, konferenciáznunk, mert akkor ez semmi más, mint farizeusi képmutatás, világcsalás.

A hitetlen nő lelke olyan, mint a csipős csalán: fájdalmat okoz, akivel érintkezésbe lép.

A hivő nő lelke pedig olyan, mint az illatozó tiszta fehér gyöngyvirág: örömet, mosolygó boldogságot áraszt maga körül.

A hitetlen nő közbenjáró a pokol és az emberek között s elveszti azt, ki közelébe kerül. — A hivő nő közbenjáró az Isten és az emberek között, mert a hétköznapi küzdelmek porából ő emeli égfelé az embert.

A hivő asszonyokra célozva mondja egy nagy magyar prédikátor: "Adjatok az embereknek hivő asszonyokat, fenkölt lelkü hitveseket, áldozatkész édesanyákat és az egész emberiség megujul, dicsőbbé lesz egy emberöltő alatt."

Konferenciázó Nőegyletek! Testvérek! Akartok résztvenni az emberiség megujhodásában, átalakitásában? — Legyetek krisztusi értelemben hivő asszonyok és tegyetek hivőkké másokat is.

DR. PAPP GÉZA AKRONI LELKÉSZT AZ ÓHAZÁBA VÁLASZTOTTÁK MEG LELKÉSZNEK

Dr. Papp Géza volt máramarosszigeti vallástanár, nagylaki rendes lelkész, tábori lelkész, tudományegyetemi fogalmazó és gondnok 1923-ban jött Amerikába lelkésznek. Előbb Lynch, Kentucky-ban volt rendes lelkész, aztán Cleveland, Ohio-ban társlelkész, később Akron, Ohio-ban rendes lelkész. Mint okleveles, felszentelt lelkész jött Amerikába, ezenkivül elvégezte az egyetem jog- és állam tudományi, valamint az egyetem bölcsészet, nyelv- és történettudományi tanfolyamát, jog és államtudományi doktorátusokat is szerzett, országos pályadijat nyert tankönyveket is irt és a legelőkelőbb fővárosi lapok munkatársa volt. Felkérés folytán ő irta az Amerikai Független Magyar Református Egyház törvénytervezetét is, melyet a közgyülés változatlanul fogadott el 1924-ben, mikor Baltazár Dezső püspök Amerikában volt. Ő szervezte az Akron és Vidéki Független Magyar Református Egyházat. 1937 tavaszán a kabai egyház választotta meg lelkészének. Akroni magyar és angol hivei hatalmas bucsubanketten, megható ünnepléssel bocsátották el. Az óhazában lovas bandériummal, kocsitáborral, diadalkapuval és olyan nagy tömeges kivonulással fogadták, amilyen nem volt Kabán Papp Elek, a hires régi függetlenségi képviselő óta. Május hónapban a debreceni egyházmegye esperese iktatta be a kabai egyház lelkészi állásába, mely egyike a legjobb állásoknak. A beiktatás alkalmával

Tasnády Nagy András kultuszminiszteri államtitkár üdvözölte.

A "Debreczen" cimü napi lap május 14-iki száma ezeket irja:

"Az elmult vasárnap volt dr. Papp Géza lelkész beiktatása Kabán, rendkivül impozáns ünnepi keretek között. Dr. Papp Géza lelkészt, aki vasárnap reggeli gyorsvonattal érkezett meg családjával, Kabán a vasuti állomáson óriási sokaság várta lovasbandériumával, leventeszázaddal és kocsitáborral. A vasuti állomáson Kaba község főbirája üdvözölte, őt és családját elhalmozták szebbnél szebb virágcsokrokkal, aztán a község kocsiján dr. Szász Imre debreceni esperes társaságában, a gyönyörü lovasbandériumtól kisérve, a községházára mentek, ahol Csutoros Sándor h. lelkész üdvözölte. Ezután következett a beiktatás a templomban, melyet dr. Szász esperes végzett. Majd dr. Papp Géze beiktatott lelkész a szószékre ment fel és mindenkit megragadó, mély gondolatokban gazdag gyönyörü beszédet mondott. Az eléggé nagy templom kicsinynek bizonyult a nagy sokaság befogadására. Az óriási gyülekezet könnyes szemekkel, boldogan hallgatta ujonnan választott lelkipásztorának szivet-lelket megragadó prédikációját.

"Aztán presbiteri diszközgyülés következett, melyben Csutoros Sándor h. lelkész az egyház nevében üdvözölte az uj lelkészt és felolvasta Tasnády Nagy András vallás- és közoktatásügyi államtitkár üdvözlő táviratát, valamint a szomszédos egyházak lelkészeinek üdvözlő leveleit. Ezután Simon Pál főjegyző és Fábián István igazgató-tanitó üdvözölte dr. Papp Géza lelkészt. A beiktatás után ismét a községházára mentek dr. Rásó Gyula főszolgabiró társaságában, ahol tizenhat küldöttség üdvözletét fogadta dr. Papp Géza.

IRA E. WISSINGER
RUHA, KALAP ÉS CIPŐÜZLETE
2938 PEARL AVE. LORAIN, OHIO
Isten gazdag áldását kivánja a magyar református Árva- és Aggmenházra!

F. O. FOWLER
Minden bádogos és fütőkészülék-munka
220 W. MAIN STREET
LIGONIER, PENNA.
Telephone: 540
A BETHLEN OTTHON MUNKÁSA

TOLEDOBAN
KIGYÓSSY ISTVÁN

EGYEDÜLI MAGYAR TEMETÉSRENDEZŐ
AMBULANCE SZOLGÁLAT
2001 CONSAUL STREET
TOLEDO, OHIO

AMERIKA MAGYARSÁGA VÁLASZTOTT!

Az Egyesült Államok és az amerikai kontinens legkedveltebb és legnépszerübb, de egyben a legelterjedtebb és legnagyobb napilapja is, a közel négy évtizede napról-napra megjelenő
Pompás hirszolgálata, kitünő eredeti cikkei, érdekes

AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVA

óhazai tudósitásai, a legjobb magyar irók tolláből származó tárcái, elbeszélései, szépirodalmi és ismeretterjesztő irásai, a legkitünőbb magyar napilapok közé sorozzák.

SZEREZZEN KÉNYELMET CSALÁDJÁNAK!

Járassa Ön is házához az AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVÁT. Csatlakozzon a legjobb magyar napilap családi és baráti köréhez. Ez a kényelem naponta csak néhány centjébe kerül, de szórakozást, épülést, örömet jelent családja minden tagjának.

EGÉSZ ÉVRE $6.00 FÉLÉVRE $3.00

Ily kis összegbe kerül, hogy a posta naponta házához hozza Magyar-Amerika vezető napilapját. (New York városában és a külföldre egész évre $9.00, félévre $4.50 az előfizetési dij.) Vegyen még ma egy money ordert, irja le a cimét és küldje erre a cimre:

AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVA KIADÓHIVATALA 380 SECOND AVENUE NEW YORK CITY

Magyar üzletemberek, gyárosok, iparosok, kereskedők, orvosok, ügyvédek és bármi más foglalkozásban levők, EREDMÉNYESEN ÉS SIKERREL használhatják az AMERIKAI MAGYAR NÉPSZAVA hirdetési hasábjait. Apróhirdetéseink gyors és biztos eredményt hoznak, kis költség mellett.

KÉRJEN HIRDETÉSI AJÁNLATOT!

HALOTTAINK

AKRON, O. Wolff Jánosné 55, Kerti János, Soós István 69, Bakonyi János, Ács József, Borbás Pál 65, Istók Márton 51 éves korában.

ALPHA, N. J. Ifj. Óvadi Gyula 21, Mrs. Somogyi, Pados Mihályné 58, Németh Emma Joyce, Csomó István 49 éves korában.

AVENEL, N. J. Thoma Györgyné, Geőcze Ferenc (Szuhakálló, Borsod, 53 éves korában.)

BARRACKSVILLE, W. VA. Prunyi István 37 éves korában.

BETHLEHEM, PA. Balek István 44, Nagy Anddrás (66 éves, Kiskunfélegyházán született, régi amerikás), Csonka Károly, Ifj. Kálmán Lajos (32 éves tengerész), Lévay János 53, Moór Erzsébet 12, Kiss Olga, Hegedüs Istvánné 71, Ihász Sándor 66 éves korában.

BRIDGEPORT, CONN. Özv Herczegh Istvánné, Murray E. Smith 60, Király András 56, Tóth Lajos (Veresmart, Szabolcs, 52), Fülöp Józsefné, Bóna György 57, Artimovics Ilona, Kovács József 61, Bahm Jánosné 68, Kókai Miklós 58, Varga István 56, Radácsi Ferenc 76, Szathmári Juliánna 35, özv. Hunyor Istvánné 67, Jesztreby Sándorné, Bódvay Lajos, Kapik Józsefné 23, Szücs György, özv. Kenyherc Jánosné 64, özv. Pazár Jánosné 77, Gönczi Gáborné 52, Pradlik Pál 53, Malonay Arthur, Illés József 65 éves korában.

BROWNSVILLE, PA. Megala József 20 éves korában.

BUFFALO, N. Y. Ördög József 36, Petricsek Györgyné 55 éves, Ifj Nagy János, temetése január 23-án.

CANTON, O. Nagy István 56 éves korában.

CARTERET, N. J. Mikajla Józsefné 23, Tóth Józsefné 64, Sallay Mátyásné 47, Demjén János 47, Kántor Lajos 29 éves korában.

CHICAGO, ILL. Józsa Béla 41, Kovács Józsefné 23, özv. Kozora Mihályné 75, Tóth Sándor 53, Nagy Árpád, Pál Mihály 51, Kardalos Károlyné, Piszró Istvánné és özv. Kötél Istvánné.

CLEVELAND, O. Szilágyi András, Szabó Lajosné 42, Káposztás Sándorné 52, Keresztessy József 54, Papp Mihály 44, Mellinger Jánosné 51, Jeddy Ferencné 46, Suba András 55, özv. Berenát Józsefné 60, Csotó János 61, Horváth József, özv. Kardos Bálintné 55, Siska Lászlóné, Mester Istvánné 67, Bozsvay Dávid 47, Kupán Bertalanné 54, Szoboszlay János 41, Mátyás Sándorné, Mártin János 45, Nagy Lászlóné, Fonó Józsefné, Nagy János 66, Czakó Istvánné 57, G. Kovács János 66, Bujdosó Béla 17, Lengyel Péter 32, Vásárhelyi Irén 13, Kulin János 27, Szaniszló Péter 32, Unyi Sándor 63, Mátyás Sándorné 73, Szaszák István 62, Krecs Ferenc 54, Szitás Ferenc 36, Martin János 45, Kun Béláné 42, özv. Bazsó Andrásné 45, Treib Józsefné 60, özv. Szilvássy Sándorné 60, Markóczy Gusztávné 69, Buti János 59, Tankó Jánosné 67, Turóczy Istvánné 63, Tamás Béla 63 éves korában.

CLIFFSIDE, N. J. Szathmáry Mihály 57 éves korában.

COLUMBUS, O. Vincze Ferenc 34, Iván János 78, Szabó Dávid, ifj. Füleky István, Simon Sámuel 54 éves korában.

CONNEAUT, O. Tóbiás Zsigmond 64, Nagy Sándor 78, Fedor József 81 éves korában.

CRANFORD, N. J. Erdődy Ilonka 33 éves korában.

CRESCENT-MARTINSFERRY, O. Ujvári József 64, Fodor József 30, id. Pucsok József 57, id. Szücs József 69, Varga Béla 13, Zs. Tóth Jánosné, Szabó István 25, Dosnai György 50, Kovács Istvánné 62, Orbán János 54 éves korában.

DAYTON, O. Hörcsik Pál, Ferenczy Gusztávné.

DETROIT, MICH. Papp Tivadarné 36, Barczy Gyuláné, Orbán Ferike, Hunyady Irma 18, Kelemen Dániel, Bicsák Józsefné 41, Makár Györgyné 54, Tárkányi Elekné 32, Barazsu Ferenc 45, Nagy Mihály 59, Bán Péterné 54, Kelemen László, Csizmasky J. Károly 29, Lukács János 45, Péli Ferenc 21, Kodrics Mária Anna, Varga Bálint 27, özv. Maksai Albertné 72, Konvalina Eszter 72, Varga Bálint 27, Bacsó József, Samu Dánielné 68, Demkó János 36, Faragó Gábor 48, Kulcsár Ferenc 55 éves korában.

DOBRA, W. VA. Piros Károly 50 éves korában.

DUQUESNE, PA. Özv. Juhászné 74, Szegedy Lajos 56, Gavallér Ignác 48 éves korában.

EAST CHICAGO, IND. Tarr Ferenc 30, Lábas Imre, Szál Lajos.

ELIZABETH, N. J. Jeney István 52, Strida István 49, Jakab János 23, Molnár Jenő 58 éves korában.

ELKHORN, W. VA. Id. Szijjártó Istvánné 48 éves korában. Benne Szijjártó István clevelandi segédlelkész édes anyját gyászolja.

ELYRIA, O. Nagy András 49, Mikó Sándorné 51 éves korában.

FAIRFIELD, CONN. Hutkay Ferenc 24, Szegedy János floridai ref. lelkész 41 éves korában. Temetve január 29-én. Gyászolja özvegye, 5 gyermeke, apja és anyja, Gesztelyben, Zemplén megyében, apósai és sógorai, közöttük Kalabányi István south bendi lelkész és Henrick. Tuba Józsefné 36 éves korában.

FAIRPORT, O. Pál Györgyné 62, Leszácsik Ignác 60 éves korában.

FARRELL, PA. Id. Korán Jánosné alapitó tag februárban hunyt el. Elhalálozott Jáger Sándorné is.

FLEMING PARK, PA. Kurucz Vendelné 53 éves korában.

FLINT, MICH. Horváth Mátyásné 55, Dobos Lajosné 56, Szücs Gáborné 58, Ignáczi Mihály 47, Győrvári Jánosné 73 éves korában. Elhunyt Szalay Emil kiváló honfitársunk, a Justice For Hungary lelkes pátronusa; 65 éves volt, temetése az ame-

rikai magyarság általános részvéte mellett julius 17-én volt.

FRANKLIN, N. J. Vincze Tamás 51 éves korában. Elhunyt Fazekas Sándorné is.

GARY, IND. Polgáry Imre 59 éves korában.

HANOVER, PA. Csizmár József 63 éves korában.

HOMESTEAD, PA. Mrs. Mary Smith, Román Lajos, Kovács János alapitó tag, egyházi előjáró és trustee és Lovas Ferenc.

INDIANA HARBOR, IND. Bodnár János, Béres Istvánné 52 éves korában.

JOHNSTOWN, PA. Kocsis István tanár és egyházi előjáró 27, Homonnay Erzsébet 25, Teleky József 67, Homonnay Istvánné 62, özv. Pecsenye Istvánné 68, Nagy János 59 éves korában.

KEARSARGE, MICH. Hornyák János 78 éves korában.

KULPMONT, PA. Fülöp György, régebben egyházi gondnok elhalt januárban.

LEECHBURG, PA. Czihát Sándorné 43 éves korában.

LIGONIER, PA. Lippay János elhunyt január 17-én.

LORAIN, O. Cs. Nagy János, régi loraini lakos 82, özv. Kovács Istvánné 73, Dohányos Irénke, Tóth Sándor 27, Jogos Péterné 67, Balogh András 56, Pokol Károly 65, özv. Kovács Péterné 72, Dallos István 21, Nánássy Elemér 25, Borai Béla 13 éves korában.

LOS ANGELES, CAL. Füsti Molnár Mária, Faragó Mihály 70 éves korában.

LOGAN, W. VA. Rátz Zsigmond 21, Molnár Károly egyházi előljáró és vezető szerepet játszó ifju magyar ember 32 éves korában.

MANVILLE, N. J. Ifj. Katkó István 28 éves korában.

MASSENA, N. Y. Cselenyák Mihály 48 éves korában.

McKEESPORT, PA. Jeney János, Lovass Jánosné, Nagy Jánosné, Lovass Irénke, Serfőző András 74 éves korában.

MILWAUKEE, WIS. Szabó József 42 éves korában.

MORGANTOWN, W. VA. Nagy Péterné 71, Nánási Pál 45, Klaczik János 68 éves korában.

MOUNT CARMEL, PA. Özv. Buczkó Andrásné, az egyház hüséges alapitó tagja 67 éves korában április 11-én elhunyt. Máté László 63 éves korában.

NEWARK, N. J. Kiss István 47 éves korában.

NEW BRUNSWICK, N. J. Kára Mihály 72, Buda Ernő 13, Harsányi Lajos 42, Kósa Sándorné 45, Babinszky János 41, Kovács István 54, Magyar József 50, Borbély Imre, Kish Géza 30, Losonczky Károly 53 éves korában.

NEW HAVEN, CONN. Koss Károly egyházi pénztárnok 58 éves korában.

NEW YORK, N. Y. Palánky Györgyné 59, Leisead Jánosné 62, Valczer Jánosné 52, Orosz Jánosné 42, Timm Rudolfné, Teppert János 55, Szabó Ferenc 24, Szilágyi Lajos 6, Medve János 62, Szacsury József 50, Novák Mária 64, Pócsik Géza 32, Garay Julia 43, Rim Ágoston 72, Dr. Szőcsy Józsefné 74, Horváth László 54, Danzinger Györgyné, Balázs Dániel 58, Lőrincz Józsefné 24, Ocsics Károly 76, Szabó Ferenc 24, Surányi Julia 80, Pincés Mihályné, Zayas Sándorné 66, Kürty Sándorné, Blahut Andrásné, Németh Józsefné 63 éves korában és özv. Bajusz Vilma.

PASSAIC, N. J. Kovács Imre 74, Barta Imre régi amerikás, özv. Szoyák Lajosné, Berta Pál 58 éves korában és özv. Rádai Mihályné.

PEEKSKILL, N. Y. Özv. Laskay Benjáminné.

PERTH AMBOY, N. J. Id. Fodor Andrásné 61, Keresenyi Jánosné, Farkas Józsefné, Pásztor Ferenc 58, Doktor Györgyné 47, Tóth István 75 éves korában és Futó Gergely.

PHILADELPHIA, PA. Özv. Fazekas Istvánné régi egyházi tag, id. Laky Zsigmond 77 éves korában január 14-én hunyt el. Gyászolják fiai, ezek között Laky Zsigmond buffaloi lelkész. Jakab Endre 31, Kathó István 61, Mattis Józsefné 72, Sipő Lajosné 47, Sánta Károly 70, id. Szikora Györgyné 59, Daskall György 69, Horváth Z. József 26 éves korában és Neszport Ferenc.

PHOENIXVILLE, PA. Vörösmarti Jánosné.

PITTSBURGH, PA. Péter Albert 56, Iván Mihály 72, Korény Jánosné 77, Iváncza Dániel 64 éves korában.

PLAINFIELD, N. J. Miller Antalné 59 éves korában.

POCAHONTAS, VA. Id. Pécsi Sándor bányaszerencsétlenség következtében.

POUGHKEEPSIE, N. Y. Sherbán Tamásné 32 éves korában.

PRICEDALE, PA. Gaskó Imréné 64 éves korában.

RANKIN, PA. Kása Andrásné, temetve október 20-án

READINGTON, N. J. Csürök Albert 66 éves korában.

ROEBLING, N. J. Pásztor Gyula, a trentoni egyház alapitó tagja. Elhunyt Molnár Károlyné is.

SAN BERNARDINO, CAL. Sebők Ferencné 36 éves korában.

SOUTH BEND, IND. Kocsis K. Péter 64 éves korában.

SOUTH NORWALK, CONN. Ákos Norma, Bányai Shirley, Soltész Sándor, özv. B. Gáll János, Nyiri Jánosné, Csehi Etelka, Jobbágy István alapitótag 65 éves korában, Pócs Sámuelné, özv. Berey Lajosné.

SOUTH RIVER, N. J. Ónody Ferenc, Illés Béla és Tamás Istvánné.

STAMFORD, CONN. Özv. Berei Jánosné 62, Hornyák József 17 éves korában.

TERRE HAUTE, IND. Ferenczy Istvánné 55 éves korában.

TOLEDO, O. Lacza Mihályné 68 éves korában, Harsányi Iduska, az özvegy Harsányi István lelkészné tanitói pályán levő kedves leánya elhunyt március 26-án. Berg Viktorné, Lacza Mihály, id. Tarczali István, az egyháznál alapitó tag és pres-

biter 70 éves korában. Gyászolják: fia Tarczali István presbyter, leánya Kovács Endre lelkészné, unokái: Nagy Sándorné diakonissza, Bacsó Béla lelkészné, továbbá Erzsébet és István. Bosnyák Mihályné 66, Kanócz János, Nagy Károlyné 53, Gáll Sándor 73, Mészáros József 51 éves korában és Gulyás Ferencné.

TONAWANDA, N. Y. Varga Bálint, régi egyháztag.

TRAVASKYN, PA. Nagy József 55 éves korában.

TRENTON, N. J. Kicsiny Jánosné 80, Bara Károly 80, Baka Ferencné 41, Máté Jolán 16, id. Mészáros István, Egry József 48, Párichy Mihály, Mészáros Jolán, özv. Korik Imréné 62, Kiss Mihályné, Kondás Andrásné 30, Urbán Mihály 48, Putnoki János, Pongó Józsefné 69, Belényi Jolán 18, Péntek Miklósné, a Péntek Miklós egyházmegyei gondnok neje 56 éves korában.

VINTONDALE, PA. Simon Ferenc.

WASHINGTON, D. C. Tamók Sándor 29 éves korában.

WALLINGFORD, CONN. Kócs Péter 41, Szepesi István 55, Fiák János 63, Urbán István 32 éves korában.

WHITING, IND. Horváth Gáborné 73 éves korában.

WINDSOR, ONT. Németh Balázs 47, Czók Györgyné 71, Mester Mihály 56 éves korában.

WOODBRIDGE, N. J. Gecsey Károlyné 58, Körmöndy József, Kettler Ernő 23, Baka Istvánné 52 éves korában.

WOOD RIVER, ILL. Ritter Albert 67 éves korában.

YONKERS, N. Y. Fekete János és Fekey József.

YOUNGSTOWN, O. Ferenczy József 44, id. Hogya Károly 81, B. Kiss János 58, Nagy Jánosné 29, Beőr Sándor 41, Marku Györgyné 49, Deák Ferenc, id. Jakoby János 71, a Mezey János és neje 15 éves leánya, Kanócz Istvánné 61, Gulyás András 31, Czeglédy Lukács 60 éves korában.

A NYOMOR MÉRLEGÉN

A XX. század legaktuálisabb nagyhatalma a nyomor. Haldokló világok ábrázatán a bün pecsétje, nagyra hivott ember sziveken Isten próbája. A hitetlenség számára átok, a keresztyénség számára eszköz és alkalom. Mindezek felett és mellett pedig mérleg: a XX. század élete, keresztyénsége és kulturája a nyomor mérlegén méretik meg. Mi az itélete és mi a felmentése,

I. Ez a megméretés ugy kezdődik, hogy találkozunk a nyomorral. Elénk áll egy koldus. El akartuk kerülni, de nem sikerült. Kiéhezett arca ránk mered, csonttá aszott kezével felénk nyul. Megáll a küszöbünkön, talán, mikor éppen azon tanakodunk, hogy filléreinket hogyan lehet ugy megosztani, hogy minden szükségünkre elég legyen, talán akkor, amikor éppen utolsó darab kenyerünket törtük szét mi is gyermekeink között... Óvatlan pillanatban bekopogtat a hivatalszobánk ajtaján, pedig ki is volt irva, hogy kéregetőknek tilos a bemenet. Valahányszor éhes és szomjas ember áll meg előttünk, Krisztus teszi fel a kérdést: ember, magadat vagy engem szeretsz-e jobban?

Hideg, ködös novemberi nap. Éjszaka jéggé fagy, délre sárrá pocsolyásodik minden. Lelógó rongyokban, mezitláb, iskolából didereg haza egy külvárosi gyermek. Apja a háboruban halt meg. Anyja tüdővészes, maga is maholnap a halál jegyese. Benne az itéletet tartó Krisztus néz ránk kérdően: ember, kőből vagy husból van-é a szived?...

Utszéli ház. Düledező falak. Szalmavackán haldoklik egy ember. Gyermekei, rokonai meghaltak, vagy megtagadták. Teste és lelke beteg. A halál fekete követe már ott áll a feje mögött, de nincs, aki egy szót szólana hozzá, nincs, aki lefogja a szemét... Benne megitéltetik egész keresztyénségünk: "Jövevény voltam és nem fogadtatok be engem, mezitelen voltam és nem ruháztatok fel engem, beteg és fogoly voltam és nem látogattatok meg engem"!...

Életünk és keresztyénségünk itélete nem abban van, hogy könny van a világan, hanem abban, hogy nincs, aki letörölje, nem az a bününk, hogy sok az árva, hanem az, hogy nincs, aki gondját felvegye, nem az a gyalázatunk, hogy van szegény, didergő és éhező, hiszen Krisztus maga mondotta, hogy szegények mindenkor lesznek veletek, hanem az, hogy nincs aki kenyeret és meleget vigyen neki. Az, hogy megtörténhetett kétezer esztendővel Krisztus után, hogy egy fővárosszéli fabódéra kutyaugatásra figyelnek fel

az emberek. Feltörik az ajtót, a szalmán két tehetetlen ember. A férfi már halott. Megfagyott. Az asszonynál is csak órák kérdése a halál... Nem az a legnagyobb átkunk, hogy bünben és betegségben fetreng ez a világ, hanem az, hogy nincs, aki odamenjen, ahol legkiáltóbb a nyomor és legfeketébb a bün és egy halálraitélt nemzedéknek megmutassa az egyedüli orvosságot: Krisztust. Ennek a világnak Lélekre volna szüksége, de csak "vér csöpög és arany csörög" sápadtan és gunyosan, mint a halált hirdető őszi falevél. Ennek a világnak hősökre volna szüksége, de csak siránkozó, kezüket tördelő emberroncsai vannak. Ennek a világnak prófétákra volna szüksége, akiknek a szavát nem lehet elhallgattani, de csak bizonytalan zengésü, repedezett kürtjei vannak, "ha pedig a kürt bizonytalan zengést tészen, kicsoda készül a harcra?"

Nincs ember és nincs társadalom, amelyik a cselekedetek számbavevő itélete előtt ne roppanna össze. A nyomor mérlegén megméretünk, cselekedeteink szerint hijával találtatunk!

II. De itt kezdődik a kegyelem világa. Mások nyomoruságának a tükrében is meglátom saját tehetetlenségem. Bukottságom feletti, bünbánat könnyeibe öltözött szivemet kezébe veszi a kegyelem Istene. Érintésére hussziv születik a kőszivből: még tusakodik bennem az ó-ember, de már megszületett az uj. Eddig minden földi nyomoruságért másokat okoltam, most tudom, hogy az én hitetlenségemnek is része van benne. Még megszólal bennem az ó-ember: mit szólanak hozzá az emberek, ha ölembe veszek egy maszatos, árva gyermeket és lecsókolom az arcáról a szennyet, mit szólanak a rokonok, ha a földemből kihasitok egy darabot, fizetésemből egy részt a szegényeknek; de már győztem: "Istennek kell engedelmeskedni inkább, mint az embereknek!" Még elfog a kétség: Mi lesz velem, hiszen én is szegény vagyok, napról-napra alig tengődöm, de megszégyenülök az Ige előtt: '.Ne aggodalmaskodjatok a holnap felől... Keressétek először Isten országát és az Ő igazságát és ezek mind megadatnak néktek." Az egész magyar protestanizmus egy kiáltó biztatás: a legnagyszerübb református templomok, a legáldottabb intézményeink nem akkor születtek, amikor jól ment a dolgunk, de a nyomornak és az üldözésnek az idején, amikor vér és könny fátyolozta be a szemhatárt... Még tétovázok: hátha visszaélnek a jóságommal, olyanra pazarolják, akik nem érdemlik meg azt, de már tudom, hogyha más rossz, még nem ok arra, hogy én is gonosz legyek. Az, hogy van elvetemült gyermek, aki fegyvert fog saját szülei ellen, még nem ok arra, hogy minden édesapa és édesanya megtagadja és gyilkosnak tartsa a fiát.

És az ébredő lelkiismeret tetté lesz. Csendben, de eget ostromló hittel és imádsággal megalakult egy Szövetség, az Országos Református Szövetség. Egyetlen célja, hogy felvegye az árváknak, a nyomorékoknak, a tehetetleneknek gondját. Követei elindulnak, hogy filléreket gyüjtsenek, lelkeket találjanak, a magyar református egyház testében a szociális felelőség élő lelkiismerete legyenek. Szavát meghallják az emberek: egyik odaadja a házát, a másik 20 hold földjét, a harmadik a munkáját, a negyedik egy párnát vagy egy törülközőt és a könnyel szerzett fillérekkel árva és aggmenházak, nyomorék és tüdő-otthonok épülnek. Életünk és keresztyénségünk mérlege kezd pedig javulni: "Éheztem és ennem adtatok, szomjuhoztam és innom adtatok, jövevény voltam és befogadtatok engem, mezitelen voltam és megruháztatok engem, beteg voltam és meglátogattatok, fogoly voltam és eljöttetek hozzám." "Jertek én Atyámnak áldottai..."

Igy találkozik ma Krisztus a modern emberrel, nem az öröm és hangulat virágaival teleszórt virágvasárnapi uton, de az elhagyatottságnak és emberi nyomoruságnak emmausi utján. Isten a világ nyomoruságán keresztül bünbánathoz vezeti, ujjászüli az egyeseket és ujjászületett egyéniségeken keresztül megmenti a világot.

*

Megmérettünk a nyomor mérlegén. Törvény szerint hijával találtattunk. Törvény alatt elitélt, de kegyelem alatt ujjászületett életet ujra megtanultunk élni. "Jertek én Atyámnak áldottai, örököljétek az országot, amely számotokra készittetett a világ megalapitása óta!"

Pap Béla

A VÉGRE NEM HAJTOTT REFORMÁCIÓ

Csel. 6, 1—6, I. Kor. 5, 3—7, Ef. 2, 1—6 és 19, 22.

Mit jelent ez a latin szó: "reformáció?" Visszalakitást. Mit cselekedtek a reformátorok: Luther, Zmingli és Kálvin? A megromlott keresztyénséget igyekeztek visszaalakitani az ősi, tiszta keresztyénség képére és hasonlatosságára. Honnan ismerjük meg ezt az ősi, tiszta keresztyénséget? A Bibliából. — Ezért vallották a reformátorok, hogy hitünk és cselekedetünk zsinórmértéke, legfőbb szabályozója a Szentirás.

Vajjon a magyar református egyház élete megfelel-e mindenben annak, amit az apostolok egyházáról tudunk?

1. Mit olvasunk a Cselekedetek könyve 6-ik fejezetében? Azt, hogy a legelső keresztyén gyülekezetben Jeruzsálemben rendszeres szeretetmunka folyt. Ezt nevezték az asztalok körüli szolgálatnak. Adományokat gyüjtöttek és azt a szegények s főkép az özvegyasszonyok között szétosztották. (Csel. 4:35.) Ezt a szolgálatot eleinte maguk az apostolok végezték. Később külön megbizottakat választott erre a szolgálatra a gyülekezet. Ezeket diakonusoknak nevezték. Voltak ilyenek a nők között is. Az első, akiről tudunk, a kenkreablei gyülekezet diakoniszája: Fébé volt. (Róm. 16:1.) Kálvin János a biblia alapján erősen hangsulyozta, hogy a rendszeres szeretetmunka, özvegyek és árvák, betegek, nyomorultak, foglyok gyámolitása, ápolása, segitése annyira hozzátartozik az egyház munkájához, hogy ahol ez nincs meg, ott nincs is igazi egyházi élet.

2. Mi tünik ki a Korintusi első levél 5-ik fejezetéből? Az, hogy az első keresztyén egyházban nem néztek el mindent és nem lehetett az egyháztagoknak akárhogy élni. Aki botrányosan élt, bünében megmaradt, azt kirekesztették az egyház tagjai közül. Ezt igy fejezte ki Pál apostol: "átadjuk a Sátánnak." Vagyis volt ugynevezett egyházfegyelem. Kálvin János ezt is fontosnak tartotta s a presbitereket azért állitotta be főképen az egyházba, hogy a lelkigondozás mellett a fegyelmet gyakorolják, a rendetlen életüeket intsék, dorgálják, ha kell, az urvacsorájától is eltiltsák.

3. Az efézusiakhoz irt levél 2-ik fejezete pedig azt bizonyitja, hogy az első gyülekezetek tagjai olyan emberek voltak, akik általmentek a halálból az életre. (Ján. 5:27.) Meg tért, ujjászületett emberek voltak. Olyan emberek, akikben Isten Szentlelke munkálkodott s akik a Lélek által közösségben voltak egymással. Nem külső kényszer: a végrehajtó, a főszolgabiró, hanem a Szentlélek ereje kapcsolta őket össze egy szent közösséggé, templommá. Kálvin is törekedett arra, hogy az egyház ilyen lelki közösséggé alakuljon át.

*

És mit látunk ma a mai református egyházban?

Bizony azt kell látnunk, hogy nagyon messze vagyunk ettől a bibliai eszményképtől. Nem vagyunk igazi reformátusok.

Mit tegyünk? — Kezdjük a harmadik pontnál, kérjük Isten ujjászülő kegyelmét. Szentlelkét, térjünk meg. Dolgozzunk azért, hogy uj nemzedék nőjjön fel, amely örömmel vállalja a szeretetmunkát, szükségesnek tartja és gyakorolja a fegyelmet. Támogassuk lelkipásztorainkat és mindazokat, akik a teljes reformációért dolgoznak imádsággal és munkával

Főleg pedig bibliai fegyelemmel, igazi keresztyén közösséggel, szeretetmunkával ifjusági egyesületünkben készüljünk az igazi Isten Igéje szerinti egyházi életre és egyháztagságra

Beszélgessünk: Mi egy igazi egyháztag kötelessége és joga? — Milyen embereket kell gondnoknak, presbitereknek választani?

Ifj. dr. Szabó Aladár

Telephone: 14410
E. K. SMITH
MAGYAR ÉKSZERÉSZ ÉS ÓRÁS
2817 PEARL AVE. LORAIN, OHIO

NAGYMAMA CSUKLIK

. . . *amikor unokája igy szól:*

"Én magam végzem munkámat . . . !"

"Érintettél valaha egy zsiros petroleum lámpát?", kérdi nagymama unokájától. "Minden reggel egy tucatot gyüjtöttem össze, megtöltöttem és megtisztitottam a lámpabelet. A füstös üvegkéményt meg kellett mosni meleg folyadékban, törülgetni és tisztitani. De **te** szobáidat olyan világossá teszed, mintha nappal volna az által, hogy megérinted a villanygombot.

"Az én otthonomban szénkályha volt a konyhában, a mi azt jelentette, hogy szenet kellett cipelni és hamut hordani. Ott kellett állanom és vigyázni az ételre, hogy jól meg legyen főzve. **Te** a **tiszta** villanyt használod, szabaddá teheted délutánodat, mert villanykályhád elvégzi a főzést és vigyázást **helyetted.**

"Mikor én a te korodban voltam, hátam görnyedt a mosás alkalmával. A mosást alig lehet munkának nevezni ma a **te** villanyra berendezett géped segitségével.

"A tavaszi tisztogatás mindig rossz álom volt. Hogy haragudott apád, amikor fel kellett szedni és porolni a nehéz szőnyegeket! **Te** kitisztithatsz egy szőnyeget minden héten pár perc alatt a villanyos tisztitó géppel.

"A villamosság végzi munkádat, kedvesem, **TE csak irányitod** a munkát."

*

Azok a **háziasszonyok,** akiknek otthona a West Penn vonalán van, a villanyt ma olcsóbban kapják. mint valaha. S mivel tisztában vannak azzal, hogy milyen olcsó, jobban és jobban élvezik azt a sok jótéteményt, amihez lehetőség kinálkozik.

West Penn Power Co.

PROPERTY OF THE UNITED SOCIETIES — "SOBRANIE"
an organization incorporated for the benefit of deceased members' families

PROSVITA-ENLIGHTENMENT
BOOK & JOB PRINTING

Books, Notices, By-Laws, Placards, Envelopes, Pamphlets, Invitations, Newspapers, Letterheads, Postal Cards, Lunch Tickets, Raffle Tickets, Admission Tickets, Announcements, Business Cards, Certificates, Etc.

JOSEPH PUSPOKI, Mgr.

611 SINCLAIR STREET McKEESPORT, PA.

Telephone: Dial 3183

MATHEWS
TEMETKEZÉSI INTÉZETE

EGYEDÜLI ILYEN INTÉZET A MAGYAR NEGYEDBEN

AMBULANCE SZOLGÁLAT

Magyarok között élve, tisztességes kiszolgálást biztositok a magyarságnak

Telephone 7164

1783 E. Thirty-First St., Lorain, Ohio

MILYEN LEHET A HATÁSA AZ OXFORDI ÉS EDINBURGHI EGYHÁZI VILÁGGYÜLÉSEKNEK A MAGYARORSZÁGI PROTESTANIZMUS GONDOLATVILÁGÁRA

Irta és elmondotta **Harsányi László**, new yorki lelkész, az Amerikai Presbyterian közegyházhoz tartozó magyar református lelkészek országos kongresszusának ujonnan megválasztott elnöke a 116. utcai ref. templomban, november 10-én.

Ha meg akarjuk tudni az oxfordi és edinburghi egyházi világgyülések hatását a magyarországi protestanizmus gondolatvilágára, ugy mindenekelőtt meg kell ismerkednünk ezekkel az egész világ egyházi életére oly nagy hatást gyakorló világgyülésekkel és azoknak hátterével is.

A lelkészek első világgyülését, amely jelezte a világ összes egyházainak kooperálását, Edinburghban tartották meg 1910-ben. A kitünő eszme tovább fejlődését és egy másik világgyülés megtartásának lehetőségét megakadályozta a világháboru. De az eszme nem aludt el csirájában. A világégés után 1925-ben és 1927-ben ujra életre kelt az a gondolat, hogy a keresztyén világ erői együtt müködjenek egy szebb és megértőbb társadalmi és egyházi élet kiépitésében. Két világgyülést tartottak. Az egyiket Svédország fővárosában, Stockholmban, 1925-ben Élet és Munka cimen, a másik Hit és Rendtartás cimen Svájc gyönyörü fekvésü városában, Lausanne-ban, ahová e sorok irója is kiküldetett az amerikai egyházak képviseletében 1927-ben. És most a nyáron ujra két egyházi világgyülés bontakozott ki az emberek lelkéből az együttes munkálkodás nemes gondolatának kikristályosodásával: az egyik a Hit és Rendtartás világgyülése Oxfordban, a másik pedig az Élet és Munka világgyülése Edinburghban.

Oxford a hitükért szenvedett ősök egyetemi városa azokkal a kedves emlékekkel, amiket az evangéliumi üzenetek nagynevü apostola: Wyckliffe hagyott. Itt élt Wesley, a methodista egyházak megteremtője előbb Angliában, aztán Amerikában; Newman, a katholikus egyház egyik legnagyobb kardinálisa. Edinburgh Knox Jánosnak a városa, aki a presbyterian egyházat megalapitotta Angolországban és aki bizalmas barátja volt Calvin Jánosnak.

A világgyülések mindkét helye történelmi jelentőségü volt. Oxford uj Town Halljában 800 delegátus találkozott a világ minden részéről, Edinburghban a "Church of Scotland" tanácstermében szintén ugyanannyi delegátus jött össze. Negyvenöt külömböző ország képviseltette magát és a világ százhuszonhárom vallásfelekezete.

A római katholikus egyház bár hivatalosan nem képviseltethette magát, de azért sokan voltak a római egyház papjai közül is, mint a világgyülés vendégei és maga Belgium egyik kiváló katholikus papja Amayból táviratot is küldött a következő szöveggel: "Nem lehetünk jelen Edinburghban, de szivvel-lélekkel Önökkel vagyunk." Ennek a kiváló katholikus lelkésznek az együttmunkálkodásra vonatkozó szép megnyilatkozása bizonyára Mercier kardinális életmunkájának egyik eredménye, aki halála előtt személyesen jelent meg a katholikus egyház nevében azokon a gyüléseken, amelyek az anglikán egyháznak a katholikus egyházzal való egyesülésének a lehetőségét előmozditani igyekeztek.

A világgyülés elnökei a különböző országok vezető delegátusaiból választtattak ki, A Canterbury érsek vezette az oxfordi világgyülést hat különböző országból választott elnöktársaival. Az amerikai elnök az országosan ismert Presbyterian lelkész és teológiai tanár Dr. William Adams Brown volt. Az edinburghi világgyülést a yorki érsek vezette. Sok kiváló világi tag is megjelent az oxfordi gyülésen még a nők részéről is, mint pl. Mrs. Harper Sibley, Rochester, N. Y.-ból, akinek a férje az Egyesült Államok kereskedelmi kamarájának az elnöke volt. Maga az ifjuság is küldött a világ minden részéből száz delegátust, hogy előkészitse az 1939. évre a tervezett ifjusági világgyülést.

MIÉRT GYÜLTEK ÖSSZE A VILÁGGYÜLÉSRE AZ EMBEREK?

Az oxfordi világgyülés a világ összes egyházainak a világgal szemben való helyzetét tárgyalta, az edinburghi gyülés pedig a különböző egyházak egymással való viszonylatának kérdésével foglalkozott. Más szavakkal kifejezve: az egyházak oxfordi világgyülése a világ problémái felé kifelé nézett, mig az edinburghi világgyülés befelé tekintett az egyházak belső életének azon hitigazságaira, amelyeken azok nyugosznak.

Az oxfordi világgyülés célja volt egy egységes frontnak a kiépitése és az élet praktikus problémáinak a megoldása, amig az edinburghi világgyülés azokat az ellentéteket akarta kiegyenliteni, amelyek mint szakadékok, az egyházak testét egymástól elválasztják. Lássuk először az egyiket! Az oxfordi világgyülés leszögezte a lelkiélet egységének a szükségét és azt, hogy az emberi szivekben az erre való vágyakozás már meg is van. A külömböző fajokból kialakult nemzeti életben az igazi keresztyén előtt nem tehet külömbséget az, hogy ki milyen faju, vagy milyen szinü, mert Isten ezeket a különféle tipusokat és fajokat éppen ugy teremtette, mint a virágoknak a különböző szineit, hogy azok gazdagitsák a társadalmi életet.

Semmilyen nemzet, faj, vagy társadalmi osztály nem hangoztathatja azt, hogy ő különb helyet foglal el a világ életében, mint a másik, szóval nem lehet isteniteni egy nemzetet sem, mert az elébb-utóbb egy ujabb világkatasztrófához vezeti az emberiséget és megakadályozza a világ lelki egységének a megteremtését.

A háboru és béke kérdésében is kikristályosodott a világgyülés gondolata. Sokan voltak, akik a nemzetek szövetségét a világ megváltó gondolatának a valóságaképpen vették, pedig voltaképpen — bár a nemzetek szövetsége, amelyhez ötven nemzet tartozik, kétségtelenül sokat tett a béke megszilárditása érdekében — mégis csak nem egyéb, mint egy politikai szervezet és a keresztyén egyházaknak lelki dolgokban sokkal messzebbre kell menni és vágyaikban olyan magasra kell emelkedni, hogy ne elégedjenek meg csupán a politikai élet valóságaival, hanem kitermeljék a lelki életből azt a kivánatos eredményt, amelynek célja teljesen eltávolitani azokat, amik az embereket egymástól elválasztják, szóval előidézik a háborut.

Az államok jogkörére vonatkozólag az egyház állsápontja, az, hogy bár minden állam rendelkezik a saját polgáraival és a politikai élet világában a polgárság előtt az állam a legfelsőbb tekintély arra, hogy a törvényes rend és békés fejlődés a polgárok életében meglegyen, mégis az isteni törvények az államiak felett állanak és ezek megtartása az állami élet vezetőire is kötelező.

Rendkivül fontos tárgya volt az oxfordi világgyüléseknek a jelen gazdasági helyzete. A keresztyén világ felfogása, hogy a gazdasági élet minden megnyilvánulásánál a krisztusi szeretet alapelvének kell érvényesülni. Nem szabad a gazdasági életben osztályokat felépiteni, mert azok a testvériség gondolatának a megvalósitását akadályozzák. A keresztyén ember életcélja legyen, hogy mindenki számára megteremtse az alkalmat a boldogulásra ugy a müvelődés, mint az egészség és szórakozások terén. Külön sulyt helyezett a világgyülés az ifjusági nevelés lehetőségeinek a megteremtésére és végül mindenekelőtt az oxfordi világgyülés az államok polgárainak az egységét hirdette. Krisztus minden követőjének az uj világ ezen egységéért kell imádkozni, mert csak akkor mondhatjuk azt, amit az Ur Jézus Krisztus is hangoztatott: "Én meggyőztem az egész világot."

Az edinburghi világgyülés befelé, az egyházak egymással való viszonyával foglalkozott és azzal, hogy lehetséges-e teljesen szervezeti egységbe tömöriteni a különböző hitfelekezetek tagságát. Megállapitotta a világgyülés, hogy a békés együttmüködés lehetősége mindig erősebb. Általában, ami az egyházakat egymástól leginkább eltávolitja, az nem maga az istentisztelet külömbözősége, hanem a lelkész-kérdés és a sakramentumok. Némely egyháznál, pl. az anglikán egyháznál, érvényben van az apostoli leszármazás gondolata. A sákramentumoknál viszont a római katholikus testvérek egyházi

életénél a pap veszi magához a Jézus testét jelképező szent jegyet, mig a protestáns felekezetek hiveinél maguk az egyháztagok, de az utóbbiaknál helyi szokások szerint szintén nagy eltérések vannak.

Az edinburghi világgyülés elhatározta, hogy szükségét látja egy olyan központi szervezet megteremtésének, amely a különböző hitfelekezeteket legalább a lényeges kérdésekben centralizálja. Ennek a szervezetnek a megteremtése valósággal világtörténelmi esemény. A cél az, megvalósitani az egyházak világtanácsát, amely minden öt esztendőben találkozzon a világ minden részéből összejött kétszáz delegátussal. Ennek a nagy tanácsnak van 60 tagu végrehajtó bizottsága. A yorki érsek, dr. Temple, meg is kezdte az előkészitü munkát 14 delegátussal, és az egyházak világtanácsa igazi munkájának megkezdése Hollandiában lesz 1938-ban májusban, amely a végleges tervezetet elkésziti. Erre az előkészitő gyülésre Amerika 12 delegátust küld.

MILYEN HATÁSSAL LEHETNEK A MAGYARORSZÁGI PROTESTANIZMUS ÖNTUDATÁRA EZEK A VILÁGGYÜLÉSEK?

Most, amikor látjuk ezeknek a világgyüléseknek a lelki életre való rendkivüli fontosságát, természetszerüleg merülhet fel a kérdés, hogy milyen hatással lehet legalább is a magyarországi protestanizmus többmillió hivére ez a két világgyülés.

Én, aki abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy az elmult nyáron meglátogathattam szülőhazámat, bizonyos megfigyeléseket tehettem ebben az irányban. Néhány heti olaszországi tartózkodásom után repülőgépen egyenesen Budapestre érkeztem az Alpeseken keresztül. Az első találkozásom volt az egyházi élet terén Dr. Papp Istvánnal, a budapesti theologia volt kiváló igazgatójával a Nők Világszövetségének azon gyülése alkalmából, ahová az amerikai magyarság pittsburghi Nőszövetsége is küldött delegátust.

Sokáig elbeszélgettünk a lelkésznevelés fontos kérdéseiről, ezenkivül az amerikai magyarság helyzetéről, angolországi egyetemeknek a magyarországi ifjakra tett hatásáról, valamint azokról a munkákról, amiket a magyarok világszövetsége báró Perényi Zsigmond vezetése mellett oly kitünő eredménynyel végzett, hogy az amerikai második nemzedék is megismerje és megszeresse szüleinek hazáját. De legfőbb tárgya volt a beszélgetésünknek a **lelkészcsere** gondolata Amerika és Magyarország között, amelyet még eddig senki rajtam kivül Magyarországon fel nem vetett hivatalos egyházi körök előtt. A jólelkü, őszhaju Dr. Papp István, volt theológiai igazgató szeme felragyogott: "Kitünő gondolat. Soha nem fogjuk elfelejteni, ha megteremted az amerikai és magyar lelkészcserét. Mi tárt karokkal várjuk az amerikai intézetek ifju papjait. Hiszen eddig is jöttek hozzánk amerikai magyarok, innen is mentek át Amerikába, de amit mi szeretnénk legjobban, ha egy ilyen lelkészcsere gondolata valósággá válna." A tudós Dr. Papp István sokáig szótlanul volt, csak előre nézett, mintha a tengereken tul küzdő magyar papság nemzetmentő munkáját nézegette volna...

Átadtam mind a budapesti, mind a debreceni theológiai intézeteknek Dr. John W. Beardslee igazgató által hozzám juttatott üzeneteit a new brunswicki intézetnek, melynek egyik kiváló növendéke volt Debrecenből Fehér Mihály lelkész. Ugyancsak átadtam a magyarországi hivatalos egyház vezetőinek az amerikai Presbyterian közegyház vezetőitől hozzám küldött üdvözleteket. Meg hivott gróf Bethlen Istvánné gróf Eszterházy utcai lakásába, ahol a felejthetetlen kedves fogadtatás után egy gyönyörü aranybibliával ajándékozott meg, amelynek első lapjaira saját kezével irta a következő üzenetet: **"Szeretett amerikai hitközségemnek ez a kis emlék az általuk soha el nem felejtett régi hazából, jeléül annak, hogy bár testben távol egymástól, lélekben mindig együtt maradok velük. Gróf Bethlen Istvánné, szül. Bethlen Margit."**

Sokáig elbeszélgettünk az amerikai egyház és társadalmi életről, de főleg előkerült az elnyomott erdélyi reformátusok és általában az elszakitott területek magyarságának csaknem lehetetlen helyzete. Az Erdélyből elmenekült magyarok ügyéért senki nem

tett annyit Magyarországon, mint gróf Bethlen István. A helyzet még ma is egyes helyeken csaknem tarthatatlan. Az erdélyi magyarok mindig együtt harcoltak a lelkiismereti szabadság küzdelmeiben s egész Magyarország történelmi fejlődése szorosan össze van kapcsolva az ott elhelyezkedett magyarság életével. Az orthodox egyház ünnepei állami ünnepek és igy lépten-nyomon megvannak az állandó surlódások, amelyek lehetetlenné teszik az erdélyi protestánsoknak egészséges egyházi élet fejlődését. **Itt van az oxfordi és edinburghi világmozgalmak vezetőinek a munkaköre, hogy megmentsenek egy millió protestáns népet a lelkiismeret szabadságának a gyakorlásában.**

Meglátogattam a Turul Szövetség gyüléseit is, amely a tiszta magyar kultura prezerválását tüzte ki célul. Sok nehézséggel folytatják munkáikat abban a Magyarországban, ahol azelőtt a felekezetek között békés megértés uralkodott. Mennyi ellentétes erő forgácsolja belőlről is Magyarország testét! MENNYIRE SZÜKSÉGE VAN HÁT A MAGYAR NÉPNEK AZ OXFORDI ÉS EDINBURGHI VILÁGGYÜLÉSEK HATÁROZATAINAK A MEGVALÓSITÁSÁRA, AMELYEK A FELEKEZETI BÉKE ÉS A TESTVÉRISÉG ZÁSZLAJÁT TÜZTÉK KI MAGUK ELÉ.

Egyházi szolgálatot végeztem a templomot zsufolásig megtöltő gyülekezet előtt Budapesten és amikor emlitettem, hogy Amerikában van egy olyan mozgalom, amelynek én is hü pártolója vagyok, ahol nem tesznek külömbséget zsidó és keresztyén között, hanem a testvéri szeretet eszméjét valósitják meg, nagy örömmel vették. Beszédemben különösen kiemeltem, hogy akár Amerikában, akár Magyarországan a tiszta formákra és szabályokra, rituális szertartásokra épitett egyházak nem maradhatnak fenn és nem vihetik előre az annyira megpróbált magyarságnak az ügyét, ha azokban nincsen meg a lélek, a tartalom, a türelem és a krisztusi szeretet gyakorlása. Egy-egy beszédemet a hitközség kinyomatta és külön füzetek alakjában terjesztette. Megható volt a román határnál a gyulavári gyermek-istentisztelet, a melyet tartottam. Azon gyermekek között, akik egy buzakalászkoszoruval ajándékoztak meg, amit ők maguk kötöttek össze és amit én magammal elhoztam kedves emlékül Amerikába. Megkérdeztem némelyik gyermeknek a szüleit, hogy mennyit keresnek és csodálkozva hallottam tőlük a szomoru jelentést: 6-8 pengőt egy héten. Sir a lélek bennem, amikor azon gyermekek életlehetőségeire gondolok, akiket a szülők ilyen alacsony hetibér mellett nevelnek fel. ITT VAN SZÜKSÉGE A MAGYAR PROTESTÁNS NÉPNEK AZ OXFORDI ÉS EDINBURGHI VILÁGGYÜLÉSEK GAZDASÁGI HATÁROZATAINAK A MEGVALÓSITÁSÁRA.

Majd a kálvinista Rómába s az alföld többi városaiba mentem és vágül Szegedre jutottam el, hol Madách Imre "Ember Tragédiájá-"t adták. Ugy éreztem, mintha egy szenvedő és küzdő világ Luciferjei nem csak a szabad téren, hanem az államok és nemzetek szinpadán is játszanának abban az összeomlott világban, amelynek csak egy mottója lehet ránk, magyarokra nézve, az amit AZ OXFORDI ÉS EDINBURGHI VILÁGGYÜLÉSEK MEGELEVENITETTEK ÉS AMIVEL MADÁCS IMRE BEFEJEZTE A DARABJÁT: EMBER KÜZDJ ÉS BIZVA BIZZÁL!

Uj világot kell hát épiteni szemben a pesszimista felfogás hitetlenségével. Nem csak kivülről vannak bajok a társadalmi életben, hanem belülről is. A jobb érzésü emberek nemesebb törekvéseit meg kell erősiteni. Az amerikai magyarságnak felekezeti külömbség nélkül talpra kell állani a magyar hitélet megerősitésének munkájában. Semmi ugy nem erősitheti meg az amerikai magyarságot elhagyott hazája iránt való szeretetében, semmi oly közel nem hozza Magyarország lakosságának népét a küzdő amerikai magyarság élettörekvéseihez, és azoknak megértéséhez, mintha **az amerikai és magyarországi lelkészek kicserélik szószékeiket.**

Ezen szép gondolat megvalósitásának eszméjét teszem le a Presbyterian közegyházhoz tartozó amerikai magyar református lelkészek kongresszusának az asztalára és egy szebb magyar élet jövőjének reményében kérem annak elfogadását.

THROOPI MAGYAR PRESB. CHURCH

415 GEORGE ST. THROOP, PA.

TRUSTEEK:

Elnök: Hegedüs Lajos, 511 George St.
Jegyző: Churi Imréné, 509 George St.
Pénztárnok: Mitnik Pál, 610 Center St.
Tagok: Churi Erzsébet, Bánn Ferenc, Balla József, Üveges Albert, Hegedüs András.

Női Körnek tisztviselői:

Elnök: Balla Jánosné.
Alelnök: Tóth Andrásné.
Jegyzk: Hegedüs Lajosné.
Pénztárnok: Bánn Ferencné.

Keresztyén Törekvők Társasága:

Elnök: Churi Erzsébet.
Jegyző: Tóth June.
Pénztárnok: Dick Mary.
Egyházfi: Tóth András.

Gyülések és összejövetelek:

Trusteek, minden hónak első szombatján.
Nők, minden hónak első csütörtökjén.
C. E., minden vasárnap este fél 7 órakor.
Vasárnapi iskola 9:45 órakor.

Istentisztelet, angol és magyar, minden vasárnap 10:45 órakor.

Hétköznapi istentisztelet minden csütörtökön este fél 8 órakor.

Minden pénteken este a Fiuk Clubja és a Leányok Clubja gyülekezik fél 7 és 7 órakor.

A nyár folyamán az országos C. E. konferencián egyházunkat képviselte Golembesky Erzsike.

Egyházunk a jövő évben tartja 30 éves jubileumát.

SCRANTONI PRESB. EGYHÁZ

Albright Ave, and Foster St.
Scranton, Pa.

TRUSTEEK:

Elnök: Kalmár Gábor.
Jegyző: Kalmár Erzsike.
Pénztárnok: Patkó Gábriel.
Tagok: Balla József, Kish József, Illés Imre, Vajda András, Vajda Bertalan, Hajdu Lajos, Horváth János.

Egyházfi: Fazekas János, Albright Ave. és Foster St.

Istentisztelet minden vasárnap reggel 9 órakor.

Egyházunk májusban ünnepli 25 éves jubileumát.

Az országos C. E. konferencián Balla Irénke képviselte egyházunkat.

LÁZADOZÁS

Irta: TÓTH GYULA

Uram! Én Istenem világ fentartója,
Minden kis paránynak bölcs igazgatója,
Aki kijelöléd mindennek az utját
Megszabád előre teremtésid sorsát,
Érző szivet adál teremtményeidnek,
De különösképen adád az embernek,
Hogy higyjen, reméljen; biztat a gondolat,
Minden sikerül majd, hogyha van akarat.

Uram! Én is hittem, minden álmom az volt,
Hogy egyszer nékem is megnyilik az égbolt!
A fény, világosság, elüzi kételyem,
Nem lehet teljesen céltalan életem!
Az, ami bennem él, az isteni szikra,
Utat módot talál, nem lesz megbénitva
Előtör a mélyből, mint hüsvizü forrás,
Ugy nekem, mint másnak fog hozni gyógyulást.

Uram! Nagyon félek és már kételkedem,
Ugy látom, célomat már el nem érhetem,
Mig itt körülöttem nagyon sokan vannak,
Akik fittyet hánynak bunak és bánatnak,
Élik világukat, mivel sem törődve
Szegényt, nyomorultat egyformán lenézve,
Ezek tehetnének, telve van a zsebük
Igen, de hát hogyan, ha üres a szivük?

IDVESSÉGES KARÁCSONYI ÜNNEPEKET ÉS BOLDOG UJESZTENDŐT KIVÁN A BETHLEN OTTHON LAKÓI.

SZENZÁCIÓS

az a diszmunka, mely közel 300 nagy könyvoldalon bemutatja a mai Magyar-Amerika vezető férfiait, egyházi és egyleti kitünőségeit, — azokat akik kiépitették Magyar-Amerika társadalmát. Ismerje meg

CLEVELAND, AKRON, YOUNGSTOWN, TOLEDO, DAYTON, LORAIN, COLUMBUS, CHICAGO, EAST CHICAGO, GARY, SOUTH BEND, MILWAUKEE, DETROIT, FLINT, PITTSBURGH, McKEESPORT, HOMESTEAD, DUQUESNE, ST. LOUIS, EAST ST. LOUIS, GRANITE CITY

magyar társadalmát és intézményeit, melyek több mint 500 fényképpel, csoportképekkel tarkitva, vannak ismertetve a KÁLDOR KÁLMÁN szerkesztésében megjelent

MAGYAR-AMERIKA -- IRÁSBAN ÉS KÉPBEN

cimü, 300 nagy könyvoldalra terjedő könyvben!

EGYEDÜLI ILYFAJTA MÜ, AMELY EDDIG MEGJELENT!

IGAZI KORTÖRTÉNELMI DOKUMENTUMA AZ AMERIKAI MAGYARSÁG MAI ÉRTÉKEINEK!

A diszkötéses könyv ára 4 dollár. Egyszerü keménykötésben 2 dollár.

Megrendelhető e cimen:

HUNGARIAN PUBLISHING COMPANY

TITLE GUARANTY BUILDING, ST. LOUIS, MO.

ELŐKÉSZITÉS ALATT A MÁSODIK KÖTET, MELY A KELET MAGYAR TELEPEIT ÉS TÁRSADALMÁT FOGJA ISMERTETNI!

AMERIKAI MAGYAR REF. EGYHÁZAK ÉS LELKÉSZEK CIMJEGYZÉKE

I. AZ EVANGELICAL AND REFORMED CHURCH-HÖZ TARTOZÓ EGYHÁZKÖZSÉGEK.

a) A KELETI EGYHÁZMEGYE TISZTIKARA.

Elnök: Dr. Takaró Géza new yorki (N. Y.) lelkész.

Jegyző: Ifj. Nagy Emil, Bethlehem, Pa.

Titkár: Rácz Győző, Passaic, N. J.

Pénztáros: Szabó Antal, Perth Amboy, N. J.

Végrehajtóbizottsági tagok: a tisztviselők.

Lelkészi nyugdij referense: Böszörményi István, Bridgeport, Conn.

Egyházak és lelkészek a Keleti Egyházmegyében:

1.) **Bethlehem, Pa.** Nagy Emil lelkész és ifj. Nagy Emil társlelkész 526 E. 4th St., Bethlehem, Pa. Telefon: 2049.

2.) **Bridgeport, Conn.** Böszörményi M. István lelkész, 641 Hancock Ave., Bridgeport, Conn. Telefon: 4-5445.

3.) **Kreischerville-Rossville, N. Y.** Tóth Kálmán lelkész, Box 2, Charleston, Staten Island, N. Y.

4.) **Mount Carmel, Pa.** Beszolgálja a bethlehemi lelkész.

5.) **New York, N. Y.** Dr. Takaró Géza lelkész 344 E. 69th St., New York, N. Y. Telefon, hivatal: Regent 4-5251, lakás: Independence 3-0513.

Nagy Irma tanitónő.

Fiókegyház: Greenpoint, N. Y.

6.) **N. Y. Astoria, L. I.** "Testvériség" egyház a new yorki 69. utcai egyház gondozása alatt.

7.) **New Haven-Shelton-Torrington-Warrenville** missziói körzet, Keresztessy Imre lelkész, Y. M. C. A., Ansonia, Conn.

8.) **Passaic, N. J.** Rácz Győző lelkész, 220 Fourth St., Passaic, N. J. Tel. 3-3495.

Mavha, leányegyház, beszolgálja a passaici lelkész.

9.) **Peekskill, N. Y.** Beszolgálja Szeremlei Tóth Kálmán poughkeepsiei s. lelkész.

10.) **Perth Amboy, N. J.** Szabó Antal lelkész, 493 Amboy Ave., Perth Amboy, N. J. Tel. 4-3513.

11.) **Phoenixville, Pa.** Lelkészi állás üresedésben. 505 Main St., Phoenixville, Pa. Leányegyház: **Stowe, Pa.**

12.) **So. Norwalk, Conn.** Tóth Béla lelkész, 21 Lexington Ave., So. Norwalk, Conn. Tel. 703. Leányegyház: **Stamford, Conn.**

13.) **Trenton, N. J.** Kovács Imre lelkész, 432 Washington St., Trenton, N. J.

14.) **Wallingford, Conn.** Kovács Béla lelkész, P. O. Box 136, Wallingford, Conn. Tel 421.

16.) **Woodbridge, N. J.** Hunyady László lelkész, Box 306, Woodbridge, N. J.

Ehez az egyházmegyéhez tartoznak: Komjáthy Ernő lelkész, aki hosszabb tartózkodásra Magyarországra utazott: Dr. Tóth Sándor, a Belmissziói Tanács megbizottja; postáját akár a Belmissziói Tanács központi hivatalától (Board of Home Missions, 1505 Race St., Philadelphia, Pa.), akár gyermekei lakásáról (453 Cordova Apartments, Florida and 20th St., N. W., Washington, D. C.) továbbitják utána, ahol akkor éppen hivatalos körutját végzi. Vasváry Ödön, a Ref. Egyesület számvevője, 900 Chandler Bldg., Washington, D. C.

b.) A KÖZPONTI EGYHÁZMEGYE TISZTIKARA.

Elnök: Varga Lajos, pittsburghi lelkész.

Titkár: Dienes Barnabás, homesteadi lelkész.

Pénztárnok: Nagy Péter, Johnstown, Pa.

Végrehajtóbizottsági tag: Rigó János, Homestead, Pa.

Egyházak, lelkészek és tanitók a Központi Egyházmegyében:

1.) **Barnesboro, Pa.** Beszolgálja a vintondalei lelkész.

2.) **Donora, Pa.** Üresedésben.

3.) **Duquesne, Pa.** Üresedésben. Beszolgálja a homesteadi lelkész. Tanitónő: Bogár Anna.

4.) **Gary, W. Va.** Beszolgálja a pocahontasi lelkész.

5.) **Homestead, Pa.** Lelkész: Dienes Barna, 416 Tenth Ave., Homestead, Pa. Telefon: 1184.

6.) **Johnstown, Pa.** Lelkész: Várkonyi Miklós, 824 Chestnut St., Johnstown, Pa. Tel. 5933-M.

7.) **Logan, W. Va.** Lelkész: Novák Lajos, Box 925, Logan, W. Va.

McKeesport, Pa. Lelkész: Bogár Károly, 134 Eight Ave., McKeesport, Pa. Tel. 8427.

9.) **Monclo, W. Va.** Beszolgálja a logani lelkész.

10.) **Monongahela, Pa.** Beszolgálja Silay Sándor, daisytowni lelkész.

11.) **Morgantown, W. Va.** Utazó lelkész: Borsos István, 537 Richwood St., Morgantown, W. Va. Telefon: 1238-R.

12.) **Pittsburgh, Pa.** Lelkész: Varga Lajos, 221 Johnston Ave. Telefon: Hazel 0279.

13.) **Pocahontas, Va.** Lelkész: Bertók Béla, P. O. Box 425, Pocahontas, Va. Telefon: 1013.

14.) **Portage, Pa.** Beszolgálja a windberi lelkész.

15.) **Rankin, Pa.** Beszolgálja a homesteadi lelkész.

16.) **Red Jacket, W. Va.** Beszolgálja a logani lelkész.

17.) **Springdale, Pa.** Beszolgálja a pittsburghi lelkész.

18.) **Tams, W. Va.** Beszolgálja a pocahontasi lelkész.

19.) **Uniontown, Pa.** Üresedésben.

20.) **Vintondale, Pa.** Beszolgálja a johnstowni lelkész.

21.) **Windber, Pa.** Lelkész: Fekete András, 404 Somerset St., Windber, Pa. Telefon: 282.

22.) **Zelienople, Pa.** Beszolgálja a pittsburghi lelkész.

Az egyházmegye kötelékébe tartozik: id. Kalassay Sándor aggmenházi felülegyő, Ligonier, Pa. Telefon: 3713.

c) A TÓPARTI EGYHÁZMEGYE TISZTIKARA.

Elnök: Szeghy B. János, fairporti lelkész.
Titkár: Laky Zsigmond, buffaloi west sidei lelkész.
Jegyző: Bacsó Béla, elyriai lelkész.
Pénztáros: Bernáth Árpád, akroni lelkész.
Végrehajtóbizottsági tag: Fodor József, 5108 Walworth Ave., Cleveland, O.

Egyházak, lelkészek és tanitók a Tóparti Egyházmegyében.

1.) **Akron, O.** Bernáth Árpád lelkész, 860 Coburn St., Akron, O. Tel. Hemlock 9739.

2.) **Ashtabula, O.** Murányi István lelkész.

3.) **Buffalo, N. Y.** Első Egyház. 1940 Clinton St., Buffalo, N. Y. Tel. Jefferson 2087-W. Lelkészi állás üresedésben.

4.) **Buffalo, N. Y.** West Sidei egyház. Laky Zsigmond lelkész, 696 Tonawanda Street, Buffalo, N. Y.

5.) **Cleveland, O.** Első Egyház. Dr. Herczegh József lelkész, 2856 East Boulevard, Cleveland, O. Szijjártó István segédlelkész. Tel. Henderson 8038. 2840 E. 79th St. Lelkészi iroda: 2856 East Boulevard. Phone: Cedar 1151.

6.) **Cleveland, O.** Westsidei egyház. Daróczy Mátyás lelkész. Lelkészi hivatal: 1946 W. 32nd St., Cleveland, O. Tel. Melrose 2171.

7.) **Columbus, O.** Egry László lelkész, 365 Woodrow Ave., Columbus, O.

8.) **Conneaut-Erie.** Murányi István lelkész 849 Harbor St., Conneaut, O. Tel. Canal 2272.

9.) **Dayton, O.** Azary János lelkész, 626 Blaine St., Dayton, O. Tel. Fulton 6902. Nánássy Erzsébet tanitónő.

10.) **Depew, N. Y.** Beszolgálja a buffaloi első egyház lelkésze.

11.) **Drakes-Congo, O.**

12.) **Elyria, O.** Bacsó Béla lelkész, 119 West River St., Elyria, O. Tel. 42963.

13.) **Fairport-Harbor, O.** Lelkész: Szeghy B. János, 607 Plum St., Fairport, O. Tel. 1214-J.

14.) **Lorain, O.** Bodor Dániel lelkész, 3036 Globe St., Lorain, O. Tel. 7177. Kalassay Sárika tanitónő.

15.) **Medina, O.** Beszolgálja a clevelandi első egyház lelkésze.

16.) **Middletown, O.** Beszolgálja a daytoni lelkész.

17.) **Tonawanda, N. Y.** Beszolgálja a buffalo-westsidei lelkész.

Az egyházmegye kötelékébe tartozik Dr. Csutoros Elek ny. lelkész, 316 E. 156 Str., Cleveland, O., Porzsolt Ernő ny. lelkész Penn's Run, Pa. és Kovács Endre ny. lelkész, R. F. D. 1, Box 214, Toledo, O., továbbá Király Imre tanitó, 900 Chandler Bldg., Washington, D. C. és Monoky István tanitó, 2204 Vega Ave., Cleveland, O.

d) MAGYAR SION EGYHÁZMEGYE TISZTIKARA.

Elnök: Tóth Mihály, detroiti lelkész.
Titkár: Bakay Árpád, garyi lelkész.
Jegyző: Mircse Sándor, indiana harbori lelkész.
Pénztáros: Tukacs Gedeon, Detroit, Mich.
Végrehajtóbizottsági tag: Lakatos Sándor, Whiting, Ind.

Lelkészek, segédlelkészek és tanitók a Magyar Sion Egyházmegyében.

1.) **Chicago, Ill.** Southside. Lelkész: Balogh E. István, 652 E. 92nd St. Tel. Stewart 2478. Melegh Anna tanitónő.

2.) **Chicago, Ill.** South Chicago, Garay Gerő lelkész, 8506 Burley Ave., So. Chicago Station, Chicago, Ill. Tel. Regent 0208.

3.) **Chicago, Ill.** Westside. Lelkész: Vajda Zoltán 4325 W. Carroll Ave., Chicago, Ill.

4.) **Detroit, Mich.** Tóth Mihály lelkész, 8016 Vanderbilt Ave., Detroit, Mich. Tel. Vinewood 2-4237. Kihály Erzsike tanitónő, Beke Pál zeneigazgató.

5.) **Flint, Mich.** Korocz Géza lelkész, 1144 Campan St., Flint, Mich. Tel. 9-5257.

6.) **Gary, Ind.** Bakay Árpád lelkész, 1306 Jackson St., Gary, Ind. Tel. 6034.

7.) **Indiana Harbor, Ind.** Mircse Sándor lelkész, 3602 Ivy St., East Chicago, Ind. Tel. 454-J.

8.) **Joliet, Ill.** Józsa Benjámin lelkész, 608 Elwood St., Joliet, Ill. Tel. 2-9162.

9.) **Kalamazoo, Mich.** Kerekes Béla lelkész, 801 Mill St., Kalamazoo, Mich.

10.) **Kearsarge, Mich.** Lelkészi állás üresedésben.

11.) **Milwaukee, Wis.** Bálint Lajos lelkész, 331 W. Court St., Milwaukee, Wis. Telefon: Broadway 4021.

12.) **Whiting, Ind.** Garay Gerő lelkész, 8506 Burley Ave., So. Chicago, Ill.

13.) **Racine, Wis.** Bálint Lajos lelkész.

Bejegyzett lelkész: Dr. Melegh Gyula, 9010 Cottage Grove Ave., Chicago, Ill. Te. Stewart 6717.

e) AZ EVANGELICAL AND REFORMED CHURCH ANGOLNYELVŰ EGYHÁZMEGYÉIHEZ TARTOZÓ MAGYAR EGYHÁZKÖZSÉGEK.

1.) **Bridgeport, Conn.** Első Egyház. Ludman Sándor lelkész, 227 Pine Et., Bridgeport, Conn. Tel. 5-3276.

2.) **East Chicago, Ind.** Kecskeméthy József lelkész, 4822 Kennedy St., East Chicago, Ind. Tel. 1058. Görömbey Gertrud tanitónő.

3.) **Fairfield, Conn.** Péter Antal lelkész, 901 Kingshighway, Bridgeport, Conn. Tel. 4-6463.

4.) **Hammond, Ind.** Beszolgálja az east chicagoi lelkész.

5.) **Los Angeles, Cal.** Hady Albert lelkész, 1101 West Florence Ave., Los Angeles, Cal.

6.) **Oakland, Cal.** Beszolgálja a los angelesi lelkész.

7.) **Toledo, O.** Dr. Ujlaki Ferenc lelkész, 1946 Bakewell St., Toledo, O. Tel. Taylor 3033. Tarczali Irén és Ujlaki Lászlóné tanitónők.

Az Evangelical and Reformed Church fennhatósága alá tartozik 60 anya- és társegyház, 14 leányegyház, 54 lelkész, 1 segédlelkész, 8 tanító és tanitónő.

II. A PRESBYTERIAN CHURCH IN THE U. S. A. FENNHATÓSÁGA ALATT LEVŐ MAGYAR EGYHÁZAK ÉS LELKÉSZEK.

a) Illinois államban:

1.) **Aurora, Ill.** Kovács D. Mihály lelkész, 176 N. Union St., Aurora, Ill. Tel. 8369.

2.) **Elgin, Ill.** Beszolgálja az aurorai lelkész.

3. **East St. Louis, Ill.** Beszolgálja Szőke István theologus, Eden Theol. Seminary, Webster Groves, Mo.

b) Indiana államban:

1.) **So. Bend, Ind.** Kalabányi István lelkész, 1504 W. Washington St., So. Bend, Ind. Tel. 2-5846.

c) New Jersey államban:

1.) **Alpha, N. J.** Szabó András lelkész, Box 233, Alpha, N. J. Tel. Phillipsburg, N. J. 5-0583.

2.) **Bayonne-Jersey City, N. J.** Simkó József lelkész, 251 Pacific Ave., Jersey City, N. J.

3.) **Caldwell, N. J.** Beszolgálja Hartó András, Theol. Sem., Bloomfield, N. J.

4.) **Elizabeth, N. J.** György Árpád lelkész, 449 Magnolia St., Elizabeth, N. J. Tel. 2-7623.

5.) **Franklin, N. J.** Harsányi Sándor lelkész, Evans St., Franklin, N. J.

6.) **New Brunswick, N. J.** Papp Károly lelkész, 22 Schuyler St., New Brunswick, N. J. Tel. 1058.

7.) **Newark, N. J.** Malacsics József lelkész, 579 So. 12th St., Newark, N. J. Tel. Biglow 3-4888.

8.) **So. River, N. J.** Beszolgálja Papp Károly new brunswicki lelkész.

9.) **Wharton, N. J.** Dezső János lelkész, Wharton, N. J. Tel. Dover, N. J. 1367-J.

d) New York államban:

1.) **Lackawanna, N. Y.** Fürjész Béla lelkész, 610 Ridge St., Lackawanna, N. Y. Tel. Abbott 1834.

2.) **Mineville, N. Y.** Beszolgálja Dr. Dikovics János tanár, Theol. Seminary, Bloomfield, N. J.

3.) **New York, N. Y.** Harlemi Egyház, Harsányi László lelkész. Templom és iroda 233 E. 16th St. Tel. Lehigh 4-2905.

4.) **Yonkers, N. Y.** Ferenczy Pál lelkész, 50 Cedar Place, Yonkers, N.Y. Tel. 9033-J.

e) Ohio államban:

1.) **Alliance, O.** Kruchio Antal lelkész, 1025 S. Linden Ave., Alliance, O. Tel. 4003.

2.) **Canton, O.** Ifj. Dókus Gábor lelkész, 1658 Superior St. N. E. Canton, O. Tel. 3-5550.

3.) **Crescent-Martinsferry, O.** Dr. Várady Arthur lelkész, 601 N. Sixth St., Martinsferry, O. Tel. 36-M.

4.) **Cleveland, O.** Csutoros István lelkész, 12604 Buckeye Road, Cleveland, O. Tel. Washington 4304.

5.) **Niles, O.** Csépke István lelkész, 105 W. 2nd St., Niles, O. Tel. 247-J.

6. **Youngstown, O.** Bőtty János lelkész, 737 Mahoning Ave., Youngstown, O. Tel. 3-9949.

f) Pennsylvania államban:

1.) **Beaver Falls, Pa.** Nagy András lelkész, 1012 Third Avenue.

2.) **Canonsburg, Pa.** Beszolgálja Murányi János lelkész.

3.) **Coatsville, Pa.** Lelkészi állás üresedésben.

4.) **Coraopolis, Pa.** Murányi János lelkész, 1528 Vance Ave., Coraopolis, Pa.

5.) **Brownsville, Pa.** Kovács Andor lelkész, 307 Spring St., Brownsville,, Pa. Tel. 559.

6.) **Daisytown-Vestaburg, Pa.** Silay Sándor lelkész, Daisytown, Pa.

7.) **Butler, Pa.** Beszolgálja a beaverfallsi lelkész.

8.) **Ellwood City, Pa.** Beszolgálja a beaverfallsi lelkész.

9.) **Farrell, Pa.** Nagy Ferenc lelkész, 1118 N. Darr St., Farrell, Pa. Tel. 3305.

10.) **Pittock, Pa.** Beszolgálja Murányi János lelkész.

11.) **Kingston, Pa.** Rásky József lelkész, 4 Bauman St. Tel. Kingston 7-7928.

12.) **Leechburg, Pa.** Szathmáry Bertalan lelkész, 408 Third St., Leechburg, Pa. Tel. 196-J.

13.) **Philadelphia, Pa.** Pazár Miklós lelkész, 1233 N. Franklin St., Philadelphia, Pa. Tel. Nebraska 0981

14.) **Pricedale, Pa.** Beszolgálja a brownsvillei lelkész.

15.) **Scranton-Throop, Pa.** Fazekas István lelkész, 413 George St., Throop, Pa. Tel. Oliphant 1513

16.) **Sharpsville, Pa.** Beszolgálja a farrelli lelkész.

17. **Yatesboro, Pa.** Beszolgálja a leechburgi lelkész.

A Presbyterian Church in the U. S. A. fennhatósága alá tartozik 30 anya- és társegyház és 10 leányegyház, 28 lelkész és két tanár: Dr. Dikovics János, Theol. Seminary, Bloomfield, N. J. Tel. 2-1155 és Kovács Ferenc 220 Liberty St., Bloomfield, N. J. Tel. 2-1124-R.

III. FÜGGETLEN AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ.

a) Az Egyházkerület.

Főesperes: Sebestyén Endre, 133 N. Third St., Duquesne, Pa.

Főgondnok: Bodnár István, Perth Amboy, N. J.

Főjegyző: Dr. Vincze Károly, 331 Kirkland Place, Perth Amboy, N. J.

b) Keleti Egyházmegye.

Esperes: Dr. Vincze Károly, 331 Kirkland Place, Perth Amboy, N. J.

Gondnok: Péntek Miklós, 617 Division Street, Trenton, N. J.

Lelkészi jegyző: Béky Zoltán, 180 Home Ave., Trenton, N. J.

Világi jegyző: Vereb Ferenc, Trenton, N. J.

Pénztáros: Dudás János, Cliffside, N. J.

Egyházmegyei ügyész: Ifj. Kovács Lajos, hites ügyvéd, Carteret, N. J.

Egyházak és lelkészek:

1.) Carteret, N. J. Daróczy Sándor lelkész 175 Persing Ave., Carteret, N. J. Tel. 8-0324.

2.) Flemington, N. J. A trentoni lelkész gondozása alatt.

3.) Cliffside-Shadyside, N. J. A new yorki egyház társegyháza.

4.) New York, N. Y. Ladányi Zsigmond lelkész, 220 E. 16th St., New York, N. Y.

5.) Perth Amboy, N. J. Dr. Vincze Károly lelkész 331 Kirkland Place, Perth Amboy, N. J. Tel. 4-0794.

6.) Poughkeepsie, N. Y. Beszolgálja Szeremlei Tóth D. Kálmán, 161 Union Et., Poughkeepsie, N. Y.

7.) Roebling, N. J. Beszolgálja a trentoni lelkész.

8.) Scranton, Pa. Hamborszky Gyula, lelkész, 1069 Meade Ave., Scranton, Pa.

9.) Trenton, N. J. Béky Zoltán lelkész, 180 Home Ave., Trenton, N. J. Tel. 9751.

10.) Staten Island-Kreischerville, N. Y. Beszolgálja Gönczy Árpád segédlelkész. Cime: 21 Englewood Ave., Charleston, S. I., N. Y.

11.) Peekskill, N. J. Beszolgálja Szeremlei Tóth D. Kálmán.

c) Nyugati Egyházmegye.

Esperes: Hivatal üresedésben. Ellátja Sebestyén Endre főesperes.

Gondnok: Szendrey István, Leechburg, Pa.

Lelkészi jegyző: Marton Sándor.

Világi jegyző: Balázs Miklós, Duquesne, Pa.

Pénztáros: Koós Lajos, McKeesport, Pa.

Tanácsbirák: Urbán József, McKeesport, Pa. lelkészi, Varga János, Duqesne, Pa. világi.

Egyházak és lelkészek:

1.) Akron, O. Dabóczy István lelkész 1010 Nathan St., Akron, O.

2.) Detroit, Mich. Szabó László lelkész, 8901 Dearborn Ave. Phone: Vinewood 1-7897.

3.) Donora, Pa. Beszolgálja Berta Zoltán segédlelkész.

4.) Duquesne, Pa. Sebestyén Endre főesperes lelkész, 133 North Third St. Phone: 5488.

5.) Leechburg, Pa. Beszolgálja Vatai László segédlelkész.

5) McKeesport, Pa. Urbán József, lelkész, 1210 Park Street. Phone: 7011 vagy 8816.

7.) Windber, Pa. Beszolgálja Vatai László segédlelkész.

8.) Windsor, Canada. Beszolgálja Szabó László, detroiti lelkész.

9.) Youngstown, O. Marton Sándor lelkész, 925 Mahoning Ave., Youngstown, O.

Bejegyzett lelkészek: Borsy Kerekes György, a Református Egyesület szervező titkára, Washington, D. C., Dr. Bötykös Béla, Detroit, Mich., Dr. Nánássy Lajos árvaatya, Ligonier, Pa. Tel. 3711 vagy 3161.

A Független egyházhoz tartozik 19 anya- és társegyház, 1 leányegyház és 17 lelkész és segédlelkész.

IV. A REFORMED CHURCH IN AMERICA FENNHATÓSÁGA ALATT ÁLLÓ MAGYAR REF. EGYHÁZKÖZSÉGEK ÉS LELKÉSZEK.

1.) Manville, N. J. Beszolgálja Kósa András new brunswicki lelkész.

2.) New Brunswick, N. J. Kósa András lelkész, 10 Division Street, New Brunswick, N. J. Tel. 5841. Veres József kántortanitó.

3.) South River, N. J. 42 Thomos St., South River, N. J. Tel. 487. Beszolgálja Kósa András new brunswicki lelkész.

4.) Peekskill, N. Y. Hámory S. Lajos lelkész, 307 Washington St., Peekskill, N. Y.

Bejegyzett lelkész: Babinszky András, Bethlen Home, Ligonier, Pa. Tel. 3711.

V. SOUTHERN PRESBYTERIAN CHURCHHÖZ TARTOZIK.

1.) Hammond, La. Bartus Sándor lelkész, R. F. D., Hammond, La.

VI. INDEPENDENS EGYHÁZAK.

1.) Detroit, Mich. Kozma Dezső lelkész, 8475 Dearborn St., Detroit, Mich. Tel. Vinewood 1-9657.

2.) St. Louis, Mo. Hámory N. Pál lelkész, 1803 Chestnut St., St. Louis, Mo.

VII. A MAGYARORSZÁGI REF. EGYHÁZ FENNHATÓSÁGA ALATT.

1.) Sao Paolo Brazilia. Apostol János lelkész, Caixa Postal 1251, Sao Palo (1), Brasil.

VIII. CANADAI MAGYAR EGYHÁZAK A KANADIA PRESBYTERIAN CHURCHBEN.

1.) Calgary, Alta. Lelkész: Bucsin Béla, Box 376. Filiák: Leduc, Lethbridge, Raymond, Brooks, Baber

2.) Békevár, Kipling Sask. Árvay András lelkész, Kovács János nyugalmazott lelkész. Filia: Whitewood.

3.) Welland, Ont. Lelkészi állás üresedésben.

4.) Windsor, Ont. Lelkész: Dr. Molnár Jenő, Elliott Street, W. Windsor, Ont.

5.) Hamilton, Ont. Kovács Ferenc lelkész, 177 Maple Ave., Hamilton, Ont. Kovács Károly, Y. M. C. A., Hamilton, Ont. Filiák: Branford, Delhi, Caledonia, Burington, Guelph.

6.) Toronto, Ont. Beszolgáló diák: Steinmetz Károly, Scott Institute, Toronto, Ont. Filia: Oshawa.

IX. KANADAI MAGYAR EGYHÁZAK A KANADI UNITED CHURCH SZOLGÁLATÁBAN.

1.) Rothermere, Sask. Csendes Imre lelkész.

2.) Saskatoon, Sask. Dr. Hoffmann Ferenc lelkész, 1340 Elliott Street. Saskatoon, Sask.

3.) Toronto, Ont. Dr. Czakó Ambrus lelkész, Trinity House, Toronto, Ont.

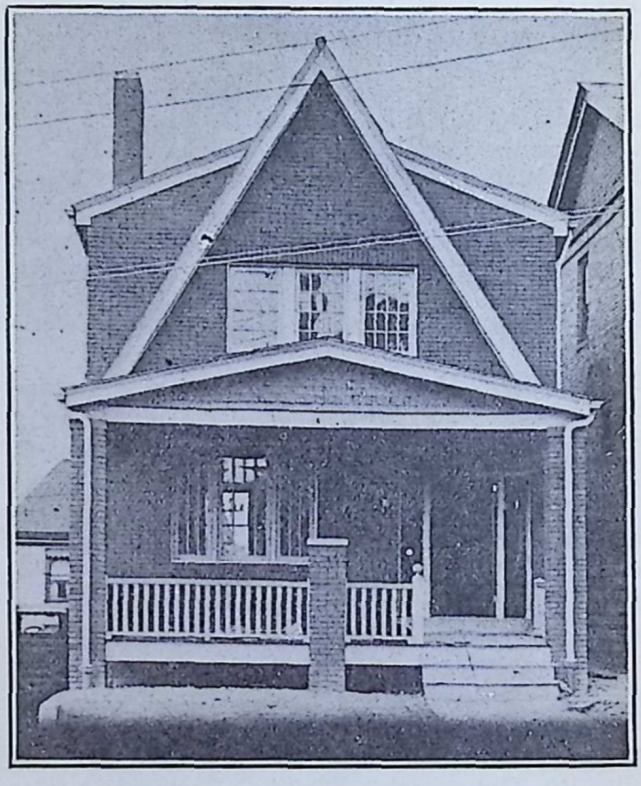
5.) Yorkton, Sask. Balla Zsigmond lelkész.

Van összesen 133 anya- és társegyház, 20 leányegyház, 103 lelkész, 7 tanitó és tanitónő, 2 tanár, a Belmissziói Tanács 1 megbizottja, 2 árvaatya.

MINISTERS IN HUNGARIAN REFORMED CONGREGATIONS.

Apostol, John, Caixa Postal 1251, Sao Paolo (1), Brasil.
Árvay, Andrew, Békevár, Kipling, Sask.
Azary, John, 626 Blaine St., Dayton, O.
Babinszky, Andrew, Bethlen Home, Ligonier, Pa.
Bacso, Bela, 119 W. River St., Elyria, O.
Bakay, Arpad, 1306 Jackson St., Gary Ind.
Balla, Sigismund, Yorkton, Sask.
Balint, Louis, 331 W. Court St., Milwaukee, Wis.
Bartus, Alex, D. F. D. Hammond, La.
Balogh, Stephen, E. 652 E. 92nd St., Chicago, Ill.
Beky, Zoltan, 180 Home Ave., Trenton, N. J.
Bernath, Arpad, 860 Coburn St., Akron. O.
Berta, Zoltan, 828 Ridge Ave., Pittsburgh, Pa.
Bertok, Bela, Pocahontas, Va.
Bodor, Daniel, 3036 Globe Ave., Lorain, O.
Bogar, Charles, 134 Eighth Ave., McKeesport, Pa.
Borsos, Stephen, 537 Richwood St., Morgantown, W. Va.
Borsy Kerekes, George, 900 Chandler Bldg., Washington, D. C.
Boszormenyi, Stephen, M. 641 Hancock Avenue, Bridgeport, Conn.
Botty, John, 737 Mahoning Ave., Youngstown, O.
Botykos, Bela, doctor iuris, 3048 Northwestern St. Detroit, Mich.
Bucsin, Bela, B. 376 Calgary, Alta.
Csendes, Emery, Rothermere, Sask.
Csepke, Stephen, 105 W. Second St., Niles, O.
Csutoros, Alexis, sacros. theol. doctor, hon., 316 E. 156th St., Cleveland, O.
Csutoros, Stephen, 12604 Buckeye Road, Cleveland, Ohio.
Czako, Ambrosius, Ph. D. Trinity House, Toronto, Ont.
Daboczi, Stephen, 1010 Nathan St., Akron, O.
Daroczy, Alex., 175 Pershing Ave., Carteret, N. J.
Daroczy, Matthias, 1946 W. 32nd St., Cleveland, O.
Dezső, John, Wharton, N. J.
Dienes, Barnabas, 416 Tenth Ave., Homestead, Pa.
Dikovics, John, doctor divin. hon. Theol. Seminary. Bloomfield, N. J.
Dokus, Alex, Conneaut, O.
Dokus, Gabriel, Jr., 1658 Superior St., N. E. Canton, O.
Egry, Ladislaus, 365 Woodrow Ave., Fairport Harbor, O.
Fazekas, Stephen, 413 George St., Throop, Pa.
Feher, Michael, 1136 Amherst Sq., Montreal, Que.
Fekete, Andrew, 404 Somerset St., Windber, Pa.
Ferenczy, Paul, 50 Cedar Pl., Yonkers, N. Y.
Furjész, Bela, 610 Ridge St., Lackawanna, N. Y.
Garay, Gregory, 8506 Burley Ave., Chicago, Ill.
Gonczy, Arpad, 21 Englewood Ave., Charleston, S. I., N. Y.
Gyorgy, Arpad, 449 Magnolia St., Elizabeth, N. J.
Hady, Albert, 1101 W. Florence Ave., Los Angeles, Cal.
Hamborszky, Julius, 1069 Meade Ave., Scranton, Pa.
Hamborszky, (Hamory), N. Paul, 1803 Chestnut St., St. Louis, Mo.
Hamory, S. Louis, 307 Washington St., Peekskill, N. Y
Harsanyi, Alex., Evans St., Franklin, N. J.
Harsanyi, Ladislaus, 233 E. 116 St., New York, N. Y.
Herczegh, Joseph, doctor juiris, 2856 East Boulevard, Cleveland, O.
Hoffmann, Frank, B. D., LLD., 1340 Elliott St., Saskatoon, Sask.
Hunyady, Ladislaus, Box 306, Woodbridge, N. J.
Jozsa, Benjamin, 608 Ellwood St., Joliet, Ill.
Kalabanyi, Stephen, 1504 W. Washington St., So. Bend, Ind.
Kalassay, Alex., Sr., Ligonier Pa.
Kecskemethy, Joseph, 4822 Kennedy St., East Chicago, Ind.
Kerekes, Bela, 801 Mill St., Kalamazoo, Mich.
Keresztessy, (Kress), James, Y. M. C. A., Ansonia, Conn.
Korocz, Geza, 1144 Campau St., Flint, Mich.
Kovacs, Andrew, 307 Spring St., Brownsville, Pa.
Kovacs, Bela, Box 136, Wallingford, Conn.
Kovacs, Charles, Y. M. C. A., Hamilton, Ont.
Kovacs, Endre, R. F. D. 1, B. 214, Toledo, O.
Kovács, Frank, 220 Liberty St., Bloomfield, N. J.
Kovacs Frank, 177 Maple Ave., Hamilton, Ont.
Kovacs, John, Békevár, Kipling, Sask.
Kovacs, Michael, D., 176 N. Union St., Aurora, Ill.
Kosa, Andrew, 10 Division St., New Brunswick, N. J.
Kozma, Desiderius, 9275 Herkimer Street, Detroit, Mich.
Kruchio, Anthony, 1025 S. Linden Ave., Alliance, Ohio.
Ladanyi, Sigismund, 220 E. 16th St., New York, N. Y.
Laky, Sigismund, 696 Tonawanda Ave., Buffalo, N. Y.
Ludman, Alex., 227 Pine St., Bridgeport, Conn.
Malacsics, Joseph, 579 So. 12th St., Newark, N. J.
Marton, Alex., 925 Mahoning Ave., Youngstown, O.
Melegh, Julius, doct. div. 9010 Cottage Grove Ave., Chicago, Ill.
Mircse, Alex., 3602 Ivy St., East Chicago, Ind.
Molnar, Eugene, doctor, 10 Elliott St., W. Windsor, Ont.
Muranyi, John, 1528 Vance Ave., Coraopolis, Pa.
Muranyi, Stephen, 849 Harbor St., Conneaut, O.
Nagy, Andrew, 1012—3rd Ave., Beaver Falls, Pa.
Nagy, Emil, Sr., 526 E. 4th St., Bethlehem, Pa.
Nagy, Emil, Jr., 526 E. 4th St., Bethlehem, Pa.
Nagy, Francis, 1118 N. Darr Ave., Farrell, Pa.
Nanassy, Louis, sacros, theol, doctor, hon. Ligonier, Pa.
Novak, Louis, G., Box 925, Logan, W. Va.
Panyik, Andrew, doc. div., Theol. Sem., Princeton, N. J.
Papp, Charles, 22 Schuyler St., New Brunswick, N. J.

Pazar, Nicholas, 1233 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.
Peter, Anthony, 901 Kingshighway, Bridgeport, Conn.
Porzsolt, Ernest, Penn's Run, Pa.
Racz, Victor, 221 Fourth St., Passaic, N. J.
Rasky, Joseph, 4 Bauman St., Kingston, Pa.
Sebestyen, Endre, 133 N. Third St., Duquesne, Pa.
Silay, Alex., Daisytown, Pa.
Simko, Joseph, 251 Pacific Ave., Jersey City, N. J.
Steinmetz, Charles, Scott Institute, Toronto, Ont.
Szabo, Andrew, Box 233, Alpha, N. J.
Szabo, Anthony, 493 Amboy Ave., Perth Amboy, N. J.
Szabo, Ladislaus, 8901 Dearborn Ave., Detroit, Mich.
Szathmary, Bartholomew, 408 Third St., Leechburg, Pa.
Szeghy, John, 607 Plum St., Fairport Harbor, O.
Szijjarto, Stephen, 2856 East Boulevard, Cleveland, Ohio.
Szőke, Stephen, Theol. Sem., Webster Groves, Mo.
Takaro, Geza, Doct. div., 344 E. 69th St., New York, N. Y.
Toth, Alex., doctor divin. hon., c-o. Board of Home Missions, 1505 Race St., Philadelphia, Pa., or 453 Cordova Apt., Florida and 20th St., N. W. Washington, D. C.
Toth, Coloman, Box 2, Charleston, Staten Island, N. Y.
Toth, Coloman, D. Szeremlei, 161 Union Street, Poughkeepsie, N. Y.
Toth, Michael, 8016 Vanderbilt Avenue, Detroit, Mich.
Toth, William, 21 Lexington Ave., South Norwalk, Conn.
Ujlaki, Francis, doct. div. 1946 Bakewell Street, Toledo, O.
Urban, Joseph, 1210 Park St., McKeesport, Pa.
Vajda, Zoltan, 4325 W. Carroll Ave., Chicago, Ill.
Varady, Arthur, doctor phil., 601 N. Sixth Street, Martinsferry, O.
Varga, Louis, 221 Johnston Ave., Pittsburgh, Pa.
Varkonyi, Nicholas, 824 Chestnut Street, Johnstown, Pa.
Vasvary, Edmund, 900 Chandler Bldg., N. W. Washington, D. C.
Vatai, Ladislaus, 828 Ridge Ave., Pittsburgh, Pa.
Vincze, Charles, sac, theol, doctor, 331 Kirkland Pl., Perth Amboy, N. J.

AGGMENHÁZI RÉSZLET,
BETHLEN OTTHON LIGONIER, PA.

AZ
AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUSOK TÖRTÉNETE

AZ AMERIKAI MAGYARSÁG ÉLETÉNEK
EGYIK LEGSZEBB DARABJA.

Ha meg akarja ismerni az elmult időknek a történetét, olvassa el azt a munkát, amelyet KALASSAY SÁNDOR aggmenházi felügyelő adott ki fenti cim alatt.

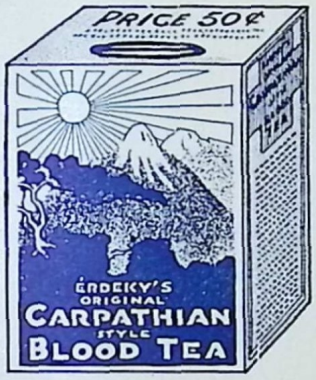
A KÖNYV ÁRA EGY DOLLÁR. Cim: Ligonier, Pa. P. O. Box 307.

HA JÓ HAZAI GYÓGY- ÉS PIPERE-SZEREKRE VAN SZÜKSÉGÜK

folyamodjanak bátran

ÉRDEKY KÁLMÁN

budapesti okleveles

GYÓGYSZERÉSZHEZ

409 Boulevard of Allies

PITTSBURGH, PA.

Telefon: Atlantic 8453

KÉRJENEK ÁRJEGYZÉKET!

Nyugat-Pennsylvania l e g n a g y o b b és legmodernebbül berendezett MAGYAR KÖNYVNYOMDÁJA az EXPERT PRINTING COMPANY

Itt készül az amerikai magyar egyletek legszebb folyóirata a

"REFORMÁTUS UJSÁG"

Ugyancsak ez a nyomdavállalat adja ki a

"M A G Y A R S Á G"

cimü közkedvelt hetilapot, mely e g y e d ü l i Nyugat-Pennsylvaniában.

Igaz magyar ember CSAK MAGYAR nyomdavállalatot támogathat. Hetilapunk teljesen INGYEN közli "Mulatságok" rovatában azokat a mulatságokat és más eseményeket, amelyeknek nyomtatványait nálunk rendelik meg. Máshol ilyet nem kínálnak a magyar testületeknek...

EXPERT PRINTING COMPANY

Telephone: Jackson 0515

101-103 HAZELWOOD AVENUE PITTSBURGH, PENNA.

A LEGNAGYOBB OSZTALÉK

nem abban áll, hogy biztositásunk után az év végén pár dollárt kapjunk, amit legtöbbször bazárokon, piknikeken el is költ a tagság és semmi látható nyoma nem marad öregségére, vagy halála esetére.

A LEGÉRTÉKESEBB OSZTALÉK

az, hogy árváiról gondoskodunk, egy napos korától 18 éves koráig gondos ellátásban és nevelésben részesitjük s elinditjuk mindennel jól felszerelten az élet utjaira.

A LEGDRÁGÁBB OSZTALÉK

csak az lehet minden itt élő magyar szemében, hogy öregségére otthont adunk egész hátralevő életére a Bethlen Otthonban, ahol magyar környezetben, magyar élelmezésben, magyaros szórakozásokban, magyar orvos és magyar ápolók gondozása mellett töltheti el öreg napjait s eltemettetéséről is gondoskodunk.

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

ÉLETBIZTOSITÁSAI, BETEGSEGÉLYZŐ ÉS GYERMEKOSZTÁLYA, TOVÁBBI KILÉPÉSI KEDVEZMÉNYEI VANNAK.

Ha a tag nem akarja vagy nem tudja fizetni illetékeit, tartalékát két év után már kiveheti akár készpénzben, akár meghosszabbitott ingyenes életbiztositásban.

!JÖJJÖN KÖZÉNK!

Nyomatott a "Magyarság" nyomdájában 101-103 Hazelwood Ave., Pittsburgh, Pa.